

SUSE Linux Enterprise Desktop

10 SP2

www.novell.com

10. dubna 2008

Uživatelská příručka KDE



Uživatelská příručka KDE

Veškerý obsah je chráněn autorskými právy © Novell, Inc

Právní upozornění

Tato příručka je chráněna právy duševního vlastnictví společnosti Novell. Reprodukováním, kopírováním a distribucí této příručky výslovně souhlasíte s podmínkami této licenční smlouvy.

Tuto příručku smíte volně reprodukovat, kopírovat a distribuovat buď jako takovou, nebo jako část balíku v elektronickém nebo tištěném formátu, pokud jsou splněny následující podmínky:

Na všech reprodukováných, kopírovaných a distribuovaných kopiích je jasně a srozumitelně zobrazena autorská doložka a jména autorů a spolupracovníků. Tato příručka, zejména v tištěném formátu, je reprodukována a distribuována pouze pro nekomerční použití. K libovolnému jinému použití jakékoliv příručky nebo její části musí být vydán výslovný souhlas společnosti Novell, Inc.

Seznam ochranných známek společnosti Novell je uveden na adrese <http://www.novell.com/company/legal/trademarks/tmlist.html>. * Linux je registrovaná ochranná známka Linuse Torvaldse. Všechny ostatní ochranné známky nezávislých výrobců jsou majetkem příslušných vlastníků. Symbol ochranné známky (®, ™ atd.) označuje ochrannou známku jiného výrobce.

Všechny informace uvedené v této knize byly sestaveny s maximálním pozorností k podrobnostem. Přesto nelze zaručit dokonalou přesnost. Společnost Novell, Inc., SUSE LINUX Products GmbH, autoři ani překladatelé nesmí být pokládáni za odpovědné za možné chyby nebo jejich důsledky.

Obsah

Tato příručka	ix
Část I Prostředí KDE	1
1 Úvodní informace o prostředí KDE	3
1.1 Přihlášení a výběr prostředí	3
1.2 Odhlásit	8
1.3 Součásti plochy	8
1.4 Správa složek a souborů v programu Konqueror	19
1.5 Přístup k síťovým prostředkům	30
1.6 Hledání dat v počítači a v systému souborů	31
1.7 Přesouvání textu mezi aplikacemi	34
1.8 Procházení Internetu	34
1.9 E-maily a plánování	35
1.10 Otevírání a vytváření dokumentů pomocí sady OpenOffice.org	35
1.11 Správa hesel ve správci KWallet	36
1.12 Zobrazování, dekomprimace a vytváření archivů	38
1.13 Pořizování snímků obrazovky	39
1.14 Zobrazení souborů PDF v aplikaci KPDF	40
1.15 Ovládání zvuku v aplikaci KMix	41
1.16 Správa balíčků pomocí nástrojů ZEN	42
1.17 Další informace	47
2 Úprava nastavení	49
2.1 Ovládací centrum KDE	49
2.2 Konfigurace objektů plochy	53
2.3 Konfigurace efektů 3D plochy	57
2.4 Konfigurace panelu	59

2.5	Konfigurace aspektů systému a bezpečnosti	64
Část II Kancelář a spolupráce		69
3	Kancelářský balík OpenOffice.org	71
3.1	Seznámení s aplikací OpenOffice.org	71
3.2	Zpracování textu pomocí aplikace Writer	85
3.3	Použití tabulek v aplikaci Calc	94
3.4	Použití prezentací v aplikaci Impress	97
3.5	Použití databází v aplikaci Base	100
3.6	Vytvoření obrázků v aplikaci Draw	103
3.7	Vytvoření matematických vzorců v aplikaci Math	104
3.8	Hledání nápovědy a informací o sadě OpenOffice.org	104
4	Kontakt: E-mailý a kalendář	107
4.1	Přehled aplikace Kontakt	107
4.2	Pošta	110
4.3	Kontakty	115
4.4	Kalendář	118
4.5	Synchronizace dat s kapesním počítačem	119
4.6	Aplikace Kontakt pro uživatele aplikace GroupWise	120
4.7	Další informace	121
5	Klient aplikace GroupWise pro Linux: E-mailý a kalendář	123
5.1	Seznámení s hlavním oknem aplikace GroupWise	123
5.2	Používání různých režimů aplikace GroupWise	130
5.3	Seznámení s poštovní schránkou	131
5.4	Používání panelu nástrojů	135
5.5	Používání klávesových zkratk	135
5.6	Další informace	139
6	Synchronizace kapesního počítače pomocí aplikace KPilot	141
6.1	Kanály používané aplikací KPilot	142
6.2	Konfigurace připojení kapesního počítače	143
6.3	Konfigurace kanálu aplikace KAddressBook	144
6.4	Správa úkolů a událostí	145
6.5	Práce s aplikací KPilot	146

7	Rychlé zasílání zpráv pomocí aplikace Kopete	149
7.1	Konfigurace aplikace Kopete	149
7.2	Konverzace s přáteli	150
7.3	Nastavení programu Kopete	151
7.4	Další informace	154
8	Použití technologie Voice over IP pomocí programu Ekiga	157
8.1	Konfigurace programu Ekiga	157
8.2	Uživatelské rozhraní programu Ekiga	159
8.3	Uskutečnění hovoru	161
8.4	Přijetí hovoru	162
8.5	Práce s adresářem	162
8.6	Další informace	163
9	Přístup k síťovým prostředkům	165
9.1	Obecné poznámky ke sdílení souborů a procházení sítě	166
9.2	Přístup k síťovým sdílením	167
9.3	Sdílení složek ve smíšených prostředích	168
9.4	Správa souborů systému Windows	171
9.5	Konfigurace a přístup k tiskárně v síti systému Windows	174
9.6	Konfigurace zástupců síťových složek	176
9.7	Konfigurace a použití malého webového serveru	178
10	Šifrování pomocí nástroje KGpg	183
10.1	Důvody k podepisování a šifrování	183
10.2	Vytvoření nového páru klíčů	184
10.3	Export veřejného klíče	186
10.4	Import klíčů	186
10.5	Dialogové okno Server klíčů	188
10.6	Šifrování textu a souboru	190
10.7	Další informace	191
11	Hledání pomocí programu Kerry	193
11.1	Vyhledávání pomocí programu Kerry	193
11.2	Konfigurace programu Kerry	195
12	Správa tiskáren	197
12.1	Instalace tiskárny	197
12.2	Změna nastavení tiskárny	199

12.3	Odstranění tiskárny	200
12.4	Spouštění tiskových úloh v prostředí KDE	200
12.5	Sledování tiskových úloh v prostředí KDE	202
Část III Internet		205
13	Správa síťových připojení	207
13.1	Používání apletu KNetworkManager	207
13.2	Program KInternet	212
13.3	Řešení problémů	214
14	Procházení webu v aplikaci Konqueror	217
14.1	Procházení pomocí karet	218
14.2	Automatický posun	218
14.3	Profily	219
14.4	Ukládání webových stránek a grafiky	219
14.5	Hledání v aplikaci Konqueror	220
14.6	Záložky	222
14.7	Java a JavaScript	223
14.8	Povolení filtrů pro blokování reklamy	223
14.9	Další informace	224
15	Prohlížení webu pomocí prohlížeče Firefox	225
15.1	Procházení webových stránek	225
15.2	Vyhledávání informací	227
15.3	Správa záložek	228
15.4	Používání Správce stahování	231
15.5	Správa hesel	231
15.6	Přizpůsobení prohlížeče Firefox	232
15.7	Tisk z prohlížeče Firefox	235
15.8	Otevření archivů MHTML	235
15.9	Další informace	236
16	Přenos dat z Internetu	237
16.1	Přidání přenosu do seznamu	238
16.2	Přidání přenosů ze souboru	238
16.3	Časově omezené přenosy	238

17 Čtení kanálů zpráv v programu aKregator	241
---	------------

Část IV Multimédia	243
---------------------------	------------

18 Práce s grafikou v aplikaci GIMP	245
--	------------

18.1 Grafické formáty	245
18.2 Spuštění aplikace GIMP	246
18.3 Úvod	248
18.4 Ukládání obrázků	250
18.5 Úprava obrázků	252
18.6 Tisk obrázků	260
18.7 Další informace	261

19 Správa digitálních obrázků	263
--------------------------------------	------------

19.1 Konfigurace fotoaparátu	264
19.2 Stažení fotografií z fotoaparátu	265
19.3 Získání informací	266
19.4 Správa alb	266
19.5 Správa tagů	267
19.6 Vytváření užitečných filtrů vyhledávání	269
19.7 Export sbírek obrázků	270
19.8 Zobrazení a úprava obrázků	272
19.9 Užitečné nástroje	280
19.10 Řešení problémů	282
19.11 Další informace	283

20 Přehrávání hudby a filmů	285
------------------------------------	------------

20.1 Směšovače	285
20.2 Přehrávání hudebních souborů	286
20.3 Manipulace se zvukovými disky CD	292
20.4 Přehrávání filmů	296

21 Vypalování disků CD a DVD	299
-------------------------------------	------------

21.1 Vytváření datových disků CD a DVD	299
21.2 Vytváření zvukových disků CD.	302
21.3 Kopírování disku CD nebo DVD	303
21.4 Zápis obrazů ISO	304
21.5 Vytváření disků CD a DVD v režimu multisession	305
21.6 Další informace	306

A	Hledání požadovaných informací	307
A.1	Příložená dokumentace	307
A.2	Další zdroje a více informací	310
B	Přechod ze systému Windows na systém Linux	313
B.1	Spouštění aplikací pomocí hlavní nabídky	314
B.2	Správa souborů	315
B.3	Použití příkazového řádku	315
B.4	Přizpůsobení prostředí	316
B.5	Nastavení tiskáren	317
B.6	Přepínání aplikací	318
B.7	Přístup k síťovým prostředkům	319
C	Seznámení se softwarem v systému Linux	321
C.1	Kancelář	321
C.2	Síť	326
C.3	Multimédia	330
C.4	Grafika	335
C.5	Správa systému a souborů	339
C.6	Vývoj softwaru	343
D	Použití čtečky otisků prstů	347
D.1	Podporované aplikace a akce	348
D.2	Správa otisků prstů v programu YaST	348
D.3	Správa otisků prstů pomocí nástroje <code>tf-tool</code>	350
D.4	Další informace	351
E	Podpora zařízení Tablet PC	353
E.1	Instalace balíčků Tablet PC	354
E.2	Konfigurace zařízení Wacom	355
E.3	Použití běžných funkcí zařízení Tablet PC	359
E.4	Řešení problémů	363
E.5	Další informace	364
	Rejstřík	365

Tato příručka

Tato příručka představuje prostředí KDE systému SUSE Linux Enterprise® a různé aplikace, se kterými se setkáte během práce v prostředí KDE. Provede vás použitím těchto aplikací a pomůže vykonávat základní úlohy. Je určena především pro koncové uživatele, kteří chtějí v prostředí denně KDE efektivně pracovat.

Příručka je rozdělena na následující části:

Prostředí KDE

Seznámení s prostředím KDE a návod, jak si poradit s běžnými každodenními úlohami pomocí hlavních aplikací prostředí KDE a některých menších nástrojů. Prostředí KDE nabízí mnoho možností ke změně a individuálnímu nastavení plochy podle vašeho přání a potřeb.

Kancelář a spolupráce

Můžete použít software pro kancelář a spolupráci, který váš systém SUSE Linux Enterprise nabízí: například sadu OpenOffice.org, několik programů pro správu e-mailu a kalendáře a aplikace pro konverzaci online. Naleznete zde také zásadní informace o správě a výměně dat v systému: Jak sdílet soubory v síti, jak efektivně hledat a šifrovat data a jak pracovat s tiskárnami.

Síť Internet

Můžete se naučit, jak se pomocí programu NetworkManager nebo KInternet připojit k Internetu. Seznámíte se s internetovými aplikacemi obsaženými v systému SUSE Linux Enterprise, jako jsou například prohlížeče Konqueror nebo Firefox, správce stahování nebo prohlížeč kanálů zpráv.

Multimédia

Zde naleznete témata jako například: aplikace pro tvorbu grafiky, digitální fotoaparáty, aplikace pro zpracování zvuku a nástroje pro vypalování disků CD a DVD.

1 Názory

Rádi bychom znali vaše komentáře a návrhy k této příručce a k další dokumentaci týkající se tohoto produktu. Použijte prosím funkci User Comments (Připomínky uživatele) ve spodní části každé stránky dokumentace online a napište své komentáře tam.

2 Doplnková dokumentace

Pro tento produkt jsou k dispozici jiné příručky. Chcete-li se podívat na jinou dokumentaci pro koncové uživatele pro systém SUSE Linux Enterprise, mohou vás zaujmout následující příručky:

Instalace - Rychlý start

Uvádí požadavky na systém a provede vás krok za krokem instalací systému SUSE Linux Enterprise.

Uživatelská příručka GNOME

Tato příručka představuje prostředí GNOME systému SUSE Linux Enterprise a různé aplikace, na které při práci v prostředí GNOME narazíte. Provede vás použitím těchto aplikací a pomůže vám vykonávat základní úlohy. Je určen především pro koncové uživatele, kteří chtějí efektivně využívat aplikace v prostředí GNOME.

Přehled všech příruček k produktu SUSE Linux Enterprise naleznete na stránkách <http://www.novell.com/documentation/sled10/>, odkud je také možné stahovat příručky nebo přistupovat k informacím online v centru nápovědy v počítači.

3 Pravidla použitá v dokumentaci

V této příručce se používají následující typografická pravidla:

- `/etc/passwd`: Názvy souborů a adresářů
- `zástupný_znak`: Nahraďte `zástupný_znak` aktuální hodnotou.
- `PATH`: Proměnná prostředí `PATH`
- `ls, --help`: Příkazy, možnosti a parametry

- `user`: Uživatelé nebo skupiny
- `Alt`, `Alt + F1`: Klávesa nebo kombinace kláves ke stisknutí, zobrazená velkými písmeny jako na klávesnici.
- *Soubor*, *Soubor > Uložit jako*: Položky nabídky, tlačítka
- *Tančící tučňáci* (Kapitola *Tučňáci*, ↑ Jiná příručka): Jedná se o odkaz na kapitolu v jiné příručce.

Část I. Prostředí KDE

Úvodní informace o prostředí KDE

1

Tato kapitola vám pomůže seznámit se s pracovním prostředím KDE systému SUSE Linux Enterprise®. Pokud systém ještě nemáte nainstalován, přečtěte si část <http://www.novell.com/documentation/sled10/> příručky *Instalace - Rychlý start*.

Zkratka KDE znamená *KDE Desktop Environment* a jedná se o grafické pracovní prostředí, které obsahuje mnoho užitečných aplikací určených pro každodenní práci. Prostředí KDE dále poskytuje mnoho možností úpravy pracovního prostředí podle vlastních požadavků. Další informace o konfiguraci pracovního prostředí naleznete v části **2 – „Úprava nastavení“** (strana 49).

Následující popis je založen na výchozí konfiguraci pracovního prostředí KDE, dodávané s tímto systémem. Pokud jste vy nebo správce sítě upravili výchozí nastavení, může se systém v některých ohledech lišit, například z hlediska vzhledu nebo klávesových zkratk.

1.1 Přihlášení a výběr prostředí

Pokud je v počítači nakonfigurován více než jeden uživatelský účet, musí se obvykle všichni uživatelé ověřit, pokud pro konkrétního uživatele není nastaveno *Automatické přihlášení*. Funkce automatického přihlášení při spuštění systému automaticky přihlásí uživatele k pracovnímu prostředí. Tuto funkci můžete povolit nebo zakázat během instalace nebo později pomocí programu YaST.

Pokud je počítač spuštěn v prostředí sítě a nepoužíváte jej sami, budete obvykle při spuštění systému vyzváni k zadání uživatelského jména a hesla. Pokud jste nenastavili systém a svůj uživatelský účet, požádejte o uživatelské jméno a heslo správce sítě.

Na pracovním prostředí nainstalovaném v systému závisí program pro správu procesu přihlašování. V prostředí KDE je to správce KDM. Pokud je v systému navíc nainstalováno prostředí GNOME, může to být správce GDM.

Jak bylo uvedeno na obrázku 1.1 – „Přihlašovací obrazovka KDM“ (strana 5), obsahuje výchozí přihlašovací obrazovka KDM vstupní pole k zadání uživatelského jména a hesla a následující položky:

Typ relace

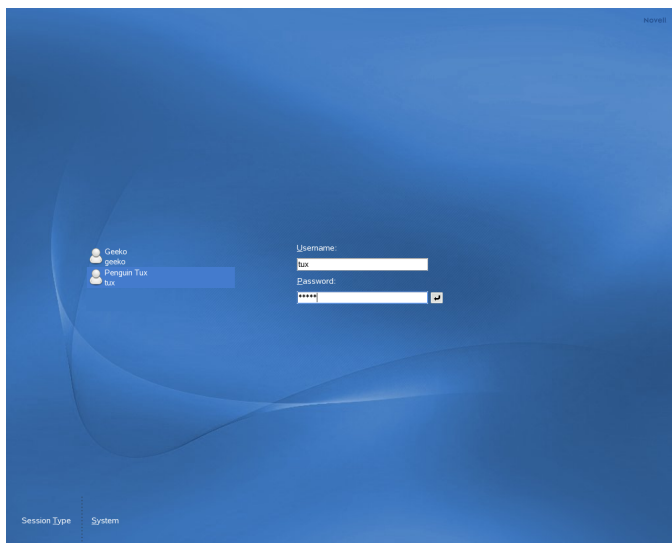
Určuje, které prostředí se spustí při přihlášení. Pokud jsou kromě prostředí KDE nainstalována i jiná prostředí, zobrazí se v seznamu. Změny provádějte pouze v případě, že chcete spustit jiný typ relace, než výchozí (obvykle KDE). V budoucnu se automaticky spouští relace stejného typu, pokud relaci ručně nezadáte.

Systém

Provádí systémovou akci, například vypnutí počítače nebo spuštění jiných akcí přihlášení. *Vzdálené přihlášení* umožňuje přihlásit se ke vzdálenému počítači.

Ke spuštění běžného přihlášení stačí pouze zadat uživatelské jméno a heslo.

Obrázek 1.1 Přihlašovací obrazovka KDM



Pokud správce sítě vytvořil uživatelům zašifrované domovské adresáře (vhodná ochrana proti krádeži nebo neoprávněnému odebrání pevného disku), připojí se domovský adresář při přihlášení. Po přihlášení můžete k datům přistupovat přímo obvyklým způsobem bez nutnosti zadávat heslo.

Poznámka: Připojení k serveru Active Directory

Chcete-li přistupovat ke sdíleným prostředkům v síti, můžete také klientský počítač KDE ověřit k serveru Active Directory. Další podrobnosti naleznete v části **9 – „Přístup k síťovým prostředkům“** (strana 165). Pokud je počítač nakonfigurován k tomuto typu ověřování, obsahuje přihlašovací obrazovka další pole. V tom případě během přihlášení postupujte následujícím způsobem.

1. Vyberte doménu ze seznamu.
 2. Zadejte uživatelské jméno systému Windows*.
 3. Zadejte heslo systému Windows* a stiskněte klávesu Enter.
-

1.1.1 Ovládání relace

Po ověření uživatelského jména a hesla se spustí správce relace. Správce relace umožňuje pro každou relaci uložit určitá nastavení. Umožňuje také uložit stav nejnovější relace a vrátit se do tohoto stavu při příštím přihlášení.

Správce relace umožňuje uložit a obnovit následující nastavení:

- Nastavení vzhledu a chování, například písma, barvy a nastavení barev.
- Spuštěné aplikace, například správce souborů nebo OpenOffice.org.

Poznámka: Uložení a obnovení aplikací

Nemůžete ukládat ani obnovovat aplikace, které správce relace nespravuje. Pokud například spustíte editor vi z příkazového řádku v okně terminálu, nemůže správce relace obnovit tuto relaci editoru.

Další informace o konfiguraci předvoleb relace naleznete na adrese *Komponenty prostředí KDE* (strana 51).

1.1.2 Přepínání prostředí

Pokud jsou nainstalována prostředí KDE a GNOME, můžete přepnout prostředí podle těchto prostředí.

- 1 Pokud jste přihlášení v prostředí KDE, vyberte z hlavní nabídky možnost *Odhlásit > Ukončit aktuální relace*. Na obrazovce přihlášení klepněte na možnost *Typ relace*.
- 2 Vybere prostředí GNOME.
- 3 Zadejte své uživatelské jméno.
- 4 Vložte své heslo. Spustí se prostředí GNOME.

Další informace o použití pracovního prostředí GNOME naleznete *Uživatelská příručka GNOME* <http://www.novell.com/documentation/sled10/>.

- 5 Chcete-li přepnout zpět do prostředí KDE, klepněte na položku *Počítač > Odhlásit* na panelu pracovního prostředí GNOME a klepněte na tlačítko *OK*. Relace se uzavře a znovu se zobrazí přihlašovací obrazovka.
- 6 Než se znovu přihlásíte, klepněte na přihlašovací obrazovce na položku *Typ relace* a vyberte možnost *KDE*. Pokud nevyberete nový typ relace, bude příští relace stejného typu (GNOME) jako předchozí relace.

1.1.3 Zamknutí obrazovky

Chcete-li zamknout obrazovku, proveďte jeden z následujících postupů:

- Z hlavní nabídky vyberte příkaz *Zamknout relaci*.
- Použijte klávesovou zkratku definovanou v ovládacím centru KDE. Obvyklé nastavení je Ctrl + Alt + L.

Tip: Prohlížení klávesových zkratk KDE

Pokud si chcete prohlédnout další klávesové zkratky prostředí KDE, naleznete je v ovládacím centru KDE, viz [2.1 – „Ovládací centrum KDE“](#) (strana 49).

Pro rychlý přístup také můžete přidat na panel ikony *Uzamknout* a *Odhlásit se*. Chcete-li to provést, klepněte pravým tlačítkem na panel a pak na příkaz *Přidat aplet do panelu*. V následujícím okně vyberte *Tlačítka odhlášení/uzamčení* a klepněte na položku *Přidat do panelu*.

Pokud zamknete obrazovku, spustí se šetřič obrazovky. Chcete-li odemknout obrazovku, přesuňte myš, aby se zobrazilo dialogové okno zamknuté obrazovky. Zadejte své uživatelské jméno a heslo a stiskněte klávesu Enter.

Informace o konfiguraci šetřiče obrazovky naleznete v části [Konfigurace spořiče obrazovky](#) (strana 54).

1.2 Odhlásit

Po dokončení práce s počítačem se můžete odhlásit a nechat systém spuštěný nebo počítač restartovat či vypnout. Pokud systém podporuje správu napájení, můžete počítač také uspat a výrazně tím urychlit příští spuštění systému.

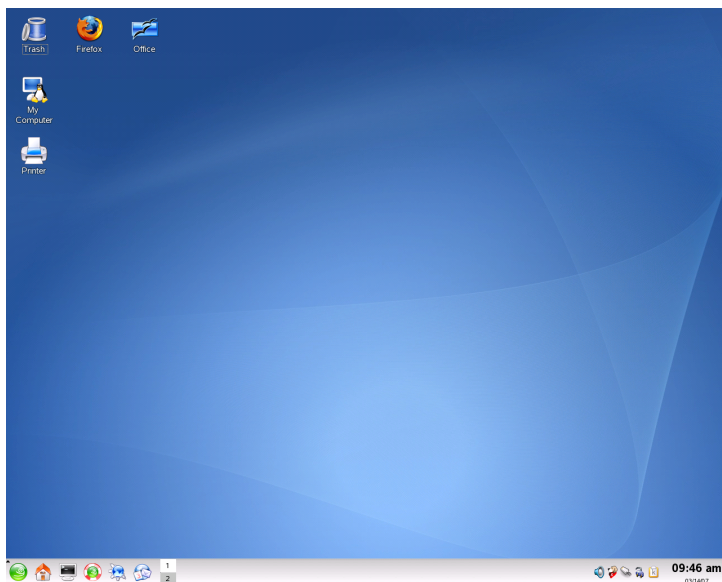
Chcete-li se odhlásit a ponechat systém spuštěný, proveďte jeden z následujících postupů:

- Z hlavní nabídky vyberte příkaz *Odhlásit se* > *Ukončit současnou relaci*.
- Použijte klávesovou zkratku definovanou v ovládacím centru KDE. Obvyklá klávesová zkratka odhlášení s potvrzením je Ctrl + Alt + Del. V následujícím dialogovém okně můžete ještě proces odhlášení zrušit. Pokud se chcete odhlásit bez potvrzení, stiskněte klávesovou zkratku Ctrl + Alt + Shift + Del.
- Klepněte na ikonu *Odhlášení* v panelu. Pokud panel neobsahuje ikonu odhlášení, můžete ji do panelu přidat podle postupu v části [1.1.3 – „Zamknutí obrazovky“](#) (strana 7).

1.3 Součásti plochy

Pro dřívější uživatele systémů Windows* a Macintosh* by grafické pracovní prostředí nemělo představovat žádný problém. Hlavní součásti plochy jsou ikony na ploše a panel v dolní části obrazovky.

Obrázek 1.2 *Příklad pracovního prostředí KDE*



Ikony na ploše představují soubory, adresáře, funkce a vyměnitelná média, například jednotky CD nebo DVD.

Na ploše jsou ve výchozím nastavení následující ikony:

Koš

Obsahuje soubory a složky, které byly odstraněny. Další informace o použití koše v části **1.3.4 – „Správa koše“** (strana 19).

Počítač

Zobrazuje informace o hardwaru, stavu sítě, operačním systému, pevných discích, obvyklých složkách a vyměnitelných zařízeních. Další informace naleznete v části **1.3.3 – „Přístup k vyměnitelnému médiu“** (strana 16).

Procházení sítě

Zobrazuje síťové služby, které jsou k dispozici. Některé služby mohou vyžadovat ověření. Další informace naleznete v části **9 – „Přístup k síťovým prostředkům“** (strana 165).

Tiskárna

Spustí program KJobViewer, který zobrazuje tiskové úlohy odeslané na tiskárnu. Další informace naleznete v části **12.4 – „Spouštění tiskových úloh v prostředí KDE“** (strana 200).

Firefox

Spustí webový prohlížeč Firefox. Další informace naleznete v části **15 – „Prohlížení webu pomocí prohlížeče Firefox“** (strana 225).

Kancelář

Otevře nový dokument sady OpenOffice.org. Úvod ke kancelářské sadě naleznete v části **3 – „Kancelářský balík OpenOffice.org“** (strana 71).

Panel (v prostředí KDE také nazývaný „Kicker“) je panel, obvykle umístěný v dolní části obrazovky. Panel je určen k tomu, aby poskytoval informace o spuštěných aplikacích nebo o systému a poskytuje snadný přístup k důležitým funkcím nebo aplikacím. Pokud podržíte ukazatel nad ikonou, zobrazí se krátký popis.

Obrázek 1.3 Panel KDE (Kicker)



Panel se obvykle skládá z následujících oblastí:

Ikona hlavní nabídky

Ve výchozím nastavení je v levé části panelu umístěna ikona, která otevírá hlavní nabídku (v prostředí KDE se také nazývá nabídka K), podobná tlačítku *Start* na ploše systému MS Windows. Hlavní nabídka má vhodně rozdělenou strukturu pro přístup ke hlavním aplikacím. Nabídka také obsahuje položky hlavních funkcí, například odhlášení nebo vyhledávání aplikací. Další informace získáte v části **1.3.1 – „Přístup ke hlavní nabídce“** (strana 11).

Rychlé spouštění

Vedle ikony hlavní nabídky je rychlý spouštěč. Obsahuje ikony některých nejdůležitějších funkcí a aplikací a umožňuje jejich spuštění bez procházení hlavní nabídky. Obsahuje také ikonu centra nápovědy, která poskytuje nápovědu systému online.

Náhled plochy

Vedle rychlého spouštěče naleznete nástroj pro náhled plochy, který zobrazuje různé plochy. Tyto virtuální plochy umožňují přehlednější práci. Pokud máte současně spuštěno více programů, můžete některé programy spustit na jedné ploše a

jiné programy na další ploše. Mezi plochami můžete přepínat klepnutím na symbol plochy v panelu.

Panel úloh

Panel úloh je umístěn vedle náhledu ploch. Ve výchozím nastavení se na panelu úloh zobrazují všechny spuštěné aplikace a otevřená okna, ke kterým lze pomocí panelu nástrojů přistupovat nezávisle na tom, která plocha je aktuálně aktivní. Klepnutím na název okna na panelu úloh přenesete aplikaci do popředí. Pokud již je aplikace v popředí, klepnutím se minimalizuje.

Systémová část panelu

Pravý kraj panelu obvykle obsahuje hodiny systému, nastavení hlasitosti a několik dalších pomocných aplikací.

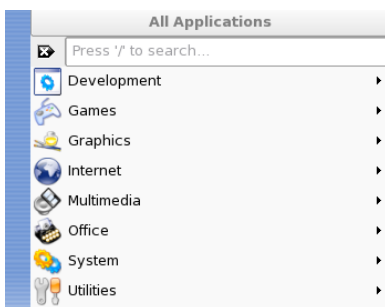
Návod ke konfiguraci vzhledu a chování plochy včetně hlavní nabídky, ikon na ploše a panelu naleznete v části **2.2 – „Konfigurace objektů plochy“** (strana 53) a **2.4 – „Konfigurace panelu“** (strana 59).

1.3.1 Přístup ke hlavní nabídce

Nabídku otevřete klepnutím na ikonu na levém kraji panelu. Nebo můžete stisknout klávesy **Alt + F1**. Hlavní nabídka je rozdělena na tyto části: *Nejpoužívanější aplikace*, *Všechny aplikace* (nabídka se všemi aplikacemi seřazená podle kategorií) a *Akce*. Aplikace, které spouštíte nejčastěji, se zobrazí v části *Nejpoužívanější aplikace*.

Nabídka je rozdělena podle funkcí, takže je snadné nalézt správnou aplikaci pro daný účel i v případě, že ještě neznáte názvy aplikací. Pokud již znáte název aplikace (nebo alespoň část názvu), ale neumíte ji spustit z hlavní nabídky, můžete použít funkci hledání v části *Všechny aplikace*.

Obrázek 1.4 *Funkce hledání v hlavní nabídce*



Do pole hledání stačí zadat pouze část názvu aplikace bez následného stisknutí klávesy Enter. Pokud je taková aplikace v systému nainstalována, zvýrazní se v hlavní nabídce struktura vedoucí k této aplikaci.

Následující část poskytuje informace o různých akcích, které lze spouštět z hlavní nabídky.

Naposledy použité dokumenty

Uvádí seznam naposledy otevřených souborů a složek. Po vybrání dokumentu se spustí aplikace pro zobrazení nebo úpravu tohoto dokumentu. Historii dokumentů také můžete smazat.

Systém

Poskytuje rychlý přístup k některým často používaným místům, například k domovskému adresáři nebo k zařízením médií.

Spustit příkaz

Otevře dialogové okno, ze kterého můžete spustit aplikaci zadáním příkazu. Název příkazu je často (ale ne vždy) stejný jako název aplikace zapsaný malými písmeny. Po zadání prvních písmen příkazu lze použít automatické dokončování stisknutím klávesy →|. Pokud byl příkaz již dříve spuštěn a lze jej jednoznačně určit, je dokončen v plné délce.

Přepnout uživatele

Chcete-li v počítači spustit druhou relaci grafického uživatelského prostředí, vyberte možnost *Spustit novou relaci*. Aktuální relace zůstane aktivní a současně se zobrazí přihlašovací obrazovka, která umožňuje přihlásit se jako jiný uživatel. K první relaci se můžete přihlásit stisknutím kláves Ctrl + Alt + F7. K nové relaci můžete

přístupovat stisknutím klávesy F8 místo klávesy F7. K dalším relacím lze přistupovat stisknutím kláves Ctrl + Alt + F9 až F12.

Uzamknout relaci

Pokud opouštíte počítač, můžete uzamknutím obrazovky zabránit neoprávněnému přístupu ostatních uživatelů. Po uzamknutí se zobrazí šetříč obrazovky. Přístup k relaci lze znovu získat pouze zadáním hesla. Chcete-li obrazovku odemknout, zadejte běžné přihlašovací heslo.

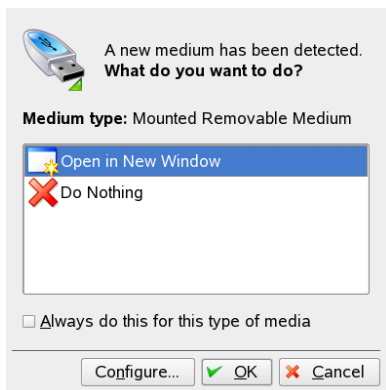
Odhlásit

Otevře dialogové okno s několika možnostmi: Můžete ukončit aktuální relaci, vypnout počítač, restartovat počítač nebo zrušit odhlášení. Možnost *Ukončit aktuální relaci* ponechá systém spuštěný a při příštím přihlášení obnoví spuštěné aplikace. Pokud systém podporuje správu napájení, můžete počítač také uspat a výrazně tím urychlit příští spuštění systému.

1.3.2 Vložení nebo připojení vyměnitelného média

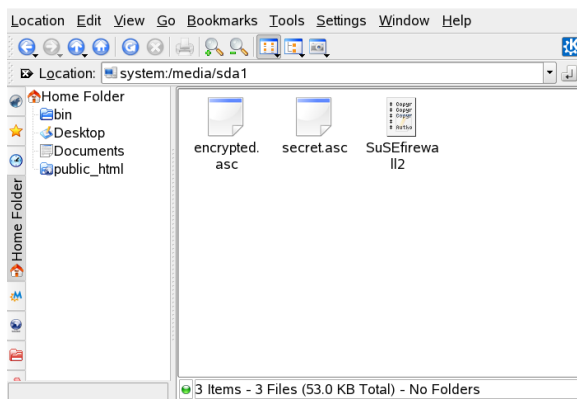
Pokud do počítače vložíte nebo připojíte vyměnitelné médium (například disk CD-ROM, digitální fotoaparát nebo paměť USB Stick), jsou tato zařízení automaticky zjištěna. V systému KDE se zobrazí dialogové okno zjištěného typu média s nabídkou několika možných akcí, které s novým médiem můžete provést. Seznam možností závisí na typu vloženého média.

Obrázek 1.5 Automatické zjištění paměti USB Stick v prostředí KDE



Chcete-li prohlížet data ve správci souborů, vyberte možnost *Otevřít v novém okně* a klepněte na tlačítko *OK*. Zobrazí se správce souborů Konqueror, který zobrazí obsah vyměnitelného média.

Obrázek 1.6 Zobrazení obsahu paměti USB Stick.



Chcete-li stejnou akci provádět při každém připojení tohoto typu vyměnitelného média, zaškrtněte před stisknutím tlačítka *OK* políčko *Vždy provést pro tento typ média*.

Pokud do počítače vložíte nebo připojíte vyměnitelné médium zašifrované pomocí systému LUKS (Linux Unified Key Setup), rozpozná prostředí KDE toto šifrování a vyvine k zadání hesla, viz **1.7 – „Automatické zjištění šifrované paměti USB Stick“** (strana 14). Zadejte přístupové heslo k šifrovanému médiu.

Obrázek 1.7 Automatické zjištění šifrované paměti USB Stick



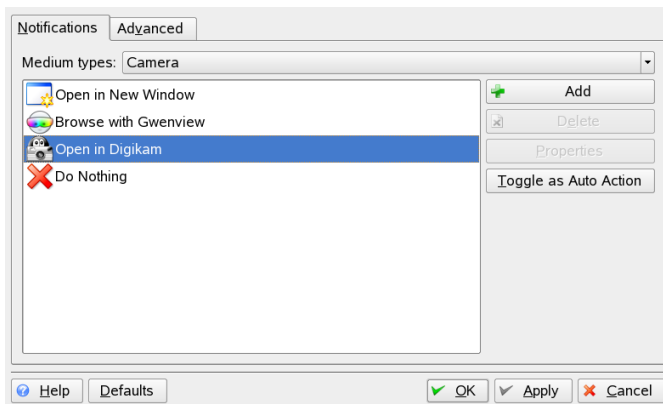
Další informace o šifrování vyměnitelných médií naleznete v části Část „Encrypting the Content of Removable Media“ (42 – „*Encrypting Partitions and Files*“, ↑Deployment Guide).

Postup 1.1 Konfigurace obsluhy vyměnitelných médií

V dialogovém okně automatického zjišťování můžete nakonfigurovat, jakým způsobem pracuje prostředí KDE s některými typy vyměnitelných médií. Pokud například víte, že určitý typ média obvykle obsahuje fotografie, můžete nakonfigurovat, aby automaticky otevíral aplikaci pro prohlížení obrázků:

- 1 V dialogovém okně automatického zjištění klepněte na tlačítko *Konfigurovat*.
- 2 Zobrazí se dialogové okno konfigurace se seznamem všech dostupných akcí.
- 3 Klepnutím na rozbalovací seznam *Typy médií* vyberte, pro který typ média chcete nakonfigurovat příslušnou akci. Seznam dostupných akcí nyní zobrazuje pouze akce dostupné pro daný typ média.
- 4 Vyberte požadovanou akci a klepněte na tlačítko *Přepnout jako automatickou činnost*.

Obrázek 1.8 Dialogové okno konfigurace vyměnitelných médií prostředí KDE



- 5 Klepněte na kartu *Pokročilé* a zkontrolujte, zda je zaškrtnuto políčko *Povolit automatické spuštění média po připojení*.

- 6 Klepnutím na tlačítko *OK* potvrďte změny a zavřete dialogové okno konfigurace. Nyní se při každém vložení média tohoto typu automaticky vykoná nakonfigurovaná akce bez zobrazení dialogového okna automatického zjištění.

Postup 1.2 *Obnovení výchozího nastavení obsluhy médií*

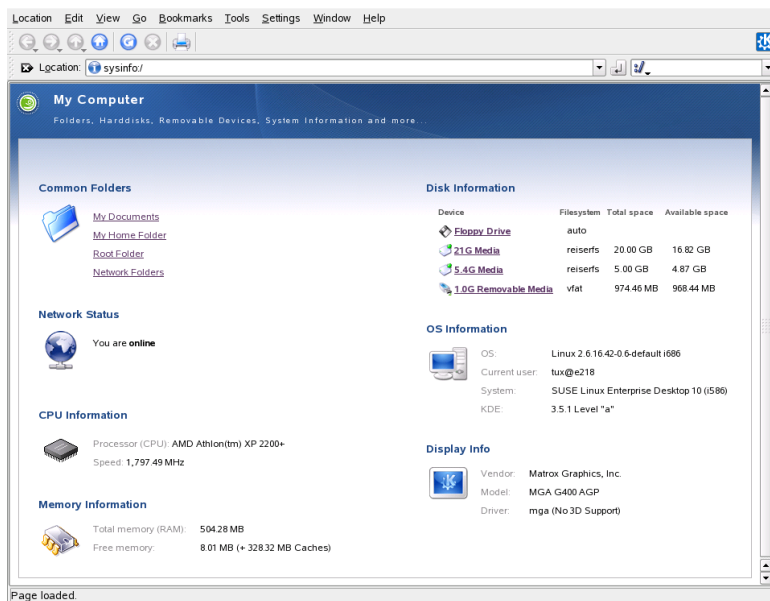
Chcete-li vymazat akci přiřazenou k tomuto typu média a obnovit výchozí možnosti, proveďte tento postup:

- 1 Výběrem možnosti *Osobní nastavení* spustíte z hlavní nabídky ovládací centrum KDE.
- 2 V levém navigačním panelu klepněte na položku *Periférie > Úložná zařízení*. Na pravé straně se zobrazí dialogové okno.
- 3 Klepněte na tlačítko *Výchozí a Použít*. Při příštím vložení média se znovu zobrazí dialogové okno automatického zjištění a umožní vybrat požadovanou akci s médiem.

1.3.3 Přístup k vyměnitelnému médiu

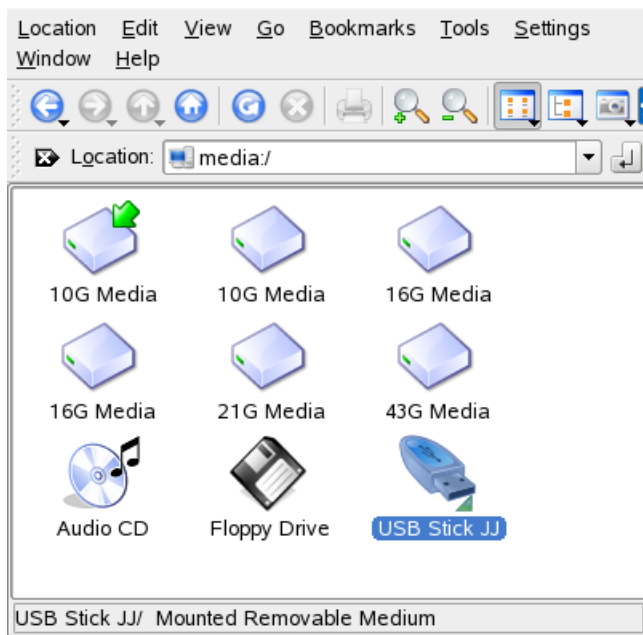
Prostředí KDE kdykoliv poskytuje několik možností přístupu k vyměnitelným médiím. Klepnutím na ikonu *Počítač* na ploše lze zobrazit okno, viz 1.9 – „*Počítač*“ (strana 17).

Obrázek 1.9 *Počítač*



Pokud spustíte aplikaci Konqueror jako správce souborů (viz 1.4 – „Správa složek a souborů v programu Konqueror“ (strana 19)) a v úvodním okně klepnete na položku *Úložná zařízení* nebo zadáte výraz `media : /` do panelu umístění, zobrazí aplikace Konqueror úložná zařízení, jak je uvedeno na obrázku 1.10 – „Zobrazení médií v aplikaci Konqueror“ (strana 18).

Obrázek 1.10 Zobrazení médií v aplikaci Konqueror



V aplikaci konqueror můžete paměti USB Stick také pojmenovat. Klepněte pravým tlačítkem na paměť USB Stick a vyberte možnost *Vlastnosti*. Na kartě *Obecné* zadejte název do vstupního pole a klepněte na tlačítko *OK*. Při příštím vkládání vyměnitelné paměti aplikace Konqueror zobrazí název této paměti.

Malá zelená šipka označuje, že bylo médium *připojeno* (zahrnuto do souborového systému, což je nezbytné pro přístup k datům na médiu). V systému SUSE Linux Enterprise obvykle není třeba zabývat se připojováním a odpojováním zařízení, protože se ve výchozím nastavení provádí automaticky.

Poznámka: Bezpečné odebírání médií

Chcete-li odebrat nebo odpojit médium z počítače, zkontrolujte, že k datům na médiu nepřistupuje žádná aplikace ani uživatel. V opačném případě může dojít ke ztrátě dat. Chcete-li bezpečně odebrat médium, postupujte následujícím způsobem:

1. Zobrazte pohled se seznamem vyměnitelných médií.

2. Klepněte pravým tlačítkem na médium a vyberte možnost *Bezpečně odebrat* nebo *Vysunout*. Příkaz *Bezpečně odebrat* odpojí médium od souborového systému, po kterém je možné odpojit médium od počítače. Příkaz *Vysunout* automaticky otevře jednotku CD nebo DVD počítače.
-

1.3.4 Správa koše

Koš je adresář se soubory, které jsou označeny k odstranění. Ikony ze správce souborů nebo z plochy můžete přetáhnout do koše podržením levého tlačítka myši. Přetažení do koše dokončete uvolněním tlačítka. Můžete také klepnout pravým tlačítkem na ikonu a v nabídce vybrat příkaz *Přesunout do koše*. Obsah koše zobrazíte klepnutím na jeho ikonu. V případě potřeby můžete položku z koše obnovit.

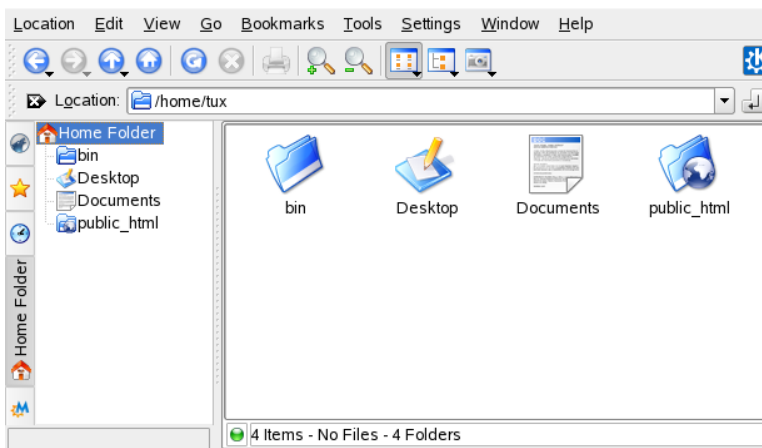
Soubory odebrané příkazem *Smazat* se nepřesunou do koše, ale budou úplně smazány. Chcete-li úplně odstranit soubory v koši, klepněte pravým tlačítkem na ikonu koše a pak klepněte na položku *Vyprázdnit koš*.

1.4 Správa složek a souborů v programu Konqueror

Konqueror je sjednocený webový prohlížeč, správce souborů, prohlížeč dokumentů a obrázků. Následující části popisují použití aplikace Konqueror jako správce souborů. Další informace o aplikaci Konqueror jako o webovém prohlížeči naleznete v části **14** – „*Procházení webu v aplikaci Konqueror*“ (strana 217).

Klepnutím na ikonu domu na panelu spustíte aplikaci Konqueror jako správce souborů. Aplikace Konqueror zobrazí obsah domovského adresáře.

Obrázek 1.11 Správce souborů Konqueror



Okno správce souborů Konqueror se skládá z následujících částí:

Řádek nabídek

Řádek nabídek obsahuje položky nabídky s akcemi, jako je kopírování, přesouvání nebo odstraňování souborů, změna pohledů, spuštění dalších nástrojů, definice nastavení a získání nápovědy.

Panel nástrojů

Panel nástrojů poskytuje rychlý přístup k často používaným funkcím, ke kterým lze přistupovat také pomocí nabídek. Pokud podržíte ukazatel nad ikonou, zobrazí se krátký popis. V pravé části panelu nástrojů se nachází ikona aplikace Konqueror, která během načítání adresáře nebo webové stránky zobrazuje animaci.

Panel umístění

Panel umístění zobrazuje cestu k adresáři nebo souboru v souborovém systému. Cestu k adresáři můžete zadat přímo nebo klepnutím na jeden z adresářů v poli zobrazení. Obsah řádku lze smazat klepnutím na černý symbol s velkým bílým X umístěný v levé části panelu umístění. Po zadání adresy stisknete klávesu Enter nebo klepnete na příklad *Přejít* v pravé části vstupního řádku.

System Linux na rozdíl od operačního systému Windows nepoužívá písmena jednotek. V systému Windows lze disketovou jednotku označovat A : \, data systému Windows jsou na jednotce C : \ atd. V systému Linux jsou všechny soubory a adresáře umístěny ve stromové struktuře. Adresář na nejvyšší úrovni se označuje jako

kořen souborového systému nebo pouze /. Z něj lze přistupovat ke všem ostatním adresářům. V následujícím textu je uveden krátký přehled nejdůležitějších adresářů v souborovém systému Linux:

Adresář /*home* obsahuje soukromá data všech uživatelů, kteří mají v tomto systému účet. Zde se nachází soubory, které může upravovat pouze jejich vlastník nebo správce systému: Zde je umístěn například adresář e-mailů.

Poznámka: Domovský adresář v prostředí sítě

Pokud pracujete v prostředí sítě, nemusí se domovské adresáře nazývat /*home*, ale mohou být mapovány k libovolnému adresáři v systému.

Adresář /*media* obvykle obsahuje všechny typy jednotek v systému kromě pevných disků. Jednotka USB včasy se po připojení zobrazí v adresáři /*media*, jako v případě digitálního fotoaparátu (pokud používá USB), jednotky DVD nebo CD.

V adresáři /*NSR/skare/doc* . naleznete různé druhy dokumentace systému Linux a nainstalovaných balíčků. Podadresář *Manuel* obsahuje digitální kopii této příručky a dalších příruček a poznámky k vydání nainstalované verze systému Linux. Adresář *packages* obsahuje dokumentaci zahrnutou v softwarových balíčcích.

Adresář /*windows* se zobrazuje pouze pokud máte v systému nainstalován systém MS Windows i systém Linux. Obsahuje data systému MS Windows.

Další informace o koncepci souborového systému Linux a podrobný seznam adresářů naleznete v části Část „Linux Directory Structure“ (15 – „*Working with the Shell*“, ↑Deployment Guide).

Navigační panel

Navigační panel můžete skrýt nebo zobrazit stisknutím klávesy F9. Navigační panel zobrazuje informace ve stromovém pohledu. Klepnutím na jednu kartu se symbolem na levé straně panelu můžete určit, který obsah chcete zobrazit. Pokud podržíte kurzor myši nad ikonou, zobrazí se krátký popis. Souborový systém můžete například zobrazit jako strom začínající kořenovou složkou nebo domovskou složkou.

Pole zobrazení

V poli zobrazení se zobrazuje obsah vybraného adresáře nebo souboru. V nabídce *Pohled* můžete vybrat různé režimy zobrazení obsahu, například *Pohled s ikonami*, *Stromový pohled* nebo *Detailní pohled*. Pokud klepnete na soubor, zobrazí aplikace

Konqueror náhled obsahu souboru nebo soubor načte pomocí aplikace k dalšímu zpracování. Pokud umístíte kurzor myši nad soubor, zobrazí aplikace Konqueror popisek s podrobnými informacemi o souboru, například vlastníka, oprávnění nebo datum poslední úpravy.

Vy výchozím nastavení aplikace Konqueror nezobrazuje žádné skryté soubory, které jsou často systémové a obvykle k nim nepotřebujete přistupovat ani je zobrazovat. V systému Linux jsou skryté soubory označeny tečkou na začátku. Zobrazení skrytých souborů můžete přepínat vybráním položky *Pohled > Zobrazit skryté soubory*.

1.4.1 Kopírování, přesouvání a odstraňování souborů

K provádění akcí se soubory, například kopírování, přesouvání a odstraňování, musíte mít k příslušným složkám a souborům odpovídající oprávnění. Další informace o změně přístupových oprávnění naleznete v části **1.4.3 – „Změna přístupových oprávnění“** (strana 23).

Tip: Výběr objektů v aplikaci Konqueror

Klepnutím na soubor nebo složku v aplikaci Konqueror se přímo spustí akce: Zobrazí se náhled souboru nebo se otevře složka. Pro dřívější uživatele systému MS Windows může být toto chování velmi nezvyklé. Pokud pouze chcete vybrat jeden nebo několik souborů a neprovádět další akci, stiskněte klávesu Ctrl a klepněte na objekt. Nebo můžete v ovládacím centru KDE upravit nastavení myši (viz *Periferní zařízení* (strana 52)).

Postup kopírování nebo přesouvání souboru či složky:

- 1 Klepněte pravým tlačítkem na objekt a vyberte z kontextové nabídky možnost *Kopírovat* nebo *Výjmout*. Objekt bude uchován ve schránce.
- 2 Přejděte k cílové složce, do které chcete objekt vložit. Klepněte pravým tlačítkem na cílovou složku a vyberte možnost *Vložit*. Objekt se zkopíruje nebo přesune do tohoto místa.

Nejrychlejším způsobem provádění akcí kopírování a přesouvání objektů v aplikaci Konqueror je metoda přetažení (drag-and-drop). Objekty můžete například snadno přesouvat z jednoho okna do druhého pouze jejich přetažením. Jakmile objekty pustíte, zobrazí se dotaz, zda chcete objekty přesunout nebo zkopírovat.

Postup odstranění souboru či složky:

- Vyberte objekt a stiskněte klávesu Del nebo klepněte pravým tlačítkem na soubor a potom vyberte položku *Přesunout do koše* z kontextové nabídky. Objekt se přesune do koše. Soubor nebo složku můžete v případě potřeby obnovit nebo úplně odstranit. Viz také **1.3.4 – „Správa koše“** (strana 19).
- Chcete-li objekt nevratně smazat, klepněte na položku *Úpravy > Smazat* nebo stiskněte klávesy Shift + Del. Chcete-li přidat do kontextové nabídky příkaz *Smazat*, nakonfigurujte toto chování v aplikaci Konqueror klepnutím na možnost *Nastavení > Nastavit: Konqueror > Chování* a aktivací příslušného zaškrtnávacího políčka.

1.4.2 Vytvoření nové složky

Postup vytvoření nové složky v aplikaci Konqueror:

- 1 Klepněte pravým tlačítkem na složku, do které chcete přidat podsložku.
- 2 Vyberte položku *Vytvořit složku*.
- 3 V dialogovém okně *Nová složka* zadejte název nové složky a klepněte na tlačítko *OK*.

1.4.3 Změna přístupových oprávnění

Protože je systém Linux víceuživatelský systém, patří každý soubor v souborovém systému Linux určitému uživateli a skupině. Všichni uživatelé, včetně superuživatele, mají vlastní domovský adresář, do kterého se ukládají soukromá data, jako jsou dokumenty, záložky nebo e-maily. Přístup k zápisu do těchto domovských adresářů je přísně omezen pouze na vlastníka. Jako vlastník souboru nebo adresáře můžete změnit přístupová oprávnění k souborům. Soubory s citlivými daty můžete například chránit před ostatními uživateli proti přístupu ke čtení. Jiné uživatele můžete oprávnit k zápisu, čtení či spouštění několika určitých souborů.

Obvykle jsou pro každý souborový objekt v systému Linux definovány tři sady oprávnění. Tyto sady obsahují oprávnění ke čtení (r), k zápisu (w), a ke spouštění (x) pro jednotlivé tři typy uživatelů – vlastníka, skupinu a ostatní uživatele. Další informace o koncepci uživatelů v systému Linux naleznete v části Část „Users and Access Permissions“ (15 – „*Working with the Shell*“, ↑Deployment Guide). Místo použití „běžného“ způsobu nastavení přístupových oprávnění v Stelli můžete použít také grafické uživatelské rozhraní, které poskytuje aplikace Konqueror.

Chcete-li nastavit oprávnění souboru, vyberte v aplikaci Konqueror jednu z následujících možností.

Zakázáno

Uživatelé mohou vidět v systému souborů název souboru, ale nemohou soubor otevřít ani číst.

Může číst

Uživatelé mohou soubor otevřít a číst, ale nemohou jej změnit.

Může číst a zapisovat

Uživatelé mohou soubor otevřít, číst i změnit.

Chcete-li nastavit oprávnění složky, jsou v aplikaci Konqueror k dispozici z následující možnosti.

Zakázáno

Uživatelé mohou vidět v systému souborů název složky, ale nemohou složku otevřít.

Může prohlížet obsah

Uživatelé mohou zobrazovat obsah složky.

Může prohlížet a měnit obsah

Uživatelé mohou zobrazovat obsah složky a vytvářet nové soubory nebo podložky.

Změna přístupových oprávnění:

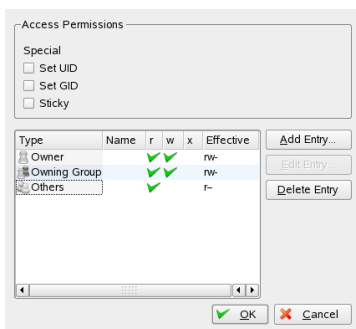
- 1 Spustíte aplikaci Konqueror a vyberte soubor nebo složku, u které chcete změnit přístupové oprávnění.
- 2 Klepněte pravým tlačítkem na soubor a vyberte možnost *Vlastnosti*. Zobrazí se nové dialogové okno.

- 3 Klepněte na kartu *Oprávnění*. V dolní části je zobrazeno vlastnictví souboru nebo složky. Horní část zobrazuje aktuální přístupová oprávnění.
- 4 V rozbalovacích seznamech *Vlastník*, *Skupina* a *Ostatní* vyberte oprávnění, která chcete nastavit pro soubor či složku.
- 5 Klepnutím na tlačítko *OK* použijte změny.

Nezávisle na běžné koncepci oprávnění objektů souborového systému můžete v aplikaci Konqueror použít také seznamy přístupu (ACL). Seznamy přístupu (ACL) umožňují definovat oprávnění pružněji, než umožňuje běžná koncepce oprávnění. Umožňují přiřadit oprávnění libovolným uživatelům nebo skupinám, i když se neshodují s původním vlastníkem a vlastníci skupinou. Podrobnější informace o seznamech ACL naleznete v části 13 – „Access Control Lists in Linux“ (↑Deployment Guide).

Chcete-li určitým uživatelům nebo skupinám udělit přístupové oprávnění k souboru nebo ke složce, postupujte tímto způsobem:

- 1 Spust'te aplikaci Konqueror a vyberte soubor nebo složku, u které chcete změnit přístupové oprávnění.
- 2 V dialogovém okně *Vlastnosti* klepněte na kartu *Oprávnění*.
- 3 Klepněte na možnost *Pokročilá oprávnění*. Následující dialogové okno zobrazuje aktuální oprávnění objektu.

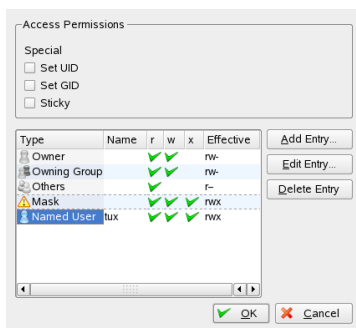


- 4 Klepněte na možnost *Přidat položku*.

- 5 Chcete-li udělit oprávnění k přístupu k souboru nebo ke složce určitému uživateli, vyberte možnost *Pojmenovaný uživatel* a vyberte uživatele ze seznamu.

Chcete-li udělit oprávnění k přístupu k souboru nebo ke složce určité skupině, vyberte možnost *Pojmenovaná skupina* a vyberte skupinu ze seznamu.

- 6 Přidaný uživatel nebo skupina se zobrazí v dialogovém okně *Pokročilá oprávnění* v seznamu aktuálních oprávnění. Zelená znaménka zaškrtnutí ve sloupcích *r*, *w* a *x* označují, zda má uživatel přístup ke čtení, zápisu a spouštění souboru nebo skupiny.

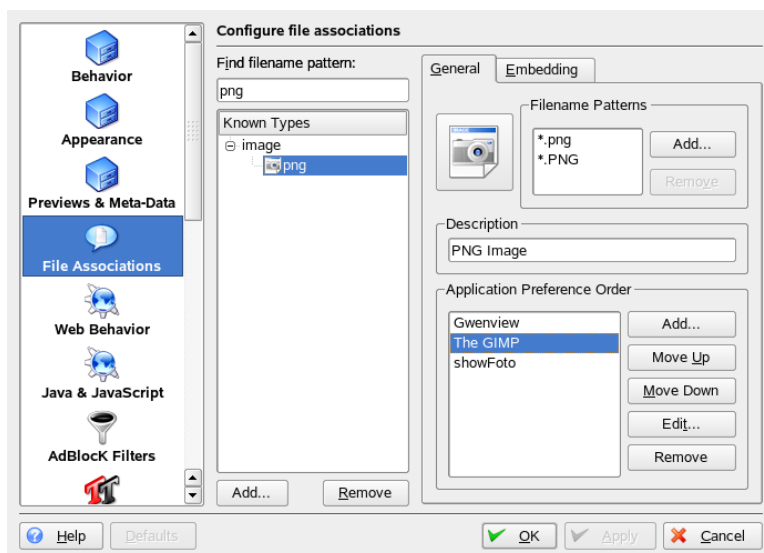


- 7 Přístupová práva pro uživatele můžete upravit klepnutím na odpovídající zaškrtnávací políčko tohoto uživatele ve sloupci *r*, *w* nebo *x*.
- 8 Až všechna přístupová oprávnění požadovaným způsobem nastavíte, klepněte na tlačítko *OK*.
- 9 Klepnutím na tlačítko *OK* potvrďte změny a zavřete dialogové okno *Vlastnosti*.

1.4.4 Nastavení asociací souborů

V aplikaci Konqueror můžete rozhodnout, která aplikace se má použít k otevření souboru.

Obrázek 1.12 Konfigurace asociací souborů v aplikaci Konqueror



- 1 V aplikaci Konqueror klepněte na možnost *Nastavení > Nastavit: Konqueror > Asociace souborů*.
- 2 Chcete-li vyhledat příponu, zadejte ji do pole *Najít vzor souboru*. V seznamu se zobrazí pouze typy souborů, které odpovídají zadanému vzoru souborů. Pokud například upravíte aplikaci pro soubory *.png, zadejte png do pole *Najít vzor souboru*.
- 3 V seznamu *Známé typy* klepnutím na typ souboru otevřete dialogové okno nastavení tohoto typu souboru. Můžete změnit ikonu, vzory názvu souborů, popis a pořadí aplikací.

Pokud není požadovaný nástroj uveden, klepněte na tlačítko *Přidat* v seznamu *Přednostní pořadí aplikací* a zadejte příkaz.

Chcete-li změnit pořadí položek v seznamu, klepněte na program, který chcete přesunout, a změňte jeho prioritu pomocí tlačítek *Posunout výše* nebo *Posunout níže*. Při klepnutí na soubor tohoto typu se použije aplikace uvedená v prvním řádku.

4 Pokud potřebujete typ souboru, který není uveden v seznamu *Známé typy*, klepněte na tlačítko *Přidat* a otevřete dialogové okno, ve kterém můžete vybrat skupinu a zadat název typu. Skupina určuje hlavní typ, například zvuk, obraz, text nebo video. Typ souboru lze obvykle přiřadit do jedné z těchto skupin.

4a Klepněte na tlačítko *OK* a zadejte přípony názvu souborů.

4b Do textového pole zadejte popis a vyberte, kterou aplikaci chcete použít.

5 Klepněte na tlačítko *OK*.

1.4.5 Ukládání profilů zobrazení

Dočasně lze změnit zobrazení konkrétních složek výběrem jiného *režimu zobrazení* v nabídce *Zobrazit*. Pokud chcete použít tyto změny pro všechny složky, lze vlastní nastavení uložit do profilu zobrazení. Chcete-li toto nastavení změnit, změňte zobrazení podle vlastní potřeby a klepněte na nabídku *Nastavení > Konfigurovat profily zobrazení*. Zadejte název profilu, který chcete uložit, a klepněte na tlačítko *Uložit*. Zobrazení se změní pro všechny složky a uloží do nového profilu. Tento profil lze kdykoli načíst pomocí nabídky *Nastavení > Nahrát profil zobrazení*. Aplikace Konqueror ve výchozím nastavení obsahuje několik profilů zobrazení určených pro různé úlohy. Některý z těchto profilů lze také použít jako vzor a upravit jej podle vlastní potřeby.

1.4.6 Přístup k digitálním fotoaparátům v aplikaci Konqueror

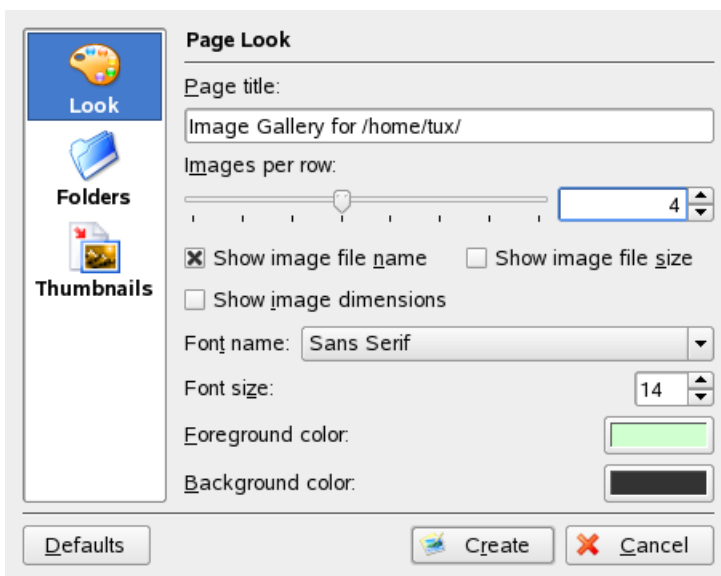
Pomocí aplikace Konqueror lze také přistupovat k digitálnímu fotoaparátu. Připojte fotoaparát k portu USB. Na ploše by se měla zobrazit ikona fotoaparátu. Klepnutím na tuto ikonu otevřete fotoaparát v aplikaci Konqueror. Fotoaparát lze také zpřístupnit zadáním adresy URL `camera:/` do aplikace Konqueror. Procházejte adresářovou strukturou fotoaparátu, dokud se nezobrazí soubory. Soubory lze podle potřeby kopírovat pomocí obvyklých funkcí pro správu souborů aplikace Konqueror.

1.4.7 Zobrazení obrázků v aplikaci Konqueror

Aplikaci Konqueror lze také snadno použít jako prohlížeč obrázků. Rychlý a pohodlný přehled všech obrázků v adresáři zobrazíte po vybrání adresáře klepnutím na ikonu *Zobrazení obrázků* na panelu nástrojů. Aplikace Konqueror vytvoří náhledy a zobrazí je v levém podokně. Klepnutím na náhled zobrazíte obrázek v celé velikosti v pravém podokně. Na panelu nástrojů se zobrazí několik dalších ikon určených k procházení zpět a vpřed, změně velikosti nebo otočení obrázků nebo k automatickému promítání snímků. Zpět na „normální“ zobrazení přepnete klepnutím na ikonu *Ikonový pohled* nebo *Stromový pohled* na panelu nástrojů.

Kromě těchto funkcí je také možné vytvořit galerie obrázků, které zobrazí obrázky ve formátu fotoalba. Otevřete adresář s obrázky v aplikaci Konqueror a klepněte na nabídku *Nástroje > Vytvořit galerii obrázků*. Otevře se dialogové okno, ve kterém můžete nastavit barvy pozadí a textu, titulek stránky, umístění, do kterého má být galerie uložena, a další nastavení. Klepnutím na tlačítko *OK* zahájíte vytvoření galerie. Ve výchozím nastavení je vytvořen soubor s názvem `index.html`. Pokud na tento soubor klepnete v aplikaci Konqueror, zobrazí se obrázky ve zmenšeném, uspořádaném zobrazení. Klepnutím na náhled otevřete obrázek v plné velikosti.

Obrázek 1.13 Vytvoření galerie obrázků v aplikaci Konqueror



Obrázky lze také zobrazit pomocí aplikace Gwenview. Chcete-li spustit aplikaci Gwenview, stiskněte klávesu **Alt + F2** a zadejte příkaz `gwenview`. Další informace o aplikaci Gwenview naleznete v nápovědě online této aplikace.

Pro stahování fotografií z digitálních fotoaparátů a jejich úpravy můžete použít aplikaci DigiKam podle popisu v [19 – „Správa digitálních obrázků“](#) (strana 263).

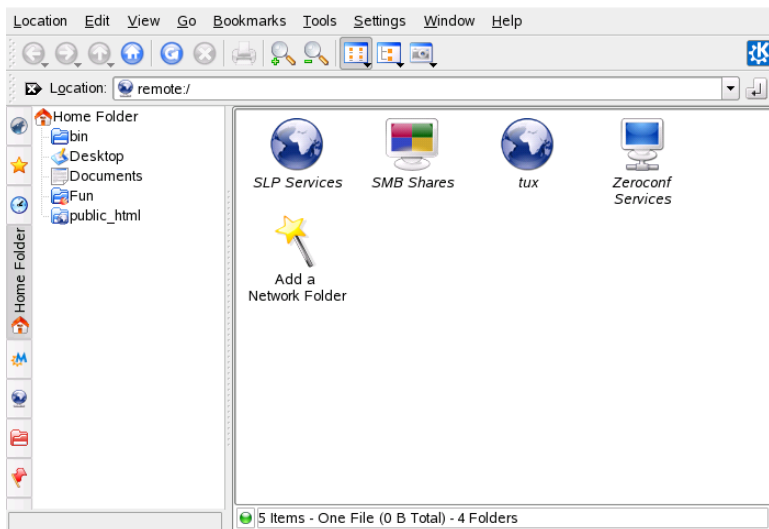
1.5 Přístup k síťovým prostředkům

V počítači můžete procházet soubory a adresáře nebo určité služby vzdálených hostitelů nebo zpřístupnit vlastní soubory a adresáře ostatním uživatelům v síti. SUSE Linux Enterprise nabízí různé možnosti přístupu a vytváření prostředků sdílených v síti. Za předpokladu, že to síťová struktura a konfigurace vašeho počítače umožňuje, můžete snadno procházet sdílené prostředky a služby pomocí správce souborů aplikace Konqueror.

Sdílené prostředky lze procházet klepnutím na ikonu *Procházení sítě* na ploše nebo spuštěním aplikace Konqueror a zadáním adresy `remote : /` v panelu umístění. V okně se zobrazí typy síťových sdílení, ke kterým máte přístup. K síťovému sdílení přistoupíte

klepnutím na typ síťového sdílení a potom na požadované sdílení. Pro přístup k danému prostředku možná bude požadováno ověření a budete vyzváni k zadání uživatelského jména a hesla.

Obrázek 1.14 Pracovní skupiny v síti Windows



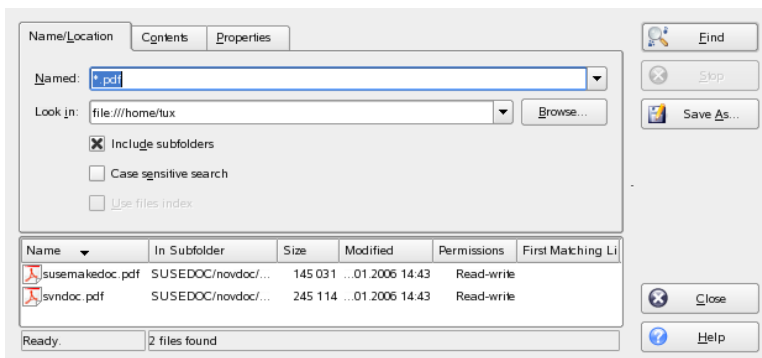
Další informace získáte v tématu 9 – „*Přístup k síťovým prostředkům*“ (strana 165).

1.6 Hledání dat v počítači a v systému souborů

Prostředí KDE poskytuje několik aplikací pro hledání dat v počítači a v systému souborů. Aplikace Kerry umožňuje v prostoru osobních informací (obvykle v domovské složce) velmi snadno prohledávat dokumenty, e-maily, webovou historii, konverzace rychlých správ nebo ITC, zdrojový kód, obrázky, hudební soubory, aplikace a další obsah. Další informace získáte v tématu 11 – „*Hledání pomocí programu Kerry*“ (strana 193).

Pomocí aplikace KFind můžete najít soubory v počítači nebo v systému souborů na základě různých kritérií hledání, například podle obsahu, data, vlastníka nebo velikosti souboru. Spustíte ji z hlavní nabídky pomocí možností *Aplikace > Najít soubory/složky*. Můžete také stisknout klávesu Alt + F2 a zadat příkaz `kfind`.

Obrázek 1.15 Hledání souborů v aplikaci KFind



1.6.1 Hledání souborů

Pokud hledáte konkrétní názvy souborů, postupujte takto:

- 1 Spustíte aplikaci KFind pomocí hlavní nabídky nebo příkazového řádku.
- 2 Karta *Název/Umístění* umožňuje základní hledání.
- 3 Název hledaného souboru zadejte v poli *Název*. Je možné použít následující zástupné znaky:

Hvězdička

Hvězdička (*) nahrazuje libovolný počet chybějících znaků (i nulový). Pokud například hledáte soubor `marc*`, naleznete soubory `marc`, `marc.png` a `marc_nesmí_tohle_číst.kwd`. Pokud hledáte soubor `mar*.kwd`, naleznete soubory `marketing.kwd` a `marc_nesmí_tohle_číst.kwd`.

Otazník

Otazník (?) označuje právě jeden znak. Hledaný výraz `mar?` může například najít výsledek `marc`, ale výraz `marc?` nenajde žádný výsledek, pokud mají soubory název `marc` a `marc.png`. V hledaném výrazu lze použít libovolný počet otazníků. Bude nalezen právě tento počet znaků.

Tyto dva zástupné symboly lze v libovolném hledaném výrazu kombinovat.

- 4 Složku, kterou chcete prohledávat, můžete zadat v poli *Kde hledat* nebo klepnutím na tlačítko *Listovat* najdete požadovanou složku. Chcete-li prohledávat také podsložky zadané složky, zaškrtněte políčko *Včetně podsložek*.
- 5 Stiskněte klávesu Enter nebo klepněte na tlačítko *Najít*.

1.6.2 Provádění pokročilého hledání souborů

Chcete-li použít podrobnější hledání, můžete také zadat další možnosti, například text, který musí hledaný soubor obsahovat.

- 1 Program KFind můžete spustit z hlavní nabídky nebo z příkazového řádku.
- 2 Klepněte na kartu *Název/Umístění*.
- 3 Zadejte název hledaného souboru do pole *Název*.
- 4 Zadejte do pole *Listovat* složku, ve které se má hledat, nebo složku najdete klepnutím na tlačítko *Procházet*.
- 5 Klepněte na kartu *Obsah*.
- 6 Do pole *Typ souboru* zadejte typ hledaného souboru.
- 7 Do pole *Obsahuje text* zadejte slovo nebo frázi, kterou musí obsahovat hledaný soubor.
- 8 Pokud chcete zadat další možnosti, klepněte na tlačítko *Vlastnosti* a vyberte požadované možnosti. Pokud podržíte kurzor myši nad možnostmi nebo poli, zobrazí se krátký popis.
- 9 Klepnutím na tlačítko *Hledat* spustíte hledání.

Podrobné informace o dostupných možnostech hledání naleznete v nápovědě online aplikace KFind.

Pro pokročilé hledání můžete použít vyhledávané vzorky nebo regulární výrazy. Aplikace KRegExpEditor nabízí možnosti hledání založené na regulárních výrazech. Apli-

kaci KRegExpEditor můžete nainstalovat pomocí programu YaST jedná se o balíček `kdeutils3-extra`. Další informace o vyhledávaných vzorcích a použití zástupných znaků nebo regulárních výrazů získáte v části Část „Getting Started with the Bash Shell“ (15 – „*Working with the Shell*“, ↑Deployment Guide).

1.7 Přesouvání textu mezi aplikacemi

Bývalí uživatelé systému MS Windows používají automaticky ke kopírování a vkládání textu klávesové zkratky `Ctrl + C` a `Ctrl + V`, které často fungují i v systému Linux. V systému Linux je kopírování a vkládání textu ještě snadnější: text do schránky zkopírujete tím, že jej vyberete myší. Potom přesuňte kurzor myši na pozici, do které má být text vložen. Klepnutím středním tlačítkem myši text vložíte (u dvoutlačítkové myši klepněte oběma tlačítky současně).

V některých aplikacích tato metoda nefunguje v případě, kdy je v cílové aplikaci již vybrán jiný text, protože text uložený ve schránce je přepsán tímto vybraným textem. V takových případech je v prostředí KDE velmi užitečná aplikace Klipper. Aplikace Klipper si „pamatuje“ položky naposledy vložené do schránky. Ve výchozím nastavení je aplikace Klipper spuštěna během spuštění prostředí KDE a je zobrazena v panelu jako ikona schránky. Obsah schránky zobrazíte klepnutím na ikonu aplikace Klipper. Nejnovější položka je uvedena na začátku a je označena černým zaškrtnutím jako aktivní. Pokud byl do aplikace Klipper zkopírován rozsáhlý text, je zobrazen pouze jeho první řádek.

Chcete-li z aplikace Klipper zkopírovat do cílové aplikace starší text, vyberte jej klepnutím, přesuňte kurzor myši do cílové aplikace a stiskněte střední tlačítko. Další informace o aplikaci Klipper naleznete v nápovědě online této aplikace.

1.8 Procházení Internetu

V prostředí KDE je výchozím webovým prohlížečem aplikace Konqueror. Aplikaci Konqueror spustíte klepnutím na ikonu Konqueror na panelu nebo stisknutím klávesy `Alt + F2` a zadáním příkazu `konqueror`. Další informace o aplikaci Konqueror ve funkci webového prohlížeče získáte v tématu 14 – „*Procházení webu v aplikaci Konqueror*“ (strana 217).

Kromě aplikace Konqueror je možné použít prohlížeč projektu Mozilla, aplikaci Firefox. Aplikaci Firefox spustíte z hlavní nabídky nebo stisknutím kombinace kláves Alt + F2 a zadáním příkazu `firefox`. Do panelu umístění v horní části můžete zadat libovolnou adresu nebo můžete klepnutím na odkazy na stránce přejít na jiné stránky, jako v jiném webovém prohlížeči. Více informací o aplikaci Firefox získáte v tématu 15 – „*Prohlížení webu pomocí prohlížeče Firefox*“ (strana 225).

1.9 E-maily a plánování

Aplikace KMail je emailový klient, který podporuje emailové protokoly, např. POP3 nebo IMAP. Nabízí také podporu více emailových účtů, výkonné filtry, ochranu soukromí PGP/GnuPG nebo přílohy online. Aplikaci KMail spustíte z hlavní nabídky nebo stisknutím kombinace kláves Alt + F2 a zadáním příkazu `kmail`.

Aplikace Kontact je nástroj pro správu osobních informací (PIM), který kombinuje známé aplikace (např. KMail, KOrganizer a KAddressBook) do jednoho prostředí. Díky tomu získáte snadný přístup k e-mailu, kalendáři, adresáři a dalším funkcím správy osobních informací. Aplikaci Kontact spustíte kombinací kláves Alt + F2 a zadáním příkazu `kontact`. Podrobné informace o použití aplikace Kontact získáte v tématu 4 – „*Kontact: E-maily a kalendář*“ (strana 107).

1.10 Otevírání a vytváření dokumentů pomocí sady OpenOffice.org

Kancelářská sada OpenOffice.org poskytuje kompletní sadu kancelářských nástrojů. Obsahuje textový editor, editor tabulek, správce prezentací, vektorový kreslicí program a správce databází. Protože sada OpenOffice.org je dostupná pro mnoho operačních systémů, je možné používat stejná data z různých počítačových platforem. Můžete také otevřít a upravit soubory ve formátech aplikace Microsoft Office a potom je opět uložit zpět, pokud je to nutné.

Sadu OpenOffice.org spustíte kombinací kláves Alt + F2 a zadáním příkazu `ooo` nebo klepnutím na ikonu Kancelář na ploše.

Úvod do sady OpenOffice.org naleznete v části 3 – „*Kancelářský balík OpenOffice.org*“ (strana 71) nebo můžete zobrazit nápovědu libovolného programu sady OpenOffice.org.

1.11 Správa hesel ve správci KWallet

Zapamatovat si všechna hesla k chráněným zdrojům, ke kterým jsou nutné přihlašovací údaje, může být náročné. Aplikace KWallet si je pamatuje za vás. Shromažďuje všechna hesla a ukládá je do šifrovaného souboru. Pomocí jednoho hlavního hesla otevřete úschovnu, ve které můžete zobrazit, hledat, odstranit nebo vytvořit položky. Normálně není třeba zadat žádnou položku ručně. Prostředí KDE rozpozná, pokud nějaký zdroj vyžaduje autentizaci, a automaticky spustí aplikaci KWallet.

Důležité: Ochrana hesla aplikace KWallet

Pokud zapomenete heslo aplikace KWallet, nelze je obnovit. Všichni, kdo znají vaše heslo, mohou získat informace uložené v úschovně.

1.11.1 Spuštění aplikace KWallet

Při prvním spuštění aplikace KWallet (pokud například přistupujete k webovému serveru, ke kterému je třeba se přihlásit pomocí hesla) se zobrazí dialogové okno s uvítací obrazovkou. Vyberte si *Základní nastavení* (doporučeno) nebo *Pokročilé nastavení*. Pokud vyberete *Základní nastavení*, na následující obrazovce je možné nastavit, zda mají být ukládány osobní informace. Některé aplikace prostředí KDE, například Konqueror nebo KMail, mohou použít systém úschovny k ukládání dat webových formulářů a cookies. Výběrem možnosti *Ano, chci použít úschovnu prostředí KDE k ukládání mých osobních informací* aktivujete aplikaci KWallet a dialogové okno zavřete pomocí tlačítka *Dokončit*.

Pokud vyberete *Pokročilé nastavení*, máte k dispozici další obrazovku s nastavením úrovně bezpečnosti. Výchozí nastavení jsou obecně přijatelné pro většinu uživatelů, někteří je však chtějí změnit. *Automatické uzavřené nečinné úschovny* uzavře úschovny, pokud nejsou aktivní. Pokud chcete oddělit síťová a místní hesla, aktivujte možnost *Ukládat síťová a místní hesla do samostatných souborů úschovny*. Dialogové okno zavřete pomocí tlačítka *Dokončit*.

Tato nastavení je možné kdykoli změnit. Stačí klepnout pravým tlačítkem na ikonu aplikace KWallet v panelu a vybrat možnost *Konfigurovat úschovnu*. Otevře se dialogové okno s nabídkou několika možností. Ve výchozím nastavení jsou všechna hesla uložena v jedné úschovně *kdewallet*, je ale možné přidat nové úschovny. Jakmile je aplikace KWallet nakonfigurována, zobrazí se v panelu.

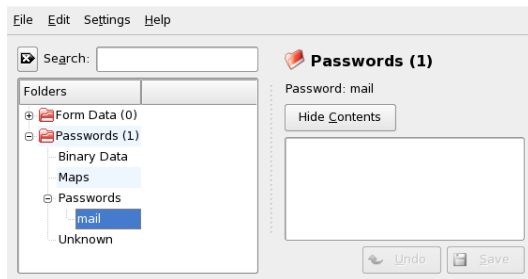
1.11.2 Správce KWallet

Chcete-li do úschovny uložit data nebo zobrazit její obsah, klepněte na ikonu aplikace KWallet v panelu. Otevře se dialogové okno se seznamem úschoven dostupných v systému. Klepnutím na úschovnu ji otevřete. Zobrazí se okno s výzvou pro zadání hesla.

Po úspěšném přihlášení se otevře okno Správce KWallet. Je rozděleno na čtyři podokna: levé horní podokno zobrazuje souhrn, pravé horní podokno zobrazuje podsložky, levé dolní podokno zobrazuje seznam položek ve složce a pravé dolní podokno zobrazuje obsah vybrané položky.

Ve Správci KWallet je možné kdykoli změnit hlavní heslo pomocí nabídky *Soubor > Změnit heslo*.

Obrázek 1.16 Okno Správce KWallet



Je možné přidávat a odstraňovat složky. Vybrání složky aktualizuje seznam položek ve složce a souhrn. Vybrání položky ve složce aktualizuje podokno s obsahem položky a umožní danou položku upravit. Položky je také možné vytvořit nebo odstranit pomocí kontextové nabídky obsahu podsložky.

Novou položku vložíte pomocí následujícího postupu:

Postup 1.3 Vkládání nových položek do úschovny

- 1 V pravém horním podokně vyberte podsložku, do které chcete přidat položku.

V levém dolním podokně se zobrazí seznam položek patřících do dané podsložky. Novou položku lze přidat do podsložek *Mapy* a *Hesla*. Položka *Mapy* obsahuje názvy polí a jejich obsahy. Položka *Hesla* může obsahovat položky s více řádky.

- 2 Nové heslo přidáte klepnutím pravým tlačítkem na položku *Hesla* a výběrem možnosti *Nový* v kontextové nabídce.
- 3 Zadejte název nové položky a klepněte na tlačítko *OK*. Nová položka je zařazena do podsložky.
- 4 Klepnutím na položku zobrazíte její obsah v pravém podokně (nová složka je prázdná).
- 5 Klepnutím na tlačítko *Zobrazit obsah* otevřete vstupní pole, do kterého lze zadat nové heslo.
- 6 Zadejte své heslo a klepněte na tlačítko *Uložit*. Aplikace KWallet toto heslo uloží do vybrané podsložky.

1.11.3 Kopírování úschovny do jiného počítače

Aplikace KWallet je většinu času tiše spuštěna v panelu a v případě potřeby je automaticky aktivována. Soubory úschovny však lze zkopírovat do jiného počítače (například do notebooku). To usnadňuje možnost přetažení souborů úschoven z okna správce do okna prohlížeče souborů. Díky tomu lze snadno připravit novou úschovnu pro přenos do jiného prostředí. Novou úschovnu lze například po vytvoření zkopírovat do výměnného paměťového zařízení flash. Přeneste sem důležitá hesla, abyste je měli k dispozici i jinde.

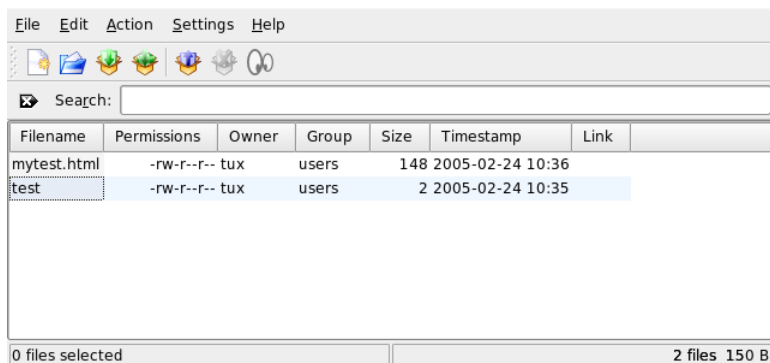
1.12 Zobrazování, dekomprimace a vytváření archivů

Z důvodu úspory místa na pevném disku použijte nástroj, který komprimuje soubory a adresáře na zlomek jejich původní velikosti. Ke správě těchto archivů lze použít aplikaci Ark. Podporuje běžné formáty, například `zip`, `tar.gz`, `tar.bz2`, `lha` a `rar`.

Z hlavní nabídky nebo zadáním příkazu `ark` na příkazovém řádku spustíte program Ark. Pokud máte komprimované soubory, můžete zobrazit obsah archivu přesunutím

těchto souborů z okna aplikace Konqueror do okna programu Ark. Chcete-li v aplikaci Konqueror zobrazit integrovaný náhled archivu, klepněte v aplikaci Konqueror pravým tlačítkem archiv a vyberte možnost *Náhled v archivátoru*. Nebo můžete v programu Ark otevřít soubor přímo příkazem *Soubor > Otevřít*.

Obrázek 1.17 Ark: Náhled souboru archivu



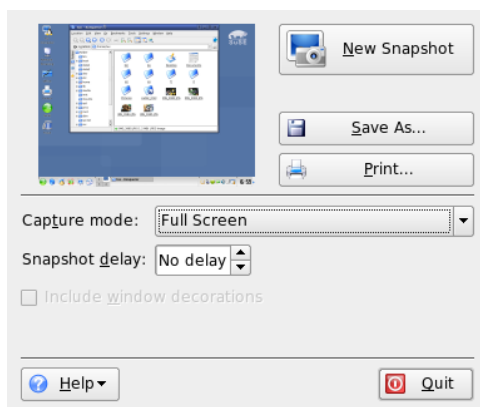
Po otevření archivu můžete provádět různé akce. Akce poskytují například možnost *Přidat soubor*, *Přidat složku*, *Smazat*, *Odstranit*, *Zobrazit*, *Otevřít pomocí* a *Otevřít pomocí*.

Nový archiv vytvoříte výběrem položky *Soubor > Nový*. V zobrazeném dialogovém okně zadejte název nového archivu a do pole *Filtr* zadejte formát. Po potvrzení tlačítkem *Uložit* nebo stisknutí klávesy Enter se zobrazí prázdné okno programu Ark. Do tohoto okna můžete přetahovat soubory a adresáře ze správce souborů. Na závěr aplikace Ark vše zkomprimuje do dříve vybraného formátu archivních souborů. Další informace o aplikaci Ark získáte pomocí nabídky *Nápověda > Příručka aplikace Ark*.

1.13 Pořizování snímků obrazovky

V aplikaci KSnapshot je možné vytvořit snímek celé obrazovky nebo jednotlivého okna aplikace. Aplikaci spustíte z hlavní nabídky nebo stisknutím kombinace kláves Alt + F2 a zadáním příkazu `ksnapshot`. Dialogové okno aplikace KSnapshot se skládá ze dvou podoken. Horní podokno (Současný snímek) obsahuje náhled současné obrazovky a tři tlačítka pro vytvoření a uložení snímku. Dolní podokno obsahuje další možnosti současného vytvoření snímku obrazovky.

Obrázek 1.18 Aplikace KSnapshot



Při vytvoření snímku obrazovky pomocí možnosti *Prodleva snímku* určete čas (v sekundách) zpoždění mezi klepnutím na tlačítko *Nový snímek* a skutečným vytvořením snímku obrazovky. Pokud je zaškrtnuto políčko *Sejmout pouze okno obsahující kurzor myši*, je uloženo pouze okno pod kurzorem myši. Snímek obrazovky uložíte stisknutím tlačítka *Uložit snímek*. Otevře se dialogové okno, ve kterém určíte adresář a název souboru obrázku. Snímek obrazovky vytisknete klepnutím na tlačítko *Vytisknout snímek*.

K vytvoření snímku obrazovky lze také použít aplikaci GIMP. Aplikaci GIMP spustíte kombinací kláves Alt + F2 a zadáním příkazu `gimp`. Při prvním spuštění aplikace GIMP nainstaluje několik souborů do vašeho domovského adresáře a zobrazí dialogová okna, s jejichž pomocí je možné upravit aplikaci podle potřeby. Další informace o aplikaci GIMP naleznete v části 18 – „*Práce s grafikou v aplikaci GIMP*“ (strana 245) nebo v její nápovědě. Nápovědu můžete nainstalovat pomocí programu YaST (balíček `kdeutils3-extra`).

1.14 Zobrazení souborů PDF v aplikaci KPDF

Formát PDF je pravděpodobně jedním z nejdůležitějších formátů souborů. Aplikace KPDF v prostředí KDE je dokáže zobrazit a vytisknout.

Aplikaci KPDF spustíte stisknutím kombinace kláves Alt + F2 a zadáním příkazu `kpdf`. Soubor PDF načtete pomocí nabídky *Soubor > Otevřít*. Aplikace KPDF jej zobrazí ve svém hlavním okně. Nalevo je umístěn postranní panel s náhledy a zobrazením obsahu. Náhledy umožňují získat přehled o stránkách. Zobrazení obsahu obsahuje záložky sloužící k procházení dokumentem. Pokud je prázdné, znamená to, že daný soubor PDF nepodporuje záložky.

Dvě stránky v hlavním okně zobrazíte pomocí nabídky *Zobrazení > Dvě stránky*. Toto zobrazení závisí na posledních dvou možnostech nastavených v nabídce *Zobrazení*.

Další užitečnou možností je výběr požadované oblasti pomocí nástroje pro výběr v panelu nástrojů. Vyznačte obdélník a z kontextové nabídky vyberte, zda má být oblast vybrána jako text nebo jako obrázek. Oblast je zkopírována do schránky. Oblast je také možné uložit do souboru.

1.15 Ovládání zvuku v aplikaci KMix

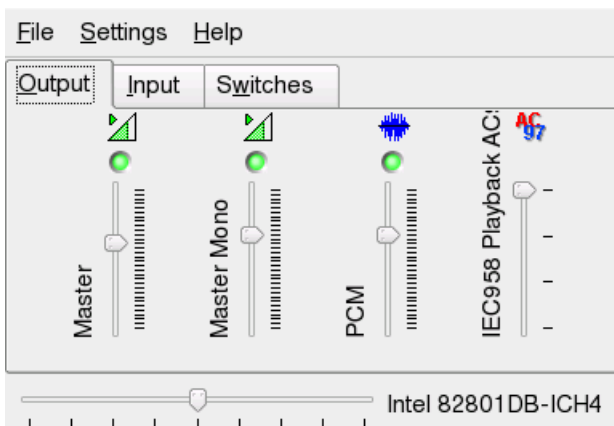
Program YaST automaticky identifikuje a konfiguruje zvukové karty v počítači. Pokud se tak nestane, spustíte modul *Hardware* programu YaST a nakonfigurujete zvukovou kartu ručně. Po nakonfigurování zvukové karty můžete pomocí směšovače ovládat hlasitost a vyvážení zvuku.

Tip: Spuštění směšovače

Pokud není v panelu zobrazena ikona směšovače (symbol reproduktoru), stiskněte kombinaci kláves Alt + F2 a zadejte příkaz `kmix` nebo spustíte směšovač z hlavní nabídky. Obvykle je označen jako *Ovládání hlasitosti*.

Ve výchozím nastavení se po klepnutí na ikonu aplikace KMix v systémové části panelu zobrazí hlavní ovladač, který slouží k nastavení celkové hlasitosti. Zvuk vypnete klepnutím na zelenou kontrolku, která po vypnutí zvuku ztmavne. Zvuk opět zapnete dalším klepnutím na tuto kontrolku. Pokud chcete vyladit nastavení zvuku pro různé kanály, klepněte pravým tlačítkem na ikonu aplikace KMix a vyberte možnost *Zobrazit okno směšovače*. V hlavním okně je možné nakonfigurovat *Výstup*, *Vstup* a *Přepínače*. Každé ze zobrazených zařízení má vlastní kontextovou nabídku, kterou lze otevřít klepnutím pravým tlačítkem na ikonu zařízení. Je možné vypnout zvuk pro každé zařízení nebo je skrýt samostatně. Další informace o aplikaci KMix naleznete v online nápovědě této aplikace.

Obrázek 1.19 Směšovač KMix



1.16 Správa balíčků pomocí nástrojů ZEN

Nástroje ZEN slouží jako grafická nadstavba služby zmd (ZENworks Management Daemon) a umožňují snadnou instalaci a odebírání softwaru, použití bezpečnostních aktualizací a správu služeb a katalogů pouze pomocí několika klepnutí.

1.16.1 Získání oprávnění

Správa balíčků v systému Linux vyžaduje práva uživatele `root`. Nástroje ZEN a program `rugzen` používají vlastní systém správy uživatelů, který umožňuje uživatelům instalovat aktualizace softwaru. Když uživatel poprvé vyvolá akci, která vyžaduje zvláštní práva v nástrojích ZEN, zobrazí se výzva k zadání hesla uživatele `root`. Po ověření hesla nástroje ZEN automaticky přidají účet uživatele do systému správy uživatelů s oprávněním k aktualizaci. Tato nastavení lze zobrazit nebo upravit pomocí příkazů pro správu uživatelů `rug` (viz Část „rug User Management“ (8 – „System Configuration with YaST“, ↑Deployment Guide)).

1.16.2 Získání a instalace aktualizací softwaru

Program Software Updater je spuštěn v oznamovací oblasti panelu (GNOME) nebo v systémové části panelu (KDE) jako ikona s vyobrazením globusu. V závislosti na dostupnosti připojení k síti a na nových aktualizacích se zobrazuje s jinou barvou a vzhledem. Program Software Updater automaticky jednou denně kontroluje, zda jsou k dispozici aktualizace systému (chcete-li aktualizace zkontrolovat ihned, klepněte na ikonu pravým tlačítkem a vyberte položku *Obnovit*). Pokud jsou k dispozici nové aktualizace, změní se aplet Software Updater v panelu z ikony glóbusu na vykřičník s oranžovým pozadím.

Poznámka: Chyba při přístupu ke katalogu aktualizací

Pokud nemůžete přistupovat ke katalogu aktualizací, mohla vypršet platnost odebíraného kanálu. SUSE Linux Enterprise je obvykle dodáván s jednoletou nebo tříletou zárukou, během které máte přístup ke katalogu aktualizací. Po skončení platnosti bude odmítnut přístup k odebíraným kanálům.

V případě odmítnutí přístupu ke katalogu aktualizací uvidíte zprávu s upozorněním, která doporučuje přejít na stránku zákaznického centra společnosti Novell a zkontrolovat platnosti odebíraného kanálu. Zákaznické centrum společnosti Novell je k dispozici na stránkách <http://www.novell.com/center/>.

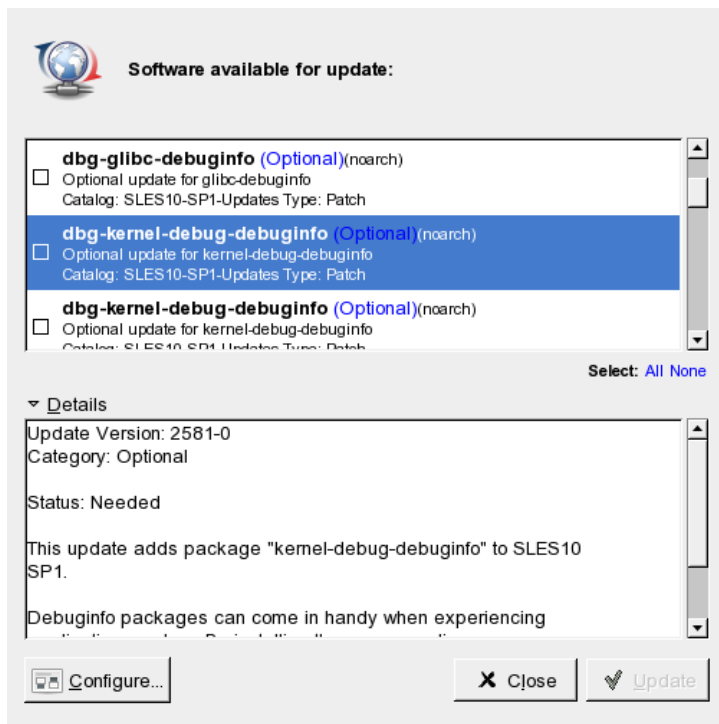
Klepnutím levým tlačítkem na ikonu na panelu se otevře okno aktualizace. Zobrazí se seznam oprav a nových verzí balíčků (pokud jsou k dispozici). Každá položka obsahuje krátký popis a případně ikonu kategorie: Bezpečnostní opravy jsou označeny žlutým štítem. Volitelné opravy jsou označeny světle modrým kruhem. Doporučené opravy nejsou označeny ikonou. V seznamu jsou uvedeny nejdříve bezpečnostní opravy, potom doporučené opravy, volitelné opravy a nové verze balíčků. Chcete-li filtrovat seznam zobrazených balíčků, použijte odkazy *Vše*, *Balíčky* a *Opravy*.

Poznámka: Balíčky a opravy

Oficiálně vydané opravy společnosti Novell jsou zobrazeny jako *Opravy*. Nové verze balíčků z jiných zdrojů se zobrazí jako *Balíčky*.

Chcete-li získat podrobnosti o určité položce, označte ji a klepněte na odkaz *Odstranit* pod oknem seznamu. Chcete-li položku vybrat k instalaci, zaškrtněte políčko této položky. Odkazy *Vše* a *Nic* umožňují vybrat nebo zrušit výběr všech oprav. Klepnutím na tlačítko *Aktualizovat* se nainstalují vybrané programy.

Obrázek 1.20 Výběr aktualizací softwaru



1.16.3 Instalace softwaru

Softwarové balíčky můžete nainstalovat vybráním příkazu *Instalace softwaru* z nabídky nebo spuštěním příkazu *zen-installer*. Rozhraní je téměř shodné s programem Software Updater (viz 1.16.2 – „Získání a instalace aktualizací softwaru“ (strana 43)). Jediným rozdílem je panel hledání, který umožňuje hledat balíčky nebo filtrovat seznam. V seznamu zaškrtněte políčka položek, které chcete nainstalovat, a spusťte instalaci balíčků klepnutím na tlačítko *Nainstalovat*. Možné závislosti na dalších balíčcích instalátor vyřeší automaticky.

1.16.4 Odebrání softwaru

Softwarové balíčky můžete odebrat vybráním příkazu *Odstranění softwaru* z nabídky nebo spuštěním příkazu `zen-remover`. Seznam balíčků lze zúžit pomocí odkazů *Produkty* (odinstaluje celé produkty), *Vzory* (podrobnosti o vzorech naleznete v části Část „Installing and Removing Patterns“ (8 – „*System Configuration with YaST*“, ↑Deployment Guide)), *Balíčky* a *Opravy*. V seznamu zaškrtněte políčka položek, které chcete odebrat, a spusťte odinstalaci balíčků klepnutím na tlačítko *Odebrat*. Balíčky, které závisí na označených balíčcích, budou také odebrány. Odstranění dalších balíčků musíte potvrdit. Pokud v dialogovém okně potvrzení klepnete na tlačítko *Storno*, nebudou odinstalovány žádné balíčky.

1.16.5 Konfigurace programu Software Updater

Konfiguraci nástrojů ZEN můžete spustit klepnutím na tlačítko *Konfigurovat* v okně aplikace. Zobrazí se okno se třemi kartami: *Služby*, *Katalogy* a *Nastavení*.

Služby a katalogy

Služby jsou v podstatě zdrojem, který poskytuje softwarové balíčky a informace o nich. Každá služba může poskytovat jeden nebo více katalogů.

Karta služeb zobrazuje všechny dostupné služby včetně typu a informací o stavu (pokud poslední dva sloupce nevidíte, upravte velikost okna). Služby můžete přidávat nebo odebírat pomocí tlačítek *Odebrat službu* a *Přidat službu*. K dispozici jsou následující typy služeb:

YUM

Server HTTP, HTTPS nebo FTP, který pro data balíčků používá formát RPM-MD.

ZYPP

Služby ZYPP jsou instalační zdroje programu YaST přidáné pomocí možnosti *Software > Instalační zdroje* v programu YaST. Instalační zdroje lze přidávat pomocí programů Software Updater nebo YaST. Zdroj, ze kterého jste instalovali systém (ve většině případů disk DVD nebo CD-ROM), je předem nakonfigurován.

Pokud tento zdroj změníte nebo odstraníte, nahraďte jej jiným platným instalačním zdrojem (služba ZYPP), jinak nebude možné instalovat nový software.

Poznámka: Terminologie

Termíny instalační zdroj YaST, zdroj balíčků YaST a služba ZYPP jsou synonymem zdroje, ze kterého lze instalovat software.

Připojení

Možnost *Připojení* umožňuje zahrnout adresář připojený k počítači. To je užitečné například v síti, která pravidelně aktualizuje zrcadlo serveru Novell YUM a tento obsah je exportován do místní sítě. Chcete-li přidat adresář, zadejte úplnou cestu k adresáři do pole *URI služby*.

NU

NU (Novell Update) znamená aktualizace společnosti Novell. Aktualizace systému SUSE Linux Enterprise poskytuje společnost Novell exkluzivně jako služby NU. Pokud jste během instalace nastavili aktualizaci, je již oficiální server NU společnosti Novell v seznamu uveden.

Pokud jste během instalace vynechali konfiguraci aktualizace, spusťte jako uživatel `root` na příkazovém řádku příkaz `suse_register` nebo modul programu YaST *Software > Registrace produktu*. Server Novell Update je automaticky přidán do programu Software Updater.

RCE a ZENworks

Služby Opencarpet, Red Carpet Enterprise a ZENworks jsou k dispozici, pokud má váš podnik nebo organizace nastaveny tyto služby v místní síti. Může se jednat o případ, kdy organizace používá software jiného dodavatele, jehož aktualizace jsou k dispozici na samostatném serveru.

Po instalaci systému SUSE Linux Enterprise jsou předem nakonfigurovány dvě služby: Instalační zdroj (disk DVD, CD-ROM nebo síťový zdroj) jako služba ZYPP a aktualizací server systému SUSE Linux Enterprise jako služba, která byla přidána při registraci produktu. Za normálních okolností není třeba toto nastavení měnit. Pokud službu nevidíte, spusťte příkazový řádek jako uživatel `root` a spusťte příkaz `suse_register`. Služba je automaticky přidána.

Katalogy

Služby mohou poskytovat balíčky jiných částí softwaru nebo jiných verzí softwaru (typická funkce služeb RCE a ZENworks). Jsou uspořádány do různých kategorií nazývaných *katalogy*. Ke katalogu se můžete přihlásit nebo odhlásit zaškrtnutím nebo zrušením zaškrtnutí políčka před katalogem.

V tuto chvíli služby systému SUSE Linux (YUM a ZYPP) neposkytují jiné katalogy. Každá služba má pouze jeden katalog. Pokud byla během instalace pomocí příkazu `suse_register` nakonfigurován program Software Updater, proběhne přihlášení ke katalogům YUM a ZYPP automaticky. Pokud službu přidáte ručně, je třeba se přihlásit k jejím katalogům.

Předvolby

Na kartě *Předvolby* zadejte, zda se má program Software Updater spouštět automaticky při startu počítače. Jako uživatel `root` můžete také měnit nastavení program Software Updater. Pokud nemáte práva správce, můžete nastavení pouze prohlížet. Podrobnosti o nastavení získáte v manuálové stránce programu `rug`.

1.17 Další informace

Kromě aplikací popsaných v tomto úvodu lze v prostředí KDE spustit mnoho dalších aplikací. Podrobné informace o mnoha důležitých aplikacích naleznete v dalších částech této příručky.

- Další informace o prostředí KDE a aplikacích prostředí KDE naleznete v tématech <http://www.kde.org/> a <http://www.kde-apps.org/>.
- Pokud chcete oznámit chybu nebo požádat o přidání nějaké funkce, přejděte do části <http://bugs.kde.org/>.

Úprava nastavení

Vzhled a chování prostředí KDE můžete upravit podle svého osobního vkusu a požadavků. V závislosti na množství změn, které se mají provést, existuje několik způsobů nastavení vzhledu a chování prostředí KDE. Uživatelé mají k dispozici následující možnosti:

- Chcete-li změnit pouze vzhled a chování jednotlivých objektů na ploše, je obvykle možné zobrazit konfigurační dialogové okno tak, že klepnete pravým tlačítkem na daný objekt.
- Chcete-li změnit celkový vzhled a chování prostředí KDE, použijte ovládací centrum KDE. Umožňuje přístup k mnoha konfiguračním modulům a dialogovým oknům, z nichž některé lze také zobrazit pomocí místní nabídky jednotlivých objektů plochy.

2.1 Ovládací centrum KDE

Ovládací centrum KDE je ústřední nástroj, který uživatelům slouží k provádění změn celkového vzhledu a chování téměř všech komponent prostředí KDE. Ovládací centrum spustíte tak, že vyberete možnosti *Oblíbené* > *Osobní nastavení*, nebo stisknete klávesu Alt + F2 a zadáte příkaz `kcontrol`.

Obrázek 2.1 Ovládací centrum KDE



Tip: Spuštění jednotlivých modulů

Pomocí terminálu nebo přidáním zvláštního apletu na panel můžete rovněž spouštět jednotlivé moduly ovládacího centra KDE.

Chcete-li spustit moduly v shellu, zobrazíte seznam všech dostupných modulů příkazem `kcmshell --list`. Požadovaný modul pak spustíte příkazem `kcmshell název modulu`.

Případně můžete podle popisu v části **Přidání a odebrání prvků panelu** (strana 59) přidat aplet *Nastavení* na svůj panel.

Postranní panel obsahuje různé kategorie, přičemž každá nabízí určitou podsadu nastavení. Možnosti, které jsou k dispozici, zjistíte klepnutím na ikonu kategorie. Do kategorie vyšší úrovně se vždy můžete vrátit klepnutím na možnost *Zpět*. Přehled všech kategorií získáte přepnutím do zobrazení stromu. Zobrazení změníte výběrem možnosti *Zobrazit > Režim > Zobrazení stromu*.

Klepnete-li na položku, zobrazí se v pravé části příslušná nastavení. Změňte nastavení podle potřeby. Změny se neprojeví, dokud neklepnete na možnost *Použít*. Pokud jste

určitou možnost změnili a pak jste se rozhodli, že chcete nastavení ponechat v původním stavu, zrušíte změny klepnutím na možnost *Obnovit*. Klepnutím na možnost *Výchozí* obnovíte ve všech položkách na stránce výchozí hodnoty. Ke změně některých nastavení můžete potřebovat oprávnění uživatele `root`. Zobrazí-li se výzva, přihlaste se jako uživatel `root`.

Následující seznam obsahuje hlavní kategorie a zdůrazňuje nejdůležitější nastavení, která v nich můžete změnit. Podrobné informace o nastaveních v kategoriích získáte klepnutím na tlačítko *Nápověda* na jednotlivých stránkách nastavení nebo v centru nápovědy.

Vzhled a motivy

Obsahuje nastavení pozadí plochy, spořič obrazovky a písma na ploše. Můžete změnit motivy, ozdobné prvky oken a styly prvků prostředí, jako jsou tlačítka, nabídky a posuvníky. Dále zde také můžete nastavit chování kurzoru a úvodní obrazovky, která se zobrazuje při spuštění prostředí KDE.

Prostředí

Obsahuje nastavení, která umožňují zvýšit či snížit počet virtuálních ploch a ovládat možnosti panelu, jako je velikost, poloha, délka a vzhled. Můžete zde také změnit hlavní nabídku. V části pro hlavní panel můžete nakonfigurovat možnosti hlavního panelu, jako je to, zda se na něm mají zobrazovat okna všech ploch. Dvě následující části umožňují řídit chování oken.

Internet a síť

Umožňuje definovat možnosti připojení Bluetooth a další předvolby, jako jsou časové limity vypršení určitých připojení. Dále můžete sdílet svou plochu, povolit či zakázat sdílení souborů a nastavit možnosti procházení místní sítě a serverů proxy. Zde lze změnit chování webového prohlížeče Konqueror.

Komponenty prostředí KDE

Pomocí programu *pro výběr komponent* můžete změnit výchozí e-mailový klient, textový editor, program pro rychlé zasílání zpráv, terminál a webový prohlížeč. Kdykoli prostředí KDE potřebuje spustit aplikaci tohoto typu, vždy spustí výchozí komponentu nastavenou zde. Zde můžete nakonfigurovat možnosti pro prohledávání prostředí pomocí programu Kerry Beagle®, například to, které adresáře se mají indexovat. V případě potřeby můžete změnit výchozí přiřazení souborů tak, aby se označil určitý typ souborů a aby se spouštěla příslušná aplikace. Zde můžete nastavit možnosti aplikace Konqueror jako správce souborů. Zde můžete definovat

způsob, jakým prostředí KDE zachází s relacemi při přihlášení nebo odhlášení, a změnit možnosti kontroly pravopisu.

Periferní zařízení

Obsahuje možnosti pro zařízení, jako jsou digitální fotoaparáty, monitory, joysticky, klávesnice, myši, zařízení OBEX, tiskárny a dálková ovládání, a pro vyměnitelná média, jako jsou disky CD-ROM nebo disky USB. Můžete například přidat model svého fotoaparátu a definovat typ portu, pomocí kterého je připojen k počítači, nebo můžete změnit nastavení klávesnice a myši, jako jsou prodleva před opakováním, možnosti klepnutí a poklepání a intervaly poklepání. K určitým typům vyměnitelných médií můžete přiřadit výchozí akce (například: při rozpoznání zvukového disku CD vždy spustit program KsCD) a nakonfigurovat tiskárny.

Místní zvyklosti a zpřístupnění

Zde můžete definovat možnosti týkající se země a jazyka, jako je měna, formát čísel a dat a rozložení klávesnice pro různé jazyky, mezi nimiž můžete přepínat. Rovněž můžete zobrazit a změnit předdefinované klávesové zkratky prostředí KDE (například: Alt + Ctrl + L – zamknutí obrazovky). Tato kategorie také poskytuje možnosti zpřístupnění pro uživatele s handicapem, jako jsou možnosti zvuku a klávesnice a gesta pomocí myši.

Bezpečnost a soukromí

Zde můžete změnit své heslo, nastavit možnosti pro nástroj KWallet (nástroj prostředí KDE pro správu hesel), nakonfigurovat šifrování v prostředí KDE nebo spravovat soukromá data, jako jsou naposledy otevřené dokumenty, navštívené webové stránky, soubory cookie a obsah schránky.

Zvuk a multimédia

Obsahuje možnosti pro konfiguraci systémového pípnutí a systémových upozornění a šifrování a nastavení zařízení pro zvukové disky CD.

Správa systému

Pomocí této kategorie můžete nakonfigurovat vzhled a chování správce přihlášení KDE (KDM) nebo změnit výchozí cesty některých důležitých adresářů pro vaše data: Plocha, Automatické spuštění a Dokumenty. Zde můžete také nainstalovat osobní a systémová písma.

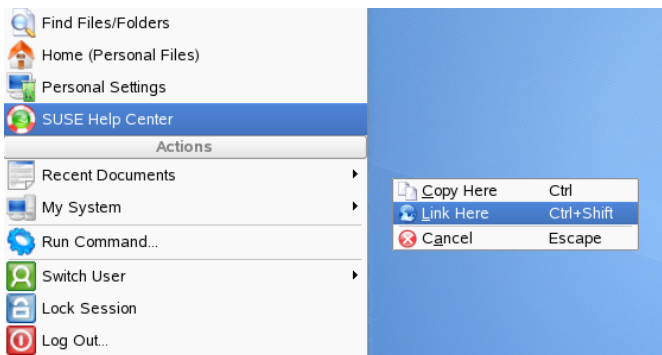
Následující části obsahují příklady konfigurací některých aspektů prostředí KDE, které můžete chtít upravit.

2.2 Konfigurace objektů plochy

Prostředí KDE je vybaveno předdefinovanou sadou ikon na ploše. Přidáním různých objektů, jako jsou složky, soubory nebo odkazy, můžete na ploše vytvořit další ikony. Tyto ikony pak můžete podle potřeby uspořádat.

Postup 2.1 Vytvoření a uspořádání ikon na ploše

- 1 Chcete-li přidat nový objekt na plochu, například z hlavní nabídky správce souborů Konqueror, vyberte položku a přetáhněte ji na plochu. Zobrazí se místní nabídka. V té můžete zvolit, zda chcete objekt zkopírovat či přesunout, nebo zda na něj chcete vytvořit odkaz.

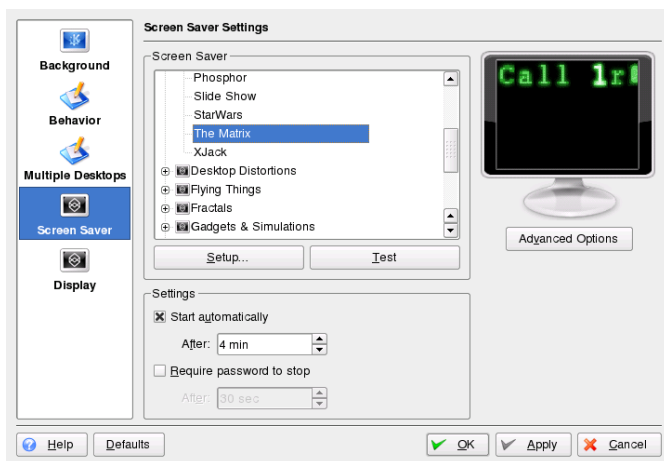


- 2 Chcete-li přidat nový objekt na plochu, můžete rovněž klepnout pravým tlačítkem myši na prázdné místo na ploše a pak na příkaz *Vytvořit nový*. V podnabídce zvolte typ objektu, který se má na ploše vytvořit: složka, jeden z několika typů souborů nebo odkaz na aplikaci, soubor, web nebo zařízení, jako je jednotka CD-ROM.
- 3 Chcete-li uspořádat ikony na ploše, klepněte pravým tlačítkem myši na prázdné místo na ploše a vyberte jednu z možností v části *Ikony*.

Prostředí SUSE Linux Enterprise® je dodáváno s předdefinovanými nastaveními spořádky obrazovky, která lze upravit.

Postup 2.2 Konfigurace spořiče obrazovky

- 1 Klepněte pravým tlačítkem na prázdné místo na ploše a vyberte příkaz *Konfigurovat plochu*.
- 2 V dialogovém okně, které se zobrazí, klepněte na možnost *Spořič obrazovky*.
- 3 Klepnutím na spořič obrazovky v seznamu zobrazíte náhled v pravé části dialogového okna.

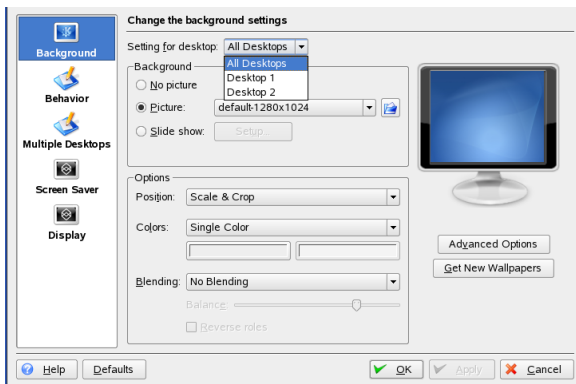


- 4 Chcete-li upravit možnosti, jako je rychlost či tvary, klepněte na možnost *Nastavení*.
- 5 Místo spořiče obrazovky můžete také nastavit prázdnou obrazovku nebo můžete nechat prostředí KDE vybrat náhodný spořič obrazovky. Tyto možnosti najdete na konci seznamu spořičů obrazovky.
- 6 V části *Nastavení* určete, po jak dlouhé době neaktivity se má spořič obrazovky spouštět a zda je k odemčení obrazovky pro spuštění spořiče nutné heslo.
- 7 Klepnutím na tlačítko *OK* použijte změny a zavřete konfigurační dialogové okno.

Můžete změnit barvy pozadí plochy nebo vybrat obrázek a použít jej jako pozadí. Jelikož prostředí KDE umožňuje použití virtuálních ploch, můžete tyto změny použít na jednu nebo na všechny virtuální plochy.

Postup 2.3 Změna pozadí pracovní plochy

- 1 Klepněte pravým tlačítkem na prázdné místo na ploše a vyberte příkaz *Konfigurovat plochu*. Zobrazí se konfigurační dialogové okno.

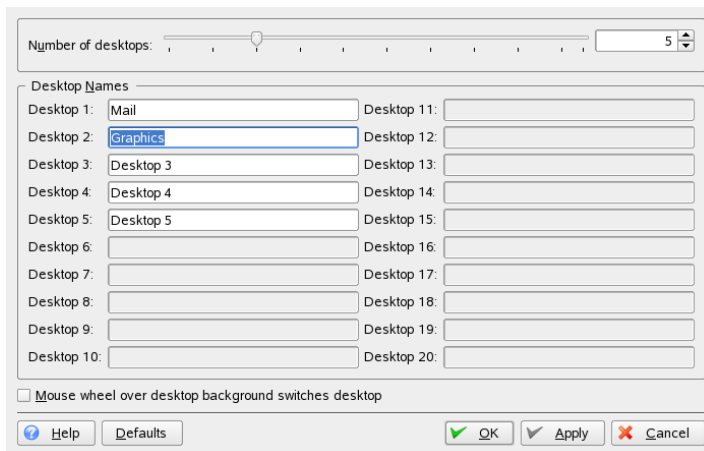


- 2 V seznamu *Nastavení pro plochu* vyberte virtuální plochy, na které se mají změny použít.
- 3 Chcete-li změnit obrázek na pozadí, klepněte na možnost *Obrázek* a v seznamu vyberte jeden z obrázků. Chcete-li použít vlastní obrázek, klepněte pod seznamem na tlačítko složky a v systému souborů vyberte soubor obrázku.
- 4 Chcete-li zobrazovat více obrázků v podobě promítání, klepněte na možnost *Promítání*.
- 5 Pokud na pozadí nechcete žádný obrázek, klepněte na možnost *Žádný obrázek*.
- 6 Chcete-li vybrat barvu pozadí, klepněte ve skupině *Volby* na levé tlačítko pod možností *Barvy*. Chcete-li vícebarevné pozadí, vyberte v seznamu *Barvy* jinou možnost než *Jedna barva* a klepnutím na pravé tlačítko pod touto možností vyberte druhou barvu.
- 7 Klepnutím na tlačítko *Použít* a pak na *OK* zavřete konfigurační dialogové okno.

Někteří uživatelé mohou potřebovat více ploch, než je k dispozici ve výchozím nastavení.

Postup 2.4 Přidání dalších virtuálních ploch

- 1 Na panelu klepněte pravým tlačítkem na náhled ploch a vyberte příkaz *Konfigurovat plochy*. Zobrazí se konfigurační dialogové okno, kde lze zvýšit či snížit počet virtuálních ploch. Rovněž zde lze změnit výchozí názvy ploch.

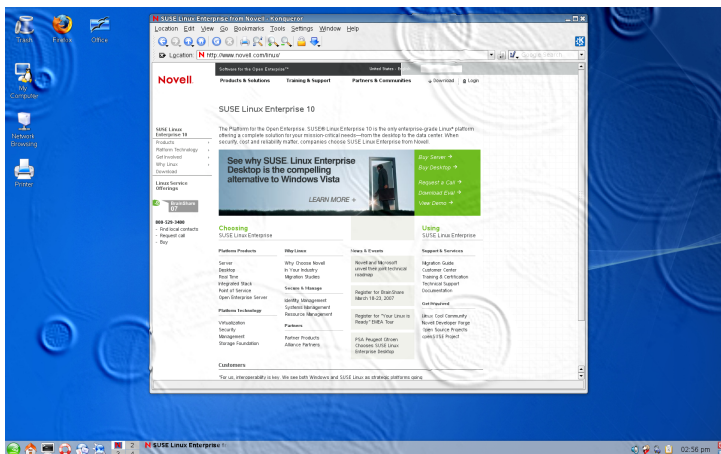


- 2 Klepnutím na tlačítko *OK* použijte změny a zavřete konfigurační dialogové okno.
- 3 Chcete-li, aby se v náhledu ploch místo čísel zobrazovaly názvy ploch, klepněte pravým tlačítkem na náhled ploch a vyberte příkazy *Možnosti přepínače* > *Název plochy*.

2.3 Konfigurace efektů 3D plochy

Konfigurace efektů plochy (Xgl) je v prostředí KDE snadná, jedná se o pár klepnutí v programu YaST a ovládacím centru KDE (*Osobní nastavení*).

Obrázek 2.2 *Efekty 3D plochy v prostředí KDE*



Chcete-li zjistit, zda hardware podporuje efekty plochy, a chcete-li provést přípravu na konfiguraci, postupujte takto:

- 1 Nainstalujte následující balíčky s programem YaST: `compiz-kde`, `xgl`, `xgl-hardware-list` a `compiz`.
- 2 V souboru `/etc/X11/xgl-hardware-list` zkontrolujte, zda hardware podporuje alespoň nějaké efekty plochy.
- 3 V případě potřeby stáhněte a podle pokynů dodavatele nainstalujte chybějící ovladače.

Chcete-li povolit efekty 3D plochy, postupujte takto:

- 1 Pomocí z hlavní nabídky nebo stisknutím klávesy `Alt + F2` a zadáním příkazu `yast` spusťte program YaST.
- 2 V programu YaST vyberte možnost *Systém > Editor /etc/sysconfig*.

- 3 V seznamu vlevo rozbalte položky *Plocha > Správce obrazovky*.
- 4 Vyberte položku `DISPLAYMANAGER_XSERVER` a její hodnotu nastavte na `Xgl`.
- 5 Klepnutím na tlačítko *Dokončit* použijte změny.
- 6 Restartujte počítač.

Efekty plochy by nyní měly být k dispozici.

Níže jsou uvedeny nejvýznamnější funkce, které jsou k dispozici při použití efektů plochy, a jejich klávesové zkratky:

- Umístění virtuálních ploch na kostku a přechod na jinou virtuální plochu rotací kostky. Otáčet kostkou lze pomocí kombinace kláves `Ctrl + Alt + →` nebo `Ctrl + Alt + ←`.
- Můžete procházet virtuálními plochami, aniž byste museli použít přepínač a vybrat plochu, kterou chcete použít. Chcete-li přepnout do tohoto zobrazení v podobě panelu, použijte klávesovou zkratku `Ctrl + Alt + ↓`. Chcete-li přejít na plochu vlevo či vpravo od aktuální, podržte kombinaci kláves `Ctrl + Alt` a použijte klávesu `→` a `←`.
- Přiblížení určitých částí plochy. Vyberte plochu, kterou chcete zvětšit, podržte klávesu `Windows` a klepněte pravým tlačítkem.
- Všechna okna otevřená na jedné virtuální ploše lze přizpůsobit, aby byla zobrazena všechna a bylo možno snadno mezi nimi přepínat. Uspořádat okna lze pomocí kombinace kláves `Ctrl + Alt + ↑`. Podržte kombinaci kláves `Ctrl + Alt` a pomocí kláves se šipkami určete aktivní okno.
- Vytvoření virtuálních kapek na ploše a použití virtuálního stěrače k jejich setření. Kapky přepnete pomocí klávesy `Shift + F9` a stěrač pomocí klávesy `Shift + F8`.

Tip: Konfigurace efektů plochy

Pomocí nástroje `gnome-xgl-settings` můžete vybrat typ efektů plochy, které chcete spustit, nakonfigurovat klávesové zkratky a provést další podrobné nastavení efektů plochy. Pomocí okna terminálu nebo pole *Spustit příkaz* spusťte příkaz `gnome-xgl-settings`.

Chcete-li ve spuštěné relaci zakázat efekty plochy, postupujte takto:

- 1 Spustíte ovládací centrum KDE a vyberte možnosti *Komponenty KDE > Správce relace*.
- 2 Ve skupině *Pokročilé* nastavte možnost *Preferovaný správce oken* na hodnotu *kwin*.
- 3 Klepnutím na možnost *Použít* použijte nastavení a ukončete modul.

Chcete-li trvale zakázat efekty plochy, postupujte takto:

- 1 Spustíte program YaST.
- 2 Vyberte možnost *Systém > Editor /etc/sysconfig*.
- 3 V seznamu vlevo rozbalte položky *Plocha > Správce obrazovky*.
- 4 Vyberte položku `DISPLAYMANAGER_XSERVER` a její hodnotu nastavte na `Xorg`.
- 5 Klepnutím na tlačítko *Dokončit* použijte změny.
- 6 Restartujte počítač.

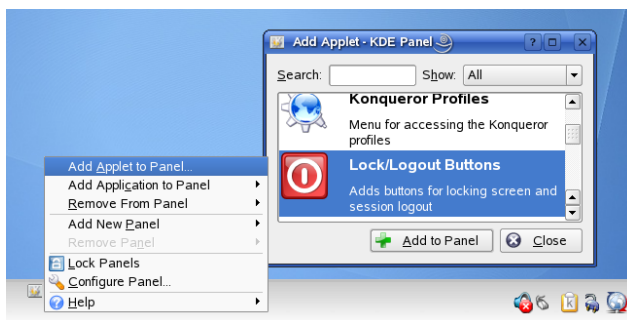
2.4 Konfigurace panelu

Na panel můžete přidat následující objekty: aplikace, aplety (miniprogramy) a další panely. Aplikace a aplety lze přidat buď do oblasti rychlého spouštění, nebo do systémové části panelu na hlavním panelu nebo na dalších panelech. Prvky panelu a další panely lze přesunovat na jiná místa nebo je lze kdykoli zcela odebrat.

Postup 2.5 Přidání a odebrání prvků panelu

- 1 Klepněte pravým tlačítkem na prázdné místo na panelu.
- 2 Postup přidání nové aplikace na panel:
 - 2a V místní nabídce vyberte příkaz *Přidat aplikaci na panel*.

- 2b** V jedné kategorii podnabídky vyberte aplikaci, kterou chcete přidat. Na panel se vloží ikona aplikace.
 - 2c** Chcete-li ikonu aplikace změnit, klepněte pravým tlačítkem na tlačítko a vyberte příkaz *Konfigurovat tlačítko aplikace*. Klepnutím na ikonu aplikace v zobrazeném dialogovém okně zobrazíte nové okno, ve kterém je možné vybrat jinou ikonu.
 - 2d** Chcete-li ikonu aplikace z panelu odebrat, klepněte pravým tlačítkem na ikonu a vyberte příkaz *Odebrat tlačítko*.
- 3** Postup přidání nového apletu na panel:
- 3a** V místní nabídce vyberte příkaz *Přidat aplet na panel*.
 - 3b** V zobrazeném dialogovém okně vyberte aplet, který chcete přidat, a klepněte na možnost *Přidat na panel*. Aplet se vloží na panel.



- 3c** Chcete-li aplet z panelu odebrat, klepněte pravým tlačítkem na ikonu a vyberte příkaz *Konec*. Pokud se v místní nabídce apletu nezobrazuje příkaz *Konec*, podržte ukazatel myši na levém okraji oblasti a klepněte pravým tlačítkem na malou černou šipku, která se zde zobrazuje. Vyberte příkaz *Odebrat*.
- 4** Rovněž můžete přidat další panely různých typů. Provedete to tak, že klepnete pravým tlačítkem na prázdné místo na panelu a vyberete příkaz *Přidat panel*. V podnabídce vyberte typ panelu, který chcete přidat.

- 5 Chcete-li další panel odebrat, klepněte pravým tlačítkem na prázdné místo na panelu, vyberte příkaz *Odebrat panel* a zvolte panel, který chcete z prostředí odebrat.

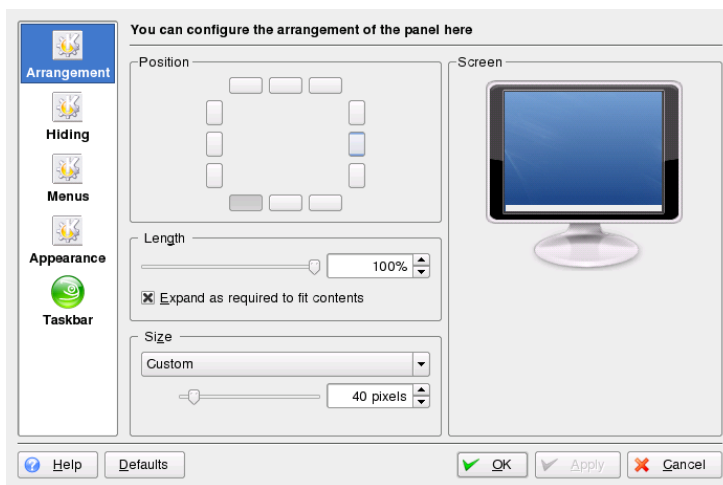
Postup 2.6 *Přesun prvků na panelu*

- 1 Chcete-li přesunout ikonu aplikace na jiné místo na panelu, klepněte pravým tlačítkem na ikonu a vyberte příkaz *Přesunout*. Ukazatel myši se změní na nitkový kříž. Přetáhněte ukazatel na místo na panelu, na které chcete ikonu vložit, a klepněte levým tlačítkem myši. Ikona se vloží na nové místo.
- 2 Stejným způsobem můžete přesunout i další oblasti panelu, jako je náhled ploch, pruh úloh a systémová část panelu: Podržte ukazatel myši nad okrajem oblasti a klepněte na malou černou šipku, která se zde zobrazuje. V místní nabídce vyberte příkaz *Přesunout*. Opětovným klepnutím vložte oblast na nové místo.

Můžete konfigurovat mnoho aspektů hlavního panelu a dalších panelů. Lze například změnit velikost, délku a polohu panelu nebo lze aktivovat efekty průhlednosti. Rovněž je možné nastavit chování pruhu úloh.

Postup 2.7 *Změna vzhledu a chování panelu*

- 1 Klepněte pravým tlačítkem na prázdné místo na panelu a vyberte příkaz *Konfigurovat panel*. Zobrazí se dialogové okno, ve kterém můžete nakonfigurovat několik vlastností panelu. Klepnutím na jednu z ikon v levém podokně získáte přístup k různým kategoriím. Ve výchozím nastavení se v dialogovém okně zobrazují možnosti kategorie *Uspořádání*.



- 2 Pokud jste přidali další panely, zobrazí se v horní části okna seznam dostupných panelů. Vyberte panel, který chcete konfigurovat.
- 3 Podle potřeby vyberte jinou polohu na ploše, upravte délku panelu nebo jej zvětšete či zmenšete a nová nastavení pak použijte pomocí možnosti *Použít*.
- 4 Chcete-li aktivovat nebo deaktivovat automatické skrývání panelu nebo změnit výchozí možnosti skrývání, klepněte v levém podokně na možnost *Skrývání*. Nastavte možnosti podle vlastní potřeby a klepněte na možnost *Použít*.
- 5 Chcete-li změnit barvu panelu nebo povolit průhlednost či obrázky na pozadí panelu, klepněte na možnost *Vzhled*.
- 6 V části *Pozadí tlačítek* můžete vybrat pozadí pro různé části panelu. Chcete-li nastavit barvu pro určitou část panelu, zvolte pro příslušné tlačítko v seznamu možnost *Vlastní barva* a klepnutím na tlačítko v pravé části zvolte barvu.

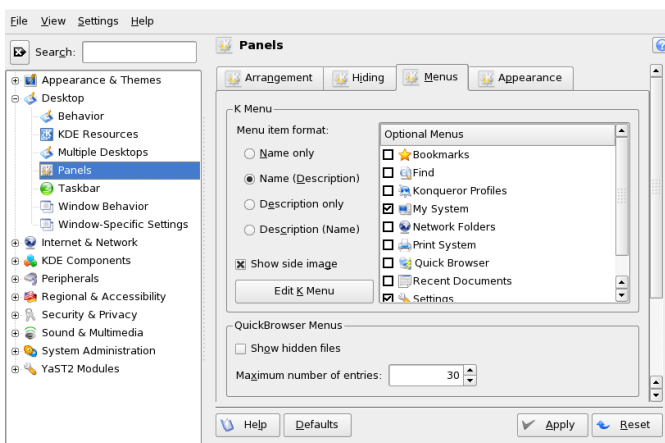
- 7 Chcete-li, aby byl panel průhledný, aktivujte možnost *Povolit průhlednost*. Chcete-li zvýšit viditelnost průhledného panelu (a také v případě velmi tmavých či velmi světlých pozadí), klepněte na možnost *Pokročilá nastavení* a nastavte barvu a úroveň tónování. Změny použijte klepnutím na možnost *Použít*.
- 8 Chcete-li změnit výchozí chování pruhu úloh, klepněte v levém podokně na možnost *Pruh úloh*.
- 9 Chcete-li, aby se na pruhu úloh zobrazovaly místo všech aplikací pouze aplikace z právě aktivní plochy, deaktivujte možnost *Zobrazovat okna všech ploch*.
- 10 Podle potřeby změňte další možnosti pruhu úloh a klepněte na možnost *Použít*.
- 11 Po nastavení všech možností podle vašich požadavků ukončete konfigurační dialogové okno klepnutím na tlačítko *OK*.

Postup 2.8 Konfigurace hlavní nabídky

Chcete-li konfigurovat hlavní nabídku, postupujte takto:

- 1 Pomocí hlavní nabídky nebo stisknutím klávesy Alt + F2 a zadáním příkazu `kcontrol` spusťte ovládací centrum prostředí KDE.
- 2 Klepněte na možnosti *Plocha > Panely*.

Obrázek 2.3 Úpravy hlavní nabídky



- 3 Klepněte na kartu *Nabídky*.
- 4 Můžete definovat, zda se mají v hlavní nabídce zobrazovat názvy aplikací, nebo popisný text (či oboje). Vyberte jednu z možností *Pouze název*, *Název (popis)*, *Pouze popis* nebo *Popis (název)*.
- 5 Chcete-li změnit položku nabídky, klepněte na možnost *Upravit hlavní nabídku*. Editor hlavní nabídky zobrazuje v levé části seznam položek nabídky.
 - 5a Klepněte na určitou položku v seznamu a v pravé části změňte její možnosti.
 - 5b Pomocí nabídky *Soubor* nebo panelu nástrojů můžete přidat nové položky nabídky, podnabídky nebo oddělovače.
 - 5c Chcete-li vyjmát, kopírovat, vkládat nebo odstraňovat objekty v hlavní nabídce, použijte nabídku *Upravit* nebo ikony na panelu nástrojů.
 - 5d Chcete-li použít změny provedené v Editoru hlavní nabídky, klepněte na možnosti *Soubor > Konec*.
- 6 Chcete-li použít všechny změny provedené na kartě *Nabídky* a ukončit ovládací centrum KDE, klepněte na možnost *Použít*.

2.5 Konfigurace aspektů systému a bezpečnosti

Ve výchozím nastavení poskytuje prostředí , SUSE Linux Enterprise různá písma běžně dostupná v různých formátech souborů (Bitmap, TrueType apod.). Tyto položky se označují jako *systémová písma*. Uživatelé mohou z různých kolekcí nainstalovat vlastní písma. Taková uživatelem nainstalovaná písma jsou však viditelná a dostupná pouze pro příslušného uživatele.

Postup 2.9 Instalace nových písem

Chcete-li zjistit, která písma jsou aktuálně k dispozici, zadejte do pole Adresa prohlížeče Konqueror tuto adresu URL [fonts:/](https://fontconfig.org/). Zobrazí se dvě okna: *Osobní a*

Systémov . Uživatelem instalovaná písma jsou písma v okně Osobní. Do složky Systémov může instalovat pouze uživatel root.

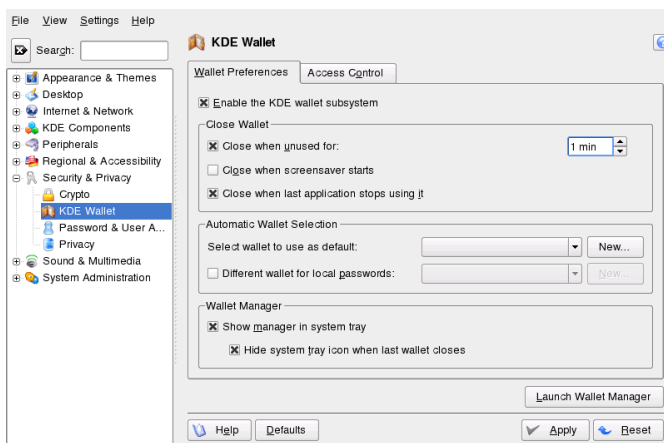
Chcete-li nainstalovat nová písma, postupujte takto:

- 1 Pomocí hlavní nabídky nebo stisknutím klávesy Alt + F2 a zadáním příkazu `kcontrol` spustíte ovládací centrum.
- 2 Klepněte na možnosti *Správa systému > Instalátor písem*.
- 3 Chcete-li aktualizovat systémová písma, klepněte na možnost *Režim správce* a zadejte heslo uživatele root. Pak postupujte podle níže uvedeného popisu.
- 4 Chcete-li písma instalovat jako uživatel, klepněte na možnost *Přidat písma*.
- 5 V zobrazeném dialogovém okně vyberte jedno nebo více písem, která se mají nainstalovat. Označená písma se pak nainstalují do osobní složky uživatele. Vyberete-li písmo, zobrazí se jeho náhled.

Při prvním použití správce hesel KWallet se obvykle provádí konfigurace pomocí průvodce. Chcete-li zvýšit zabezpečení, můžete úvodní nastavení kdykoliv zvýšit.

Postup 2.10 *Úprava nastavení programu KWallet*

- 1 Pokud je program KWallet již spuštěn, klepněte na symbol KWallet v panelu a vyberte možnost *Konfigurovat program Wallet*. V opačném případě otevřete Ovládací centrum KDE a klepněte na možnost *Bezpečnost a soukromí > KDE Wallet*.
- 2 Pokud není správce KWallet povolen, aktivujte odpovídající zaškrtnuté políčko nahoře.
- 3 Ve výchozím nastavení se úschovna zavře, jakmile ji přestane používat poslední aplikace. Chcete-li zvýšit zabezpečení, můžete nastavit zásady se silnějšími omezeními: zaškrtnutím příslušných políček lze zavřít úschovnu automaticky po určité době nečinnosti nebo při spuštění šetřiče obrazovky.



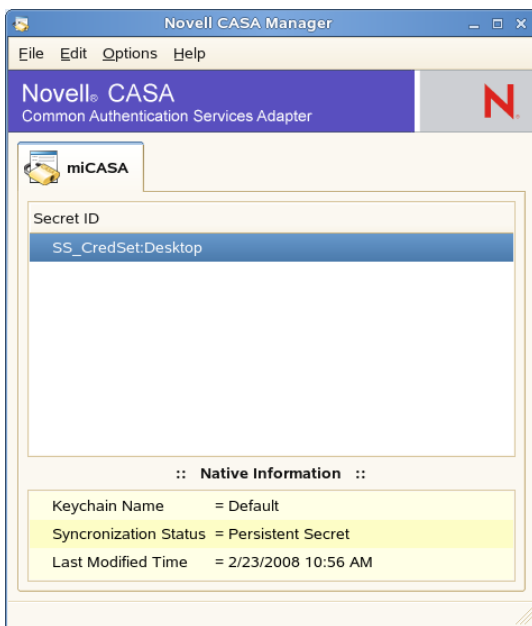
- 4 Chcete-li odebrat z panelu ikonu programu KWallet, deaktivujte možnost *Zobrazit správce v systémové oblasti*. Pak můžete k programu KWallet přistupovat pouze z hlavní nabídky.
- 5 Ve výchozím nastavení ukládá program KWallet všechna hesla v jedné úschovně s názvem `kdewallet`. Chcete-li ukládat místní a síťová hesla do různých úschoven, aktivujte možnost *Jiná úschovna pro místní hesla*. V případě potřeby můžete klepnutím na tlačítko *Nová* vytvořit další úschovnu.

Místo programu KWallet lze použít ke správě hesel také jednorázové přihlášení pomocí adaptéru Novell CASA, pokud je v systému nakonfigurován. Jednorázové přihlášení je metoda řízení přístupu, která umožní uživatelům pomocí jednoho ověření získat přístup k více softwarovým systémům. Adaptér CASA (Common Authentication Service Adapter) umožňuje spravovat přihlašovací údaje pro více platform, například SUSE Linux Enterprise, Microsoft® Windows® a Macintosh® OS 10. Je možné přistupovat a ukládat hesla programů a služeb nainstalovaných na kterékoliv této platformě. Služba CASA obsahuje také rozhraní k programům GNOME Keyring, KDE KWallet a správci hesel prohlížeče Firefox, které umožňuje spravovat pomocí jediného rozhraní.

Před použitím adaptéru CASA je třeba jej povolit v programu YaST. To můžete provést spuštěním programu YaST a klepnutím na příkaz *Zabezpečení > CASA*. V dialogovém okně *Konfigurace CASA* klepněte na možnost *Povolit CASA* a po potvrzovací zprávě klepnutím na tlačítko *Dokončit* zavěte program YaST.

Postup 2.11 Správa hesel pomocí adaptéru Novell CASA

- 1 Správce Novell CASA můžete spustit z hlavní nabídky vybráním možnosti *Systém > Konfigurovat > Správce Novell CASA*.
- 2 Pokud zatím nejsou služby CASA k dispozici, umožní okno se zprávou nejdříve spustit odpovídající modul programu YaST a povolit službu CASA.
- 3 Při prvním spuštění služby CASA se zobrazí výzva k zadání hlavního hesla pro šifrování a zabezpečení přihlašovacích údajů. Zadejte dvakrát hlavní heslo a klepněte na tlačítko *OK*. Zobrazí se *Správce Novell CASA*.



Důležité: Trvalé úložiště CASA je vázáno na přihlašovací heslo

Zkontrolujte, zda bylo zaznamenáno přihlašovací heslo a zda je na kartě *miCASA* zobrazena položka *SS_CredSet:Desktop*. Pokud se položka nezobrazí, odhlaste se od počítače a znovu se přihlaste, aby bylo heslo zaznamenáno službou CASA. Pokud služba CASA nezná přihlašovací heslo, nelze používat jednorázové přihlášení.

- 4 Chcete-li nakonfigurovat službu CASA, vyberte příkaz *Možnosti* > *Předvolby*.
- 5 V dialogovém okně *Předvolby* vyberte úložiště podporovaná službou CASA a klepněte na tlačítko *OK*. Pro každé vybrané úložiště je přidána karta, takže je možné k uloženým heslům přistupovat a spravovat je pomocí *Správce Novell CASA*.
- 6 Chcete-li odstranit heslo z jednoho úložiště, vyberte položku, klepněte na ni pravým tlačítkem a vyberte možnost *Odstranit*.
- 7 Chcete-li změnit hlavní heslo programu CASA, vyberte příkaz *Možnosti* > *Změnit hlavní heslo*.

Můžete také upravovat existující hesla, importovat nebo exportovat hesla nebo propojit hesla se službou Novell CASA. Další informace získáte klepnutím na příkaz *Nápověda* > *Obsah* v nápovědě online služby CASA. Úplnou dokumentaci služby CASA naleznete na stránkách <http://developer.novell.com/wiki/index.php/Special:Downloads/casa>.

Část II. Kancelář a spolupráce

Kancelářský balík OpenOffice.org

OpenOffice.org je výkonná kancelářská sada s otevřeným zdrojovým kódem, která obsahuje nástroje pro všechny typy kancelářských úkolů, jako je psaní textu, práce s tabulkami nebo vytváření grafiky a prezentací. V aplikaci OpenOffice.org můžete používat stejná data z různých počítačových platforem. Můžete také otevřít a upravit soubory v jiných formátech včetně aplikace Microsoft Office a potom je opět uložit zpět, pokud je potřeba. Tato kapitola obsahuje informace o verzi Novell® Edition aplikace OpenOffice.org a některých klíčových funkcích, o kterých byste měli být informováni, než s aplikací začnete pracovat.

3.1 Seznámení s aplikací OpenOffice.org

OpenOffice.org se skládá z několika aplikačních modulů (podprogramů), které jsou navrženy ke společné spolupráci. Jsou uvedeny v 3.1 . Úplný popis každého modulu je dostupný v nápovědě online popsané v 3.8 – „Hledání nápovědy a informací o sadě OpenOffice.org“ (strana 104).

Tabulka 3.1 *Aplikační moduly OpenOffice.org*

Modul	Použití
Writer	Aplikační modul textového procesoru
Calc	Aplikační modul tabulkového procesoru

Modul	Použití
Impress	Aplikační modul prezentací
Base	Aplikační modul databáze
Draw	Aplikační modul kresby vektorové grafiky
Math	Aplikační modul vytváření matematických vzorců

Vzhled aplikace se mění v závislosti na ploše nebo na správci oken, kterého používáte. Základní rozložení a funkce jsou stejné bez ohledu na vzhled.

Tato část obsahuje informace, které se používají ve všech aplikačních modulech sady OpenOffice.org. V následujících podčástech jsou uvedeny informace specifické pro modul.

3.1.1 Výhody verze Novell Edition aplikace OpenOffice.org

SUSE Linux Enterprise Desktop zahrnuje OpenOffice.org, vydání společnosti Novell. Verze Novell Edition obsahuje některá zdokonalení, které ještě nejsou obsažena ve standardní verzi.

Zdokonalení aplikace Calc

Verze Novell Edition aplikace OpenOffice.org Calc obsahuje následující zdokonalení, která ještě nejsou obsažena ve standardní verzi:

- Vylepšená kompatibilita určitých funkcí s aplikací Excel (například, ADDRESS/OFFSET).
- Vylepšená ergonomie, například opravy chybějících klávesových zkratk a problém „spojit a vystředit“.
- Podpora adres stylu R1C1.
- Součinnost mezi kontingenčními tabulkami aplikací OpenOffice.org a Microsoft*.

- Možnost upravit kontingenční tabulky poté, co jsou již vytvořené.
- Přidaná funkce GETPIVOTDATA pomáhá upravit informace z kontingenčních tabulek.
- Zahnutí podmnožiny VBA maker aplikace Excel, která mohou být nahrána a spuštěna aplikací OpenOffice.org, jako kdyby byla makra vlastní, umožňuje migraci řady malých nástrojů evidence a správy do aplikace OpenOffice.org bez nutnosti přepsat je do cílového kódu StarBasic.
- Jednoduché, přímočaré řešení, které dovoluje jednoduchou početní analýzu.

Zdokonalení aplikace Writer

Verze Novell Edition aplikace OpenOffice.org Writer obsahuje následující zdokonalení, které ještě nejsou obsažena ve standardní verzi:

- Navigátor zajišťuje stromový pohled na strukturu dokumentu, což zlepšuje orientaci v dokumentu.
- Zlepšená součinnost sledování změn.
- Lepší export do formátu HTML.
- Vylepšený tisk písem.
- Vylepšené „zpracování FormField“.

„Form Fields“ je pojem sady Microsoft Office, který umožňuje uživatelům přidávat textová pole, zaškrťovací políčka a rozbalovací seznamy do dokumentů za účelem vytváření formulářů, které lze snadno vyplnit.

Chcete-li zakázat podporu vylepšených polí a používat omezená pole formulářů, nastavte následující konfigurační položku:

```
<?xml version="1.0" encoding="UTF-8"?>
<oor:component-data
  xmlns:oor="http://openoffice.org/2001/registry"
  xmlns:xs="http://www.w3.org/2001/XMLSchema"
  oor:name="Common"
  oor:package="org.openoffice.Office">
  <node oor:name="Filter">
    <node oor:name="Microsoft">
```

```

<node oor:name="Import">
  <prop oor:name="ImportWWFieldsAsEnhancedFields" oor:type="xs:boolean">

    <value>false</value>
  </prop>
</node>
</node>
</node>
</oor:component-data>

```

Zlepšení píssem

Verze Novell Edition aplikace OpenOffice.org obsahuje několik vylepšení písma včetně:

- Bitmapová písma nejsou povolena, čímž se zabráňuje nekvalitnímu zobrazení písma, pokud je dokument promítán.
- Zahnutí sady píssem s licencí společnosti AGFA, která jsou metricky kompatibilní s některými základními, výchozími písmi společnosti Microsoft a přehledně mapována na odpovídající písma společnosti Microsoft, když jsou dokumenty exportovány nebo importovány.
- Místo běžného symbolu se v případě chybějícího symbolu zobrazuje vylepšené písmo s atraktivními symboly.

Projekt OpenClipart

Linuxová verze Novell Edition aplikace OpenOffice.org obsahuje větší výběr volných obrázků z projektu OpenClipart <http://openclipart.org>. Klepnutím na položku *Nástroje, příkaz > Galerie získáte přístup k těmto obrázkům.*

Multimédia

Verze Novell Edition obsahuje vlastní platformu podpory multimedií s aplikací gstreamer v systému Linux.

Zlepšení výkonu

V důsledku některých vylepšení se aplikace OpenOffice.org verze Novell Edition v systému Linux spouští rychleji než standardní verze. Zrychlení se dokonce projevuje v systémech s menší operační pamětí.

Integrace aplikace GroupWise

Verze Novell Edition aplikace OpenOffice.org obsahuje základní integraci s aplikací GroupWise, která umožňuje umístit a načíst dokument z aplikace GroupWise Document Management System.

3.1.2 Použití standardní verze aplikace OpenOffice.org

Místo verze Novell Edition můžete použít standardní verzi aplikace OpenOffice.org. Pokud nainstalujete nejnovější verzi aplikace OpenOffice.org, zůstanou všechny vaše soubory z verze Novell Edition kompatibilní. Standardní verze samozřejmě neobsahuje vylepšení vytvořená ve verzi Novell Edition.

3.1.3 Kompatibilita s jinými kancelářskými aplikacemi

Aplikace OpenOffice.org může pracovat s dokumenty, tabulkami, prezentacemi a databázemi mnoha jiných formátů včetně aplikace Microsoft Office. Soubory mohou být bez problémů otevřeny stejně jako jiné soubory a uloženy zpět do originálního formátu. Protože jsou formáty společnosti Microsoft jejich vlastnictvím a specifikace nejsou dostupné jiným aplikacím, mohou se někdy vyskytnout problémy s formátováním. Pokud máte problém s dokumentem, zkuste jej otevřít v původní aplikaci a znovu uložit do otevřeného formátu, jako je například formát RTF pro textové dokumenty nebo CSV pro tabulky.

Tip

Další informace o migraci z jiných kancelářských balíků do sady OpenOffice.org naleznete v příručce pro migraci na sadu OpenOffice.org na adrese <http://documentation.openoffice.org/manuals/oooauthors2/0600MG-MigrationGuide.pdf>.

Převod dokumentů do formátu OpenOffice.org

OpenOffice.org může číst, upravit a uložit dokumenty do velkého množství formátů. Abychom tyto soubory mohli použít, není nutné je převádět do formátu OpenOffice.org. Pokud však chcete soubory převést, můžete tak učinit. Chcete-li převést větší množství dokumentů, pokud například pracujete se sadou poprvé OpenOffice.org, postupujte následovně:

1 Vyberte nabídku *Soubor, příkaz > Průvodce a položku > Převod dokumentu*.

2 Vyberte formát souboru, ze kterého chcete převádět.

Jsou zde dostupné některé formáty aplikací StarOffice a Microsoft Office.

3 Klepněte na tlačítko *Další*.

4 Upřesněte, kde by měla aplikace OpenOffice.org vyhledávat šablony a dokumenty k převodu a do kterého adresáře by se měly soubory uložit.

Důležité

Dokumenty z části systému Windows jsou často v podadresáři `/windows`.

5 Zkontrolujte, zda odpovídají všechna další nastavení, a klepněte na příkaz *Další*.

6 Zkontrolujte souhrn akcí, které se mají vykonat, a spusťte převod klepnutím na příkaz *Převést*.

Čas potřebný pro převod závisí na množství souborů a jejich složitosti. Pro většinu dokumentů netrvá převod příliš dlouho.

Sdílení souborů s uživateli jiných kancelářských sad

Aplikace OpenOffice.org je dostupná pro velké množství operačních systémů. Je výborným nástrojem pro skupinu lidí, která často sdílí soubory a přitom nepoužívá stejný operační systém.

Pokud sdílíte dokumenty s ostatními uživateli, máte několik možností.

Pokud příjemci potřebují soubor upravit

Uložte dokument ve formátu, který ostatní uživatelé potřebují. Pokud například chcete uložit soubor ve formátu aplikace Microsoft Word, klepněte na příkaz *Soubor > Uložit jako* a potom vyberte konkrétní verzi aplikace Microsoft Word, kterou příjemci potřebují.

Pokud příjemci potřebují pouze číst dokument

Exportujte dokument do souboru PDF pomocí nabídky *Soubora příkazu > Export jako PDF*. Soubory PDF mohou být prohlíženy pouze na platformě používající podobnou aplikaci, jako je Adobe Acrobat Reader.

Pokud chcete sdílet dokumenty i pro úpravy

Použijte jeden ze standardních formátů. Výchozí formáty vyhovují standardu OASIS formátu XML, tzn. jsou kompatibilní s množstvím aplikací. Ačkoliv mají formáty TXT a RTF omezené možnosti formátování, mohou být dobrou volbou pro textové dokumenty. Možnost *Text oddělený čárkami* (CSV – Comma Separated Values) je vhodná pro tabulky. Sada OpenOffice.org může nabízet také formáty upřednostňované příjemci, zejména formáty společnosti Microsoft.

Pokud chcete odeslat dokument e-mailem ve formátu PDF

Klepněte na příkaz *Soubor > Odeslat > Odeslat e-mail jako PDF*. Spustí se výchozí e-mailový program s přiloženým souborem.

Pokud chcete uživateli aplikace Microsoft Word odeslat e-mailem dokument

Klepněte na příkaz *Soubor > Odeslat > Odeslat e-mailem jako dokument aplikace Microsoft Word*. Spustí se výchozí e-mailový program s přiloženým souborem.

Odeslat dokument jako tělo e-mailové zprávy

Klepněte na příkaz *Soubor > Odeslat > Dokument jako e-mail*. Výchozí e-mailový prohlížeč se spustí s obsahem dokumentu v těle e-mailové zprávy.

3.1.4 Spustit aplikaci OpenOffice.org

Spustit aplikaci jedním z následujících způsobů:

- Klepněte na příkaz *Počítač > OpenOffice.org Writer*.

Spustí se aplikace Writer. Jiný modul aplikace spustíte klepnutím na příkaz *Soubor > Nový* od nejnověji otevřeného dokumentu aplikace Writer a vyberte požadovaný modul.

- Klepněte na položku *Počítač > Další aplikace > Office* a pak klepněte na název modulu OpenOffice.org, který chcete spustit.
- V příkazovém řádku zadejte příkaz `office`. Otevře se okno aplikace OpenOffice.org. Klepněte na nabídku *Soubor*, příkaz *Nový* a vyberte modul, který chcete spustit.

Pokud je nějaká aplikace OpenOffice.org spuštěná, můžete spustit libovolnou jinou aplikaci klepnutím na položku *Soubor > Nový > Název aplikace*.

3.1.5 Zkrácení času spouštění aplikace OpenOffice.org

Zrychlení spouštění aplikace OpenOffice.org pomocí předběžného načtení aplikace při spouštění systému:

- 1 Klepněte na příkaz *Nástroje > Možnosti > Paměť*.
- 2 Vyberte položku *Povolit quickstarter systray*.

Aplikace OpenOffice.org se předběžně načte při příštím restartu systému. Pokud spustíte modul aplikace OpenOffice.org, spustí se rychleji.

3.1.6 Úprava aplikace OpenOffice.org

Aplikaci OpenOffice.org můžete upravit tak, aby co nejlépe vyhovovala vašim potřebám a stylu práce. Panel nástrojů, nabídky a klávesové zkratky mohou být všechny nastaveny

tak, aby vám pomohly co nejrychleji přejít k funkcím, které používáte nejčastěji. K událostem aplikací můžete také přiřazovat makra, pokud chcete stanovit akce, které nastanou, když se událost vyskytne. Pokud například chcete vždy pracovat s určitou tabulkou, můžete vytvořit makro, které otevře tabulku a přiřadí ji k události Spustit aplikaci.

Tato část obsahuje jednoduché, obecné pokyny pro úpravu vašeho prostředí. Provedené změny jsou ihned platné a hned vidíte, zda vám změny vyhovují. V případě potřeby můžete přejít zpět a upravit je. Podrobné pokyny naleznete v souborech nápovědy sady OpenOffice.org.

Vlastní úpravy panelů nástrojů

Použijte dialogové okno *Vlastní úpravy* ke změně panelů nástrojů aplikace OpenOffice.org.

- 1 Klepněte na ikonu šipky na konci panelu nástrojů.
- 2 Klepněte na položku *Vlastní úpravy panelu nástrojů*.
- 3 Vyberte panel nástrojů, který chcete upravit.

Panel nástrojů, na který jste klepnuli, by už měl být vybrán. Panel nástrojů, který chcete upravit, můžete změnit výběrem požadovaného panelu nástrojů z nabídky *Nástroje*.

- 4 Vyberte zaškrťovací políčka u příkazů, které mají být zobrazené na panelu nástrojů, a zrušte zaškrtnutí políček u příkazů, které nemají být zobrazené.
- 5 Vyberte, zda uložit upravený panel nástrojů v modulu aplikace OpenOffice.org, který v dokumentu používáte.

- Modul aplikace OpenOffice.org

Upravený panel nástrojů se použije, kdykoliv otevřete upravený modul.

- Název souboru dokumentu

Upravený panel nástrojů se použije, kdykoliv tento dokument otevřete.

6 Pokud chcete upravit další panely nástrojů, opakujte postup.

7 Klepněte na tlačítko OK.

Tlačítka, která se zobrazí na určitém panelu nástrojů, můžete rychle vybrat.

1 Klepněte na ikonu šipky na konci panelů nástrojů, který chcete změnit.

2 Klepněte na příkaz *Viditelná tlačítka* k zobrazení seznamu tlačítek.

3 Vyberte tlačítka v seznamu, který se zobrazil, a povolte (zaškrtněte) nebo zakažte (zrušte zaškrtnutí).

Vlastní úpravy nabídek

V aktuální nabídce můžete přidat nebo odstranit položky, uspořádat nabídky a také vytvářet nové nabídky.

1 Klepněte na položku *Nástroje > Vlastní úpravy > Nabídka*.

2 Vyberte nabídku, kterou chcete změnit, nebo klepnutím na položku *Nová* vytvořte novou nabídku.

Klepnutím na nabídku *Nápověda* můžete získat více informací o možnostech dialogového okna *Vlastní úpravy*.

3 Podle potřeby můžete měnit, přidávat nebo odstraňovat položky nabídky.

4 Klepněte na tlačítko OK.

Úpravy klávesových zkratk

Aktuálně přiřazené klávesové zkratky můžete změnit a často používaným funkcím můžete přidělit nové klávesové zkratky.

1 Klepněte na položku *Nástroje > Vlastní úpravy > Klávesnice*.

2 Vyberte klávesy, které chcete přidělit funkcím, nebo vyberte funkci a přiřaďte k nim klávesu nebo kombinaci kláves.

Klepnutím na nabídku *Nápověda* můžete získat více informací o možnostech dialogového okna *Vlastní úpravy*.

3 Podle potřeby můžete měnit, přidávat nebo odstraňovat klávesové zkratky.

4 Klepněte na tlačítko OK.

Vlastní úpravy událostí

Aplikace OpenOffice.org také umožňuje přiřadit makra k událostem, jako je spouštění aplikace nebo ukládání dokumentu. Přiřazené makro se spustí automaticky, kdykoliv nastane vybraná událost.

1 Klepněte na položku *Nástroje > Vlastní úpravy > Události*.

2 Vyberte událost, kterou chcete změnit.

Klepnutím na nabídku *Nápověda* získáte více informací o možnostech dialogového okna *Vlastní úpravy*.

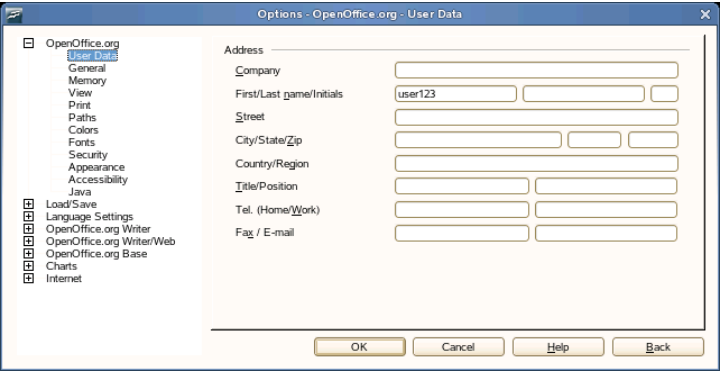
3 Přiřazení nebo odebrání maker vybraných událostí.

4 Klepněte na tlačítko OK.

Změnit globální nastavení

Globální nastavení mohou být změněna v kterékoliv aplikaci OpenOffice.org pomocí nabídky *Nástroje > Možnosti*. Zobrazí se okna zobrazená na obrázku níže. Stromová struktura je použita k zobrazení kategorií nastavení.

Obrázek 3.1 Možnosti okna



Následující tabulka obsahuje seznam kategorií nastavení společně se stručným popisem každé kategorie:

Poznámka

Kategorie nastavení, které se zobrazí, závisí na modulu, ve kterém pracujete. Pokud pracujete například v aplikaci Writer, zobrazí se v seznamu kategorie OpenOffice.org Writer, ale kategorie OpenOffice.org Calc se nezobrazí. Kategorie OpenOffice.org Base se zobrazí v aplikacích Calc i Writer. Sloupec Aplikace v tabulce zobrazuje, kde je nastavení každé kategorie dostupné.

Tabulka 3.2 Globální nastavení kategorií

Kategorie nastavení	Popis	Aplikace
Aplikace OpenOffice.org	Různá základní nastavení včetně uživatelských dat (jako je vaše adresa a e-mail), důležité cesty a nastavení tiskáren a externích programů.	Všechny
Načíst/Uložit	Obsahuje nastavení týkající se otevírání a ukládání některých typů souborů. Je zde dialogové okno pro obecná nastavení a několik speciálních dialogových oken pro definování obsluhy externích formátů.	Všechny

Kategorie nastavení	Popis	Aplikace
<i>Nastavení jazyka</i>	Obsahuje různá nastavení týkající se jazyků a zápisu pomůcek, jako jsou místní nastavení a kontroly pravopisu. Zde je také místo k povolení podpory asijských jazyků.	Všechny
OpenOffice.org Writer	Nastavení globálních možností zpracování slov, jako jsou základní písma a rozvržení, která by aplikace Writer měla použít.	Writer
OpenOffice.org Writer/Web	Změny nastavení týkající se funkcí tvorby kódu HTML aplikace OpenOffice.org.	Writer
OpenOffice.org Calc	Změny nastavení aplikace Calc týkající se například seřazení seznamu a mřížek.	Calc
OpenOffice.org Impress	Změny nastavení, která by se měla použít pro všechny prezentace. Můžete například upřesnit měrnou jednotku pro mřížku používanou k uspořádání prvků.	Impress
OpenOffice.org Draw	Obsahuje nastavení týkající se modulu vektorového kreslení, například měřítko, vlastností mřížky a možností tisku.	Draw
<i>OpenOffice.org Math</i>	Poskytuje jednoduché dialogové okno k nastavení speciálních možností tisku vzorců.	Math
<i>OpenOffice.org Base</i>	Poskytuje dialogová okna k nastavení a úpravě připojení a registrovaných databází.	Base
<i>Grafy</i>	Definuje výchozí barvy používané pro nově vytvořené grafy.	Všechny
<i>síť Internet</i>	Obsahuje dialogové okno k nastavení serverů proxy a změny nastavení vyhledávačů.	Všechny

Důležité

Všechna nastavení uvedená v tabulce jsou použita *globálně* pro určené aplikace. Jsou použita jako výchozí při tvorbě všech nových dokumentů.

3.1.7 Hledání šablon

Šablony velmi zlepšili používání aplikace OpenOffice.org zjednodušením úloh formátování různých typů dokumentů. Aplikace OpenOffice.org poskytuje několik šablon a další můžete nalézt na Internetu. Můžete si také vytvořit vlastní šablony. Vytváření šablon není předmětem tohoto průvodce, ale bližší pokyny můžete najít v nápovědě aplikace OpenOffice.org nebo v dalších dokumentech a příručkách dostupných online.

Kromě šablon lze najít další doplňky a dodatky online. Tato tabulka obsahuje několik významných míst, kde můžete šablony a další doplňky najít. Informace v následující tabulce nemusí být aktuální, protože obsah webových stránek se často mění.

Tabulka 3.3 *Kde najít šablony a doplňky aplikace OpenOffice.org*

Umístění	Co můžete nalézt
Web s dokumentací aplikace OpenOffice.org naleznete na adrese http://documentation.openoffice.org/Samples_Templates/User/template_2_x/index.html .	Šablony tabulek aplikace Calc, obaly disků CD, balíčky seed, titulní stránky faxu a další
Web Worldlabel.com naleznete na adrese http://www.worldlabel.com/Pages/openoffice-template.htm .	Šablony pro mnoho typů štítků

Více informací o šablonách naleznete v tématu **3.2.4 – „Formátování dokumentů pomocí šablon“** (strana 90) a **3.3.2 – „Použití šablon v aplikaci Calc“** (strana 96)

3.2 Zpracování textu pomocí aplikace Writer

Aplikace OpenOffice.org Writer je plně vybavený textový procesor se schopnostmi formátovat stránky i text. Uživatelské rozhraní je podobné jiným velkým textovým procesorům, navíc má některé vlastnosti, které můžete najít pouze v drahých aplikacích určených publikování.

Tato sekce zdůrazňuje několik klíčových funkcí aplikace Writer. Více informací o těchto vlastnostech a úplné pokyny jsou uvedeny v nápovědě aplikace OpenOffice.org nebo v jiných zdrojích uvedených v [3.8 – „Hledání nápovědy a informací o sadě OpenOffice.org“](#) (strana 104).

Poznámka

Mnoho informací v této sekci může být také využito v jiných modulech aplikace OpenOffice.org. Například jiné moduly používají podobné styly, které jsou používány v aplikaci Writer.

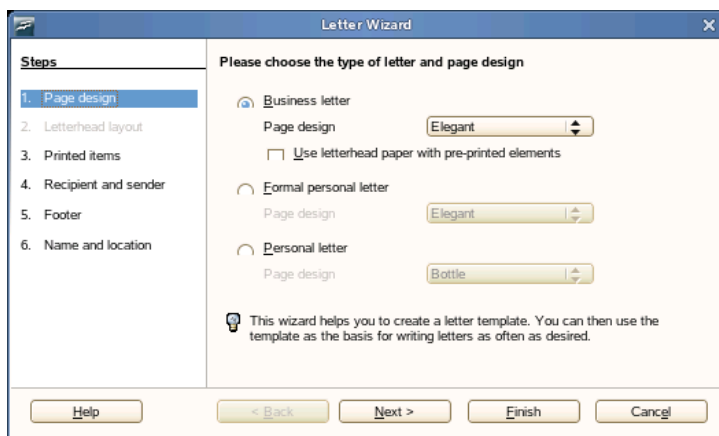
3.2.1 Vytvoření nového dokumentu

Nový dokument můžete vytvořit dvěma způsoby:

Nový dokument vytvoříte klepnutím na nabídku *Soubor > Nový > Textový dokument*.

Zkuste použít průvodce pro vytvoření standardního formátu s předdefinovanými prvky pro svůj vlastní dokument. Průvodci jsou malé nástroje, které vás nechají udělat základní rozhodnutí a potom vytvoří předem připravený dokument z šablony. Chcete-li například vytvořit obchodní dopis, klepněte na nabídku *Soubor > Průvodce > Dopis*. Použitím dialogových oken průvodce jednoduše vytvoříte základní dokumenty se standardním formátem. Ukázka dialogového okna průvodce je uvedena v části [3.2](#).

Obrázek 3.2 Průvodce aplikace OpenOffice.org Wizard



Zadejte požadovaný text do okna dokumentu. Použijte panel nástrojů *Formát* nebo nabídku *Formát* k nastavení vzhledu dokumentu. Použijte nabídku *Soubor* nebo tlačítka pro tisk a uložení dokumentu na panelu nástrojů. Využitím možností příkazu *Vložit* můžete přidat do dokumentu další položky, jako je tabulka, obrázek nebo graf.

3.2.2 Sdílení dokumentů s jinými textovými procesory

Aplikaci Writer můžete používat k úpravě dokumentů vytvořených v mnoha jiných textových procesorech. Můžete například importovat dokument aplikace Microsoft Word, upravit jej a uložit znovu jako dokument aplikace Microsoft Word. Většina dokumentů aplikace Word může být bez problému importována do aplikace OpenOffice.org. Formátování, písma a další aspekty dokumentu zůstanou zachovány. Některé velmi složité dokumenty však obsahují složité tabulky, makra aplikace Word nebo neobvyklé písma a formátování a mohou po importování vyžadovat některé úpravy. Aplikace OpenOffice.org může také dokumenty ukládat do formátů mnoha oblíbených textových procesorů. Podobně dokumenty vytvořené v aplikaci OpenOffice.org a uložené ve formátu aplikace Word mohou být otevřeny aplikací Microsoft Word bez problémů.

Pokud používáte OpenOffice.org v prostředí, kde často sdílíte dokumenty s jinými uživateli aplikace Word, můžete mít menší problémy s výměnou dokumentů. Stačí soubory otevřít, upravit a uložit jako soubory aplikace Word.

3.2.3 Formátování s použitím stylů

Aplikace OpenOffice.org používá styly konzistentního formátu pro různé prvky v dokumentu. K dispozici jsou následující typy stylů:

Tabulka 3.4 *O typech stylů*

Typ stylu	Význam
Odstavec	Použití standardního formátování pro různé typy odstavců v dokumentu. Použijte například styl odstavce pro záhlaví první úrovně k nastavení písma a velikosti písma, mezery nad a pod záhlavím, umístění záhlaví a jiné specifické formátování.
Znak	Použití standardního formátování pro typy textu. Pokud například chcete zdůrazněný text zobrazit kurzívou, můžete vytvořit zvýrazněný styl, který vybraný text zformátuje na kurzivu, pokud na něj použijete tento styl.
Hlavní část	Použití standardizovaného formátování rámců. Pokud například dokument používá postranní panel, můžete vytvořit rám se určitými obrázky, okraji, umístěním a dalším typem formátování tak, že všechny vaše postranní panely budou mít konzistentní vzhled.
Strana	Použití standardizovaného formátování na určité typy stránky. Pokud například každá stránka dokumentu kromě první stránky obsahuje záhlaví a zápatí, můžete použít styl první stránky, který zakáže záhlaví a zápatí. Můžete také použít různé styly stránky pro levé a pravé stránky tak, abyste měli větší okraje na vnitřních stranách a čísla stránek na vnějších stranách stránek.

Typ stylu	Význam
Seznam	Použití standardizovaného formátování ke specifikaci typu seznamu. Můžete například definovat kontrolní seznam se čtvercovými políčky a seznam odrážky s kulatými odrážkami a pak snadno použít vhodný styl pokud vytváříte svůj seznam.

Zobrazení okna *Styly a formátování*

Okno *Styly a formátování* (v dřívějších verzích sady OpenOffice.org označované jako *Stylista*) je pružný formátovací nástroj, který slouží k použití stylů na text, odstavce, stránky, rámečky a seznamy. Chcete-li zobrazit toto okno, klepněte na příkaz *Formát > Styly a formátování*. Sada OpenOffice.org je dodávána s několika předdefinovanými styly. Styly můžete použít tak, jak jsou, můžete je změnit nebo můžete vytvořit styly nové.

Tip

Ve výchozím nastavení je okno *Styly a formátování* plovoucí, to znamená, že se zobrazuje jako samostatné okno, které lze umístit kamkoli na obrazovce. Používáte-li styly často, můžete okno ukotvit tak, aby se zobrazovalo vždy na stejném místě uživatelského rozhraní aplikace Writer. Chcete-li okno *Styly a formátování* ukotvit, stiskněte klávesu CTRL a zároveň poklepejte na šedou oblast okna. Tato rada se týká i některých dalších oken sady OpenOffice.org včetně okna Navigator.

Použití stylů

Chcete-li použít styl, vyberte prvek, na který chcete styl použít, a poklepejte na styl v okně *Styly a formátování*. Chcete-li například použít styl na odstavce, umístěte kurzor kamkoli do odstavce a poklepejte na požadovaný styl.

Použití stylů oproti použití tlačítek formátování a možností nabídek

Použijete-li místo možností nabídky *Formát* a tlačítek formátování styly, bude vzhled stránek, odstavců, textů a seznamů více konzistentní a bude možné snadněji změnit

formátování. Pokud například zvýrazníte text tak, že jej vyberete a klepnete na tlačítko *Tučné*, a později budete chtít mít zvýrazněný text v kurzívě, musíte najít veškerý tučný text a ručně jej změnit na kurzívu. Používáte-li styl písma, je třeba změnit pouze tento styl z tučného písma na kurzívu, a veškerý text formátovaný tímto stylem se automaticky změní z tučného písma na kurzívu.

Formátování provedené některou možností nabídky nebo tlačítkem přepíše jakékoli použité styly. Používáte-li k formátování některého textu tlačítko *Tučné* a k formátování jiného zvýrazňující styl, nepovede změna stylu ke změně textu formátovaného pomocí tlačítka, a to ani v případě, že jste na text formátovaný pomocí tlačítka později styl použili. V příslušném textu je třeba nejprve ručně zrušit tučné písmo a pak na text použít styl.

Stejně tak pokud ručně formátujete odstavce pomocí příkazu *Formát > Odstavec*, může to vést k nekonzistentnímu formátování odstavců. To se projeví zejména při kopírování a vkládání odstavců z jiných dokumentů s jiným formátováním.

Změna stylu

Pomocí stylů můžete změnit formátování v celém dokumentu, aniž by bylo třeba jednotlivě měnit každý text, pro který chcete použít nové formátování.

- 1 V okně *Styly a formátování* klepněte pravým tlačítkem na styl, který chcete změnit.
- 2 Klepněte na možnost *Změnit*.
- 3 Změňte nastavení vybraného stylu.

Informace o dostupných nastaveních najdete v online nápovědě sady OpenOffice.org.

- 4 Klepněte na tlačítko OK.

Vytvoření stylu

Sada OpenOffice.org je dodávána s kolekcí stylů, které uspokojí mnohé potřeby uživatelů. Většina uživatelů však vždy nakonec potřebuje určitý styl, který ještě neexistuje. Postup vytvoření nového stylu:

- 1 Pravým tlačítkem klepněte na libovolné prázdné místo v okně *Styly a formátování*.

Přesvědčte, zda se nacházíte v seznamu stylů typu, který chcete vytvořit. Vytváříte-li například styl písma, přesvědčte se, zda se nacházíte v seznamu stylů písma.

- 2 Klepněte na tlačítko *Nový*.

- 3 Klepněte na tlačítko OK.

- 4 Pojmenujte styl a zvolte nastavení, která se mají s daným stylem použít.

Podrobnosti o možnostech stylu, které jsou k dispozici na jednotlivých kartách, zobrazíte klepnutím na příslušnou kartu a pak na tlačítko *Nápověda*.

3.2.4 Formátování dokumentů pomocí šablon

Většina uživatelů textových editorů vytváří více než jeden druh dokumentů. Můžete například psát dopisy, poznámky a zprávy, které mají různý vzhled a vyžadují různé styly. Vytvoříte-li pro každý typ dokumentu šablonu, budete mít potřebné styly vždy rychle k dispozici.

Vytváření šablony vyžaduje trochu předchozího plánování. Je třeba určit, jak má dokument vypadat, aby bylo možné vytvořit styly potřebné v dané šabloně. Šablonu je možné vždy změnit, malé plánování vám však později může ušetřit mnoho času.

Poznámka

Šablony aplikace Microsoft Word lze převést stejně jako jakékoli jiné dokumenty této aplikace. Další informace najdete v části **Část „Převod dokumentů do formátu OpenOffice.org“** (strana 76).

Podrobný popis šablon jde nad rámec této části. Další informace najdete v systému nápovědy a podrobné návody na stránce dokumentace sady OpenOffice.org na adrese http://documentation.openoffice.org/HOW_TO/index.html.

Vytvoření šablony

Šablona je textový dokument obsahující pouze styly a obsah, který chcete umístit do každého dokumentu, jako je vaše adresa a hlavička v dopise. Vytvoříte-li nebo otevřete-li určitý dokument s takovou šablonou, styly se automaticky na tento dokument použijí.

Postup vytvoření šablony:

- 1 Klepněte na příkaz *Soubor > Nový > Textový dokument*.
- 2 Vytvořte styly a obsah, který chcete použít v libovolném dokumentu používajícím tuto šablonu.
- 3 Klepněte na příkaz *Soubor > Šablony > Uložit*.
- 4 Zadejte název šablony.
- 5 V seznamu *Kategorie* klepněte na kategorii, do které chcete šablonu umístit.
Kategorie představuje složku, do které se šablona uloží.
- 6 Klepněte na tlačítko OK.

3.2.5 Práce s rozsáhlými dokumenty

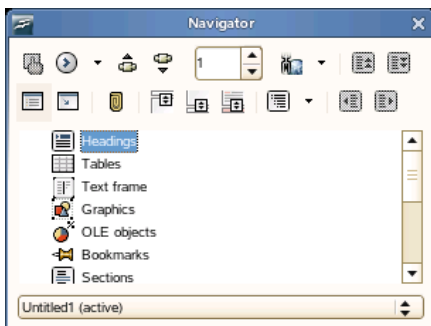
Pomocí aplikace Writer můžete pracovat na rozsáhlých dokumentech. Rozsáhlý dokument může být buď jeden soubor, nebo kolekce souborů seskupená do jednoho dokumentu.

Navigace v rozsáhlých dokumentech

Nástroj Navigator zobrazuje informace o obsahu dokumentu. Umožňuje také rychle přejít na různé prvky. Pomocí nástroje Navigator můžete například rychle získat přehled všech obrázků v dokumentu.

Chcete-li otevřít nástroj Navigator, klepněte na příkaz *Upravit > Navigator*. Prvky uvedené v seznamu v nástroji Navigator se liší v závislosti na dokumentu načteném do aplikace Writer.

Obrázek 3.3 *Nástroj Navigator v aplikaci Writer*



Klepnutím na určitou položku v nástroji Navigator přejdete na tuto položku v dokumentu.

Použití hlavního dokumentu k vytvoření jednoho dokumentu z více souborů

Pracujete-li na velmi rozsáhlém dokumentu, jako je například kniha, můžete si práci na knize usnadnit tak, že knihu umístíte do hlavního dokumentu (místo, aby jste ji uchovávali v jednom dokumentu). Pomocí hlavního dokumentu můžete rychle změnit formátování v rozsáhlém dokumentu nebo přejít na jednotlivý dílčí dokument a upravit jej.

Hlavní dokument je dokument aplikace Writer, který slouží jako kontejner pro více souborů aplikace Writer. Jednotlivé kapitoly nebo další dílčí dokumenty můžete uchovávat jako samostatné dokumenty shromážděné v hlavním dokumentu. Hlavní dokumenty jsou také užitečné, pokud na jednom dokumentu pracuje více lidí. Příslušnou část dokumentu každého uživatele můžete umístit do dílčího dokumentu v hlavním dokumentu, čímž umožníte více uživatelům souběžnou práci na dílčích dokumentech, aniž by se museli obávat, že přepíšou práci někoho jiného.

Poznámka

Pokud přecházíte na sadu OpenOffice.org ze sady Microsoft Word, můžete mít z použití hlavních dokumentů strach, protože funkci hlavního dokumentu v aplikaci Word je přisuzováno poškozování dokumentů. V aplikaci Writer sady OpenOffice.org tento problém není, můžete tak hlavní dokumenty bez obav používat k řízení svých projektů.

Postup vytvoření hlavního dokumentu:

1 Klepněte na příkaz *Nový > Hlavní dokument*.

nebo

Otevřete stávající dokument a klepněte na příkaz *Soubor > Odeslat > Vytvořit hlavní dokument*.

2 Vložte dílčí dokumenty.

3 Klepněte na možnosti *Soubor Uložit*.

Podrobnější informace o práci s hlavními dokumenty najdete v souborech s nápovědou sady OpenOffice.org. Hledejte téma s názvem *Použití hlavních dokumentů a dílčích dokumentů*.

Tip

Styly ze všech dílčích dokumentů se importují do hlavního dokumentu. Chcete-li zajistit, aby bylo formátování v celém hlavním dokumentu konzistentní, použijte pro každý dílčí dokument stejnou šablonu. Tento postup není povinný, budou-li však dílčí dokumenty formátované rozdílně, bude třeba v zájmu odstranění nekonzistencí provést některé změny formátování, aby bylo vložení dílčích dokumentů do hlavního dokumentu úspěšné. Používají-li dva dokumenty importované do hlavního dokumentu například různé styly se stejným názvem, použije hlavní dokument formátování stylu v prvním importovaném dokumentu.

3.2.6 Použití aplikace Writer jako editoru souborů HTML

Kromě toho, že je aplikace Writer plně vybavený textový editor, lze ji také použít jako editor souborů HTML. Aplikace Writer zahrnuje značky jazyka HTML, které lze použít stejně jako jakýkoli jiný styl v dokumentu aplikace Writer. Dokument můžete zobrazit tak, jak se zobrazí online, nebo můžete upravovat přímo kód jazyka HTML.

Vytvoření dokumentu HTML

- 1 Klepněte na příkaz *Soubor > Nový > Dokument HTML*.
- 2 Klepněte na šipku v dolní části okna *Formátování a styly*.
- 3 Vyberte možnost *Styly HTML*.
- 4 Vytvořte dokument HTML tak, že pomocí stylů vložíte do textu značky.
- 5 Klepněte na možnosti *Soubor > Uložit jako*.
- 6 Vyberte umístění, do kterého chcete soubor uložit, soubor pojmenujte a v seznamu *Filtr* vyberte možnost *Dokument kódu HTML (.html)*.
- 7 Klepněte na tlačítko OK.

Chcete-li přímo upravovat kód HTML nebo chcete-li jej zobrazit po úpravách souboru HTML jako dokumentu aplikace Writer, klepněte na příkaz *Zobrazit > Zdroj HTML*. V režimu Zdroj HTML není již seznam *Formátování a styly* k dispozici.

Poznámka

Po prvním přepnutí do režimu Zdroj HTML se zobrazí výzva k uložení souboru ve formátu HTML (pokud jste tak ještě neučinili).

3.3 Použití tabulek v aplikaci Calc

Calc je aplikace sady OpenOffice.org pro zpracování tabulek. Novou tabulku vytvoříte pomocí možnosti *Soubor > Nový > Tabulka* nebo můžete pomocí možností *Soubor > Otevřít* otevřít stávající tabulku. Aplikace Calc čte a ukládá formát aplikace Microsoft Excel, takže je snadné spolupracovat na tabulkách s uživateli aplikace Excel.

Poznámka

Aplikace Calc zpracovává mnohá makra VBA v dokumentech aplikace Excel, podpora maker VBA však ještě není úplná. Po otevření tabulky aplikace Excel, která používá mnoho maker, můžete zjistit, že některá z nich nefungují.

Do buněk tabulky vkládejte statická data nebo vzorce. Vzorec zpracovává data z jiných buněk a v buňce, ve které se nachází, generuje hodnotu. Pomocí hodnot v buňkách také můžete vytvářet grafy.

3.3.1 Použití formátování a stylů v aplikaci Calc

Aplikace Calc obsahuje několik integrovaných stylů buněk a stránek, které mohou zlepšit vzhled tabulek a sestav. Přestože jsou tyto integrované styly dostačující pro mnohé uživatele, může být výhodné vytvořit styly pro vlastní často používaná formátování.

Vytvoření stylu

- 1 Klepněte na příkaz *Formát > Styly a formátování*.
- 2 V okně *Formátování a styly* klepněte buď na ikonu *Styly buněk*, nebo *Styly stránek*.
- 3 Pravým tlačítkem klepněte na okno *Formátování a styly* a pak klepněte na příkaz *Nový*.
- 4 Zadejte název stylu a pomocí karet nastavte požadované možnosti formátování.
- 5 Klepněte na tlačítko *OK*.

Změna stylu

- 1 Klepněte na příkaz *Formát > Styly a formátování*.
- 2 V okně *Formátování a styly* klepněte buď na ikonu *Styly buněk*, nebo *Styly stránek*.
- 3 Pravým tlačítkem myši klepněte na název stylu, který chcete změnit, a potom klepněte na příkaz *Změnit*.
- 4 Změňte požadované možnosti formátování.

- 5 Klepněte na tlačítko OK.

3.3.2 Použití šablon v aplikaci Calc

Používáte-li pro různé typy tabulek různé styly, můžete styly pro jednotlivé typy tabulek uložit do šablon. Pak při vytváření určitého typu tabulky otevřete příslušnou šablonu a potřebné styly jsou k dispozici v okně *Formátování a styly*.

Podrobný popis šablon jde nad rámec této části. Další informace najdete v systému nápovědy a podrobné návody na stránce dokumentace sady OpenOffice.org na adrese http://documentation.openoffice.org/HOW_TO/index.html.

Vytvoření šablony

Šablona aplikace Calc je tabulka obsahující styly a obsah, který chcete umístit do každé tabulky vytvořené pomocí této šablony, jako jsou nadpisy a další styly buněk. Vytvoříte-li nebo otevřete-li určitou tabulku s takovou šablonou, styly se automaticky na tuto tabulku použijí.

Postup vytvoření šablony:

- 1 Klepněte na příkaz *Soubor > Nový > Tabulka*.
- 2 Vytvořte styly a obsah, který chcete použít v libovolné tabulce používající tuto šablonu.
- 3 Klepněte na příkaz *Soubor > Šablony > Uložit*.
- 4 Zadejte název šablony.
- 5 V seznamu *Kategorie* klepněte na kategorii, do které chcete šablonu umístit.
Kategorie představuje složku, do které se šablona uloží.
- 6 Klepněte na tlačítko *OK*.

3.4 Použití prezentací v aplikaci Impress

Pomocí aplikace Impress sady OpenOffice.org můžete vytvářet prezentace, které se zobrazí na obrazovce nebo vytisknou. Jedná se například o promítání snímků nebo průhledné fólie. Pokud jste pro prezentace dosud používali jiný software, můžete snadno přejít na aplikaci Impress, protože ta funguje velmi podobně jako jiný software.

Aplikace Impress otevírá a ukládá prezentace aplikace Microsoft Powerpoint, takže je snadné spolupracovat na prezentacích s uživateli aplikace Powerpoint, pokud ovšem prezentace budete ukládat ve formátu aplikace Powerpoint.

3.4.1 Vytvoření prezentace

- 1 Klepněte na možnost *Soubor > Nový > Prezentace*.
- 2 Vyberte možnost, kterou chcete při vytváření prezentace použít.

Prezentaci můžete vytvořit dvěma způsoby:

- Vytvoření prázdné prezentace

V aplikaci Impress se otevře prázdný snímek. Pomocí této možnosti můžete vytvořit novou prezentaci úplně od začátku bez jakýchkoli předem formátovaných snímků.

- Vytvoření prezentace na základě šablony

V aplikaci Impress se otevře zvolená šablona. Prostřednictvím této možnosti vytvoříte novou prezentaci pomocí předem navržené šablony sady OpenOffice.org nebo šablony, kterou jste sami vytvořili či nainstalovali, jako je například šablona firemní prezentace. Aplikace Impress používá styly a šablony stejným způsobem jako ostatní moduly sady OpenOffice.org. Další informace o šablonách najdete v části **3.2.4 – „Formátování dokumentů pomocí šablon“** (strana 90).

3.4.2 Použití stránky předlohy

Stránka předlohy prezentací dává jednotný vzhled, definuje totiž vzhled jednotlivých snímků, použitá písma a další grafické prvky. Aplikace Impress používá dva typy stránek předlohy:

- Předloha snímků

Obsahuje prvky, které se zobrazují na všech snímcích. Například můžete chtít, aby se na stejném místě v každém snímku zobrazovalo logo firmy. Předloha snímků také určuje styl formátování nadpisu a osnovy každého snímku, který tuto předlohu používá, a rovněž všech informací, které se zobrazují v záhlaví či zápatí.

- Předloha poznámek

Určuje formátování a vzhled poznámek v prezentaci.

Vytvoření předlohy snímků

Aplikace Impress je dodávána s kolekcí předem naformátovaných stránek předlohy. Většina uživatelů však bude chtít upravit své prezentace pomocí vlastních stránek předlohy.

- 1 Spustíte aplikaci Impress a pak vytvoříte novou prázdnou prezentaci.
- 2 Klepněte na příkaz *Zobrazit > Předloha > Předloha snímků*.

Tento postup otevře aktuální předlohu snímků v *zobrazení předlohy*.
- 3 Pravým tlačítkem klepněte na panel v levé části a pak klepněte na příkaz *Nová předloha*.
- 4 Upravte předlohu snímků tak, aby měla požadovaný vzhled.
- 5 Klepnutím na příkaz *Zavřít zobrazení předlohy* nebo *Zobrazit > Normální* se vraťte do *normálního zobrazení*.

Tip

Všechny vytvořené předlohy snímků, které chcete používat ve svých prezentacích, můžete uložit do šablony aplikace Impress. Kdykoli pak chcete vytvořit prezentaci používající tyto předlohy snímků, otevřete novou prezentaci s touto šablonou.

Použití předlohy snímku

Šablony snímků lze použít na vybrané snímky nebo na všechny snímky v prezentaci.

1 Otevřete prezentaci a klepněte na příkaz *Zobrazit > Předloha > Předloha snímků*.

2 (Volitelné). Chcete-li šablonu snímků použít na více snímků, nikoli však na všechny, vyberte snímky, které mají danou šablonu snímků používat.

Chcete-li vybrat více snímků, podržte klávesu Ctrl v *podokně snímků* a klepněte na požadované snímky.

3 V *podokně úloh* klepněte pravým tlačítkem na stránku předlohy, kterou chcete použít.

Není-li *podokno úloh* zobrazené, klepněte na příkaz *Zobrazit > Podokno úloh*.

4 Použijte předlohu snímku klepnutím na jednu z následujících možností:

- *Použít u všech snímků*

Použije vybranou předlohu snímku na všechny snímky v prezentaci.

- *Použít u vybraných snímků*

Použije vybranou předlohu snímku na aktuální snímek nebo na všechny snímky, které jste před použitím předlohy snímků vybrali. Chcete-li například na první snímek prezentace použít jinou předlohu snímků, vyberte jej, přepněte do *zobrazení předlohy* a použijte předlohu snímku na tento snímek.

3.5 Použití databází v aplikaci Base

OpenOffice.org zahrnuje databázový modul: Base. Aplikace Base slouží k návrhu databází pro uložení nejrozumnějších druhů informací – od jednoduchého seznamu adres nebo receptů až po propracovaný systém správy dokumentů.

Tabulky, formuláře, dotazy a sestavy můžete vytvářet ručně nebo pohodlně pomocí průvodců. Průvodce tabulkou například obsahuje mnoho běžných polí pro firemní i osobní použití. Databáze vytvořené v aplikaci Base lze použít jako zdroje dat například při vytváření dopisů pomocí formulářů.

Podrobný popis návrhu databáze v aplikaci Base jde mimo rámec tohoto dokumentu. Další informace lze najít ve zdrojích uvedených v části **3.8 – „Hledání nápovědy a informací o sadě OpenOffice.org“** (strana 104).

3.5.1 Vytvoření databáze pomocí předdefinovaných možností

Aplikace Base obsahuje několik předdefinovaných databázových polí, která vám pomohou při vytváření databází. Kroky v této části se týkají vytváření seznamu adres pomocí předdefinovaných polí, mělo by být však snadné podle nich použít předdefinovaná pole pro libovolné integrované databázové možnosti.

Proces vytváření databáze lze rozdělit do několika dílčích procesů:

Vytváření databáze

Nejprve vytvořte databázi.

- 1 Klepněte na příkaz *Soubor > Nový > Databáze*.
- 2 Vyberte položku *Vytvořit novou databázi > Další*.
- 3 Klepnutím na možnost *Ano, registrovat databázi* zpřístupněte informace v databázi ostatním modulům sady OpenOffice.org, zaškrtněte obě políčka v dolní polovině dialogového okna, pak klepněte na tlačítko *Dokončit*.

- 4 Přejděte do adresáře, do kterého chcete databázi uložit, zadejte název databáze a klepněte na tlačítko *OK*.

Nastavení databázové tabulky

V dalším kroku definujte pole, která chcete použít v databázové tabulce.

- 1 V průvodci tabulkou klepněte na možnost *Osobní*.

Obsah seznamu *Vzorové tabulky* se změní tak, aby obsahoval předdefinované tabulky pro osobní použití. Pokud jste klepnuli na možnost *Pracovní*, bude seznam obsahovat předdefinované tabulky pro pracovní použití.

- 2 V seznamu *Vzorové tabulky* klepněte na možnost *Adresy*.

V nabídce *Dostupná pole* se zobrazí pole dostupná pro předdefinovaný seznam adres.

- 3 V nabídce *Dostupná pole* klepněte na pole, která chcete použít ve svém seznamu adres.

V jeden okamžik můžete vybrat jen jednu položku, nebo podržením klávesy SHIFT a klepnutím na položky můžete vybrat více položek.

- 4 Klepnutím na → přesuňte položky do nabídky *Vybraná pole*.

Chcete-li do nabídky *Vybraná pole* přesunout všechna dostupná pole, klepněte na dvojitou šipku vpravo.

- 5 Pomocí kláves ↑ a ↓ můžete upravit pořadí vybraných polí.

Pole se v tabulkách a formulářích zobrazí v pořadí, ve kterém jsou uvedena v seznamu.

- 6 Klepněte na tlačítko *Další*.

- 7 Ujistěte se, že jsou všechna pole definována správně.

Můžete změnit název a typ pole, zda je pole povinné a maximální délku pole (počet znaků které lze do pole zadat). V tomto příkladu ponechejte nastavení nezměněná.

- 8 Klepněte na tlačítko *Další*.
- 9 Klepněte postupně na možnosti *Vytvořit primární klíč*, *Automaticky přidat primární klíč*, *Automatická hodnota* a *Další*.
- 10 Potvrďte výchozí název tabulky, vyberte možnost *Vytvořit formulář na základě této tabulky* a pak klepněte na tlačítko *Dokončit*.

Vytvoření formuláře

Dále vytvořte formulář, který se použije při zadávání dat do seznamu adres.

- 1 Klepnutím na ikonu dvojité šipky vpravo v průvodci formulářem přesuňte všechna dostupná pole do seznamu *Pole ve formuláři* a pak dvakrát klepněte na tlačítko *Další*.
- 2 Vyberte způsob uspořádání formuláře a klepněte na tlačítko *Další*.
- 3 Vyberte možnost pro zobrazení všech dat ve formuláři a ponechejte všechna políčka nezaškrtnutá, pak klepněte na tlačítko *Další*.
- 4 Použijte styl a ohraničení pole a klepněte na tlačítko *Další*.

V tomto příkladu potvrďte výchozí nastavení.

- 5 Pojmenujte formulář, vyberte možnost *Změnit formulář* a klepněte na tlačítko *Dokončit*.

Změna formuláře

Po definování formuláře můžete změnit jeho vzhled podle svých potřeb.

- 1 Zavřete formulář, který se otevřel po dokončení předchozího kroku.
- 2 V hlavním okně databáze pravým tlačítkem klepněte na formulář, který chcete změnit (k dispozici by měla být pouze jedna možnost), pak klepněte na tlačítko *Upravit*.
- 3 Přetažením na nová umístění uspořádejte pole formuláře.

Pole vlastního jména například přesuňte vpravo od pole příjmení a pak podle svých potřeb upravte umístění ostatních polí.

4 Po dokončení změn formulář uložte a zavřete.

Co dále?

Po vytvoření databázových tabulek a formulářů můžete začít zadávat data. Můžete také navrhnout dotazy a sestavy, které slouží k seřazení a zobrazení dat.

Další informace o aplikaci Base najdete v online nápovědě sady OpenOffice.org a v dalších zdrojích uvedených v části **3.8 – „Hledání nápovědy a informací o sadě OpenOffice.org“** (strana 104).

3.6 Vytvoření obrázků v aplikaci Draw

Pomocí aplikace Draw sady OpenOffice.org můžete vytvářet obrázky a diagramy. Kresby můžete uložit v současných běžných formátech a importovat je do libovolné aplikace, do které lze importovat obrázky, jedná se například o ostatní moduly sady OpenOffice.org. Kresby můžete rovněž vytvořit ve formátu Flash.

Úplné pokyny k používání aplikace Draw najdete v dokumentaci sady OpenOffice.org. Další informace naleznete v části **3.8 – „Hledání nápovědy a informací o sadě OpenOffice.org“** (strana 104).

Postup použití obrázku aplikace Draw v dokumentu:

- 1** Spustíte aplikaci Draw a vytvoříte obrázek.
- 2** Obrázek uložte.
- 3** Obrázek zkopírujete a vložte do dokumentu nebo jej vložte přímo v příslušném dokumentu.

Jednou zvláště užitečnou funkcí aplikace Draw je možnost spouštět ji v rámci ostatních modulů sady OpenOffice.org, můžete tak vytvořit obrázky, které se automaticky importují do dokumentu.

- 1 V určitém modulu sady OpenOffice.org (například v aplikaci Writer) klepněte na příkaz *Vložit > Objekt > Objekt OLE > Nakreslený objekt sady OpenOffice.org 2.x > OK*.

Tím se spustí aplikace Draw.

- 2 Vytvořte kresbu.
- 3 Klepněte do dokumentu mimo rámeček aplikace Draw.

Kresba se automaticky vloží do dokumentu.

3.7 Vytvoření matematických vzorců v aplikaci Math

Vkládání složitých matematických vzorců do dokumentů je obvykle obtížné. Editor rovnic Math sady OpenOffice.org umožňuje vytvářet vzorce pomocí operátorů, funkcí a asistentů formátování. Vzorce můžete uložit jako objekty, které lze následně importovat do dalších dokumentů. Funkce aplikace Math lze vložit do dalších dokumentů sady OpenOffice.org stejně jako jakýkoli jiný grafický objekt.

Poznámka

Aplikace Math není kalkulačka. Funkce, které vytváří, jsou grafické objekty. Tyto funkce nelze vyhodnotit, i kdyby jste je importovali do aplikace Calc.

3.8 Hledání nápovědy a informací o sadě OpenOffice.org

Sada OpenOffice.org obsahuje rozsáhlou online nápovědu. Kromě toho ji podporuje velká komunita uživatelů a vývojářů. Nalezení nápovědy nebo informací o použití sady OpenOffice.org tak je málokdy obtížné. Následující tabulka obsahuje některá místa, kde můžete hledat další informace. (Protože webové stránky bývají často zrušeny nebo je jejich obsah změněn, nemusí být již informace v této tabulce aktuální.)

Nabídka online nápovědy sady OpenOffice.org

Rozsáhlá nápověda k provedení libovolné úlohy v sadě OpenOffice.org

Oficiální stránka podpory sady OpenOffice.org (<http://support.openoffice.org/index.html>)

Příručky, výukové programy, fóra uživatelů a vývojářů, e-mailové konference users@openoffice.org, časté dotazy a další

Příručka pro migraci na sadu OpenOffice.org (<http://documentation.openoffice.org/manuals/oooauthors2/0600MG-MigrationGuide.pdf>)

Informace o migraci na sadu OpenOffice.org z jiných kancelářských sad včetně sady Microsoft Office

Taming OpenOffice.org (Zkrocení sady OpenOffice.org, <http://www.taming-openoffice-org.com/>)

Knihy, novinky, tipy a triky

Makra v sadě OpenOffice.org (<http://www.pitonyak.org/oo.php>)

Rozsáhlé informace o vytváření a používání maker

Kontakt: E-maily a kalendář

Aplikace Kontakt kombinuje funkce několika aplikací prostředí KDE do jednoho pohodlného prostředí určeného ke správě osobních informací. Mezi tyto aplikace patří e-mailová aplikace KMail, kalendář KOrganizer, aplikace pro správu kontaktů KAddressbook a aplikace pro poznámky KNotes. Také umožňuje synchronizaci dat s externími zařízeními, jako je například PalmPilot nebo jiná kapesní zařízení. Aplikace Kontakt se snadno integruje do zbytku prostředí KDE a připojuje se k celé řadě serverů GroupWare. Zahrnuje dodatečné funkce, jako je například filtr spamů a virů a čtečka kanálů RSS.

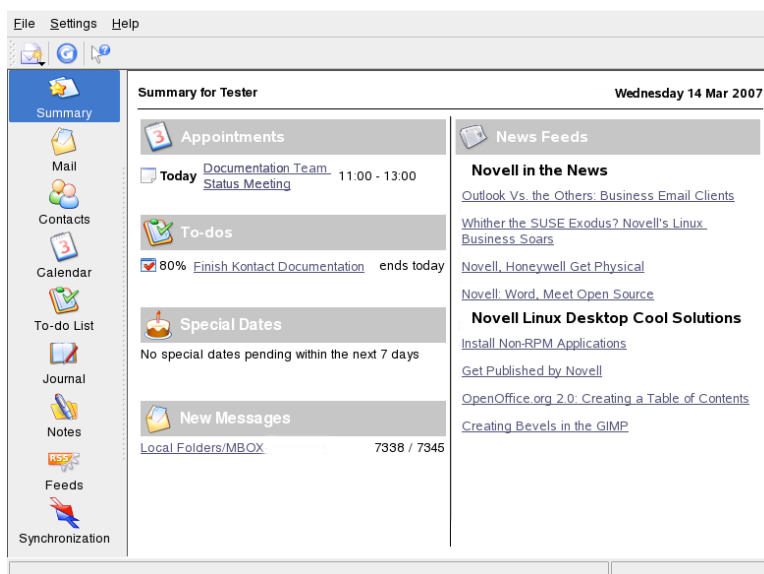
Aplikaci Kontakt lze spustit pomocí hlavní nabídky. Případně můžete na příkazový řádek nebo do dialogového okna *Spustit příkaz* zadat příkaz `kontakt`. Potřebujete-li jen některé funkce, můžete místo celé aplikace rovněž spustit pouze jednotlivé komponenty.

4.1 Přehled aplikace Kontakt

Výchozí zobrazení okna se *Souhrnem* ukazuje 4.1 – „Okno aplikace Kontakt zobrazující souhrn“ (strana 108). Přístup k různým komponentám získáte pomocí tlačítek v levé části.

Možnost *Souhrn* poskytuje základní informace, včetně blížících se narozenin a úkolů a počtu nových e-mailů. Část se zprávami se připojuje ke kanálům RSS a poskytuje aktualizované zprávy z oblasti vašeho zájmu. Zobrazené informace můžete nakonfigurovat pomocí možností *Nastavení > Konfigurovat zobrazení souhrnu*.

Obrázek 4.1 Okno aplikace Kontact zobrazující souhrn



4.1.1 Pošta

Oblast složek vlevo obsahuje seznam poštovních složek (schránek) a ukazuje celkový počet zpráv a počet nepřečtených zpráv. Chcete-li určitou složku vybrat, jednoduše na ni klepněte. Zprávy obsažené v této složce se zobrazí v pravém horním okně. Počet zpráv se složce se také zobrazí v dolní části okna aplikace na stavovém řádku.

V oblasti hlaviček se pro každou zprávu zobrazuje předmět, odesílatel a čas přijetí. Klepnete-li na zprávu, vybere se a zobrazí v okně zprávy. Klepnutím na záhlaví jednoho ze sloupců (předmět, odesílatel, datum atd.) můžete zprávy seřadit. Obsah právě vybrané zprávy se zobrazí v okně zprávy. V závislosti na typu MIME přílohy, je příloha buď označena ikonou na konci zprávy, nebo zobrazena ve zprávě.

Zprávy lze označit různými příznaky stavů. Stav lze změnit pomocí možnosti *Zpráva > Označit zprávu*. Pomocí této funkce můžete zprávě přiřadit stav, jako je například důležitá nebo ignorovaná. Můžete například zvýraznit zprávy, na které nechcete zapomenout. Pomocí možnosti *Stav* na panelu hledání můžete zobrazit pouze zprávy s určitým stavem.

4.1.2 Kontakty

Levé horní okno této komponenty zobrazuje všechny adresy v právě aktivovaných adresářích. Levé dolní okno obsahuje seznam adresářů a u každého ukazuje, zda je právě aktivní. Pravé okno zobrazuje právě vybraný kontakt. Konkrétní kontakt můžete najít pomocí panelu hledání umístěného v horní části.

4.1.3 Kalendář

Zobrazení kalendáře je rozděleno do několika oken. Ve výchozím nastavení se zobrazuje malý kalendář aktuálního měsíce a aktuálního týdne. Rovněž se zobrazuje seznam úkolů, podrobné zobrazení aktuální události či aktuálního úkolu a seznam kalendářů a jejich stavy. Jiné zobrazení můžete vybrat pomocí panelu nástrojů nebo nabídky *Zobrazit*.

4.1.4 Seznam úkolů

Seznam úkolů zobrazuje seznam úkolů. Chcete-li do seznamu přidat novou položku, klepněte na pole v horní části. Klepnutím pravým tlačítkem do sloupce stávající položky můžete provést změny hodnoty ve sloupci. Položku lze rozdělit do několika podpoložek. Klepněte pravým tlačítkem a vyberte příkaz *Nový podúkol*, vytvoří se nová podpoložka. Úkoly také můžete přiřadit jiným uživatelům.

4.1.5 Deník

Možnost *Žurnál* vám poskytuje prostor pro úvahy, náhodné nápady nebo zkušenosti z praxe. Chcete-li přidat novou položku, zvolte v okně kalendáře datum a klepněte na možnost *Přidat položku žurnálu*. Pokud pro vybrané datum již existuje položka žurnálu, upravte ji v pravém okně.

4.1.6 Poznámky

Komponentu Poznámky lze využít pro vlastní poznámky. Používáte-li prostředí KDE, můžete zobrazit poznámky na ploše pomocí ikony KNote v systémové části panelu.

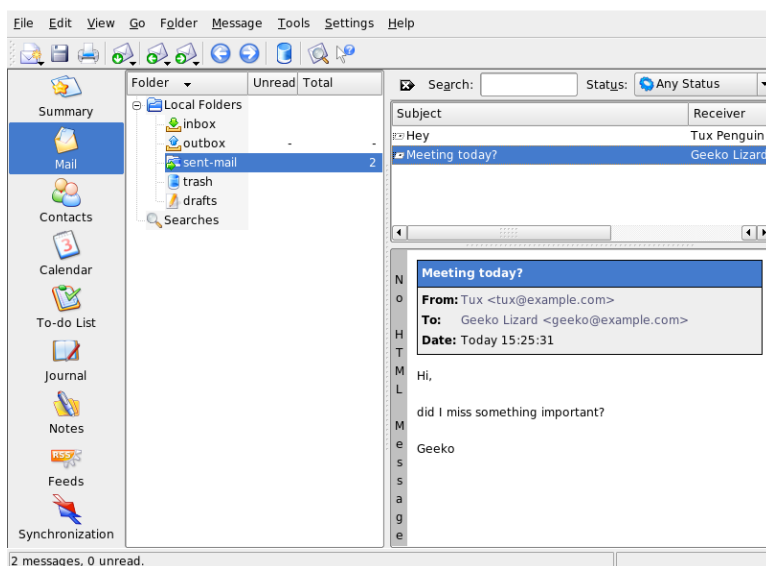
4.1.7 Kanály

Okno *Kanály* je rozdělené do tří oken. Vlevo je zobrazení stromu s kanály RSS, vpravo nahoře je seznam článků a vpravo dole zobrazení článku. Kanál zobrazíte tak, že na něj klepnete v zobrazení stromu. Chcete-li kanál aktualizovat, upravit nebo odstranit, klepněte na něj pravým tlačítkem. Klepnete-li pravým tlačítkem na složku v zobrazení stromu, zobrazí se nabídka, pomocí které můžete přidat nový kanál nebo manipulovat s kanály v této složce.

4.2 Pošta

Aplikace Kontakt používá jako svou emailovou součást aplikaci KMail. Chcete-li ji nastavit, otevřete emailovou součást a potom vyberte nabídku *Nastavení > Konfigurovat KMail*. Aplikace KMail je plně vybavený emailový klient, který podporuje řadu protokolů. Nabídka *Nástroje* obsahuje několik užitečných nástrojů pro správu nechtěných e-mailů. Pomocí nabídky *Najít* lze podrobně vyhledávat zprávy. *Průvodce pro nevyžádanou poštu* pomůže spravovat nástroje pro filtrování nevyžádaných reklamních e-mailů. *Antivirový průvodce* pomáhá spravovat vyhledávání virů v e-mailech. Tito dva průvodci pracují s externími aplikacemi pro ochranu před viry nebo nevyžádanou poštou. Pokud jsou tyto dvě možnosti vypnuty, je třeba pro ochranu před viry a nevyžádanou poštou instalovat další balíky.

Obrázek 4.2 Emailová součást aplikace Kontakt



4.2.1 Konfigurace identit a účtů

Aplikace Kontakt může spravovat více emailových účtů, například soukromou a pracovní emailovou adresu. Při psaní e-mailu vyberte jednu z dříve definovaných identit klepnutím na nabídku *Zobrazit > Identita*. Chcete-li vytvořit nový profil identity, vyberte nabídku *Nastavení > Konfigurovat KMail* a potom možnosti *Identity > Přidat*. V otevřeném dialogovém okně zadejte název nové identity, například „soukromá“ nebo „pracovní.“ Klepnutím na tlačítko *OK* otevřete dialogové okno, ve kterém zadáte další informace. Můžete také přiřadit identitu složce. Potom je tato přiřazená identita vybrána pro odpověď na zprávu z dané složky.

Na kartě *Obecné* zadejte své jméno, organizaci a emailovou adresu. Na kartě *Kryptografie* vyberte klíče pro odesílání digitálně podepsaných nebo šifrovaných zpráv. Funkce šifrování fungují pouze v případě, že je vytvořen klíč pomocí aplikace KGpg popsané v **10 – „Šifrování pomocí nástroje KGpg“** (strana 183).

Na kartě *Pokročilé* můžete zadat výchozí adresy pro odpovědi a skryté kopie, určit slovník, vybrat složky pro koncepty a odeslané zprávy a definovat způsob odesílání zpráv. Na kartě *Podpis* rozhodněte, zda a jak má být každá odeslaná zpráva podepsána

zvláštním blokem textu na konci. Například můžete ke každému e-mailu připojit své kontaktní informace. Chcete-li tuto možnost zapnout, zaškrtněte políčko *Povolit podpis* a rozhodněte, zda má být podpis získán ze souboru, vstupního pole nebo výstupu příkazu. Na kartě *Obrázek* můžete zadat cestu k malé (48x48 pixelů) monochromatické ikoně, která bude zobrazena ve všech vašich e-mailech, pokud software příjemce tuto funkci podporuje. Po dokončení všech nastavení identity potvrďte volby klepnutím na tlačítko *OK*.

Nastavení v části *Účty* určují způsob přijímání a odesílání e-mailů v aplikaci Kontakt. Obsahuje dvě karty, jednu pro odesílání a druhou pro příjem zpráv. Řada těchto nastavení se liší v závislosti na systému a síti, ve které se nachází emailový server. Pokud si nejste jisti, která nastavení nebo položky máte vybrat, obraťte se na poskytovatele Internetu nebo správce systému.

Chcete-li na kartě *Odesílání* vytvořit schránku odchozích zpráv, klepněte na tlačítko *Přidat*. Vyberte jeden z typů přenosu – SMTP nebo sendmail. Ve většině případů je správnou volbou typ SMTP. Po tomto výběru se zobrazí nové okno, do kterého zadáte údaje o serveru SMTP. Zadejte název a adresu serveru (kterou jste získali od poskytovatele Internetu). Pokud server požaduje ověření uživatele, zaškrtněte políčko *Server požaduje ověření*. Karta *Bezpečnost* obsahuje nastavení zabezpečení. Zde zadejte upřednostňovanou metodu šifrování.

Na kartě *Příjem* vytvořte nastavení pro příjem e-mailu. Nový účet vytvoříte klepnutím na tlačítko *Přidat*. Vyberte metodu příjmu zpráv, například místní (uloženo ve formátu mbox nebo maildir), POP3 nebo IMAP. Nastavení musí odpovídat příslušnému serveru.

4.2.2 Import e-mailů z jiných emailových programů

Chcete-li importovat e-maily z jiných aplikací, vyberte v zobrazení pošty v aplikaci Kontakt nabídku *Soubor > Importovat zprávy*. V současnosti obsahuje importní filtry pro aplikaci Outlook Express, formát mbox, e-maily v textovém formátu, aplikace Pegasus Mail, Opera, Evolution a další. Nástroj pro import lze také spustit samostatně příkazem `kmailcvt`.

Vyberte odpovídající aplikaci a potvrďte ji klepnutím na tlačítko *Pokračovat*. V závislosti na vybraném typu je třeba zadat soubor nebo složku. Aplikace Kontakt potom provede import.

4.2.3 Vytvoření zpráv

Chcete-li napsat novou zprávu, vyberte nabídku *Zpráva > Nová zpráva* nebo klepněte na odpovídající ikonu na panelu nástrojů. Chcete-li odeslat zprávu z jiného emailového účtu, vyberte některou z identit podle popisu v **4.2.1 – „Konfigurace identit a účtů“** (strana 111). Do pole *Příjemce* zadejte emailovou adresu nebo část jména nebo adresy ze svého adresáře. Pokud aplikace Kontakt v adresáři naleznete položky odpovídající vloženému textu, otevře se jejich seznam. Klepněte na požadovanou adresu nebo dokončete zadávání, pokud žádná z adres neodpovídá. Chcete-li vybrat přímo z adresáře, klepněte na tlačítko ... vedle pole Adresa.

Chcete-li ke zprávě přiložit soubory, klepněte na ikonu sponky a vyberte soubor, který má být přiložen. Také můžete přetáhnout soubor z pracovní plochy nebo jiné složky do okna *Nová zpráva* nebo vybrat některou z možností v nabídce *Přiložit*. Normálně je formát souboru rozeznán správně. Pokud není formát rozeznán, klepněte na ikonu pravým tlačítkem. Zobrazí se nabídka. Vyberte v ní příkaz *Vlastnosti*. V následujícím dialogovém okně nastavte formát a název souboru a přidejte popis. Dále rozhodněte, zda má být přiložený soubor podepsán nebo zašifrován.

Zprávu po napsání okamžitě odešlete pomocí nabídky *Zpráva > Odeslat* nebo ji přesuňte do pošty k odeslání pomocí nabídky *Zpráva > Odeslat později*. Pokud e-mail odešlete, je zpráva po úspěšném přenosu zkopírována do složky *odeslan pošta*. Zprávy uložené ve složce *pošta k odeslání* lze upravit nebo odstranit.

4.2.4 Podpisy šifrovaných e-mailů

Chcete-li e-mail zašifrovat, nejdříve vygenerujte pár klíčů podle popisu v **10 – „Šifrování pomocí nástroje KGpg“** (strana 183). Chcete-li nastavit podrobnosti procesu šifrování, vyberte nabídku *Nastavení > Konfigurovat KMail > Identity* a určete identitu, pod kterou budou odesílány šifrované a podepsané zprávy. Potom klepněte na možnost *Změnit*. Potvrďte výběr tlačítkem *OK*. V odpovídajícím poli se zobrazí elektronický klíč. Klepnutím na tlačítko *OK* zavřete konfigurační dialogové okno.

4.2.5 Složky

Složky zpráv pomáhají v uspořádání zpráv. Ve výchozím nastavení jsou ukládány v adresáři `~/ .kde/share/apps/kmail/mail`. Aplikace KMail při prvním spuštění

vytvoří několik složek. doručen pošta je určena k počátečnímu uložení nových zpráv získaných ze serveru. pošta k odeslání slouží k dočasnému uložení zpráv zařazených do fronty k odeslání. odeslan pošta je určena pro kopie odeslaných zpráv. odstranění pošta obsahuje kopie všech e-mailů odstraněných tlačítkem Del nebo pomocí nabídky *Úpravy > Přesunout do koše*. Koncepty slouží k uložení nedokončených zpráv. Pokud používáte protokol IMAP, složky IMAP jsou zobrazeny pod místními složkami. Každý server příchozí pošty má vlastní složky v Seznamu složek.

Pokud chcete zprávy uspořádat do dalších složek, vytvořte nové složky pomocí nabídky *Složka > Nová složka*. Otevře se okno, ve kterém zadáte název a formát nové složky.

Klepnutím pravým tlačítkem na složku zobrazíte kontextovou nabídku s několika operacemi se složkou. Po klepnutí na možnost *Platnost* zadáte datum vypršení pro přečtené a nepřečtené zprávy, způsob, jakým mají být po vypršení zpracovány, a zda mají být zprávy s vypršenou platností odstraněny nebo přesunuty do jiné složky. Pokud má být složka určena k uložení zpráv z emailové konference, nastavte nezbytné volby pomocí nabídky *Složka > Správa emailových konferencí*.

Chcete-li přesunout některé zprávy do jiné složky, přetáhněte je z horního podokna do odpovídající složky v levém podokně. Zprávy můžete také přesunout tak, že je zvýrazníte a potom stisknete klávesu M nebo vyberete nabídku *Zpráva > Přesunout do*. Zobrazí se seznam složek. V něm vyberte složku, do které mají být zprávy přesunuty.

4.2.6 Filtry

Filtry poskytují pohodlný způsob automatického zpracování příchozích zpráv. Pomocí různých aspektů zpráv, např. odesílatele nebo velikosti, přesouvají zprávy do konkrétních složek, odstraňují nechtěné zprávy, vrací zprávy zpět odesílateli nebo provádějí celou řadu dalších akcí.

Nastavení filtru

Filtr od nuly vytvoříte klepnutím na nabídku *Nastavení > Konfigurovat filtry*. Filtr založený na existující zprávě vytvoříte klepnutím pravým tlačítkem na požadovanou zprávu, vybráním možnosti *Vytvořit filtr* a nastavením požadovaných kritérií filtru.

Vyberte pro pravidla filtru metodu odpovídá (všem nebo některému). Potom vyberte kritéria platná pouze pro požadované zprávy. V seznamu *Akce filtru* nastavte, jakou akci má filtr provést v případě, že zpráva splňuje kritéria. *Pokročilá nastavení* umožňují

ovládat použití konkrétního filtru a rozhodovat, zda pro danou zprávu mají být použity ještě další filtry.

Používání filtrů

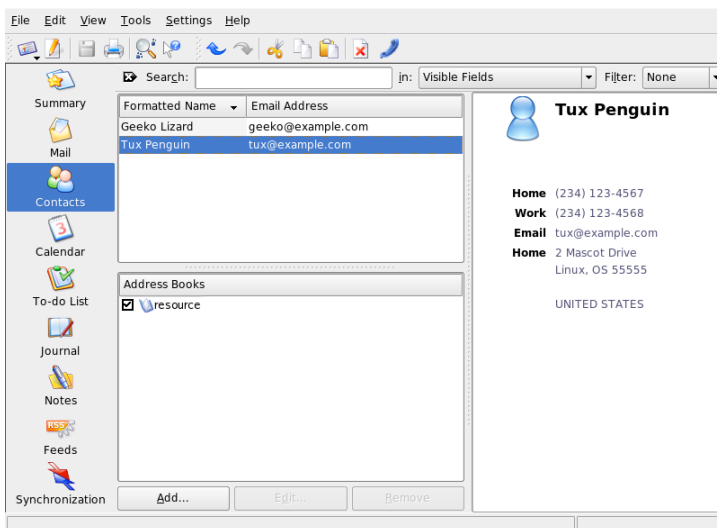
Filtry jsou používány v pořadí uvedeném v dialogovém okně, které lze otevřít pomocí nabídky *Nastavení > Konfigurovat filtry*. Pořadí lze změnit vybráním filtru a klepnutím na tlačítka se šipkami. Filtry jsou použity pouze na nové příchozí zprávy nebo odeslané zprávy podle nastavení v pokročilých nastaveních filtru. Filtry lze na existující zprávy použít po klepnutí pravým tlačítkem na požadovaných zprávách, vybrání možnosti *Použít filtr* a výběru požadovaného filtru.

Pokud filtry nefungují podle očekávání, sledujte je pomocí nabídky *Nástroje > Prohlížeč záznamů filtrů*. Pokud je v tomto dialogovém okně povoleno ukládání záznamů, zobrazuje postup zpracování zpráv pomocí filtrů a pomůže nalézt problém.

4.3 Kontakty

Součástí kontaktů používá aplikaci KAddressBook. Ten nastavíte pomocí nabídky *Nastavení > Nastavit KAddressBook*. Konkrétní kontakt můžete najít pomocí panelu hledání. Pomocí možnosti *Filtr* lze vybrat zobrazení pouze kontaktů v konkrétní kategorii. Klepnutím pravým tlačítkem na kontakt otevřete nabídku, ve které můžete vybírat z různých možností, například odeslání kontaktních informací v e-mailu.

Obrázek 4.3 Adresář aplikace Kontact



4.3.1 Přidávání kontaktů

Chcete-li přidat kontakt se jménem a emailovou adresou z e-mailu, klepněte pravým tlačítkem myši na adresu v emailové součásti a vyberte možnost *Otevřít v adresáři*. Nový kontakt bez použití e-mailu přidáte v součásti adresáře pomocí nabídky *Soubor > Nový kontakt*. V obou případech se otevře dialogové okno, ve kterém lze zadat informace o kontaktu.

Na kartě *Obecné* zadejte základní kontaktní informace, například jméno, emailovou adresu nebo telefonní čísla. Adresy lze třídit podle kategorií. Karta *Detaily* obsahuje konkrétnější informace, například datum narození nebo jméno partnera.

Pokud daný kontakt používá nástroj pro zasílání rychlých zpráv, lze jeho identity zadat na kartě *Adresy rychlých zpráv*. Pokud tyto informace nastavíte a současně s aplikací Kontact je spuštěna aplikace Kopete nebo jiný komunikační program KDE, lze pro tyto identity zobrazit informace o stavu v aplikaci Kontact. Na kartě *Nastavení šifrování* zadejte šifrovací data kontaktu, například veřejný klíč.

Karta *Různé* obsahuje další informace, například fotografii nebo umístění informací o tom, zda je uživatel dostupný nebo zaneprázdněný. Pomocí volby *Vlastní pole* lze ke kontaktu nebo adresáři přidat vlastní informace.

Kontakty lze importovat v různých formátech. Použijte nabídku *Soubor > Importovat* a vyberte požadovaný formát. Potom vyberte soubor, který má být importován.

4.3.2 Vytvoření distribučního seznamu

Pokud často odesíláte emailové zprávy stejné skupině lidí, distribuční seznam umožní uložit více emailových adres jako jednu položku kontaktu, takže není třeba zadávat každé jméno jednotlivě v každém e-mailu, který dané skupině odesíláte. Klepněte na nabídku *Nastavení > Zobrazit panel rozšíření > Editor distribučních seznamů*. V zobrazené části klepněte na odkaz *Nový seznam*. Zadejte název seznamu a klepněte na tlačítko *OK*. Přidejte kontakty do seznamu přetažením ze seznamu adres do okna distribučního seznamu. Tento seznam lze při vytváření e-mailu použít stejně jako jednotlivý kontakt.

4.3.3 Přidávání adresářů

Důležité: Adresáře pro skupinovou práci

Zdroje pro skupinovou práci lze nejlépe přidat pomocí samostatného nástroje Průvodce pro skupinovou práci. Pokud jej chcete použít, ukončete aplikaci Kontakt a z příkazového řádku nebo ze skupiny Kancelář v nabídce KDE spusťte příkaz `groupwarewizard`. V nabídnutém seznamu vyberte typ serveru, například SLOX, GroupWise nebo Exchange, a zadejte adresu a ověřovací informace. Průvodce poté do aplikace Kontakt přidá dostupné prostředky.

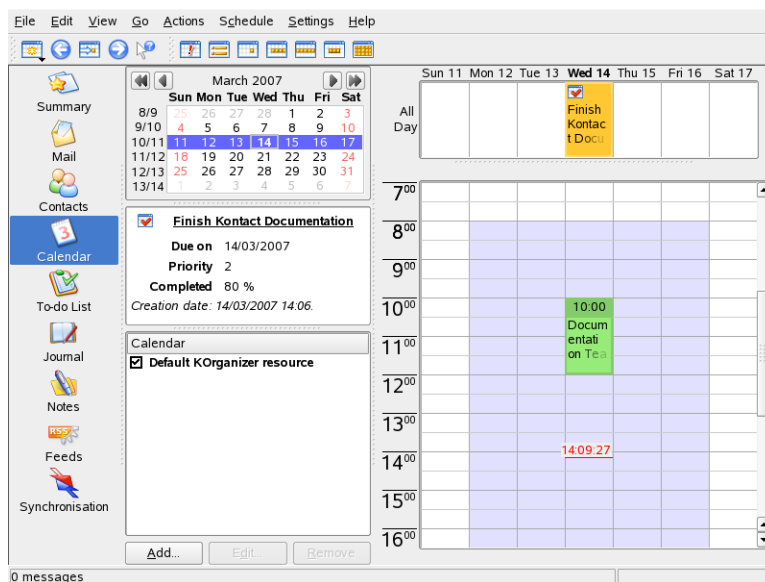
Aplikace Kontakt může přistupovat k více adresářům, například ke sdíleným, které poskytuje systém Novell GroupWise nebo server LDAP. Aktuální adresáře zobrazíte pomocí nabídky *Nastavení > Zobrazit panel rozšíření > Adresáře*. Nový adresář přidáte, pokud stisknete tlačítko *Přidat*, vyberete typ a zadáte požadované informace.

Zaškrtnutí políčka před adresáři zobrazují stav aktivace jednotlivých adresářů. Pokud chcete vypnout zobrazování adresáře, ale nechcete jej odstranit, zrušte zaškrtnutí příslušného políčka. Tlačítko *Odstranit* odstraní vybraný adresář ze seznamu.

4.4 Kalendář

Aplikace Kontact používá jako svou součást kalendáře aplikaci KOrganizer. Nakonfiguruje ji pomocí nabídky *Nastavení > Konfigurovat KOrganizer*. Do kalendáře vkládáte události a plánované schůzky s ostatními. Pokud chcete, můžete být upozorněni na blížící se události. Kalendáře lze také importovat, exportovat a archivovat pomocí možností v nabídce *Soubor*.

Obrázek 4.4 Kalendář aplikace Kontact



4.4.1 Naplánování události

Novou událost nebo schůzku lze přidat pomocí nabídky *Akce > Nová událost*. Zadejte požadované podrobnosti. V části *Připomínka* nastavte přesný čas (předstih v minutách, hodinách nebo dnech), kdy mají být účastníci upozorněni na událost. Pokud událost nastane, zadejte příslušný interval. Událost lze v konkrétním bodě v kalendáři vytvořit také poklepáním na příslušné pole v některém ze zobrazení kalendáře v aplikaci. Tím otevřete stejné dialogové okno, které je dostupné pomocí nabídky. Dále lze také vybrat časové rozpětí v zobrazení kalendáře a klepnout na ně pravým tlačítkem.

Zadejte účastníky události zadáním jejich údajů ručně v dialogovém okně nebo vložením údajů z adresáře. Údaje zadáte ručně pomocí nabídky *Nový*. Chcete-li importovat data z adresáře, klepněte na tlačítko *Výbrat adresáta* a v dialogovém okně vyberte odpovídající položky. Pokud chcete naplánovat událost v závislosti na dostupnosti účastníků, přejděte do části *Dostupný/Zaneprázdněný* a klepněte na tlačítko *Výbrat datum*.

Událost, která se pravidelně opakuje, nastavte na kartě *Opakování*. *Přílohy* umožní pohodlně přiložit k události další informace, například program schůzky.

4.4.2 Přidání kalendářů

Důležité: Kalendáře pro skupinovou práci

Zdroje pro skupinovou práci lze nejlépe přidat pomocí samostatného nástroje Průvodce pro skupinovou práci. Pokud jej chcete použít, ukončete aplikaci Kontakt a z příkazového řádku nebo ze skupiny Kancelář v nabídce KDE spusťte příkaz `groupwarewizard`. V nabídnutém seznamu vyberte typ serveru, například SLOX, GroupWise nebo Exchange, a zadejte adresu a ověřovací informace. Průvodce do aplikace Kontakt přidá dostupné prostředky.

Modul kalendáře se může připojit k více kalendářům současně. To je užitečné například při kombinaci osobního kalendáře s kalendářem organizace. Chcete-li přidat nový kalendář, klepněte na tlačítko *Přidat* a vyberte typ kalendáře. Vyplňte požadovaná pole.

Zaškrťovací políčka před kalendáři zobrazují stav aktivace jednotlivých kalendářů. Pokud chcete vypnout zobrazování kalendáře, ale nechcete jej odstranit, zrušte zaškrtnutí příslušného políčka. Tlačítko *Odstranit* odstraní vybraný kalendář ze seznamu.

4.5 Synchronizace dat s kapesním počítačem

Aplikace Kontakt je navržena tak, aby mohla být její data synchronizována s kapesními počítači, například zařízením Palm. Zobrazení informací o aplikaci KPilot v souhrnu. Informace o konfiguraci a používání aplikace KPilot najdete v 6 – „*Synchronizace kapesního počítače pomocí aplikace KPilot*“ (strana 141).

4.6 Aplikace Kontact pro uživatele aplikace GroupWise

Pokud jste zvyklí pracovat v aplikaci GroupWise, neměl by pro vás být žádný problém přejít na aplikaci Kontact. Tyto dvě aplikace používají stejné koncepty a poskytují mnoho stejných služeb. Tato část pojednává o významných rozdílech v terminologii a poskytuje některé tipy, které uživatelům aplikace GroupWise pomohou maximálně využít funkce aplikace Kontact.

4.6.1 Rozdíly v terminologii

Následující tabulka obsahuje některé klíčové rozdíly v terminologii mezi aplikacemi Kontact a GroupWise.

Tabulka 4.1 *Rozdíly v terminologii aplikace Kontact a GroupWise*

GroupWise	Kontact
Události	Události
Hledání doby zaneprázdnění	Volný čas a zaneprázdnění
Poznámky	Položky žurnálu
Připravená, nepřipravená položka	Událost bez účastníků je připravená. Má-li událost účastníky, jedná se o odeslanou položku.
Úkoly	Úkoly

4.6.2 Tipy pro uživatele aplikace GroupWise

Tato část obsahuje rady, které uživatelům aplikace GroupWise pomohou vyrovnat se s některými rozdíly mezi aplikací GroupWise a Kontact.

Informace o kontaktu

Kontakty pro rychlé zasílání zpráv a pro e-maily aplikace GroupWise můžete přidat do informací o kontaktech v aplikaci Kontakt. Klepnutím pravým tlačítkem na jméno v zobrazení kontaktu vytvoříte e-mail nebo spustíte relaci rychlého zasílání zpráv s daným kontaktem.

Barevné označení

Položky z aplikace GroupWise (stejně jako položky z jiných zdrojů) je užitečné si barevně označit. Barevné označení usnadňuje hledání položek z určitých zdrojů v e-mailech, kontaktech a dalších informacích.

Pozvání účastníků na událost

Na rozdíl od aplikace GroupWise vás aplikace Kontakt automaticky nepřidá jako účastníka do událostí, které plánujete. Zkontrolujte, zda jste pozvali i sebe.

4.7 Další informace

Aplikace Kontakt obsahuje nápovědu pro sebe i své různé součásti. Je přístupná z nabídky *Nápověda > Příručka aplikace Kontakt*. Další informace poskytuje webová stránka tohoto projektu na adrese <http://www.kontakt.org>.

Klient aplikace GroupWise pro Linux: E-maily a kalendář

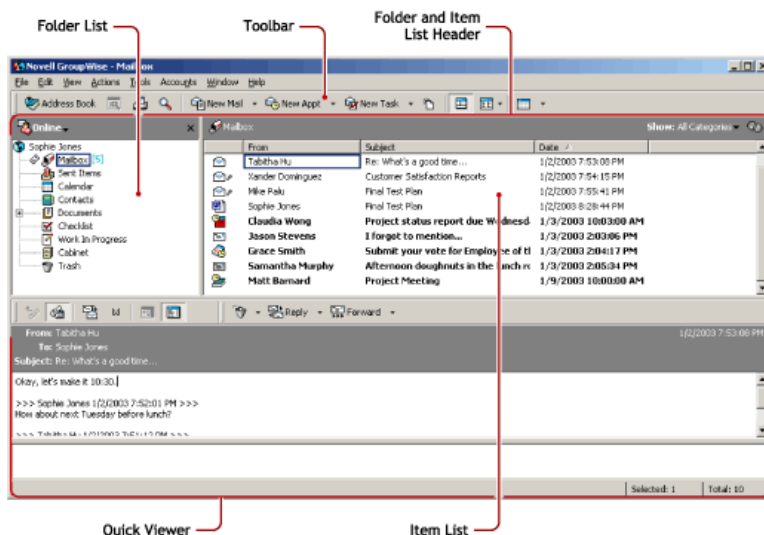
5

Aplikace GroupWise® je robustní a spolehlivý systém zasílání zpráv a spolupráce, který vám umožňuje kdykoliv a kdekoliv se připojit ke své univerzální schránce. Tato část představuje úvod do klienta aplikace GroupWise, který by vám měl pomoci snadno a rychle začít používat klienta aplikace GroupWise nezávislého na platformě.

5.1 Seznámení s hlavním oknem aplikace GroupWise

Hlavní pracovní plocha aplikace GroupWise se nazývá hlavní okno. V hlavním okně aplikace GroupWise můžete číst zprávy, plánovat události, prohlížet si kalendář, spravovat kontakty, měnit režim spuštění aplikace GroupWise, otevírat složky, dokumenty a provádět mnoho dalších operací.

Obrázek 5.1 Hlavní okno aplikace GroupWise



V aplikaci GroupWise lze zobrazit více než jedno hlavní okno. Klepněte na položku *Okno* a na příkaz *Nové hlavní okno*. Tato funkce je užitečná, jste-li zástupcem jiného uživatele. Můžete mít zobrazeno vlastní hlavní okno a hlavní okno uživatele, jehož chcete být zástupcem. Můžete také otevřít určitou složku v jednom okně a zobrazení kalendáře prohlížet v jiném okně. Lze otevřít tolik hlavních oken, kolik umožní paměť počítače.

Hlavní okno se skládá z následujících základních součástí.

5.1.1 Panel nástrojů

Panel nástrojů umožňuje rychlé provádění základních úkonů aplikace GroupWise, například otevírání adresáře, odesílání poštovních zpráv nebo vyhledávání položek. Další informace o panelech nástrojů naleznete v části 5.4 – „Používání panelu nástrojů“ (strana 135).

5.1.2 Záhlaví složky a seznamu položek

Záhlaví složky a seznamu položek obsahuje rozevírací seznam, ve kterém můžete vybrat režim spuštění aplikace GroupWise (online nebo mezipaměť), otevřít archivovanou nebo zálohovanou schránku a vybrat schránku zástupce.

5.1.3 Seznam složek

Seznam složek v levé části hlavního okna umožňuje lepší uspořádání položek aplikace GroupWise. Pro ukládání položek můžete vytvořit nové složky. Vedle složek (s výjimkou sdílených) je v hranatých závorkách uveden počet nepřečtených položek. Číslo v hranatých závorkách vedle složky Odeslané položky udává, kolik položek čeká na odeslání v režimu mezipaměti.

Obsah výchozích složek je následující:

- Část „Uživatelská složka“ (strana 125)
- Část „Složka Schránka“ (strana 126)
- Část „Složka Odeslané položky“ (strana 126)
- Část „Složka Kalendář“ (strana 126)
- Část „Složka Kontakty“ (strana 127)
- Část „Složka Kontrolní seznam“ (strana 127)
- Část „Složka Dokumenty“ (strana 128)
- Část „Složka Koš“ (strana 129)
- Část „Sdílené složky“ (strana 129)

Uživatelská složka

Uživatelská složka (označená vaším jménem) představuje databázi aplikace GroupWise. Všechny složky zobrazené v hlavním okně jsou podsložkami složky uživatele.

Složka Schránka

Složka Schránka zobrazuje všechny přijaté položky s výjimkou plánovaných položek (událostí, úkolů a připomenutí), které jste přijali nebo odmítli. Přijaté plánované položky jsou přesunuty do složky Kalendář.

Složka Odeslané položky

Složka *Odeslané položky* zobrazuje všechny odeslané položky ze schránky a z kalendáře. Složka *Odeslané položky* v aplikaci GroupWise před verzí 6.5 byla dotazová složka a od současné složky *Odeslané položky* se poněkud lišila.

Následující tabulka obsahuje porovnání mezi dřívější *dotazovou složkou Odeslané položky* a stávající složkou *Odeslané položky*.

Tabulka 5.1 Porovnání dotazové složky *Odeslané položky* a složky *Odeslané položky*

Složka Odeslané položky (současná)	Dotazová složka Odeslané položky (dřívější)
Všechny odeslané položky jsou umístěny v této složce, dokud je nepřesunete do jiné složky, než je složka Schránka nebo Kalendář. Je-li odeslaná položka přesunuta do jiné složky, není již ve složce Odeslané položky zobrazena.	Složka ve skutečnosti neobsahuje žádné položky. Jedná se o složku typu Výsledky hledání, což znamená, že aplikace při klepnutí na složku spustí hledání a jeho výsledky (všechny odeslané položky) zobrazí v této složce. Pokud odstraníte položku z této složky, zůstane původní položka v původní složce a při příštím otevření složky se zobrazí znovu.
Odeslané položky v této složce můžete znovu odesílat, plánovat a odvolávat.	Odeslané položky v této složce můžete znovu odesílat, plánovat a odvolávat.

Složka Kalendář

Složka Kalendář  obsahuje několik možných zobrazení kalendáře.

Složka Kontakty

Složka Kontakty ve výchozím nastavení představuje adresář Časté kontakty aplikace Adresář. Veškeré změny provedené ve složce Kontakty budou také provedeny v adresáři Časté kontakty.

V této složce můžete zobrazovat, vytvářet a upravovat kontakty, prostředky, organizace a skupiny.

Pokud se necháte zastupovat, zástupci vaši složku Kontakty nikdy nevidí.

Složka Kontrolní seznam

Složka Kontrolní seznam slouží k vytvoření seznamu úkolů. Do této složky můžete přesunout jakékoli položky (poštovní zprávy, telefonické vzkazy, připomenutí, úkoly či události) a uspořádat je podle potřeby. Každá položka je označena zaškrťovacím políčkem, které umožňuje zaškrťávat dokončené položky.

Následuje porovnání složky Kontrolní seznam a dotazové složky Seznam úkolů (z předchozích verzí aplikace GroupWise).

Tabulka 5.2 Porovnání složky Kontrolní seznam a složky Seznam úkolů

Složka Kontrolní seznam	Složka Seznam úkolů
<p>Tato složka obsahuje následující položky:</p> <ul style="list-style-type: none">• Položky přesunuté do této složky• Položky přesunuté do této složky• Položky, které jsou součástí kontrolního seznamu vytvořeného v jiné složce	<p>Složka ve skutečnosti neobsahuje žádné položky. Jedná se o složku typu Výsledky hledání, což znamená, že aplikace při klepnutí na složku spustí hledání a jeho výsledky (všechny odeslané úkoly) zobrazí v této složce. Pokud odstraníte položku z této složky, zůstane původní položka v původní složce a při příštím otevření složky se zobrazí znovu.</p>

Složka Kontrolní seznam	Složka Seznam úkolů
Složka může obsahovat položky jakéhokoli typu.	Ve složce jsou zobrazeny pouze úkoly. Úkoly jsou plánované položky s přiřazeným termínem.
Chcete-li položku označit jako dokončenou, klepněte na zaškrťovací políčko vedle položky v seznamu položek.	Chcete-li položku označit jako dokončenou, otevřete ji a pak klepněte na možnost Dokončeno.
	Termíny zadává osoba, která vám úkol odeslala. Pokud vystavujete úkol pro sebe, můžete termín zadat sami.
	Chcete-li změnit prioritu položky, otevřete ji a zadejte prioritu do pole Priorita.
Položky kontrolního seznamu nejsou uvedeny v Seznamu úkolů složky Kalendář.	Úkoly jsou zobrazeny v Seznamu úkolů složky Kalendář a lze je v kalendáři označit jako dokončené.
	Úkoly, jejichž termín uplynul, jsou ve složce Kalendář zobrazeny červeně.

Složka Dokumenty

Odkazy na dokumenty jsou uspořádány ve složce Dokumenty, takže je lze snadno vyhledat.

Složka Dokumenty může obsahovat pouze dokumenty. Je-li do této složky klientem aplikace GroupWise starším než verze 5.5 přesunut jiný typ položky, bude položka odstraněna.

Složka Organizátor

Organizátor obsahuje všechny vaše osobní složky. Složky můžete přeuspořádat a vnořovat klepnutím na nabídku *Úpravy* > *Složky*. Chcete-li změnit způsob řazení složek,

klepněte pravým tlačítkem na složku *Organizátor*, pak klepněte na položku *Vlastnosti* a vyberte požadovaný způsob řazení.

Složka Nevyžádaná pošta

Všechny poštovní položky z adres a internetových domén, které byly odfiltrovány pomocí funkce Zpracování nevyžádané pošty, jsou umístěny do složky Nevyžádaná pošta. Pokud není zapnuta funkce filtrování nevyžádané pošty, aplikace tuto složku v seznamu složek nevytvoří.

Pokud jsou zapnuty možnosti filtrování nevyžádané pošty, nelze tuto složku odstranit. Složku však lze přejmenovat nebo přesunout na jiné místo v seznamu složek. Pokud jsou všechny možnosti filtrování nevyžádané pošty vypnuty, můžete složku odstranit. Složku lze také odstranit, pokud funkci Zpracování nevyžádané pošty vypne správce systému.

Chcete-li odstranit položky ze složky nevyžádané pošty, klepněte na složku pravým tlačítkem, klepněte na možnost *Vysypat složku Nevyžádaná pošta* a pak klepněte na tlačítko Ano.

Složka Koš

Všechny odstraněné poštovní zprávy, telefonické vzkazy, události, úkoly, dokumenty a připomenutí jsou uloženy ve složce Koš. Položky v koši je možné zobrazit, otevřít nebo vrátit do schránky, dokud není koš vysypán. (Vysypáním koše odstraníte položky ze systému.)

Vysypat lze celý koš nebo pouze vybrané položky. Jednotlivé položky jsou z koše automaticky vysypávány po stanoveném počtu dní zadaných na kartě Úklid v dialogovém okně Možnosti prostředí. Koš můžete vysypávat také ručně. Správce může určit, že koš bude vysypáván automaticky v pravidelných intervalech.

Sdílené složky

Sdílená složka je stejná jako ostatní složky ve složce Organizátor s tím rozdílem, že do ní mají přístup jiné osoby. Sdílenou složku můžete vytvořit nebo můžete existující osobní složky ve složce Organizátor nastavit jako sdílené. Určíte, s kým chcete složku sdílet, a jaká práva chcete těmto uživatelům udělit. Potom mohou ostatní uživatelé

odesílat do sdílené složky zprávy, přetahovat existující položky do této složky a vytvářet historie diskuzí. Systémové složky Organizátor, Koš a Nedokončené sdílet nelze.

5.1.4 Seznam položek

V seznamu položek v pravé části hlavního okna jsou zobrazeny poštovní zprávy a telefonické vzkazy, události, připomenutí, úkoly a odkazy na dokument. Seznam položek můžete seřadit klepnutím na záhlaví sloupce. Druhým klepnutím na záhlaví sloupce pořadí řazení obrátíte. Další informace o ikonách používaných pro různé položky naleznete v části **5.3.2 – „Ikony zobrazované vedle položek v poštovní schránce a v kalendáři“** (strana 132).

5.1.5 Zběžné zobrazení

Tlačítkem pro zběžné zobrazení lze pod seznamem položek zobrazit základní údaje položky. Prohlížení položek a jejich příloh ve zběžném zobrazení je rychlejší než otevírání každé položky v novém okně.

5.2 Používání různých režimů aplikace GroupWise

Aplikace GroupWise nabízí dva různé způsoby spouštění klienta GroupWise: režim online a režim mezipaměti.

Uživatel může mít povoleno spouštět aplikaci v obou režimech; správce však také může povolit pouze jeden z režimů.

Většina funkcí aplikace GroupWise je k dispozici v obou režimech, existuje však několik výjimek. V režimu mezipaměti není dostupné objednávání upozornění od jiných uživatelů.

5.2.1 Režim online

Pokud používáte režim online, jste ke svému poštovnímu úřadu připojeni přes síť. Schránka zobrazuje zprávy a informace, které jsou uloženy ve vaší síťové schránce (též označované jako online schránka). V režimu online jste ke své síťové schránce připojeni neustále. Pokud v režimu online dojde k vypnutí agenta poštovního úřadu nebo ztratíte připojení k síti, dočasně ztratíte spojení se svou schránkou.

Tento režim byste měli používat, pokud provoz v síti není příliš velký nebo pokud používáte několik pracovních stanic a nechcete stahovat místní schránku do každé z nich.

5.2.2 Režim mezipaměti

V režimu mezipaměti je uložena kopie vaší síťové schránky (včetně zpráv a dalších informací) na místní jednotce. To umožňuje aplikaci GroupWise pracovat bez ohledu na to, zda je k dispozici síť nebo agent poštovního úřadu. Protože nejste celou dobu připojeni k síti, snižuje tento režim provoz v síti a zajišťuje nejlepší výkon. Načítání a odesílání nových zpráv je možné díky automatickému navazování připojení. Všechny aktualizace probíhají na pozadí, nemusíte proto přerušovat práci.

Chcete-li používat režim mezipaměti, musí být klient nainstalován standardní instalací, nikoli instalací pracovní stanice.

Tento režim byste měli používat, pokud máte dostatek místa na místní jednotce, aby zde mohla být uložena schránka.

Na jednom sdíleném počítači mohou být nainstalovány mezipaměťové schránky několika uživatelů.

5.3 Seznámení s poštovní schránkou

Všechny položky, odeslané nebo přijaté, jsou v aplikaci GroupWise uloženy v poštovní schránce. Klepnutím na příslušné nastavení zobrazení v rozevíracím seznamu Zobrazení je možné rychle zobrazit přijaté položky, odeslané položky, připravené položky a koncepty. Zobrazení položek v poštovní schránce můžete dále omezit pomocí filtrů.

Zprávy můžete uspořádat přesunem do složek Organizátoru a podle potřeby můžete vytvářet nové složky.

5.3.1 Tučné položky v poštovní schránce






Veškeré neotevřené položky jsou zvýrazněny tučným písmem, což usnadňuje rozeznání položek a dokumentů, které jste ještě nečetli. Ikona vedle položky také označuje, zda položka ještě nebyla otevřena.

















Odeslané položky jsou také označeny tučně, pokud byly zařazeny do fronty, ale ještě nebyly odeslány, nebyly přijaty stavové informace o doručení položky nebo ještě nebyly přeneseny do sítě Internet.

5.3.2 Ikony zobrazované vedle položek v poštovní schránce a v kalendáři





Ikony, které jsou zobrazeny u položek ve schránce a kalendáři, znázorňují informace o těchto položkách. V následující tabulce je popsán jejich význam.

Tabulka 5.3 *Popisy ikon*

Ikona	Popis
	Ikona  vedle položky zaslané v režimu mezipaměti znamená, že tato položka byla zařazena do fronty, ale fronta nebyla odeslána. Po vyslání položky tato ikona udává, že dosud nebyly přijaty stavové informace o doručení položky do cílového poštovního úřadu nebo o jejím přenosu do Internetu.
	Ikona  vedle složky Odeslané položky označuje, že existuje alespoň jedna položka, která byla zařazena do fronty, ale dosud nebyla odeslána.
	U odeslané položky. Pokud tato položka byla otevřena alespoň jednou osobou, ikona bude zobrazována, dokud všichni příjemci: 1) neotevřou poštovní zprávu, telefonický vzkaz nebo připomínku; 2) neschválí schůzku nebo 3) nedokončí úkol.

Ikona	Popis
	U odeslané položky. Položka nemohla být doručena do cílového poštovního úřadu nebo se nezdařil její přenos do Internetu.
	U odeslané položky. Vedle schůzky nebo úkolu udává, že alespoň jedna osoba položku odmítla nebo odstranila. Vedle poštovní zprávy, telefonického vzkazu nebo připomínky udává, že alespoň jedna osoba položku odstranila bez otevření.
	Položka obsahuje jednu nebo více příloh.
	Položka obsahuje jednu nebo více zvukových anotací nebo se jedná o hlasovou poštovní zprávu.
	Koncept.
	U odeslané položky.
	U položky, na kterou jste odpověděli.
	U předané položky.
	U převedené položky.
	U položky, na kterou jste odpověděli a předali ji
	U položky, na kterou jste odpověděli a převedli ji.
	U předané a převedené položky.
	U položky, na kterou jste odpověděli, předali ji a převedli
	Připravená položka.
	Konkrétní verze dokumentu.
	Oficiální verze dokumentu.

Ikona	Popis
	Neotevřená poštovní zpráva s nízkou, standardní nebo vysokou prioritou.
	Otevřená poštovní zpráva s nízkou, standardní nebo vysokou prioritou.
	Neotevřená schůzka s nízkou, standardní nebo vysokou prioritou.
	Otevřená schůzka s nízkou, standardní nebo vysokou prioritou.
	Neotevřený úkol s nízkou, standardní nebo vysokou prioritou.
	Otevřený úkol s nízkou, standardní nebo vysokou prioritou.
	Neotevřená připomínka s nízkou, standardní nebo vysokou prioritou.
	Otevřené připomenutí s nízkou, standardní nebo vysokou prioritou.
	Neotevřený telefonický vzkaz s nízkou, standardní nebo vysokou prioritou.
	Otevřený telefonický vzkaz s nízkou, standardní nebo vysokou prioritou.
	Odesílatel požaduje odpověď na položku. Položka může mít nízkou, standardní nebo vysokou prioritu.
	Zobrazuje se při hledání doby zaneprázdnění. Pokud se tento symbol zobrazí nalevo od jména uživatele nebo zdroje, můžete klepnutím na naplánovaný čas za jménem uživatele nebo zdroje na kartě Individuální plány zobrazit v dolním okně další informace o schůzce. Daný uživatel nebo majitel zdroje vám však musí udělit v seznamu přístupových práv práva číst schůzky, aby se tato ikona zobrazila.

Ikona	Popis
	Zobrazuje se v kalendáři a označuje, že je u této položky nastaven budík.
	Zobrazuje se v kalendáři a označuje, že položka je skupinovou schůzkou, připomínkou nebo úkolem.
	Zobrazuje se v kalendáři a označuje, že je položka označena jako soukromá.
	Zobrazuje se v kalendáři a označuje, že jste položku odmítli, ale neodstranili.

5.4 Používání panelu nástrojů

Panel nástrojů umožňuje přístup k mnoha funkcím a možnostem aplikace GroupWise. Panel nástrojů v horní části složky nebo položky je kontextový. Jeho možnosti se mění podle toho, co je v daném umístění nejpotřebnější.

5.5 Používání klávesových zkratk

V aplikaci GroupWise můžete používat mnoho klávesových zkratk, které zlepšují přístupnost ovládání nebo při provádění různých operací šetří čas. Některé zkratky, jejich význam a kontext, ve kterém pracují, jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka 5.4 *Klávesové zkratky*

Kombinace kláves	Akce	Kde pracuje
F1	Otevře online nápovědu.	Hlavní okno, kalendář, položky, dialogová okna
F2	Vyhledá nápovědu.	Položky
F5	Obnoví zobrazení.	Hlavní okno, kalendář

Kombinace kláves	Akce	Kde pracuje
F7	Spustí kontrolu pravopisu.	Položky
F8	Označí vybranou položku jako soukromou.	Seznam položek
F9	Otevře dialogové okno písma	Položky
CTRL+A	Vybere všechny položky; vybere celý text.	Seznam položek, text
CTRL+B	Tučný text	Text
CTRL+C	Zkopíruje vybraný text.	Text
CTRL+F	Otevře dialogové okno Hledání.	Hlavní okno, kalendář, položky, dialogová okna
CTRL+G	Přejde na dnešní datum.	Kalendář
CTRL+I	Kurzíva	Text
CTRL+L	Přiloží ke zprávě soubor.	Položky
CTRL+M	Otevře novou poštovní zprávu.	Hlavní okno, kalendář, položky, dialogová okna
CTRL+O	Otevře vybranou zprávu.	Seznam položek
CTRL+P	Otevře dialogové okno Tisk.	Hlavní okno, položka
CTRL+Q	Zapne nebo vypne Zběžné zobrazení.	Hlavní okno, kalendář
CTRL+R	Označí vybranou položku jako nepřečtenou.	Seznam položek

Kombinace kláves	Akce	Kde pracuje
CTRL+S	Uloží koncept do složky Nedo- končené.	Položky
CTRL+U	Podtržení textu	Text
CTRL+V	Vloží vybraný text.	Text
CTRL+X	Vyjme vybraný text.	Text
CTRL+Z	Vrátí poslední provedenou úpra- vu.	Text
CTRL+ŠIPKA NA- HORU	Otevře předchozí nebo další po- ložku.	Položky
Nebo		
CTRL+ŠIPKA DOLŮ		
CTRL+SHIFT +ŠIP- KA VLEVO	Vybírá text po slovech.	Text
Nebo		
CTRL+SHIFT +ŠIP- KA VPRAVO		
CTRL+SHIFT+A	Otevře novou událost	Hlavní okno, kalendář, položky, dialogová okna
CTRL+SHIFT+T	Otevře nový úkol	Hlavní okno, kalendář, položky, dialogová okna
CTRL+SHIFT+R	Otevře nové připomenutí	Hlavní okno, kalendář, položky, dialogová okna
CTRL+SHIFT+P	Otevře nový telefonický vzkaz	Hlavní okno, kalendář, položky, dialogová okna

Kombinace kláves	Akce	Kde pracuje
ALT+F4	V hlavním okně nebo v kalendáři ukončí aplikaci GroupWise. V položce ukončí položku. V dialogovém okně ukončí dialogové okno.	Hlavní okno, kalendář, položky, dialogová okna
ALT + [písmeno]	Aktivuje hlavní nabídku (použijte podtržená písmena v názvech nabídek).	Hlavní okno, kalendář, položky
ALT+D	Odeslání položky	Nové položky
ALT+S	Odeslání položky	Nové položky
ALT+ENTER	Zobrazí vlastnosti vybrané položky.	Seznam položek
ALT+DEL	Odstraní položku.	Položky
SHIFT+ŠIPKA VLEVO	Vybírá text po znacích.	Text
Nebo		
SHIFT+ŠIPKA VPRAVO		
SHIFT+END	Vybírá text do konce nebo začátku řádku.	Text
Nebo		
SHIFT+HOME		
SHIFT+[písmeno]	Stisknutím kláves SHIFT+první písmeno názvu podsložky v seznamu	Seznam složek

Kombinace kláves	Akce	Kde pracuje
	mu složek přejdete na danou podsložku.	
Karta	Cyklicky prochází mezi poli, tlačítky a oblastmi.	Hlavní okno, kalendář, položky, dialogová okna
SHIFT+TABULÁTOR	Cyklicky prochází mezi poli, tlačítky a oblastmi v opačném pořadí	Hlavní okno, kalendář, položky, dialogová okna
CTRL+TABULÁTOR	V textu odsadí text. V dialogovém okně s kartami přejde na další kartu.	Text, dialogová okna
Alt+Šipka nahoru	Zvětší tělo zprávy položky.	Položky
Alt+Šipka dolů	Zmenší tělo zprávy položky.	Položky

5.6 Další informace

Další informace o aplikaci GroupWise můžete získat z následujících zdrojů.

5.6.1 Náповěda online

Z úplné uživatelské dokumentace dostupné v nabídce Náповěda. V hlavním okně klepněte na položku *Náповěda > Тémata náповědy* a pak pomocí karty Obsah, Rejstřík nebo Hledání naleznete požadované informace.

5.6.2 Na webové stránce dokumentace aplikace GroupWise 7.

Nejnovější verzi uživatelské příručky aplikace GroupWise a rozsáhlou dokumentaci správy aplikace GroupWise naleznete v části věnované aplikaci GroupWise 7 na webových stránkách dokumentace společnosti Novell <http://www.novell.com/documentation/gw7>.

Uživatelská příručka je také dostupná v klientu aplikace GroupWise pomocí příkazu nabídky *Nápověda > Uživatelská příručka*.

5.6.3 Internetový časopis GroupWise Cool Solutions

Na stránkách GroupWise Cool Solutions naleznete tipy a triky, tematické články a odpovědi na časté otázky. V hlavním okně klepněte na položku *Nápověda > Internetový časopis Cool Solutions* nebo přejděte na webovou stránku <http://www.novell.com/cool solutions/gwmag>.

Synchronizace kapesního počítače pomocí aplikace KPilot

Kapesní počítače jsou často používány uživateli, kteří při sobě potřebují mít diář, seznam úkolů a poznámky. Jiní uživatelé chtějí mít stejná data k dispozici v počítači i v přenosném zařízení. V takovém případě lze využít aplikaci KPilot – nástroj pro synchronizaci dat kapesních počítačů, který využívají aplikace prostředí KDE KAddressBook, KOrganizer a KNotes, které tvoří součásti balíku Kontact.

Hlavní funkcí aplikace KPilot je sdílení dat mezi aplikacemi v kapesním počítači a protějšky těchto aplikací v prostředí KDE. Aplikace KPilot má vestavěn vlastní prohlížeč poznámek, adres a instalátor souborů, které však nelze použít mimo prostředí aplikace KPilot. Nezávislé aplikace prostředí KDE jsou k dispozici pro všechny funkce, s výjimkou instalátoru souborů.

Aplikace KPilot používá při komunikaci mezi kapesním počítačem a různými programy pracovní plochy tzv. kanály. KPilot je programem, který dohlíží na veškerou výměnu dat mezi oběma počítačovými zařízeními. Použití funkce kapesního počítače v počítači znamená, že musí být odpovídající kanál povolen a nakonfigurován. Ve většině případů jsou tyto kanály navrženy pro práci s určitými programy prostředí KDE, takže obecně nemohou být použity s jinými aplikacemi v počítači.

Kanál synchronizace času je příkladem speciálního kanálu bez uživatelsky viditelného programu. Je aktivován na pozadí při každé synchronizaci, ale měl by být povolen pouze v počítačích, které pro korekci posunu vlastních hodin používají server času v síti.

Při synchronizaci jsou jednotlivé kanály postupně aktivovány a provedou potřebný přenos dat. Existují dvě různé metody synchronizace. Metoda typu HotSync synchronizuje pouze data, pro která byly povoleny kanály, zatímco operace zálohování provádí úplnou zálohu všech dat uložených v kapesním počítači.

Některé kanály v průběhu synchronizace otevírají soubory, což znamená, že odpovídající program by v tuto dobu neměl být spuštěn. Zejména program KOrganizer by neměl být v průběhu synchronizace spuštěn.

6.1 Kanály používané aplikací KPilot

Kanály používané aplikací KPilot lze povolit a konfigurovat zvolením položek *Nastavení > Konfigurace aplikace KPilot*. Následuje seznam vybraných důležitých kanálů:

Adresář

Tento kanál zabezpečuje výměnu dat s adresářem kapesního počítače. Odpovídajícím programem pro správu těchto kontaktů v prostředí KDE je aplikace KAddressBook. Lze ji spustit v hlavní nabídce nebo pomocí příkazu `kaddressbook`.

Poznámky (aplikace KNotes)

Tento kanál dovoluje přenášet poznámky, vytvořené aplikací KNotes, do aplikace poznámek kapesního počítače. Aplikaci prostředí KDE lze spustit v hlavní nabídce nebo pomocí příkazu `knotes`.

Kalendář (aplikace KOrganizer)

Tento kanál má na starosti synchronizaci schůzek (událostí) s kapesním počítačem. Odpovídajícím protějškem v počítači je aplikace KOrganizer.

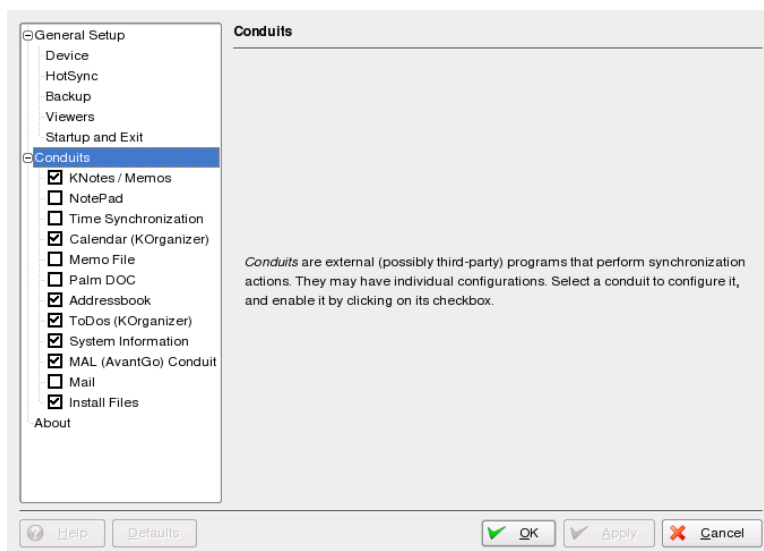
Úkoly (aplikace KOrganizer)

Tento kanál zodpovídá za synchronizaci úkolů. Odpovídajícím protějškem v počítači je aplikace KOrganizer.

Synchronizace času

Pokud je tento kanál zapnut, dojde při každé synchronizaci k úpravě hodin kapesního počítače podle hodin ve stolním počítači. Tuto funkci je vhodné použít pouze v případě, že hodiny stolního počítače jsou dostatečně často samy korigovány serverem přesného.

Obrázek 6.1 Dialogové okno nastavení s dostupnými kanály



6.2 Konfigurace připojení kapesního počítače

Aby bylo možné aplikaci KPilot používat, je nutné nejprve nastavit připojení ke kapesnímu počítači. Postup konfigurace závisí na typu použité kolébky (dokovacího zařízení), která je spolu s kapesním počítačem používána. Existují dva typy: Kolébky a kabely s připojením pomocí sběrnice USB nebo s připojením k sériovému portu.

6.2.1 Konfigurace připojení v aplikaci KPilot

Připojení lze nejsnadněji nastavit s pomocí asistenta konfigurace. Postupujte následovně:

- 1 Spusťte asistenta. V nabídce *Nastavení* zvolte položku *> Průvodce konfigurací*.
- 2 Zadejte uživatelské jméno a název zařízení, ke kterému je kapesní počítač připojen.

3 Zvolte jednu z následujících možností:

- Pokud chcete, aby asistent sám rozpoznal kapesní počítač, zvolte položku *Automatická detekce kapesního počítače a uživatelského jména*. Pokud se automatická detekce nezdaří, postupujte podle informací uvedených v odkazu **6.2.2 – „Vytvoření odkazu /dev/pilot“** (strana 144).
- Ruční konfiguraci provedete klepnutím na položku *Další*.

4 Určete aplikaci, která má být použit k synchronizaci. Lze vybrat sadu aplikací prostředí KDE (výchozí nastavení), aplikaci Evolution nebo žádnou aplikaci. Po provedení výběru zavřete okno klepnutím na tlačítko *Dokončit*.

6.2.2 Vytvoření odkazu /dev/pilot

Postup připojení kolébky se sériovým připojením se liší od postupu pro kolébku s připojením prostřednictvím USB. V závislosti na typu použité kolébky může být potřeba vytvořit symbolický odkaz s názvem `/dev/pilot`.

USB

V běžném případě je kolébka USB detekována automaticky a nebývá nutné vytvářet zmiňovaný symbolický odkaz.

Sériové připojení

V případě sériového připojení kolébky je nutné znát sériový port, ke kterému je kolébka připojena. Názvy sériových zařízení začínají řetězcem `/dev/ttyS?` počínaje názvem `/dev/ttyS0` pro první sériový port. Kolébku, která je připojena k prvnímu sériovému portu, nastavíte zadáním následujícího příkazu:

```
ln -s /dev/ttyS0 /dev/pilot
```

6.3 Konfigurace kanálu aplikace KAddressBook

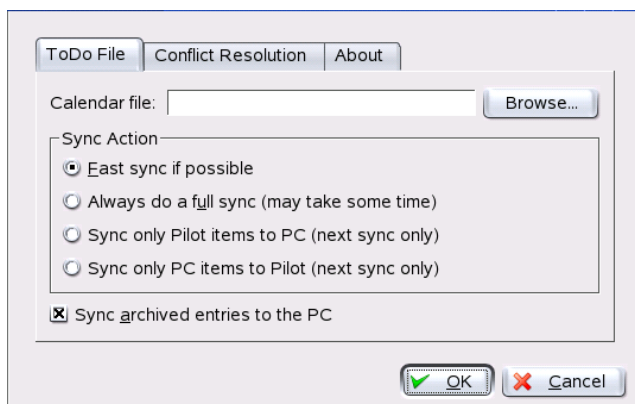
Ve většině případů postačuje povolit kanál aplikace KAddressBook bez další nutnosti měnit výchozí hodnoty. Po provedení první synchronizace proveďte konfiguraci dalších nastavení: postup v případě konfliktních položek, způsob ukládání databází zálohy,

způsob ukládání některých polí kapesního počítače do polí, které očekává aplikace KAddressBook.

6.4 Správa úkolů a událostí

Úkoly (úlohy) a události (schůzky) spravuje v prostředí KDE aplikace KOrganizer. Aplikaci lze spustit prostřednictvím hlavní nabídky, zadáním příkazu `korganizer` nebo jako součást aplikace Kontact. Pokud je povolen kanál kalendáře a úkolů aplikace KPilot, je nutné před jeho použitím provést určitou konfiguraci.

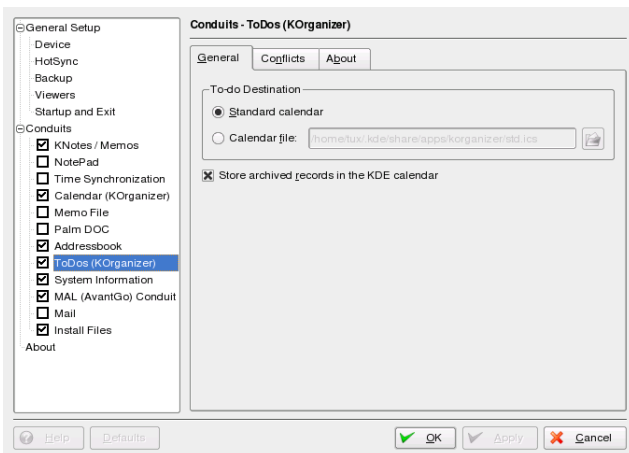
Obrázek 6.2 Konfigurace aplikace KPilot



Soubory aplikace KOrganizer jsou ukládány v adresáři `~/ .kde/share/apps/korganizer`. Vzhledem k tomu, že název adresáře `.kde` začíná tečkou, nemusí se zobrazit v dialogovém okně pro výběr souborů. V takovém případě je nutné v dialogovém okně pro výběr souborů explicitně zadat celou cestu nebo přepnout zobrazení skrytých souborů (jejichž název začíná tečkou). Výchozí klávesovou zkratkou je klávesa F8.

Otevřete adresář `~/ .kde/share/apps/korganizer` a vyberte soubor, který lze v aplikaci KOrganizer použít jako soubor kalendáře. V tomto příkladu je takovým souborem soubor `palm.ics`. V případě uživatele s názvem `novak` bude celá cesta včetně názvu souboru následující: `/home/novak/.kde/share/apps/korganizer/palm.ics`, viz 6.3 – „Dialogové okno zobrazující cestu k souboru kalendáře aplikace KOrganizer“ (strana 146).

Obrázek 6.3 Dialogové okno zobrazující cestu k souboru kalendáře aplikace KOrganizer

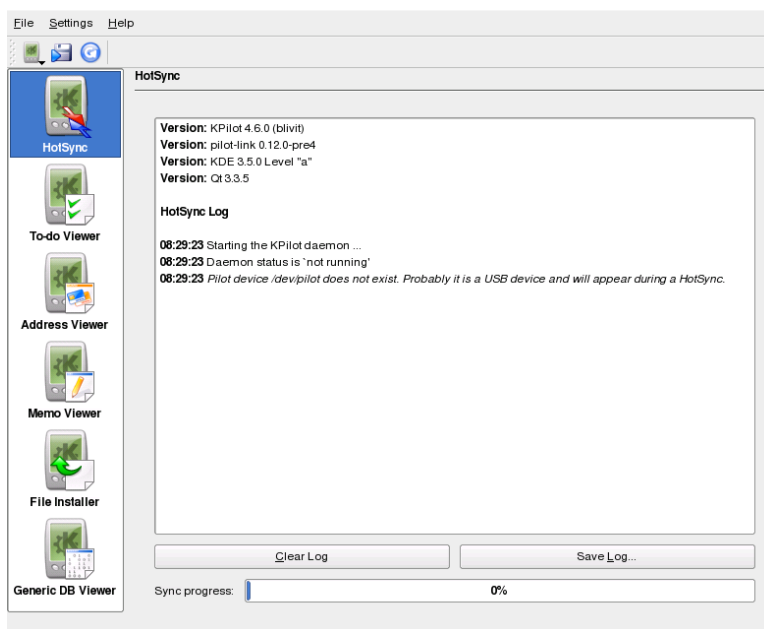


Při probíhající výměně dat s kapesním počítačem by neměla být aplikace KOrganizer spuštěna. Jinak může v aplikaci KPilot dojít k chybě při synchronizaci.

6.5 Práce s aplikací KPilot

Synchronizace dat aplikací prostředím KDE s aplikacemi v kapesním počítači je velmi snadná. Spustíte aplikaci KPilot a potom spustíte synchronizaci stisknutím tlačítka HotSync na kolébce nebo na kabelu.

Obrázek 6.4 Hlavní okno aplikace KPilot



6.5.1 Zálohování dat kapesního počítače

Úplnou zálohu provedete pomocí nabídky *Soubor a příkazu* > *Zálohování*. Záloha bude provedena při následující synchronizaci. Po skončení se přepnete zpět. V nabídce *Soubor* zvolte položku > *HotSync*. Jinak bude časově náročná úplná záloha opět provedena při následující synchronizaci.

Po skončení úplné zálohy budou všechny programy a databáze kapesního počítače umístěny v následujícím umístění: `~/ .kde/share/apps/kpilot/DBBackup/JMÉNO_UŽIVATELE`, kde *JMÉNO_UŽIVATELE* označuje jméno uživatele, registrovaného v kapesním počítači.

Oba prohlížeče, které jsou součástí aplikace KPilot, lze použít pro rychlé vyhledávání adres nebo poznámek. Nejsou však určeny pro správu těchto dat. Výše zmíněné aplikace prostředí KDE jsou pro tyto úlohy mnohem vhodnější

6.5.2 Instalace programů do kapesního počítače

Modul *Instalátor souborů* je pozoruhodným a užitečným nástrojem, který slouží k instalaci programů do kapesního počítače. Běžnou příponou těchto souborů je přípona `.prc` a lze je spustit okamžitě po jejich nahrání do kapesního počítače. Před použitím rozšiřujícího programu se seznamte s licenčními podmínkami a příslušnými pokyny.

Rychlé zasílání zpráv pomocí aplikace Kopete

7

Kopete je aplikace pro zasílání zpráv online, která umožňuje vzájemnou komunikaci více uživatelů připojených k Internetu. Kopete nyní podporuje všechny významné protokoly zasílání zpráv, například AOL* Instant Messenger (AIM), GroupWise® Messenger, ICQ, IRC, Jabber*, Lotus* Sametime, MSN, SMS a Yahoo!*

7.1 Konfigurace aplikace Kopete

Předtím, než začnete rozhovor s přáteli, je třeba nakonfigurovat účet:

- 1 Spustíte program Kopete stisknutím kláves Alt + F2 a zadáním příkazu `kopete`. Pokud se program Kopete nespustí, zkontrolujte, zda je nainstalován balíček `kdenetwork3-InstantMessenger`.
- 2 Pokud aplikaci Kopete spouštíte poprvé, zobrazí se průvodce konfigurací, který vám pomůže vytvořit nový uživatelský profil. V opačném případě vyberte možnost *Nastavení > Konfigurace*.
- 3 Vyberte možnost *Účty* a vyberte ze seznamu účet, který chcete *Upravit*, nebo vytvořte nový účet klepnutím na možnost *Nový*.
- 4 Vyberte službu zasílání zpráv. Ta je většinou určena tím, kterou službu používají vaši přátelé.
- 5 Pokud služby zasílání zpráv vyžadují registraci, ale zatím nemáte k těmto službám účet, klepněte na možnost *Zaregistrovat nový účet*. V zobrazeném okně prohlížeče zadejte uživatelská data k registraci.

- 6 Přepněte zpět do programu Kopete a zadejte data získaná při registraci ke službě zasílání zpráv. Obvykle se skládá z přezdívký nebo e-mailové adresy a hesla. Konfiguraci účtu dokončete klepnutím na tlačítko *Dokončit*.

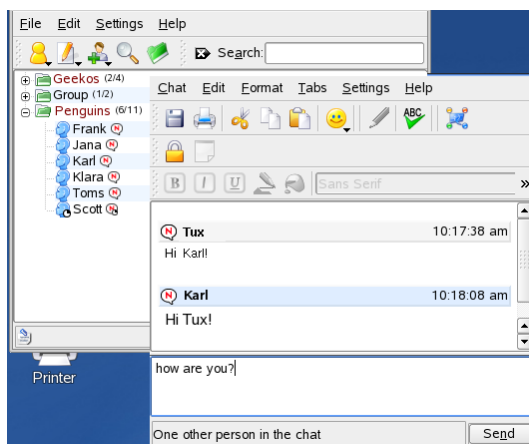
Po dokončení konfigurace účtu je třeba přidat kontakty, se kterými chcete konverzovat. Pokud již máte vytvořen účet na jiném počítači, data se z něj importují a automaticky přidají do seznamu kontaktů. Chcete-li seznam kontaktů vytvořit ručně, klepněte na příkaz *Soubor > Přidat kontakt*. S vytvořením pomáhá nově zobrazený asistent. Chcete-li přidat kontakt do seznamu, musíte být v aplikaci Kopete v režimu on-line a připojeni k vybrané službě zasílání zpráv.

7.2 Konverzace s přáteli

Ke konverzaci s ostatními účastníky je nutné být připojen k Internetu. Po navázání připojení můžete změnit svůj stav klepnutím na možnost *Soubor > Nastavit stav > On-line*. Tím je navázáno připojení mezi aplikací Kopete a vybranou službou zasílání zpráv. Po úspěšném přihlášení vás mohou vidět ostatní uživatelé.

Hlavní okno aplikace obsahuje seznam kontaktů. Ke konverzaci s dalšími uživateli je třeba mít kontakty. Pokud klepnete pravým tlačítkem na kontakt ve stavu on-line, zobrazí se nabídka s různými možnostmi. Této osobě můžete odeslat zprávu nebo zahájit relaci konverzace. Konverzace umožňuje přizvání dalších účastníků k diskuzi v reálném čase. Pokud uživatel, který konverzaci zahájil, tuto konverzaci zavře, ukončí se připojení všech účastníků.

Obrázek 7.1 *Okno konverzace*



Chcete-li prohlížet předchozí relaci konverzace, vyberte kontakt a přejděte na položku *Úpravy > Zobrazit historii*. Tato položka zobrazí dialogové okno, ve kterém můžete prohledávat a zobrazit konverzační relace s touto osobou.

Klepnutím pravým tlačítkem na uživatelské jméno můžete zobrazit další možnosti. Zobrazí se rozbalovací nabídka. Důležitá je možnost *Zahájit rozhovor*, která umožní zahájit relaci konverzace. Možnosti *Přejmenovat kontakt* a *Odstranit kontakt* umožňují provést příslušnou akci. Rozbalovací nabídka také obsahuje podnabídku s uživatelským jménem, která umožňuje zablokovat uživatele nebo získat informace o uživateli.

Tip: Přecházení mezi starými relacemi konverzace

Chcete-li zobrazit obsah některé předchozí relace konverzace s určitou osobou, klepnutím na kontakt znovu zobrazíte okno konverzace a stisknutím kláves **Alt + ←** nebo **Alt + →** přecházíte mezi relacemi. K přecházení můžete použít ikony šipek na panelu nástrojů.

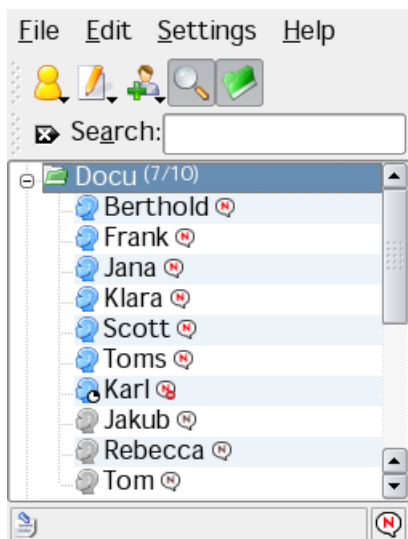
7.3 Nastavení programu Kopete

Program Kopete je možné různými způsoby upravit podle vlastních potřeb. V následujících částech jsou uvedeny příklady.

7.3.1 Přidávání skupin

Rozdělení kontaktů v seznamu do skupin poskytuje lepší přehled. Klepněte na příkaz *Soubor > Vytvořit novou skupinu*. Zadejte název nové skupiny a potvrďte jej tlačítkem *OK*. V seznamu kontaktů se zobrazí se nová složka, kterou lze použít k uložení požadovaných kontaktů. Kontakty můžete přetáhnout do požadované složky.

Obrázek 7.2 Hlavní okno aplikace Kopete



Prázdné skupiny lze zakázat aktivací možnosti *Nastavení > Skrýt prázdné skupiny*.

7.3.2 Použití globální identity

Program Kopete umožňuje spravovat více účtů, což je užitečné, pokud vaši přátelé používají různé protokoly zasilání zpráv. Místo vytváření více identit pro různé protokoly můžete také nastavit „globální identitu“:

- 1 V programu Kopete vyberte příkaz *Nastavení > Konfigurovat*.
- 2 V okně konfigurace vyberte příkaz *Identita* a aktivujte možnost *Povolit globální identitu*.

- 3** Klepněte na položku *Nová identita* a zadejte název globální identity.
- 4** Zadejte některé podrobnosti, například přezdívku a fotografii.
- 4a** Na kartě *Přezdívka* rozhodněte, zda chcete použít *Vlastní* přezdívku nebo přezdívku již použitou v jiném účtu programu Kopete.
- 4b** Chcete-li přidat fotografii, vyberte jednu z možností na kartě *Fotografie*.
- 4c** Chcete-li použít data již zadaná v programu KAddressbook, přejděte nejdříve na kartu *Odkaz na adresář*. Klepněte na tlačítko *Změnit...*, vyberte položku ze seznamu a klepněte na tlačítko *OK*. Nyní můžete přepnout zpět na kartu *Přezdívka* nebo *Fotografie* a aktivovat v ní možnost adresáře.

7.3.3 Změna vzhledu

Program Kopete umožňuje instalovat nové motivy, měnit styl okna konverzace nebo upravovat barvy a písma. Vzhled můžete změnit klepnutím na příkaz *Nastavení > Konfigurovat* a na možnost *Vzhled*. Níže jsou uvedeny dva příklady:

Instalace nového motivu ikon

Seznam motivů dostupných na internetu získáte klepnutím na tlačítko *Získat nové motivy...* na kartě *Emotikony*. Chcete-li stáhnout jeden nebo více motivů, vyberte položku v seznamu a klepněte na tlačítko *Nainstalovat*. Nový motiv se přidá na kartu *Emotikony*. Na této kartě vyberte požadovaný motiv a klepněte na tlačítko *Použít*.

Změna stylu okna konverzace

Vyberte jeden ze stylů aplikace Kopete dostupný na kartě *Okna konverzace* nebo stáhněte nové styly klepnutím na tlačítko *Získat nové...*

7.3.4 Konfigurace oznámení

Program Kopete umožňuje nakonfigurovat oznámení událostí, jako je přechod kontaktů do stavu online nebo offline a příchozí zpráva.

Chcete-li dostat oznámení, pokud kontakt přejde do stavu online, postupujte následovně:

- 1 Zkontrolujte, zda jsou v okně programu Kopete zobrazeny všechny kontakty (jinak vyberte příkaz *Nastavení > Zobrazit uživatele offline*).
- 2 Klepněte pravým tlačítkem na požadovaný kontakt a klepněte na příkaz *Vlastnosti*.
- 3 Přejděte na kartu *Vlastní oznámení* a vyberte možnost *Kontakt přešel do stavu online*.
- 4 Rozhodněte se, která akce se má provést při této události: *Přehrát zvuk*, *Zobrazit zprávu*, *Spustit konverzaci* nebo *Potlačit běžná oznámení*.
- 5 Klepnutím na tlačítko *OK* potvrďte nastavení.

Chcete-li upravit výchozí možnosti oznámení, vyberte příkaz *Nastavení > Konfigurovat oznámení*. Vyberte událost, která je důležitá, a změňte možnosti oznámení. Chcete-li například, aby vás informoval zvuk, pokud kterýkoliv kontakt přejde do stavu online, vyberte možnost *Kontakt přešel do stavu online* a aktivujte možnost *Přehrát zvuk*. Vyberte zvuk a klepnutím na tlačítko *OK* zavřete dialogové okno konfigurace.

7.3.5 Konfigurace modulů programu Kopete

Program Kopete poskytuje zajímavá rozšíření relací konverzace, která jsou k dispozici v nabídce *Nastavení > Konfigurovat moduly*. Můžete například provádět automatické nahrazení textu, šifrovat odchozí zprávy, zvýrazňovat text, pokud zpráva obsahuje zajímavá slova, vykreslovat vzorce systémem LaTeX nebo překládat zprávy.

7.4 Další informace

Další informace o programu Kopete a konverzacích naleznete na následujících webových stránkách:

Domovská stránka programu Kopete
<http://kopete.kde.org/>

Běžné zkratky používané v konverzacích
http://www.webopedia.com/quick_ref/textmessageabbreviations.asp

Fórum „Internet a síť“ prostředí KDE

<http://www.kde-forum.org/board.php?boardid=34>

Použití technologie Voice over IP pomocí programu Ekiga

Moderní telekomunikace je více než jen telefonní hovor. Zahrnuje také zasílání textových zpráv a dokonce videokonference. Služba roaming umožňuje být k dispozici po celém světě s jedním telefonním číslem. Program Ekiga zprostředkovává všechny tyto funkce v systému Linux a umožňuje komunikovat pomocí širokopásmového internetu.

Před zahájením je třeba splnit následující požadavky:

- Správně nakonfigurovat zvukovou kartu.
- K počítači je připojena náhlavní souprava nebo reproduktory.
- Pro volání do běžných telefonních sítí je požadován účet SIP. Protokol SIP (*Signaling protocol for Internet Telephony*) se používá pro vytvoření relací pro audiokonference, videokonference nebo přesměrování hovorů. Seznam poskytovatelů služeb naleznete na webu <http://www.voipproviderslist.com/>. Zkušební verze jsou zdarma k dispozici na webu <http://www.voipbuster.com>.
- Pro videokonference je třeba, aby byla k počítači připojena webová kamera.

8.1 Konfigurace programu Ekiga

Při prvním spuštění programu Ekiga se zobrazí průvodce konfigurací, který bude požadovat zadání všech dat potřebných ke konfiguraci programu Ekiga. Pokračujte následujícími kroky:

- 1 Zadejte celé jméno (jméno a příjmení).
- 2 Zadejte údaje o vašem účtu `ekiga.net` nebo zvolte možnost nepřihlašovat se k serveru `ekiga.net`.

Budete-li později chtít přidat další účty, nakonfigurujte je pomocí položky *Upravit > Účty*.
- 3 Určete typ připojení.
- 4 Určete typ firewallu, aby bylo možné povolit volání pomocí programu Ekiga.
- 5 Zvolte směšovač zvuku. Výchozí a doporučené nastavení je směšovač *ALSA*, který poskytuje nejvyšší kvalitu zvuku. Jiné směšovače zvuky (např. *OSS*) nejsou v systému SUSE Linux Enterprise k dispozici.
- 6 Zvolte vstupní a výstupní zvuková zařízení a otestujte nastavení.
- 7 Přijměte výběr rozhraní *V4L* pro správu videa.
- 8 Zvolte vstupní zařízení videa a otestujte nastavení.
- 9 Zkontrolujte souhrn nastavení a použijte je.
- 10 Pokud se registrace nezdaří po provedení změn v konfiguraci, restartujte program Ekiga.

Program Ekiga umožňuje použití několika účtů. Chcete-li vytvořit další účet, postupujte následujícím způsobem:

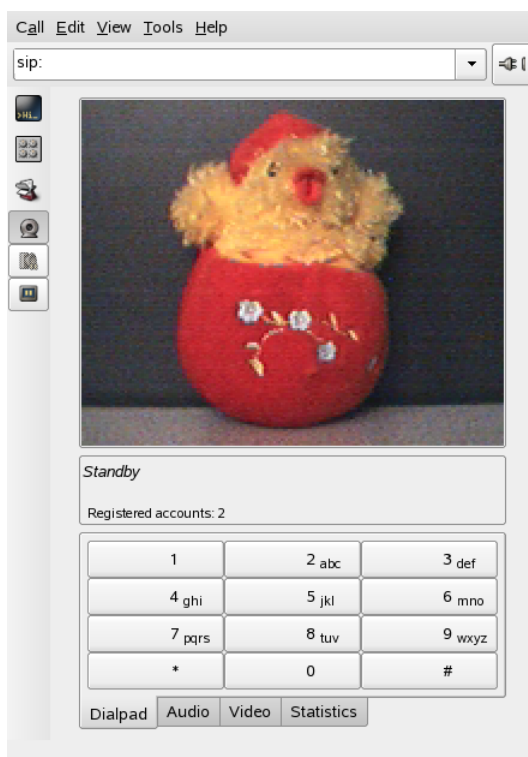
- 1 Zvolte položku *Upravit > Účty* a klepněte na tlačítko *Přidat*.
- 2 Zvolte *Název účtu*.
- 3 V závislosti na typu účtu vyberte příslušný *protokol*. Obvykle vyberete možnost *SIP*.
- 4 Zadejte *registrátora*, ke kterému se chcete zaregistrovat. To je obvykle IP adresa nebo název hostitele, který obdržíte od vašeho poskytovatele internetových telefonních služeb ITSP. V souladu s informacemi, které jste obdrželi od poskytovatele, vyplňte pole *Uživatel* a *Heslo*.

- 5 Klepnutím na tlačítko *OK* opustíte dialogové okno konfigurace a aktivujete účet. Stav účtu zobrazený v hlavním okně programu Ekiga se změní na *Registrovaný*.

8.2 Uživatelské rozhraní programu Ekiga

Všechny funkce programu Ekiga jsou k dispozici v panelu nabídek. Zkratky nejpoužívanějších funkcí jsou k dispozici na panelu nástrojů vlevo a prostřednictvím klávesových zkratk.

Obrázek 8.1 *Uživatelské rozhraní programu Ekiga*



Uživatelské rozhraní pracuje v několika různých režimech. Přepínat mezi jednotlivými režimy lze pomocí položek *Zobrazit > Režim zobrazení* a *Zobrazit > Ovládací centrum*,

výběrem ikony režimu zobrazení na levé straně hlavního okna a výběrem různých karet v dolní části. *Úplné zobrazení* je zobrazeno na obrázku 8.1 – „Uživatelské rozhraní programu Ekiga“ (strana 159). Všechny ikony na panelu nástrojů mají k dispozici popis, který se zobrazí po umístění ukazatele myši na příslušnou ikonu.

V dolní části uživatelského rozhraní jsou karty *Vytáčení*, *Zvuk*, *Video* a *Statistiky*, které umožňují přístup k příslušným funkcím. Některá nastavení, např. nastavení *zvuku*, lze změnit pouze během hovoru.

Mnoho funkcí programu Ekiga je k dispozici prostřednictvím klávesových zkratk. 8.1 – „Klávesové zkratky programu Ekiga“ (strana 160) shrnuje ty nejdůležitější z nich.

Tabulka 8.1 Klávesové zkratky programu Ekiga

Klávesová zkratka	Popis
Ctrl + O	Zahájit volání na aktuální číslo.
Ctrl + D	Zavěsit.
Ctrl + G	Držet aktuální volání.
Ctrl + T	Předat aktuální hovor jinému uživateli.
Ctrl + S	Uložit aktuální obrázek na pevný disk.
Ctrl + W	Zavřít uživatelské rozhraní programu Ekiga.
Ctrl + Q	Ukončit program Ekiga.
Ctrl + E	Spustit správce účtů.
Ctrl + P	Otevřít okno <i>Předvolby programu Ekiga</i> s přehledem nastavení. Toto dialogové okno umožňuje upravit nastavení programu Ekiga.
Ctrl + +	Přiblížit obraz webové kamery.
Ctrl + -	Oddálit obraz webové kamery.

Klávesová zkratka	Popis
Ctrl + =	Vrátit obraz webové kamery do původní velikosti.
Ctrl + F	Zobrazit obraz webové kamery přes celou obrazovku.
Ctrl + H	Zobrazit historii hovorů.

8.3 Uskutečnění hovoru

Po správné konfiguraci programu Ekiga je uskutečnění hovoru snadné.

- 1 Spustíte program Ekiga pomocí nabídky nebo příkazového řádku.
- 2 Do pole *SIP adresa* zadejte SIP adresu protistrany. Adresa by měla vypadat následovně:

- sip:uživatelské_jméno@n zev_domény nebo
uživatelské_jméno@n zev_hostitele pro přímé místní hovory
- sip:uživatelské_jméno@n zev_domény nebo
id_uživatele@server_sip

Pokud váš poskytovatel SIP podporuje běžné telefonní hovory, můžete zadat číslo ve formátu *sip:<telefonní číslo>*

- 3 Klepněte na tlačítko *Volání* nebo stiskněte klávesovou zkratku Ctrl + O a počkejte, dokud protistrana hovor nepřijme.
- 4 Hovor ukončíte klepnutím na tlačítko *Zavěsit* nebo pomocí klávesové zkratky Ctrl + D.

Pokud v průběhu hovoru budete potřebovat upravit parametry zvuku, klepněte na položky *Zobrazit > Režim zobrazení > Úplné zobrazení*. Zobrazí se 4 karty s dalšími volbami. Na kartě *Zvuk* je možné nastavit *Úroveň přehrávání* a *Úroveň nahrávání*. Pomocí posuvníků nastavte obě úrovně podle potřeby.

8.4 Přijetí hovoru

V programu Ekiga lze přijmout hovor dvěma různými způsoby. Uživatelé lze volat přímo zadáním adresy `sip:uživatel@hostitel`. Také můžete uskutečňovat hovory prostřednictvím poskytovatele SIP. Většina poskytovatelů SIP umožňuje přijímat hovory z běžné telefonní linky pomocí vašeho účtu VoIP. V závislosti na režimu, ve kterém je program Ekiga spuštěn, existuje několik způsobů oznámení příchozího hovoru:

Běžná aplikace

Příchozí hovory lze přijímat pouze, pokud je již aplikace Ekiga spuštěna. V takovém případě uslyšíte vyzvánění v náhlavní soupravě nebo reproduktorech. Není-li aplikace Ekiga spuštěná, hovor nelze přijmout.

Aplet panelu

Aplet aplikace Ekiga na panelu obvykle pracuje na pozadí a nijak na sebe neupozorňuje. To se změní při příchozím hovoru. Otevře se hlavní okno programu Ekiga a v náhlavní soupravě nebo reproduktorech uslyšíte vyzvánění.

Klepnutím na tlačítko *Přijmout* přijmete příchozí volání a můžete začít hovořit. Pokud hovor přijmout nechcete, klepněte na tlačítko *Odmítnout*. Také je možné předat hovor na jinou SIP adresu.

8.5 Práce s adresářem

Pomocí aplikace Ekiga můžete spravovat své kontakty SIP. Spustíte adresář klepnutím na položku *Nástroje > Adresář*. Zobrazí se prázdné okno seznamu. Chcete-li přidat kontakt, pomocí myši vyberte položku *Osobní*. Potom klepněte pravým tlačítkem do okna adresáře a vyberte položku *Nový kontakt*. Také můžete použít klávesovou zkratku *Ctrl > N*.

Pro vytvoření platného kontaktu je třeba zadat následující položky:

Jméno

Zadejte jméno kontaktu. Může se jednat o celé jméno, ale můžete také použít přezdívkou.

SIP adresa

Zadejte platnou SIP adresu tohoto kontaktu.

E-mail

Zadejte e-mailovou adresu kontaktu.

Rychlé vytáčení

Pomocí rychlého vytáčení můžete snadněji přistupovat k často využívaným číslům. Tato možnost je volitelná.

Kategorie

Máte-li mnoho různých kontaktů, můžete jim přiřadit vlastní kategorie.

Místní adresář

Ve výchozím nastavení máte k dispozici místní adresář s názvem *Osobní*. Potřebujete-li více adresářů, vytvořte je pomocí položky *Soubor > Nový adresář* nebo pomocí klávesové zkratky Ctrl + B.

Chcete-li uskutečnit volání libovolnému kontaktu v adresáři, poklepejte na něj. Hovor bude okamžitě zahájen.

8.6 Další informace

Oficiální domovská stránka programu Ekiga se nachází na adrese <http://www.ekiga.org/>. Na tomto webu naleznete odpovědi na nejčastější otázky a také podrobnější dokumentaci.

Informace o podpoře protokolu H323 pro telekonference v systému Linux naleznete na webu <http://www.voip-info.org/wiki/view/H.323>. Na tomto webu také naleznete další projekty podporující technologii VoIP.

Chcete-li si vytvořit soukromou telefonní síť, mohl by vás zajímat software Asterisk podporující systém PBX (viz <http://www.asterisk.org/>). Další informace naleznete na webu <http://www.voip-info.org/wiki-Asterisk>.

Přístup k síťovým prostředkům

V počítači lze procházet soubory a adresáře nebo určité služby vzdálených hostitelů nebo zpřístupnit vlastní soubory a adresáře ostatním uživatelům v síti. SUSE Linux Enterprise® poskytuje mnoho různých způsobů přístupu a vytváření síťových sdílených prostředků:

Procházení sítě

Správce souborů Konqueror umožňuje procházet v síti sdílené prostředky a služby. Další informace o tomto tématu naleznete v části **9.2 – „Přístup k síťovým sdílením“** (strana 167).

Sdílení složek ve smíšených prostředích

V aplikaci Konqueror můžete nakonfigurovat sdílení souborů a složek s ostatními uživateli v síti. Data můžete zpřístupnit pro čtení i zápis uživatelům libovolné pracovní stanice se systémem indows nebo Linux. Další informace o tomto tématu naleznete v části **9.3 – „Sdílení složek ve smíšených prostředích“** (strana 168).

Správa souborů systému Windows

SUSE Linux Enterprise lze nakonfigurovat, aby byl integrován v existující síti systému Windows. Počítač se systémem Linux se pak chová jako klient se systémem Windows. Všechny informace o účtech umožňuje získat z řadiče domény Active Director, stejně jako klienti se systémem Windows. Další informace o tomto tématu naleznete v části **9.4 – „Správa souborů systému Windows“** (strana 171).

Konfigurace a přístup k tiskárně v síti systému Windows

Tiskárny v síti systému Windows lze nakonfigurovat v ovládacím centru KDE. Postup konfigurace naleznete v části **9.5 – „Konfigurace a přístup k tiskárně v síti systému Windows“** (strana 174).

Konfigurace zástupců síťových složek

Práci se vzdálenými síťovými složkami (FTP, WebDAV, Windows Network Drives a SSH) lze výrazně zjednodušit vytvořením zástupců na tyto složky. Postup konfigurace naleznete v části **9.6 – „Konfigurace zástupců síťových složek“** (strana 176).

Konfigurace malého webového serveru

Pokud potřebujete jednoduchý způsob sdílení informací s jinými uživateli, nainstalujte jednoduchý webserver. Postup naleznete v části **9.7 – „Konfigurace a použití malého webového serveru“** (strana 178).

9.1 Obecné poznámky ke sdílení souborů a procházení sítě

Možnost a rozsah použití sdílení souborů a procházení sítě v počítači a v síti významně závisí na struktuře sítě a na konfiguraci počítače. Před nastavením konkrétní možnosti se obraťte na správce systému a zjistěte, zda struktura sítě tuto funkci podporuje a zkontrolujte, zda ji povolují podnikové zásady zabezpečení.

Procházení sítě (procházení SMB v případě sdílení systému Windows a procházení SLP v případě vzdálených služeb) významně závisí na schopnosti počítačů odesílat zprávy všesměrového vysílání všem klientům v síti. Tyto zprávy a odpovědi klientů na tyto zprávy umožňují počítači zjistit dostupná síťová sdílení a služby. Aby všesměrové vysílání fungovalo efektivně, musí být počítač ve stejné podsíti jako ostatní dotazované počítače. Pokud v počítači procházení sítě nefunguje nebo zjištěná sdílení a služby neodpovídají předpokládu, obraťte se na správce systému a zkontrolujte, zda jste připojeni do odpovídající podsítě.

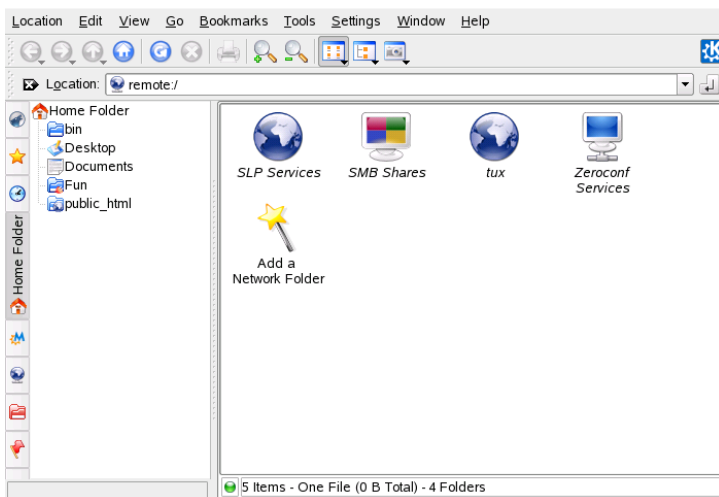
Chcete-li umožnit procházení sítě, musí mít počítač otevřeno několik síťových portů, aby bylo možné odesílat a přijímat síťové zprávy, které poskytují podrobnosti o síti a dostupnosti sdílení a služeb. Standardní produkt SUSE Linux Enterprise je nakonfigurován s přísným zabezpečením a má spuštěn firewall, který chrání počítač před sítí Internet. Chcete-li upravit konfiguraci firewallu, bude třeba buď požádat správce systému, aby otevřel určitou sadu portů do sítě nebo podle podnikových zásad zabezpečení zcela vyřadil firewall. Pokud se pokusíte procházet síť, zatímco je na počítači spuštěn přísně nastavený firewall, zobrazí aplikace Konqueror na bezpečnostní omezení, která znemožňují dotazování sítě.

9.2 Přístup k síťovým sdílením

Na síťových pracovních stanicích lze nastavit sdílení složek. U souborů a složek je obvykle označeno, zda k nim mohou přistupovat vzdálení uživatelé. Tyto položky se označují jako *síťová sdílení*. Pokud je systém nakonfigurován pro přístup k síťovým sdílením, můžete k těmto sdílením přistupovat prostřednictvím a procházet je snadno ve správci souborů, jako by byly umístěny na místním počítači. Možnost přístupu ke čtení nebo také k zápisu do síťových složek závisí na oprávnění, která jsou udělena vlastníkem sdílení.

Chcete-li přistupovat k síťovým sdílením, klepněte na ikonu *Prohlížení lokální sítě* na ploše nebo otevřete aplikaci Konqueror a zadejte do panelu umístění řetězec `remote: /`. Aplikace Konqueror pak otevře virtuální složku, která zobrazuje typy síťových sdílení, ke kterým lze přistupovat. Klepněte na typ síťového prostředku a pak na síťové sdílení, ke kterému chcete přistupovat. Pro přístup k danému prostředku možná bude požadováno ověření a budete vyzváni k zadání uživatelského jména a hesla.

Obrázek 9.1 *Procházení sítě*

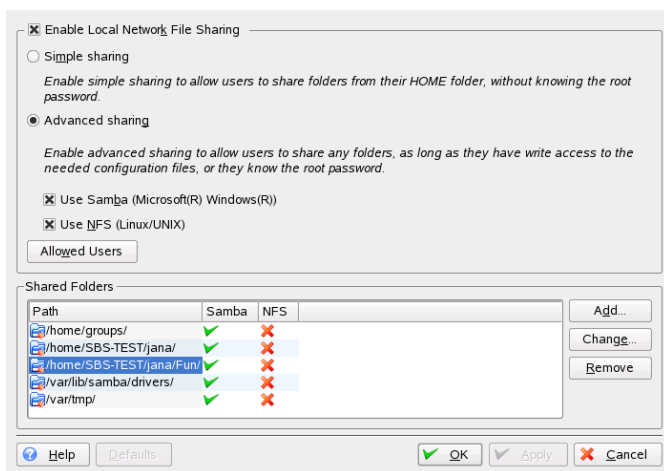


9.3 Sdílení složek ve smíšených prostředích

V podnikovém prostředí je sdílení a výměna dokumentů je nezbytnou funkcí. Aplikace Konqueror umožňuje sdílení souborů prostřednictvím server Samba, který umožňuje zpřístupnit soubory a složky uživatelům systému Linux i Windows. Chcete-li v aplikaci Konqueror nastavit sdílení serveru Samba, proveďte tyto kroky:

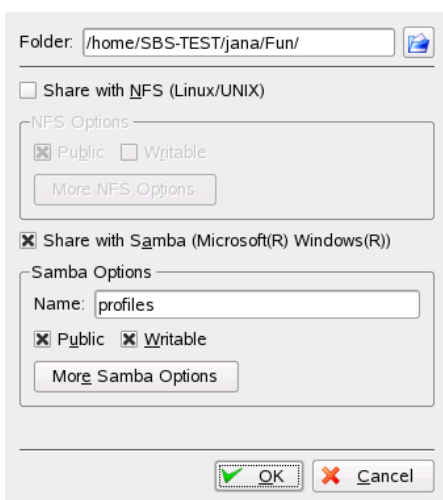
- 1 Aplikaci Konqueror spusťte stisknutím kláves *Alt* > *F2* a zadáním řetězce `~`.
- 2 Klepněte pravým tlačítkem na pozadí okna a z kontextové nabídky vyberte možnost *Vlastnosti*.
- 3 V dialogovém okně *Vlastnosti* klepněte na kartu *Sdílení*. Pokud sdílení ještě obecně není povoleno, je o tom v kartě zobrazena informace. Chcete-li povolit sdílení souborů, klepněte na tlačítko *Nakonfigurovat sdílení souborů* a zadejte heslo uživatele `root`.
- 4 Chcete-li povolit nebo zakázat sdílení souborů, vyberte nebo zrušte výběr možnosti *Povolit sdílení souborů v místní síti*.

Obrázek 9.2 Povolení sdílení souborů



- 5 Vyberte odpovídající možnost sdílení. *Jednoduché sdílení* nebo *Pokročilé sdílení*.
- 6 Chcete-li omezit počet uživatelů, kteří mají povoleno sdílení složek, na určité skupiny, klepněte na tlačítko *Povolení uživatelé*, vyberte možnost *Sdílení složek mají povoleno pouze uživatelé určité skupiny*, klepněte na možnost *Výbrat skupinu* a v zobrazeném okně vyberte ze seznamu odpovídající skupinu.
- 7 Chcete-li přidat složku ke sdílení do seznamu sdílených položek, klepněte v dolní části dialogového okna na tlačítko *Přidat* a zadejte přesnou cestu ke složce.

Obrázek 9.3 Podrobné možnosti sdílení



- 8 Aktivací možnosti *Sdílení pomocí serveru Samba* můžete povolit sdílení souborů Samba. V případě potřeby můžete použít některé ladící možnosti serveru Samba:

Název

Zadejte jiný název než předem nastavená výchozí hodnota.

Veřejné/Zapisovatelné

Určuje druh přístupu, který má být udělen ostatním uživatelům při přístupu k tomuto sdílení. Uživatelům můžete udělit úplný přístup ke čtení a zápisu nebo jejich přístup omezit pouze na čtení sdílených položek.

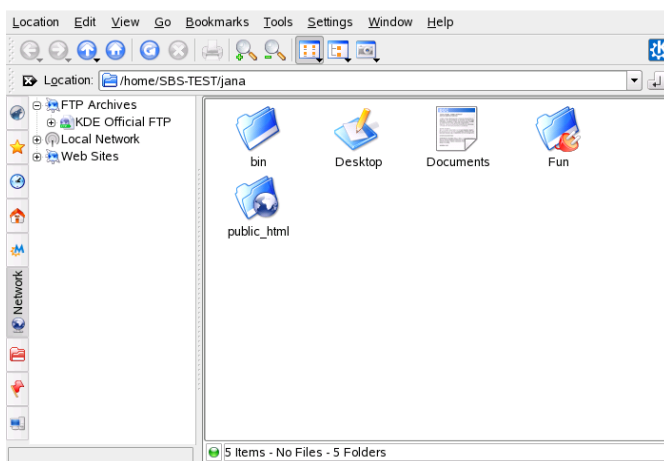
Další možnosti serveru Samba

Mezi ně patří například nastavení názvu, volitelného komentáře a základních přístupových práv, dále například nastavení uživatele a zabezpečení a možnost skrytí určitých souborů a položek ve sdílené složce.

- 9 Použijte nastavení a klepnutím na tlačítko *OK* ukončete dialogové okno sdílení souborů.

V aplikaci Konqueror se nyní zobrazí ikona složky se zástrčkou.

Obrázek 9.4 *Sdílená složka*



Chcete-li odvolat sdílení, otevřete znovu dialogové okno sdílení a odeberte složku ze seznamu sdílených položek. V aplikaci Konqueror se pak zobrazí ikona složky bez zástrčky.

Ostatní členové sítě mohou přejít ke sdílené položce zadáním řetězce `smb: /` do adresového řádku aplikace a klepnutím na odpovídající ikonu pracovní skupiny a jména počítače.

Důležité: Procházení domény Samba

Procházení domén Samba funguje pouze tehdy, je-li odpovídajícím způsobem nakonfigurován firewall. Buď úplně zakažte bránu firewall nebo přiřadte do vnitřní zóny firewallu rozhraní pro procházení. Způsob nastavení zjistíte od správce systému. Tento postup je podrobněji popsán v části Část „Configuring

9.4 Správa souborů systému Windows

Pokud máte počítač SUSE Linux Enterprise nastaven jako klient Active Directory, jak je popsáno v části 12 – „*Active Directory Support*“ (↑Deployment Guide), můžete procházet, prohlížet a pracovat s daty umístěnými na serverech Windows. Zde jsou uvedeny nejvýznamnější případy:

Procházení souborů Windows v aplikaci Konqueror

Data systému Windows můžete procházet pomocí možnosti `smb : /` aplikace Konqueror.

Zobrazování dat systému Windows v aplikaci Konqueror

Pomocí aplikace Konqueror můžete zobrazit obsah uživatelské složky systému Windows stejně jako lze zobrazovat adresáře systému Linux. Na serveru Windows můžete vytvářet nové soubory a složky.

Práce s daty systému Windows v aplikacích KDE

Aplikace KDE, například textový editor Kate, umožňují otevírat soubory na serveru Windows, pracovat s nimi a ukládat je na server Windows.

Jednorázové přihlášení

Aplikace KDE včetně aplikace Konqueror podporují jednorázové přihlášení (Single-Sign-On), které umožňuje přistupovat k prostředkům systému Windows, například k webovým serverům, serverům proxy nebo k softwaru pro pracovní skupiny jako je systém MS Exchange, aniž by bylo třeba autentizovat se opakovaně. Jakmile při přihlášení jednou zadáte uživatelské jméno a heslo, ověření ke všem těmto položkám probíhá tiše na pozadí.

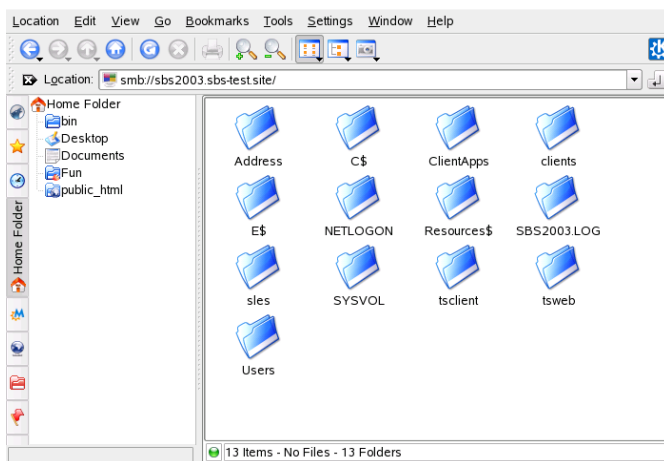
Chcete-li v aplikaci Konqueror přistupovat k datům systému Windows, proveďte tyto kroky:

- 1 Stiskněte klávesu `Alt + F2` a zadejte řetězec `smb : / / /`

Otevře se okno aplikace Konqueror, které zobrazuje všechny pracovní skupiny a domény systému Samba nalezené v síti.

- 2 Klepněte na ikonu pracovní skupiny nebo domény serveru Active Directory.

Obrázek 9.5 *Procházení dat na serveru Active Directory*



- 3 Klepněte na složku *Uživatelé* a vyberte ikonu osobní uživatelské složky. Zobrazí se obsah složky *Dokumenty*.

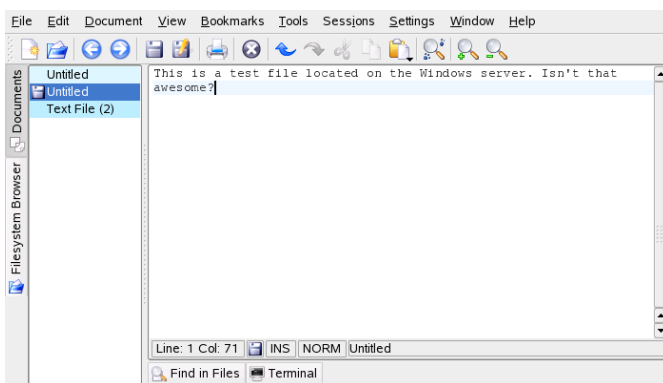
Chcete-li pomocí aplikace Konqueror vytvářet složky v uživatelské složce systému Windows, postupujte stejně jako při vytváření složky systému Linux:

- 1 V aplikaci Konqueror klepněte pravým tlačítkem na pozadí pohledu složky a otevřete nabídku.
- 2 Vyberte možnost *Vytvořit nový > Složka*.
- 3 Po vyzvání zadejte název nové složky.

Chcete-li vytvořit soubor na serveru Active Directory, postupujte podle následujícího příkladu pro textový editor Kate.

- 1 Stiskněte klávesu **Alt + F2** a zadejte příkaz `kate`.
- 2 Zadejte požadovaný text.

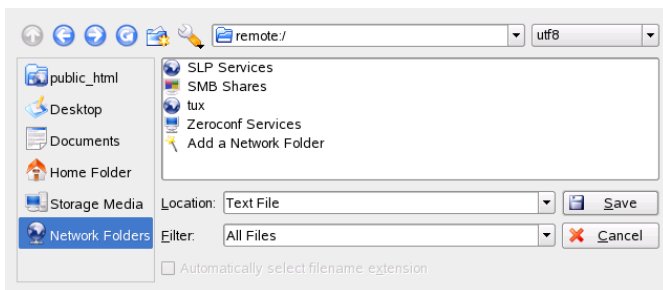
Obrázek 9.6 Úprava textového souboru v aplikaci Kate



3 Nově vytvořený text můžete uložit klepnutím na příkaz *Uložit jako*.

4 Klepněte na ikonu *Síťové složky* na levé straně a vyberte možnost *Sdílení SMB*.

Obrázek 9.7 Uložení souboru do vzdálené složky systému Windows



5 Přejděte k požadované složce systému Windows.

6 Zadejte název souboru a klepněte na tlačítko *Uložit*.

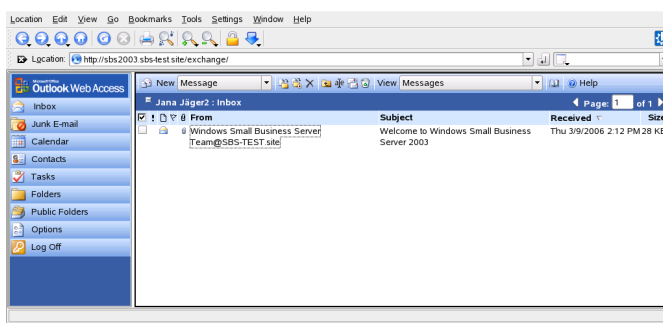
Soubor se uloží na server Windows.

Používejte jednorázové přihlášení aplikace Konqueror, jako v následujícím příkladu webového přístupu k poštovní schránce MS Exchange:

- 1 Zkontrolujte, zda máte v aktuální uživatelské identitě systému Windows platný účet MS Exchange.
- 2 Vyžádejte si od správce sítě adresu serveru Exchange.
- 3 Stiskněte klávesu Alt + F2 a zadejte řetězec konqueror
http://adresa_serveru_exchange.

Přihlášení k účtu Exchange proběhne bez nutnosti opětovné autentizace.

Obrázek 9.8 Přístup k serveru MS Exchange pomocí aplikace Konqueror



- 4 Obvyklým způsobem může psát a číst e-maily a odhlásit se.

9.5 Konfigurace a přístup k tiskárně v síti systému Windows

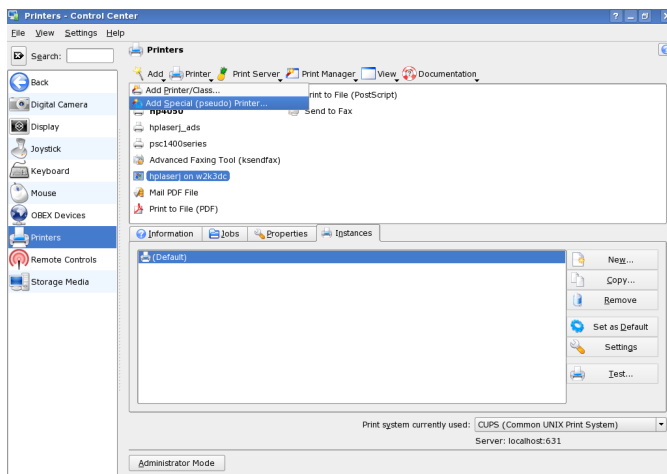
Jako součást podnikové sítě a s ověřováním pomocí serveru Windows Active Directory můžete přistupovat k podnikovým prostředkům, například k tiskárnám. Prostředí KDE umožňuje nakonfigurovat tisk z klientů se systémem Linux na tiskárny v síti Windows.

Zde je uveden postup konfigurace tiskárny v síti Windows pro použití na pracovní stanici se systémem Linux:

- 1 Z hlavní nabídky spusťte Ovládací centrum KDE.

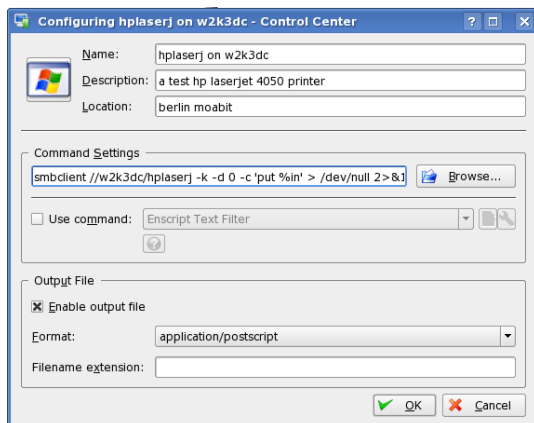
2 Vyberte položku *Periferie > Tiskárny*.

Obrázek 9.9 Přidání tiskárny



3 Vyberte položku *Přidat > Přidat speciální (pseudo) tiskárnu*.

Obrázek 9.10 Přidání podrobností o tiskárně



4 Zadejte název tiskárny, krátký popis a umístění.

- 5** Do pole *Nastavení příkazu* zadejte příkazovou řádku podle následujícího příkladu.

```
smbclient //domain/printer -k -d 0 -c 'put %in' > /dev/null 2>&1
```

Místo výrazů *doména* a *tiskárna* zadejte hodnoty, které odpovídají vašemu nastavení.

- 6** Zaškrtněte políčko *Povolit výstupní soubor* a vyberte možnost *application/postscript*, aby byl výstup všech tiskových úloh zapsán do souboru Postscript.
- 7** Klepnutím na tlačítko *OK* ukončete konfiguraci tiskárny.
- 8** Klepnutím na možnost *Soubor > Ukončit Ovládací centrum KDE*.

Tiskárna je připravena k použití.

Chcete-li tisknout na výše nakonfigurovanou síťovou tiskárnu systému Windows, vyberte ji v seznamu dostupných tiskáren KPrinter.

9.6 Konfigurace zástupců síťových složek

Klepnutím na položku *Přidat síťovou složku* v pohledu `remote :` / aplikace Konqueror můžete také pomocí programu KnetAttach do tohoto zobrazení přidávat nové síťové složky. Otevře se průvodce, ve kterém můžete vybrat typ síťové složky, ke které chcete přistupovat, a zadat podrobnosti, jako je název síťové složky, adresa serveru (adresa IP nebo doménový název), přihlašovací jméno, port a cestu k této složce.

Obrázek 9.11 Přidání síťové složky

Network Folder Information

Enter a name for this *Secure shell connection* as well as a server address, port and folder path to use and press the **Save & Connect** button.

Name: SharedFolder

User: tux

Server: 123.45.678.910

Port: 22

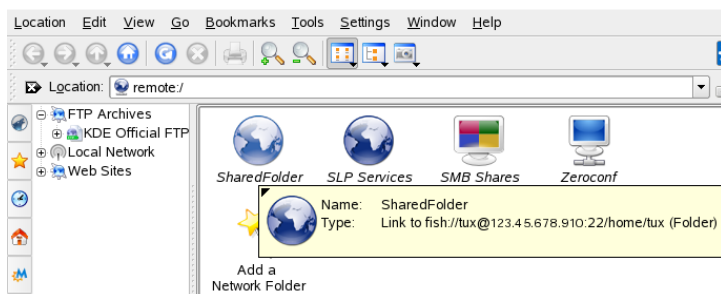
Folder: /home/tux

☒ Create an icon for this remote folder

Help < Back Save & Connect Cancel

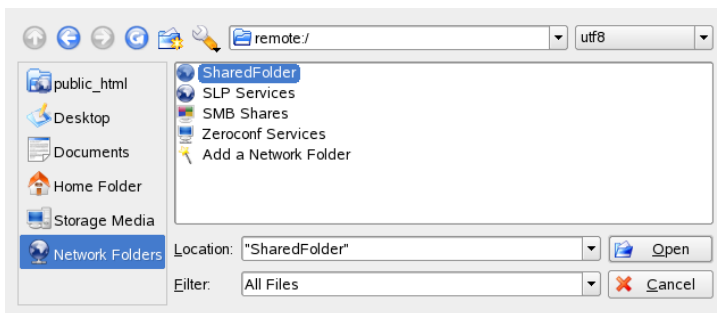
Po dokončení můžete přistupovat v aplikaci Konqueror k síťovému sdílení klepnutím na nově vytvořený odkaz bez nutnosti zadávání dlouhého umístění URL tohoto sdílení do panelu umístění.

Obrázek 9.12 Nová síťová složka



Pokud přidáte síťovou složku tímto způsobem, můžete k ní také přistupovat při otevírání nebo ukládání souboru v aplikaci KDE. Pokud klepnete na položku *Síťové složky* v levém panelu dialogového okna *Otevřít soubor* nebo *Uložit soubor*, zobrazí se přidaná síťová složka.

Obrázek 9.13 Otevření souboru ze síťového sdílení



Tip: Vytvoření odkazu na síťovou položku na plochu

Chcete-li získat rychlý přístup k síťovým položkám, které často potřebujete, můžete také vytvářet odkazy na tyto prostředky na plochu. To lze provést vybráním požadovaného prostředku v aplikaci Konqueror a přetažením na plochu se současným podržením levého tlačítka myši. Z kontextové nabídky vyberte odkaz *Vytvořit odkaz na tomto místě*. Na ploše se zobrazí nová ikona. Pokud na tuto ikonu klepnete, zobrazí aplikace Konqueror obsah tohoto adresáře.

9.7 Konfigurace a použití malého webového serveru

Nástroj kpf poskytuje jednoduché sdílení souborů prostřednictvím protokolu HTTP (*Hyper Text Transfer Protocol*), což je stejný protokol, který se používá k přenášení dat webových stránek do webového prohlížeče. Nástroj kpf je přísně veřejný souborový server, neumožňuje žádná omezení přístupu ke sdíleným souborům. Libovolné prostředky vybrané ke sdílení jsou k dispozici komukoliv.

Důležité: Bezpečnostní kritéria

Před nastavením souborového serveru pomocí kpf si ověřte u správce systému, zda to zásady zabezpečení v podniku umožňují. Souborový server byste nikdy neměli nastavovat v podnikovém ani soukromém prostředí, pokud si nejste úplně jisti, že máte síť chráněnou firewallem. V opačném případě existuje nebezpečí náhodného úniku důvěrných informací na web. Každý webový server je navíc potenciálním cílem zneužití hackerem. Bezpečné nastavení webového serveru je velmi těžký úkol a aplikace kpf není navržena, aby fungovala jako takový webový server.

Aplikace kpf je určena ke sdílení souborů s přáteli, nejedná se o plnohodnotný webový server, jako je například Apache. Aplikace kpf poskytuje snadný způsob sdílení souborů s ostatními uživateli a konverzaci IRC (Internet Relay Chat, konverzační místnosti).

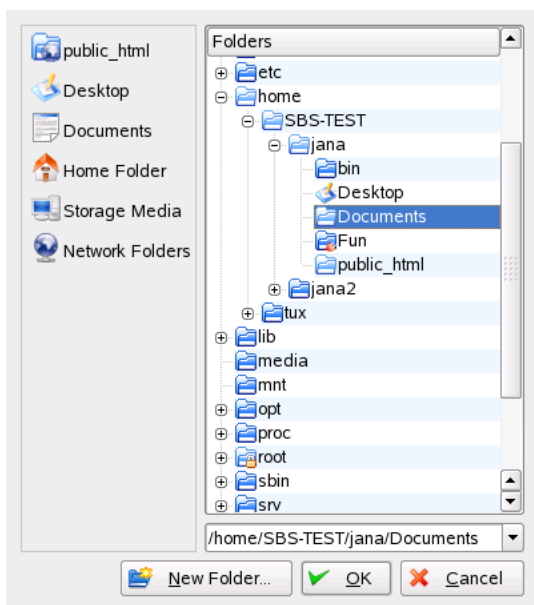
Aplikace kpf je obvykle nastavena tak, aby poskytovala soubory ze složky `public_html` v domovském adresáři. Pokud například chcete zpřístupnit soubory některým uživatelům, se kterými konverzujete, zkopírujte pomocí aplikace kpf soubory do složky `public_html` a oznamte těmto uživatelům, že jsou jejich soubory k dispozici na adrese `http://JMÉNO_POČÍTAČE:8001/soubor` (místo toho, abyste všem posílali e-mail se souborem v příloze).

- 1 Klepněte pravým tlačítkem na dolní panel prostředí KDE, pak klepněte na možnost *Přidat aplet do panelu* a vyberte položku *Věřejný souborový server*.

V dolním panelu se zobrazí nová ikona se vyobrazením globusu.

- 2 Pravým tlačítkem myši klepněte na ikonu a potom klepněte na příkaz *Nový server*.
- 3 Zadejte adresář se soubory, které chcete sdílet, a klepněte na tlačítko *Další*.

Obrázek 9.14 Výběr kořenového adresáře souborového serveru



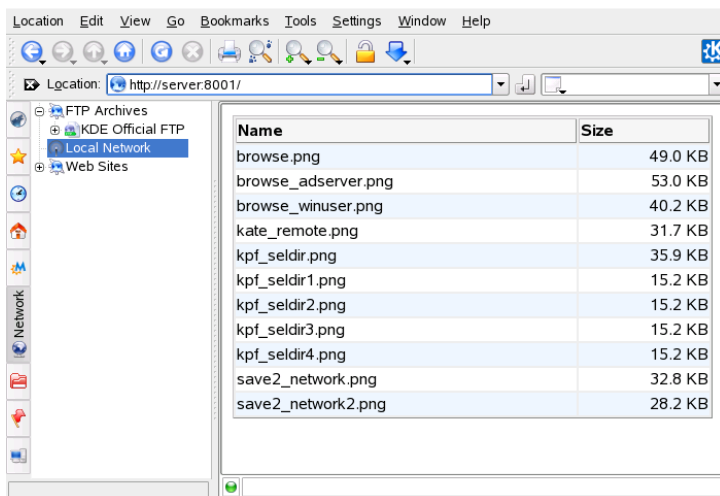
Všechny soubory ve složce a jejích podsložkách včetně skrytých souborů (soubory s názvem začínajícím tečkou) a symbolických odkazů se zpřístupní veřejně, takže je třeba zachovat opatrnost a nesdílet důvěrné informace, například hesla, šifrovací klíče, osobní adresář ani interní podnikové dokumenty. Zkontrolujte, zda žádné zahrnuté symbolické odkazy neodkazují mimo zveřejněné složky, protože by tím byly ostatním uživatelům zpřístupněny oblasti systému, které nejsou určeny k veřejnému prohlížení.

- 4 Dokončením zbývajících částí průvodce *Nový server* nastavte sdílení složky zadané v kroku **Krok 3** (strana 179).

V aplikaci Konqueror se nyní zobrazí ikona adresáře s ikonou globusu v pravém dolním rohu.

Ostatní uživatelé, kteří se k tomuto serveru chtějí připojit, mohou pouze ve svém prohlížeči zadat adresu URL, například `http://JMÉNO_POČÍTAČE:8001`. Zobrazí se přehled zveřejněného obsahu.

Obrázek 9.15 Zveřejněný obsah



Pokud klepnete pravým tlačítkem na ikonu globusu a vyberete možnost *Monitor*, můžete sledovat na hostitelském počítači síťový provoz. Zobrazí se krátká statistika podobná níže uvedenému obrázku.

Obrázek 9.16 Statistika systému souborů

Status	Progress	File Size	Bytes Sent	Response	Resource
	<div><div></div></div>	2787	2947	OK	/
	<div><div></div></div>	425	204	Not found	/favicon.ico
	<div><div></div></div>	432	102	Not implemented	/
	<div><div></div></div>	62847	45844	OK	/kpf_connect.p

Šifrování pomocí nástroje KGpg

10

Nástroj KGpg je významnou součástí infrastruktury šifrování v systému. Tento program pomáhá generovat a spravovat všechny potřebné klíče. Funkce editoru umožňují rychle vytvářet a šifrovat soubory. Pomocí appletu v panelu lze šifrování a dešifrování provádět přetažením. Další programy, například poštovní program (Kontakt nebo Evolution), přistupují k datům klíče, aby mohly zpracovat podepsaný nebo šifrovaný obsah. Tato kapitola popisuje základní funkce, potřebné pro běžnou práci se šifrovanými soubory.

10.1 Důvody k podepisování a šifrování

Podpisování

Podpisování znamená připojení elektronických podpisů k poštovním zprávám nebo dokonce softwaru ke kontrole správného původu. Aby se zabránilo, že jiný uživatel odesílá zprávy vaším jménem, a z důvodu ochrany vás i osob, kterým odesíláte zprávy, je vhodné poštovní zprávy podepisovat. Podpisy umožňují snadno zkontrolovat odesílatele přijímaných poštovních zpráv a odlišit neškodné zprávy od škodlivých.

Vývojáři softwaru podepisují software, aby bylo možné zkontrolovat jeho integritu. I když máte software z neoficiálního serveru, můžete balíček ověřit pomocí podpisu.

Šifrování

Je možné, že potřebujete chránit tajné informace před jinými osobami. Šifrování umožňuje převést data tak, aby je ostatní nemohli přečíst. To je důležité zejména

pro společnosti, aby zabezpečily ochranu interních informací a soukromí zaměstnanců.

10.2 Vytvoření nového páru klíčů

Pokud si chcete vyměňovat šifrované zprávy s ostatními uživateli, je nejprve nutné vytvořit vlastní pár klíčů. Jedna část, *veřejný klíč*, je doručena komunikačním partnerům, kteří s jeho pomocí mohou šifrovat odesílané soubory nebo e-maily. Druhá část klíče, *soukromý klíč*, slouží k dešifrování šifrovaného obsahu.

Důležité: Soukromý klíč a veřejný klíč

Veřejný klíč je určen k veřejnému vystavení a měl by být doručen všem komunikačním partnerům. Soukromý klíč byste neměli nikomu zpřístupnit. Nepovolujte ostatním uživatelům přístup k těmto datům.

Aplikaci KGpg spustíte z hlavní nabídky nebo stisknutím klávesy Alt + F2 a zadáním příkazu `kgpg`. Při prvním spuštění programu se zobrazí průvodce, který vás provede konfigurací. Postupujte podle pokynů až do chvíle, kdy jste vyzváni k vytvoření klíče. Zadejte jméno, e-mailovou adresu a komentář (volitelná položka). Pokud vám nevyhovují výchozí nastavení, nastavte časový limit vypršení klíče, jeho velikost a použitý algoritmus šifrování. Viz [10.1 – „KGpg: Vytvoření klíče“](#) (strana 185).

Při následujících spuštěních relace programu KGpg se v systémové části panelu zobrazí pouze malá ikona s visacím zámekem. Klepnutím na tuto ikonu otevřete na pracovní ploše hlavní okno programu KGpg.

Obrázek 10.1 KGpg: Vytvoření klíče

Generate Key Pair

Name:
John Doe

Email:
jdoe@example.com

Comment (optional):

Expiration:
0 Never

Key size:
1024

Algorithm:
DSA & ElGamal

OK Expert Mode Cancel

Potvrďte nastavení pomocí tlačítka *OK*. Následující dialogové okno si vyžádá zadání hesla a jeho potvrzení. Relativní síla zvoleného hesla je zobrazena v poli *Měřič síly hesla*. Program vytvoří pár klíčů a zobrazí souhrnné informace. Nyní je vhodná doba pro uložení nebo vytisknutí certifikátu odvolání. Takový certifikát je potřebný v případě, že zapomenete heslo k privátnímu klíči. Potvrďte dialogové okno tlačítkem *OK*. Potom se zobrazí hlavní okno programu KGpg. Viz 10.2 – „Správce klíčů“ (strana 185).

Obrázek 10.2 Správce klíčů

Name	Email	Trust	Expiration	Size	Creation	Id
John Doe	jdoe@example.com		Unlimited	1024	2005-02-28	0x59847CF5
ElGamal subkey			Unlimited	1024	2005-02-28	0x76FED000
John Doe	jdoe@example.com		Unlimited	-	2005-02-28	0x59847CF5

Ready 1 Keys, 0 Groups

10.3 Export veřejného klíče

Po vytvoření páru klíčů zpřístupněte veřejný klíč ostatním uživatelům. Tím jim dovolíte tento klíč použít k šifrování a podepsání zpráv, které vám budou zasílat. Postup zveřejnění veřejného klíče je následující: Vyberte položky *Klíče > Exportovat veřejné klíče*. Zobrazí se dialogové okno, které nabízí čtyři možnosti.

E-mail

Veřejný klíč bude vybraným příjemcům odeslán prostřednictvím e-mailu. Pokud zvolíte tuto možnost a potvrdíte ji klepnutím na tlačítko *OK*, zobrazí se okno aplikace KMail pro vytvoření nového e-mailu. Zadejte odesílatele a klepněte na tlačítko *Odeslat*. Příjemce vám může po obdržení klíče zasílat šifrovaný obsah.

Schránka

Před pokračováním v zpracování veřejného klíče jej můžete umístit zde.

Výchozí server klíčů

Chcete-li svůj veřejný klíč zpřístupnit široké veřejnosti, proveďte jeho export na jeden ze serverů klíčů na Internetu. Další informace získáte v části **10.5 – „Dialogové okno Server klíčů“** (strana 188).

Soubor

Pokud chcete klíč místo zasílání e-mailem distribuovat jako soubor na datovém médiu, klepněte na tuto možnost nebo změňte cestu a název souboru a potom klepněte na tlačítko *OK*.

10.4 Import klíčů

Pokud obdržíte klíč v souboru (například jako přílohu e-mailu), můžete jej přidat do svého svazku klíčů pomocí příkazu *Importovat klíč* a používat jej pro zabezpečenou komunikaci s odesílatelem. Postup je shodný s postupem pro export klíčů, který byl popsán dříve.

10.4.1 Podepsání klíčů

Klíče lze podepsat naprosto stejně, jako každý jiný soubor, a zaručit tak jeho pravost a integritu. Při naprosté jistotě, že importovaný klíč patří osobě, která je uvedena jako vlastník, můžete svou důvěru v pravost klíče vyjádřit tím, že jej podepíšete.

Důležité: Vytvoření webu důvěry

Šifrovaná komunikace je jediným bezpečným prostředkem pro přiřazení veřejně dostupných klíčů určitému uživateli. Křížovou kontrolou a podepsáním těchto klíčů přispíváte k vytváření webu důvěry. Z těchto důvodů pečlivě zkontrolujte, zda podepisujete klíče, které jste osobně zkontrolovali.

V seznamu klíčů vyberte klíč, který chcete podepsat. Vyberte položky *Klíče > Podepsat klíče*. V následujícím dialogovém okně vyberte soukromý klíč, který má být použit k podepsání. Zobrazí se dialogové okno s výzvou, abyste před podepsáním zkontrolovali pravost klíče. Po provedení této kontroly klepněte na tlačítko *Pokračovat* a v dalším kroku zadejte heslo zvoleného soukromého klíče. Ostatní uživatelé nyní mohou podpis zkontrolovat prostřednictvím vašeho veřejného klíče.

10.4.2 Důvěryhodnost klíče

Příslušný program obvykle zobrazí dotaz, zda klíči důvěřujete, resp. zda se domníváte, že jej používá oprávněný vlastník. K tomu dochází při každém dešifrování zprávy nebo kontrole podpisu. Pokud tomu chcete zamezit, upravte úroveň důvěryhodnosti nově importovaného klíče. U nově importovaného klíče je zobrazeno bílé pole (výchozí nastavení), což znamená, že mu nebyla přiřazena žádná konkrétní úroveň důvěryhodnosti. Chcete-li klíči důvěřovat, postupujte následovně:

- 1 Klepněte pravým tlačítkem myši na nově importovaný klíč. Zobrazí se místní nabídka pro správu klíče.
- 2 Vyberte položku *Podepsat klíče*. Program KGpg zobrazí dialogové okno, které vyzývá uživatele k opakované kontrole otisku prstu klíče.
- 3 Klepnutím na tlačítko *Pokračovat* zobrazíte dialogové okno pro podepisování klíče.

- 4 Vyberte úroveň důvěryhodnosti, vyberte například úroveň *Zkontroloval(a) jsem velice důkladně*. Dokončete toto dialogové okno.
- 5 Zadáním hesla dokončete proces podepsání klíče. Importovaný klíč se nyní zobrazí ve sloupci důvěry zeleně.

Čím je úroveň důvěry nižší, tím méně jste si jisti, že osoba, která klíč podepsala, zkontrolovala pravou identitu podepsaných klíčů. Můžete si být naprosto jisti identitou podepisující osoby, podepisující osoba však nemusí důsledně kontrolovat identitu ostatních osob, kterým klíče podepisuje. Můžete tak této osobě i jejímu klíči důvěřovat, ale je vhodné přiřadit nižší úroveň důvěryhodnosti klíčům podepsaných touto osobou. Úroveň důvěryhodnosti nespouští žádné akce programu KGpg.

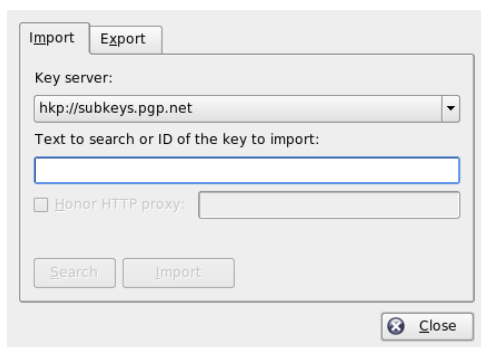
10.5 Dialogové okno Server klíčů

Některé servery klíčů na Internetu nabízí veřejné klíče mnoha uživatelů. Pokud chcete šifrovaně komunikovat s velkým množstvím uživatelů, můžete tyto servery využít k distribuci svého veřejného klíče. V takovém případě proveďte export veřejného klíče na jeden z těchto serverů. Program KGpg také dovoluje na těchto serverech hledat klíče určitých osob a provádět z takového serveru import jejich veřejných klíčů. Otevřete dialogové okno serveru klíčů. V nabídce *Soubor klepněte na položku > Server klíčů*.

10.5.1 Import klíče ze serveru klíčů

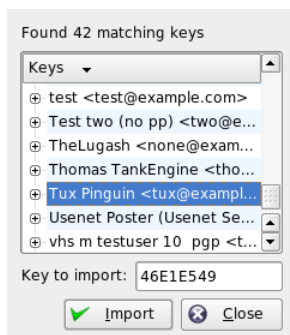
Veřejné klíče lze z jednoho ze serverů klíčů na Internetu importovat v dialogovém okně serveru prostřednictvím karty *Importovat*. Vyberte jeden z přednastavených serverů klíčů a zadejte ID klíče nebo řetězec (e-mailovou adresu komunikačního partnera) pro vyhledání. Po klepnutí na tlačítko *Vyhledat* se systém připojí k Internetu a na zadaném serveru se pokusí nalézt klíč, který vyhovuje zadání. Viz [10.3 – „Obrazovka Vyhledat, která slouží k importu klíče“](#) (strana 189).

Obrázek 10.3 *Obrazovka Výhledat, která slouží k importu klíče*



Pokud bylo hledání na serveru klíčů úspěšné, v novém okně se zobrazí seznam všech položek, které byly ze serveru získány. Vyberte klíč, který má být přidán do svazku klíčů, a klepněte na tlačítko *Importovat*. Viz 10.4 – „Výsledek hledání a import“ (strana 189). Potvrďte následující zprávu klepnutím na tlačítko *OK* a potom zavřete dialogové okno serveru klíčů klepnutím na tlačítko *Zavřít*. Importovaný klíč bude zobrazen v hlavním přehledu správce klíčů a je možné jej používat.

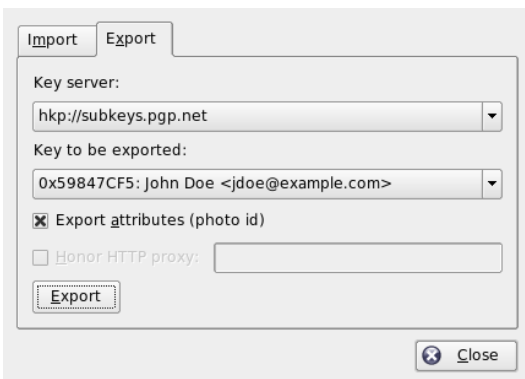
Obrázek 10.4 *Výsledek hledání a import*



10.5.2 Export klíčů na server klíčů

Export klíče na jeden z volně dostupných serverů klíčů na Internetu provedete následovně. V dialogovém okně serveru vyberte kartu *Export*. Pomocí dvou rozevíracích nabídek vyberte cílový server a klíč, který má být exportován. Export spustíte klepnutím na tlačítko *Export*.

Obrázek 10.5 Export klíče na server klíčů



10.6 Šifrování textu a souboru

Program KGpg také nabízí možnost šifrování textu nebo obsahu schránky. Možnosti *Šifrovat schránku* a *Dešifrovat schránku* spolu s dalšími možnostmi pro otevření vestavěného editoru zobrazíte klepnutím na ikonu visacího zámku.

10.6.1 Šifrování a dešifrování schránky

Soubory, které byly zkopírovány do schránky, lze snadno zašifrovat několika kliknutími myši. Pravým tlačítkem myši klepněte na ikonu visacího zámku programu KGpg. Zobrazí se přehled funkcí. Vyberte příkaz *Šifrovat schránku* a určete klíč, který má být použit. Na pracovní ploše se zobrazí stavová zpráva s průběhem šifrování. Šifrovaný obsah je nyní k dispozici ve schránce a lze jej použít podle potřeby. Dešifrování obsahu schránky je stejně snadné. Jednoduše otevřete nabídku na panelu, vyberte příkaz *Dešifrovat schránku* a potom zadejte heslo, které je spojeno se soukromým klíčem. Dešifrovaná verze je nyní k dispozici ke zpracování ve schránce a v editoru programu KGpg.

10.6.2 Šifrování a dešifrování přetažením

Šifrování a dešifrování souborů lze provést klepnutím na ikony na pracovní ploše nebo ve správci souborů a jejich přetažením na ikonu visacího zámku v panelu. Pokud není soubor zašifrován, dotáže se program KGpg na klíč, který má být použit. Po vybrání

klíče je soubor dešifrován bez jakýchkoliv dalších zpráv. Ve správci souborů jsou zašifrované soubory označeny příponou ASC a ikonou visacího zámku. Tyto soubory lze dešifrovat klepnutím na jejich ikonu a přetažením na symbol programu KGpg v panelu. Pokud již původní název souboru existuje, zobrazí se dialogové okno z dotazem, zda má být soubor přepsán nebo přejmenován.

10.6.3 Editor programu KGpg

Namísto vytváření obsahu pro šifrování v externím editoru a následného šifrování souboru jednou z výše uvedených metod lze k vytvoření souboru použít vestavěný editor programu KGpg. Spustíte editor (v místní nabídce klepněte na příkaz *Otevřít editor*), zadejte požadovaný text a potom klepněte na příkaz *Šifrovat*. Vyberte klíč, který má být použit, a dokončete proces šifrování. Dešifrování souborů provedete následovně. Klepněte na příkaz *Dešifrovat* a potom zadejte heslo pro zvolený klíč.

Vytváření a kontrola podpisů dokumentů je stejně snadná jako šifrování přímo v editoru. Ve správci souborů vyberte soubor a zkopírujte jej do schránky. Pravým tlačítkem myši klepněte na ikonu na panelu a zvolte příkaz *Podepsat/Ověřit schránku*. Potom zvolte soukromý klíč, který má být použit, a zadejte příslušné heslo. Program KGpg zobrazí zprávu o úspěšném vytvoření podpisu. Soubory lze také snadno podepsat přímo v editoru klepnutím na příkaz *Podepsat/Ověřit*. Kontrolu podepsaného souboru provedete následovně. V nabídce *Soubor zvolte příkaz > Otevřít editor*. V editoru načtete soubor, který chcete zkontrolovat, a potom klepněte na příkaz *Podepsat/Ověřit*.

10.7 Další informace

Informace o teoretickém pozadí metod šifrování získáte ve stručném a výstižném popisu projektu GnuPG na webu <http://www.gnupg.org/documentation/howto-s.html.en>. Tento dokument také obsahuje seznam dalších zdrojů informace.

Hledání pomocí programu Kerry

11

Program Kerry je rozhraním prostředí KDE pro vyhledávací nástroj Beagle, který indexuje prostor vašich osobních informací a umožňuje v nich vyhledávat. Program Kerry lze použít k vyhledávání dokumentů, e-mailů, historie webů, konverzací IM/ITC, zdrojových kódů, obrázků, hudebních souborů, aplikací a dalších položek.

Program Kerry je rozhraním k nástroji Beagle. Ke své činnosti vyžaduje funkčního démona beagle. Program Kerry spolu s nástrojem Beagle dokáže v současné době indexovat mnoho zdrojů informací z prostředí KDE, například konverzace programu Kopete, historii prohlížeče Konqueror nebo zprávy programu KMail. Výsledkem je nenásilná integrace do prostředí KDE prostřednictvím rozhraní programu Kerry. Vyhledat další informace o programu Beagle v následujícím umístění: *Uživatelská příručka GNOME*.

11.1 Vyhledávání pomocí programu Kerry

Při vyhledávání dat prostřednictvím nástroje Kerry postupujte následovně:

- 1 Zobrazte okno vyhledávání programu Kerry Beagle stisknutím kombinace kláves **Alt + mezerník**. Okno pro vyhledávání lze také zobrazit klepnutím levým tlačítkem na ikonu appletu Kerry (psí hlava) v systémové části panelu.
- 2 Do pole *Vyhledat* zadejte hledaný termín. Již zadaný text lze rychle smazat použitím černé šipky vlevo.

Při hledání se nerozlišují velká a malá písmena. Nezávisí na tom, zda používáte velká nebo malá písmena. Pokud chcete vyhledávat části textu, použijte klíčové slovo *OR* (NEBO) (velkými písmeny). Řetězec *Mars OR Venuše* vyhledá všechna data, která obsahují jakýkoliv výskyt slov Mars, Venuše nebo obou. Pokud chcete některé termíny hledání vynechat, použijte před nimi znak mínus (-). Řetězec *Mars OR Venuše* vyhledá všechna data, která obsahují jakýkoliv výskyt slova Mars, ale neobsahují žádný výskyt slova Venuše. Pokud chcete vyhledat přesné znění věty, uzavřete větu do uvozovek. Pokud má výsledek hledání obsahovat pouze určité typy souborů, specifikujte příponu souboru za řetězcem *ext:*. Výraz *Mars ext : xml* nalezne všechny soubory XML, které obsahují slovo Mars..

- 3** Rozsah hledání vyberte v pravém panelu v oblasti *Zobrazit*. Pokud chcete prohledávat veškerý indexovaný obsah, zvolte položku *Vše*. Podle potřeby lze vyhledávání omezit na indexované *aplikace*, *kontakty*, *dokumenty sady Office*, *rychlé zprávy a konverzace*, *obrázky*, soubory *médií*, *webové stránky* nebo jiné *názvy souborů nebo cesty*. Rozsah lze změnit před nebo po dokončení hledání.

Pořadí výsledků lze změnit v pravém panelu v části *Seřadit podle*. Pokud chcete výsledky řadit podle typu, klepněte na sloupec *Typ*. Lze také řadit podle *data*, *názvu* a *Relevance*. Směr řazení lze změnit před nebo po dokončení hledání.

Výsledky lze omezit datem poslední úpravy. Pokud mají být zobrazeny všechny výsledky nezávisle na datu poslední úpravy, v pravém panelu klepněte na položku *Jakéhokoliv data*. Klepnutím na příslušnou položku v pravém panelu lze zobrazit položky, které byly změněny během dneška, tohoto týdne, měsíce nebo roku. Tuto položku lze měnit před nebo po dokončení hledání.

- 4** Hledání spustíte stisknutím klávesy Enter nebo klepnutím na ikonu napravo od pole pro hledání. Výsledky se zobrazí v hlavní oblasti okna.

Výsledky se zobrazí v okně ve zvoleném pořadí. Klepnutím na libovolnou položku ji aktivujete. Pokud chcete namísto nalezeného souboru otevřít složku, která tento soubor obsahuje, klepněte na název složky napravo od názvu souboru. Další informace o položce zobrazíte klepnutím na ikonu s písmenem *i* nalevo.

Rozsah vyhledávání, směr řazení nebo časové omezení lze kdykoliv změnit klepnutím na příslušnou položku v panelu napravo.

Mezi stránkami seznamu výsledků lze procházet pomocí příkazů *Předchozí výsledky* a *Další výsledky*. Počet nalezených položek je zobrazen ve spodní části okna.

11.2 Konfigurace programu Kerry

Konfiguraci programu Kerry lze změnit klepnutím pravým tlačítkem na ikonu programu a zvolením příkazu *Nastavit Kerry...* nebo klepnutím v hlavním okně programu Kerry na položku *Nastavit*. Dialogové okno konfigurace obsahuje čtyři karty.

Na kartě *Hledání* lze nastavit položky *Výchozí třídění výsledků*, *Maximální počet zobrazených výsledků* na jedné stránce nebo klávesové zkratky aktivace vyhledávání pomocí programu Hledání Kerry Beagle.

Na kartě *Indexování* lze nastavit, zda má být služba indexování programu Beagle automaticky spouštěna i při práci počítače na baterie. Lze také určit složky, které mají být programem Hledání Kerry Beagle indexovány, a které nemají být indexovány vůbec. Podrobné pokyny získáte v odkazech [11.2.1 – „Indexování více adresářů“](#) (strana 195) a [11.2.2 – „Vyloučení souborů a adresářů z indexace“](#) (strana 196).

Na kartě *Backendy* lze zvolit, které z dostupných backendů programu Beagle mají být povoleny. Backend lze zakázat zrušením zaškrtnutí příslušného políčka. Pokud například nechcete, aby byly konverzace programu Kopete indexovány pomocí programu Kerry Beagle, zrušte zaškrtnutí políčka backendu *Kopete*.

Stav démona Beagle lze zkontrolovat na kartě *Stav démona*. Na této kartě lze démona ručně spustit nebo ukončit. Pokud chcete využívat funkci Hledání Kerry Beagle, musí být démon spuštěn.

11.2.1 Indexování více adresářů

Ve výchozím nastavení indexuje aplikace Kerry pouze domovskou složku uživatele. Pokud nechcete indexovat svou domovskou složku, zrušte zaškrtnutí políčka *Indexovat můj domovský adresář* na kartě *Indexace* dialogového okna Nastavení vyhledávání. Pokud chcete indexovat více složek, postupujte následovně:

- 1 Pokud ještě není zobrazeno dialogové okno nastavení programu Kerry Beagle, klepněte v systémové části panelu pravým tlačítkem myši na ikonu programu Kerry a zvolte příkaz *Nastavit Kerry*.
- 2 Klepněte na kartu *Indexace*.
- 3 Klepněte na tlačítko *Přidat*, které se nachází ve střední části (*Index*) karty.

- 4 V zobrazeném dialogovém okně zvolte složku, která má být indexována, a klepněte na tlačítko *OK*.
- 5 Klepněte na tlačítko *OK*.

11.2.2 Vyloučení souborů a adresářů z indexace

Pokud chcete některé složky nebo soubory vyloučit z procesu indexování programu Kerry, postupujte následovně:

- 1 Pokud ještě není zobrazeno dialogové okno nastavení programu Kerry Beagle, klepněte v systémové části panelu pravým tlačítkem myši na ikonu programu Kerry a zvolte příkaz *Nastavit Kerry*.
- 2 Klepněte na kartu *Indexace*.
- 3 Klepněte na tlačítko *Přidat* ve spodní části karty (*Soukromí*).
- 4 V následujícím dialogovém okně vybráním možnosti *Složka* zvolte složku, kterou nechcete indexovat. Zadejte cestu k této složce do textového pole nebo stiskněte tlačítko složky a vyberte ji v souborovém dialogu.

Soubory, které nechcete indexovat, také lze zvolit vybráním možnosti *Vzor jména souboru* a upřesněním vzoru souboru.

- 5 Klepněte na tlačítko *OK*.

Správa tiskáren

Tiskárny mohou být připojeny buď přímo k počítači, nebo se k nim dá přistupovat prostřednictvím sítě. Existuje několik způsobů, jak v produktu SUSE Linux Enterprise® nastavit tiskárnu: Pomocí programu YaST, správcem tisku prostředí KDE nebo prostřednictvím příkazového řádku. Tato kapitola popisuje, jak nastavit tiskárny pomocí Správce tisku prostředí KDE. Po správném nakonfigurování můžete k tiskárně přistupovat z jakékoliv aplikace.

Více informací o správě tiskáren pomocí služby iPrint® naleznete v *Uživatelské příručce služby iPrint* zde: <http://www.novell.com/documentation/sled10/>.

Poznámka: Řešení problémů

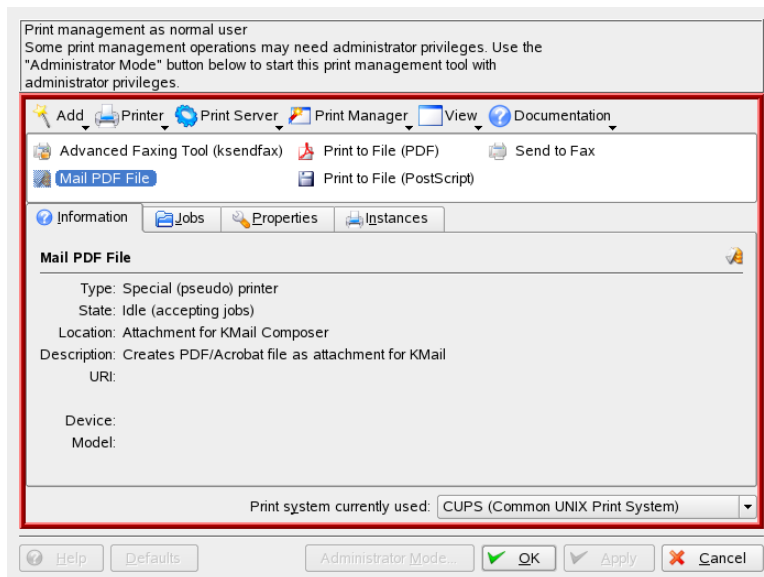
Máte-li problémy s nastavením tiskárny, zeptejte se správce systému. Pro správce je nastavení tiskáren do hloubky rozebráno zde: 20 – „*Printer Operation*“ (↑Deployment Guide).

12.1 Instalace tiskárny

Předtím než budete moci nainstalovat tiskárnu, je nutné znát heslo účtu `root` a mít připraveny informace o tiskárně. V závislosti na způsobu připojení tiskárny může být nutné znát adresu nebo hostitele protokolu TCP/IP nebo adresu URI tiskárny, případně můžete potřebovat také ovladač tiskárny. Mnoho ovladačů pro běžné typy tiskáren je dodáváno se systémem SLED. Pokud pro tiskárnu nemůžete nalézt ovladač, podívejte se na webové stránky výrobce tiskárny.

Chcete-li nastavit tiskárnu v prostředí KDE, spusťte nástroj Správce tisku pomocí hlavního menu (*Nástroje > Tisk > Správce tisku*). Můžete také stisknout klávesu Alt + F2 a zadat příkaz `kcontrol`. V levé části navigačního panelu Ovládacího centra prostředí KDE klepněte na možnost *Periférie > Tiskárny*.

Obrázek 12.1 *Správce tisku*



S pomocí průvodce můžete jako uživatel `root` nastavit tiskárnu následovně: Nejste-li si jisti, kterou možnost máte vybrat a kterou informaci zadat, zeptejte se správce systému.

Detailní informace o přístupu a konfiguraci síťové tiskárny systému Windows naleznete zde: [9.5 – „Konfigurace a přístup k tiskárně v síti systému Windows“](#) (strana 174).

- 1 Zvolte *Režim správce* a zdejte heslo uživatele `root`.
- 2 Klepněte na tlačítko *Přidat* a zvolte *Přidat tiskárnu/třidu*. Zobrazí se *Průvodce přidáním tiskárny*.
- 3 Klepněte na tlačítko *Další*.
- 4 Vyberte typ připojení této tiskárny. K dispozici jsou následující možnosti:

- *Místní tiskárna (paralelní, sériové, USB)*: Tiskárna připojená k počítači pomocí paralelního, sériového nebo USB připojení.
- *Vzdálená fronta LPD*: Tiskárna připojená k jinému systému UNIX nebo Linux, ke kterému lze přistupovat prostřednictvím sítě TCP/IP (například tiskárna připojená k jinému systému Linux v síti).
- *Tiskárna sdílená pomocí protokolu SMB (Windows)*: Tiskárna připojená k jinému systému, který sdílí tiskárnu protokolem SMB (například tiskárna připojená k počítači se systémem Microsoft Windows).
- *Sít'ová tiskárna (TCP)*: Tiskárna připojená k síti pomocí protokolu TCP.
- *Vzdálený server CUPS (IPP/HTTP)*: Tiskárna připojená k jinému systému Linux v téže síti, ve kterém je spuštěn server CUPS, nebo tiskárna nakonfigurovaná v jiném operačním systému používajícím protokol IPP.
- *Sít'ová tiskárna w/IPP (IPP/HTTP)* : Tiskárna připojená k síti pomocí protokolu IPP/HTTP.
- *Jiný typ tiskárny*: Nepatří-li tiskárna do žádné z výše uvedených skupin, vyberte tuto možnost.
- *Třída tiskáren*: Chcete-li nalézt tiskárny dle určité třídy, zvolte tuto možnost.

5 Klepněte na tlačítko *Další* a zadejte informace vyžadované volbou. V posledním dialogu průvodce klepněte na tlačítko *Dokončit*. Průvodce bude ukončen.

6 Klepnutím na tlačítko *OK* zavřete dialogové okno nástroje *Správce tisku*.

Při tisku z aplikace v prostředí KDE nyní můžete tuto tiskárnu vybrat v dialogu aplikace KPrinter a spustit tiskovou úlohu. Více informací o zasílání a sledování tiskových úloh v prostředí KDE naleznete zde: **12.4 – „Spouštění tiskových úloh v prostředí KDE“** (strana 200).

12.2 Změna nastavení tiskárny

1 Spust'te nástroj Správce tisku pomocí hlavního menu (*Nástroje > Tisk > Správce tisku*).

- 2 Zvolte *Režim správce* a zadejte heslo uživatele `root`.
- 3 V části obrazovky, která zobrazuje seznam dostupných tiskáren, vyberte tiskárnu, u které chcete upravit nastavení.
- 4 Klepněte na ni pravým tlačítkem a vyberte *Konfigurovat*.
- 5 Upravte vlastnosti v konfiguračním dialogu a klepněte na tlačítko *OK*.

12.3 Odstranění tiskárny

- 1 Spustíte nástroj Správce tisku pomocí hlavního menu (*Nástroje > Tisk > Správce tisku*).
- 2 Zvolte *Režim správce* a zadejte heslo uživatele `root`.
- 3 V části obrazovky, která zobrazuje seznam dostupných tiskáren, vyberte tiskárnu, kterou chcete odstranit.
- 4 Klepněte na ni pravým tlačítkem a vyberte *Odstranit*.
- 5 Klepnutím na tlačítko *OK* zavřete dialogové okno nástroje *Správce tisku*.

12.4 Spouštění tiskových úloh v prostředí KDE

V prostředí KDE se obvykle tiskové úlohy spouští pomocí aplikace KPrinter. Tato aplikace je spouštěna automaticky, vždy když stisknete z aplikace v prostředí KDE. V dialogu aplikace KPrinter můžete vybrat tiskárnu a upravovat *Vlastnosti* tiskových úloh, jako je orientace stránky, počet stránek na list a duplexní tisk.

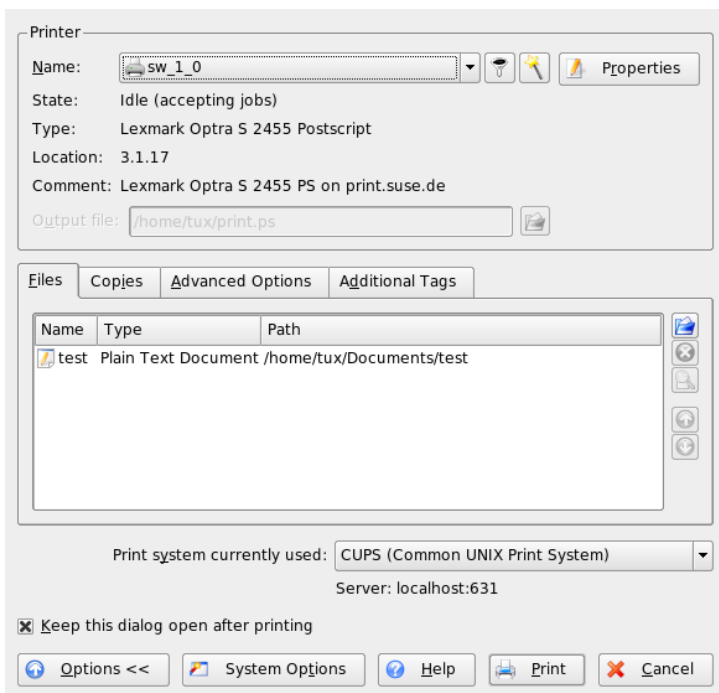
Tip: Zasílání souborů do tiskárny bez spuštění příslušné aplikace

Aplikaci KPrinter můžete také spustit ručně stisknutím klávesy `Alt + F2` a zadáním příkazu `kprinter`. To může být užitečné, chcete-li vytisknout jeden či více

souborů, aniž byste museli spouštět příslušnou aplikaci k zobrazení nebo editaci daného souboru. Dialog aplikace KPrinter navíc obsahuje kartu *Soubory*, kde můžete vybrat soubory určené k tisku. Buď je přetáhnete z plochy do seznamu, nebo je vyhledejte pomocí souborového dialogu.

Chcete-li zadat počet kopií a různé další možnosti, klepněte na tlačítko *Rozbalit* vlevo dole. Okno se rozšíří a zobrazí se tři karty: *Kopie*, *Pokročilá nastavení* a *Další tagy*. Viz 12.2 – „Spouštění tiskové úlohy pomocí aplikace KPrinter“ (strana 201).

Obrázek 12.2 Spouštění tiskové úlohy pomocí aplikace KPrinter

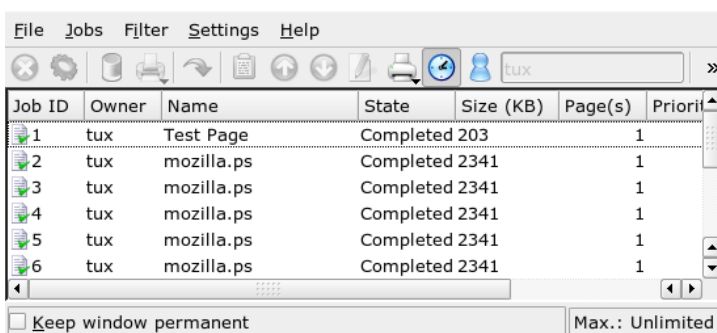


Karta *Kopie* určuje výběr stránek (všechny stránky ve vybraném dokumentu, aktuálně vybraná stránka nebo rozsah stránek) a počet kopií. Také můžete vytisknout pouze sudé nebo liché stránky vybraného dokumentu. Chcete-li zadat ještě další informace o tiskové úloze, použijte kartu *Pokročilá nastavení*. Je-li to třeba, zadejte libovolné *Účetní informace* nebo nastavte vlastní popisek do záhlaví a zápatí stránky. Také zde může být nastavena *Priorita úlohy*. Poslední karta, *Další tagy*, je potřebná zřídka. Jakmile je tisková úloha zapsána, je možné sledovat její průběh za pomoci nástroje KJobViewer.

12.5 Sledování tiskových úloh v prostředí KDE

Spustíte nástroj KJobViewer z hlavní nabídky nebo příkazem `kjobviewer` z příkazového řádku. Zobrazí se okno podobné tomuto: 12.3 – „Sledování tiskových úloh pomocí nástroje KJobViewer“ (strana 202) se seznamem všech tiskových úloh zařazených k tiskárně. Dokud není tisková úloha aktivní, můžete ji upravovat. To můžete provést použitím záznamů v nabídce *Úlohy*.

Obrázek 12.3 Sledování tiskových úloh pomocí nástroje KJobViewer



Pokud například chcete zkontrolovat, zda jste zaslali do tiskárny správný dokument, můžete úlohu pozastavit a opět obnovit, když se rozhodnete k tisku. Vlastní tiskové úlohy můžete odebírat z fronty pomocí možnosti *Odstranit*. Chcete-li změnit tiskárnu, vyberte jinou tiskárnu pomocí možnosti *Přesunout do tiskárny*.

Pomocí možnosti *Restartovat* můžete dokument znovu vytisknout. Pokud tak chcete učinit, vyberte možnost *Filtr > Přepnout na dokončené úlohy*, vyberte požadovaný dokument a vyberte možnost *Úlohy > Restartovat*. Klepnutím na možnost *Úlohy > IPP zprávy úlohy* zobrazíte technické detaily úlohy. Použitím možností *Úlohy > Zvýšit prioritu* a *Úlohy > Snížit prioritu* můžete nastavit prioritu úlohy podle toho, jak rychle potřebujete mít dokument vytištěn.

Možnost *Filtr* vám umožňuje přepínání mezi různými tiskárnami, dokončenými a nedokončenými úlohami nebo zobrazení pouze tiskových úloh použitím možnosti *Zobrazovat pouze úlohy uživatele*. Aktuální uživatel je potom zobrazen v pravém horním poli.

Nastavení > Konfigurovat KJobViewer otevře konfigurační dialog. Zde lze stanovit maximální počet zobrazovaných tiskových úloh. Zadejte do pole číslo nebo použijte ke stanovení hodnoty posuvník napravo. Chcete-li nastavení uložit, klepněte na tlačítko *OK*, chcete-li dialogové okno zavřít bez uložení, klepněte na tlačítko *Zrušit*.

Ikony na panelu nástrojů korespondují s funkcemi dosažitelnými pomocí nabídky. Po držením kurzoru myši nad jednou z těchto ikon se zobrazí pomocný text popisující danou funkci.

Seznam úloh se skládá z osmi sloupců. ID úlohy je automaticky přiřazeno tiskovým systémem k identifikaci rozličných úloh. Další sloupec obsahuje uživatelské jméno uživatele, který danou úlohu zaslal, následované jménem souboru dokumentu. Sloupec stav zobrazuje, je-li úloha stále ve frontě, zda právě probíhá tisk nebo je již dokončena. Dále je zobrazena velikost dokumentu v kilobajtech a počet stránek. Výchozí priorita 50 může být podle potřeby zvýšena nebo snížena. Účetní informace mohou být střediska nákladů nebo jiné specifické informace. Pokud na seznam klepnete pravým tlačítkem myši, zobrazí se pod kurzorem myši nabídka *Úlohy*, ze které můžete vybrat další akci. Pro dokončené úlohy je dostupných pouze několik funkcí. Pokud aktivujete možnost *Keep window permanent*, spustí se nástroj KJobViewer automaticky při příštím přihlášení.

Část III. Internet

Správa síťových připojení

Abyste mohli prohlížet síť Internet nebo přijímat a odesílat e-mailové zprávy, musí být v programu YaST nakonfigurováno připojení k Internetu. V závislosti na prostředí v programu YaST vyberte, zda má být používán program NetworkManager. V prostředí KDE pak můžete vytvářet připojení k Internetu pomocí programu NetworkManager nebo KInternet.

Chcete-li zobrazit seznam kritérií, která vám pomohou se rozhodnout, zda použít program NetworkManager, podívejte se na následující odkazy: Část „Managing Network Connections with NetworkManager“ (30 – „*Basic Networking*“, ↑Deployment Guide) a Část „Integration in Changing Operating Environments“ (25 – „*Mobile Computing with Linux*“, ↑Deployment Guide).

13.1 Používání apletu KNetworkManager

Aplet programu NetworkManager by se měl spouštět automaticky společně s grafickým prostředím. Aplet se pak zobrazuje jako ikona v systémové části panelu. Je-li aplet spuštěný, můžete v jakýkoli čas vybrat explicitní síť určenou k použití. Tento výběr má přednost před automatickou volbou sítě. Vybraná síť se používá, dokud je k dispozici. Jakmile je nedostupná, pokusí se program NetworkManager automaticky připojit k jiné dostupné síti.

Pokud není aplet KNetworkManager spuštěn, lze jej spustit příkazem `knetworkmanager`. Když je aplet spuštěn, zobrazuje se v systémové části panelu

ikona zobrazující stav sítě. Ikona na panelu mění vzhled v závislosti na stavu síťového připojení:



Bylo navázáno drátové připojení.



Připojení k Internetu není v současnosti navázáno.



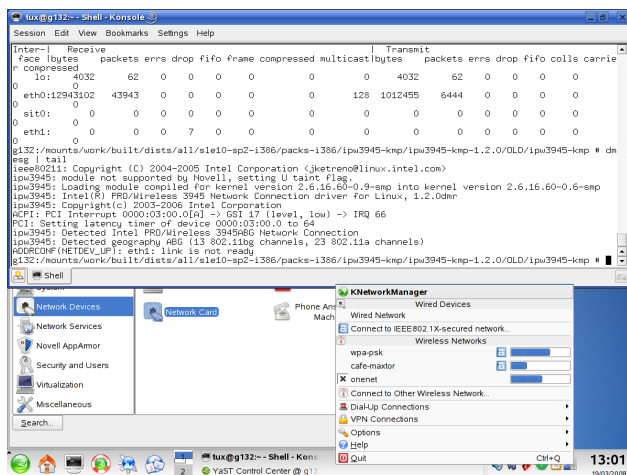
Bylo navázáno bezdrátové připojení. Modré čárky ukazují sílu signálu. Vyšší počet modrých čárek znamená silnější signál.



Připojení se právě navazuje nebo ukončuje.

Klepnutím pravým tlačítkem myši na ikonu otevřete nabídku apletu KNetworkManager s různými možnostmi správy síťového připojení. Viz [13.1 – „Sítě dostupné pro aplet KNetworkManager“](#) (strana 208). Nabídka obsahuje dostupná síťová připojení pro drátová i bezdrátová zařízení. Pokud nad jednou z položek podržíte kurzor myši, zobrazí se detaily o daném připojení. V nabídce je zaškrtnuto aktuálně používané připojení.

Obrázek 13.1 Sítě dostupné pro aplet KNetworkManager



13.1.1 Bezdrátové sítě

V nabídce se zobrazuje síla signálu bezdrátových sítí. Šifrované bezdrátové sítě jsou označeny ikonou zámku. Chcete-li se připojit k šifrované síti, vyberte ji v seznamu. V dialogu, který se zobrazí, vyberte typ *šifrování* používaný v síti a zadejte příslušné *heslo* nebo *klíč*.

Tip: Skryté sítě

Chcete-li se připojit k síti, která nevysílá svůj identifikátor ESSID (Service Set Identifier) a nemůže být proto zjištěna automaticky, vyberte položku *Připojit k jiné bezdrátové síti*. V zobrazeném dialogovém okně zadejte identifikátor ESSID a podle potřeby nastavte parametry šifrování.

Chcete-li zobrazit všechny důvěryhodné a nedůvěryhodné sítě, klepněte na *Volby > Zobrazit sítě*.

13.1.2 Vytáčená připojení

Pro přístup k vytáčeným připojením vyberte *Vytáčená připojení*. Pokud už byla vytáčená připojení vytvořena, spustíte připojení poklepáním na to, které chcete použít. *Nastavení vytáčených připojení* spustí program YaST, ve kterém můžete definovat nové vytáčené připojení. Podrobnosti naleznete v Část „Modem“ (30 – „Basic Networking“, ↑Deployment Guide).

13.1.3 Použití programu NetworkManager se sítí VPN

Program NetworkManager podporuje několik technologií VPN. Pokud je chcete používat, nainstalujte nejprve podporu programu NetworkManager pro technologii VPN. Máte na výběr z následujících možností:

- NovellVPN,
- OpenVPN,
- vpnc (Cisco).

Podporu sítí VPN obsahují balíčky `NetworkManager-novellvpn`, `NetworkManager-openvpn` a `NetworkManager-vpns`.

Chcete-li pomocí programu `NetworkManager` nakonfigurovat nové připojení VPN, klepněte na aplet `KNetworkManager` a postupujte následovně:

- 1 Vyberte položku *Připojení k VPN > Nastavit VPN*.
- 2 Pokud chcete spustit průvodce konfigurací, klepněte na tlačítko *Přidat a Vpřed*.
- 3 V následujícím dialogu vyberte typ připojení VPN, který chcete vytvořit.
- 4 V poli *Název připojení* toto připojení pojmenujte.
- 5 Zadejte všechny informace potřebné pro použitý typ připojení. Pokud například nastavujete připojení OpenVPN, zadejte položku *Brána* a vyberte způsob ověřování pomocí položky *Typ připojení*. V závislosti na vybraném připojení vyplňte ostatní požadované volby.

Nastavení také můžete načíst z uloženého konfiguračního souboru klepnutím na tlačítko *Importovat uložené nastavení* a výběrem uloženého souboru pomocí standardního souborového dialogu.

- 6 Klepněte na tlačítko *Vpřed*.

Po nakonfigurování můžete síť VPN vybrat pomocí položky *Připojení k VPN*. Připojení VPN ukončete klepnutím na tlačítko *Odpojit VPN*.

13.1.4 Program `NetworkManager` a bezpečnost

Program `NetworkManager` rozlišuje mezi dvěma typy bezdrátového připojení: důvěryhodným a nedůvěryhodným. Důvěryhodné připojení je jakákoli síť, kterou jste explicitně vybrali. Všechny ostatní jsou nedůvěryhodné. Důvěryhodná připojení jsou identifikována názvem a adresou MAC přístupového bodu. Důvěryhodná připojení jsou identifikována názvem a adresou MAC přístupového bodu.

Pokud není k dispozici pevné připojení, bude program `NetworkManager` hledat dostupné bezdrátové sítě. Pokud bude nalezeno více důvěryhodných sítí, bude automaticky pou-

žita síť, která byla použita naposledy. Jsou-li všechny sítě nedůvěryhodné, počká program NetworkManager na vaši volbu.

Pokud se změní nastavení šifrování, ale název a adresa MAC zůstanou stejné, pokusí se program NetworkManager připojit, ale nejprve požádá o potvrzení nového nastavení šifrování a o zadání jakýchkoli změn, například nového klíče.

V systému vybaveném pouze bezdrátovým připojením nespouští program NetworkManager při startu připojení automaticky. Aby bylo připojení navázáno, je třeba se nejprve přihlásit. Chcete-li zpřístupnit bezdrátové připojení i bez přihlášení, nakonfigurujte v programu YaST důvěryhodné připojení (pokyny naleznete v Část „Configuration with YaST“ (29 – „Wireless Communication“, ↑Deployment Guide)). Pro program NetworkManager jsou při startu systému dostatečně důvěryhodná pouze bezdrátová připojení nakonfigurovaná v programu YaST.

Pro program NetworkManager jsou při startu systému dostatečně důvěryhodná pouze bezdrátová připojení nakonfigurovaná v programu YaST. Tím se zaručí, že přidružení karty bude opravdu zrušeno.

13.1.5 Vypnutí sítě v prostředí KDE

Pokud se nacházíte v letadle nebo jakémkoli jiném prostředí, ve kterém je bezdrátové připojení k síti zakázáno, můžete ho pomocí apletu KNetworkManager snadno vypnout. Můžete také vypnout všechna síťová připojení, pevná i bezdrátová.

Bezdrátové sítě v prostředí KDE vypnete klepnutím pravým tlačítkem myši na aplet KNetworkManager a vybráním možnosti *Volby > Zakázat bezdrátové*. Chcete-li bezdrátové sítě opět zapnout, klepněte pravým tlačítkem myši na aplet KNetworkManager a vyberte možnost *Volby > Povolit bezdrátové*.

Všechny sítě v prostředí KDE vypnete klepnutím pravým tlačítkem myši na aplet KNetworkManager a vybráním položek *Volby > Přepnout do režimu offline*. Chcete-li všechny sítě opět zapnout, klepněte pravým tlačítkem myši na aplet KNetworkManager a vyberte položky *Volby > Přepnout do režimu online*.

13.2 Program KInternet

Pokud nepoužíváte program NetworkManager, ale používáte prostředí KDE, můžete svá internetová připojení spravovat programem KInternet. Pokud nebyl nainstalován při výchozí instalaci, nainstalujte balíček `kinternet` pomocí programu YaST. Program zkontroluje, zdali je možné vytvořit připojení k Internetu. Pokud to možné je, objeví se v pravé části panelu prostředí KDE automaticky ikona programu KInternet v podobě zásuvky. Ikona na panelu mění vzhled v závislosti na stavu síťového připojení:



Připojení k Internetu není v současnosti navázáno.



Připojení se právě navazuje nebo ukončuje.



Spojení bylo navázáno.



Jsou přenášena data z nebo do sítě Internet.



Nastala chyba. Pokud už bylo vytvořeno připojení programem YaST, použijte funkci *Zobrazit záznam* k určení důvodu této chyby. Zobrazte nabídku klepnutím pravým tlačítkem myši na ikonu programu KInternet.



Připojení ještě není aktivní, ale bude vytvořeno jakmile bude podán požadavek.

Klepnutím pravým tlačítkem myši na ikonu programu KInternet zobrazíte nabídku konfigurace. Spustíte konfigurační dialog programu YaST klepnutím na položky *Volby* > *Konfigurovat pomocí YaST*. Po zadání hesla uživatele `root` se program YaST spustí. V závislosti na typu přístupu spustíte v programu YaST konfiguraci modemu, ISDN, sítě nebo DSL

Používáte-li připojení typu ISDN a vybrali jste v programu YaST volbu *Svazování kanálů*, přidejte k existujícímu připojení druhý kanál ISDN pomocí příkazu *Přidat spojení*.

Tím zdvojnásobíte rychlost přenosu (ovšem za vyšší cenu). Aktivujte funkci svazování kanálů, pokud potřebujete stahovat velké soubory. Aktivní funkce svazování kanálu je zřetelná zobrazením červeného plus v levém horním rohu ikony programu KInternet.

Má-li váš počítač více než jedno síťové zařízení a všechny jsou nakonfigurované programem YaST, použijte funkci *Rozhraní* programu KInternet k přepínání mezi těmito zařízeními. Je ale třeba předtím označit tato zařízení v příslušném síťovém dialogu programu YaST jako *Ovládané uživatelem*. Máte-li také různé poskytovatele připojení, vybírejte je použitím funkce *Poskytovatel* v programu KInternet. Poskytovatele lze také nastavit v programu YaST.

Chcete-li navazovat internetová připojení automaticky, použijte funkci *vytáčení na vyžádání* (DoD). Pokud je tato funkce zapnutá, program KInternet se automaticky připojí k vašemu poskytovateli připojení k síti Internet (ISP) jakmile je zaslán požadavek. Po určité době nečinnosti je připojení ukončeno. Připojení pomocí funkce DoD je zřetelné z modrého písmena D, zobrazeného v pravém dolním rohu ikony programu KInternet.

Varování: Správa nákladů

Funkce DoD má smysl, pouze platíte-li poskytovateli přístupu k síti Internet paušální sazbu. Pokud to tak není, může být časté připojování a odpojování velmi drahé.

Chcete-li použít bezdrátovou síťovou kartu k připojení k síti Internet, nakonfigurujte ji v programu YaST podle návodu v příručce *Reference* a ujistěte se, zda je zařízení v tomto programu nastaveno jako *Ovládané uživatelem*. Jakmile je rozhraní nakonfigurováno, můžete použít program KInternet ke správě vašeho bezdrátového připojení.

Přístup k funkcím WLAN programu KInternet získáte zobrazením nabídky klepnutím pravým tlačítkem myši na ikonu programu. Vybráním položky *Bezdrátové připojení* otevřete okno se dvěma kartami Nejprve zkuste vyhledat dostupné bezdrátové sítě, ke kterým se dá připojit. Vyberete kartu *Vyhledat bezdrátové sítě* a spustíte vyhledávání tlačítkem *Vyhledat*. Chcete-li, aby program KInternet průběžně prohledával síťové prostředí, vyberte také možnost *Automatické obnovení*. Aktivujte akustickou odezvu pro každé připojení nalezené funkcí *Akustické vyhledávání*. Každé nalezené připojení je zobrazeno v okně seznamu. Vyberte jedno a klepnutím na tlačítko *Připojit* se k němu připojte. Pokud je k připojení k vybrané síti potřeba další nastavení, klepněte na tlačítko *Spustit YaST* a spustíte síťový modul pro bezdrátová zařízení.

Na kartě *Aktuální připojení* můžete sledovat stav vašeho aktuálního bezdrátového připojení. Levá část této karty nabízí pro dané připojení souhrn všech parametrů síťové adresy a identifikátoru ESSID, kvality signálu, hladiny signálu a šumu, frekvence a rychlosti kanálu a různé parametry šifrování, jako např. typ šifrování a délku šifrovacího klíče. Chcete-li v pravé části okna zobrazit detaily kteréhokoliv z těchto parametrů, vyberte jej ve struktuře stromu.

13.3 Řešení problémů

Mohou nastat problémy s připojením. Metody nápravy těchto problémů a jejich předcházení závisí na použitém nástroji.

13.3.1 KNetworkManager

Některé obvyklé problémy související s programem KNetworkManager jsou: Aplet se nespouští, chybí možnost VPN a problémy s SCPM.

Pokud je síť nastavena na správu programem NetworkManager, měl by se aplet KNetworkManager spouštět automaticky.

Pokud je síť nastavena na správu programem NetworkManager, měl by se aplet KNetworkManager spouštět automaticky. Pokud se aplet nespouští, ujistěte se nejdříve, zda je balíček `NetworkManager-kde` nainstalován.

Pokud je aplet prostředí nainstalován, ale z nějakého důvodu není spuštěn (mohl být omylem ukončen), spusťte jej ručně. Ručního spuštění apletu dosáhnete zadáním příkazu `knetworkmanager` v příkazovém řádku.

Aplet programu NetworkManager neobsahuje možnost VPN

Program NetworkManager, aplety a podpora VPN pro program NetworkManager jsou distribuovány v oddělených balíčcích. Pokud aplet programu NetworkManager neobsa-

huje možnost VPN, zkontrolujte, zda je nainstalován balíček obsahující podporu technologie VPN pro program NetworkManager.

Podpora VPN je obsažena v následujících balíčcích:

- balíček NovellVPN— `NetworkManager-novellvpn`
- balíček OpenVPN— `NetworkManager-openvpn`
- balíček (Cisco)— `NetworkManager-vpns`

SCPM nepřepíná síťovou konfiguraci

Pravděpodobně používáte SCPM zároveň s programem NetworkManager. Program NetworkManager v současnosti neumí pracovat s profily SCPM. Pokud profily SCPM také mění síťová nastavení, nepoužívejte program NetworkManager společně s SCPM. Pokud chcete současně používat nástroje SCPM a NetworkManager, zakažte v konfiguraci SCPM síťový zdroj.

13.3.2 Program KInternet

Mezi problémy programu KInternet patří neúspěšné spouštění appletu nebo nezobrazení všech zařízení.

Applet pracovního prostředí programu KInternet se nespouští

Pokud se applet automaticky nespouští, nejprve zkontrolujte, zda je balíček `kinternet` nainstalován. Pokud je program KInternet nainstalován, ale z nějakého důvodu není spuštěn, je možné jej spustit ručně. Ruční spuštění provedete následovně. V příkazovém řádku zadejte příkaz `kinternet`.

Program KInternet neobsahuje všechna zařízení

Program KInternet ve výchozím nastavení zobrazuje pouze nakonfigurované modemy. Pokud chcete v programu KInternet povolit další síťová rozhraní, povolte v příslušném

dialogovém okně sítě nástroje YaST možnost aktivace zařízení (hodnota *Ovládané uživatelem*).

Procházení webu v aplikaci Konqueror

14

Konqueror není pouze univerzální správce souborů. Jedná se také o moderní webový prohlížeč. Pokud prohlížeč spustíte pomocí ikony na panelu, spustí se aplikace Konqueror v profilu webového prohlížeče. Jako prohlížeč poskytuje aplikace Konqueror procházení pomocí karet, možnost ukládání webových stránek s grafikou, internetová klíčová slova, záložky a podporu jazyka Java a JavaScript.

Obrázek 14.1 Okno prohlížeče aplikace Konqueror



Aplikaci Konqueror spustíte z hlavní nabídky zadáním příkazu `konqueror`. Chcete-li načíst webovou stránku, zadejte do panelu umístění její adresy, například <http://www.suse.com>. Aplikace Konqueror se nyní snaží k této adrese získat přístup a zobrazit stránku. Zadání protokolu (v tomto případě `http://`) na začátek adresy není vyžadováno. Program je schopen adresu automaticky dokončit, tato funkce je však spolehlivá pouze u webových adres. U adres FTP vždy na začátek vstupního pole zadejte `ftp://`.

14.1 Procházení pomocí karet

Pokud často používáte v jeden okamžik více webových stránek, můžete mezi nimi pomocí karet snáze přepínat. Webové stránky můžete načítat do oddělených karet v rámci jediného okna. Díky tomu, že použijete pouze jedno hlavní okno, zůstává pracovní plocha přehlednější. Po odhlášení nabízí správa relací KDE uložení webové relace v aplikaci Konqueror. Při příštím přihlášení načte aplikace Konqueror stejné adresy URL, jaké byly navštíveny naposledy.

Chcete-li otevřít novou kartu, vyberte v nabídce *Okno příkaz > Nová karta* nebo stiskněte kombinaci kláves `Ctrl + Shift + N`. Chcete-li změnit chování karet, přejděte na nabídku *Nastavení, příkaz > Nastavit: Konqueror*. V zobrazeném dialogovém okně vyberte v nabídce *Chování na webu příkaz > Procházení pomocí karet*. Chcete-li namísto nových oken otevírat nové karty, povolte možnost *Otevírat odkazy v nové kartě namísto nového okna*. Panel s kartami lze také skrýt pomocí příkazu *Skrýt panel s kartami, je-li otevřena jen jedna karta*. Další možnosti zobrazíte stisknutím tlačítka *Pokročilé možnosti*.

14.2 Automatický posun

Obvykle se pro zobrazení informací ve spodní části stránky používá posouvání myši. Při některých příležitostech je však výhodnější nepoužívat myš. Velmi pohodlné může být použití kombinací kláves namísto přesouvání rukou z klávesnice.

Pro automatický posun dolů použijte klávesu `Shift + ↓`. Tím se bude stránka posunovat dolů bez dalšího zásahu. Rychlost lze zvýšit dalším stisknutím kláves `Shift + ↓`. Stisknutím kláves `Shift + ↑` se rychlost posouvání sníží. Posunování zastavíte stisknutím klávesy `↓`.

14.3 Profily

14.1 – „Procházení pomocí karet“ (strana 218) popisuje způsob práce s kartami v aplikaci Konqueror. V profilu můžete ukládat karty s adresami URL a umístění okna. To se liší od výše uvedené správy relací. Pomocí profilů jsou vaše karty ihned k dispozici bez zdlouhavého spouštění správy relací.

Chcete-li vytvořit profil, proveďte následující postup:

- 1 Přejděte na kartu *Nastavení* > *Nastavit profily pohledu*.
- 2 V zobrazeném dialogovém okně zadejte název do pole *Název profilu*.
- 3 Chcete-li uložit adresy URL, vyberte možnost *Uložit URL do profilu*.
- 4 Chcete-li zachovat umístění a velikost oken, vyberte možnost *Uložit velikost okna do profilu*.
- 5 Potvrďte klepnutím na tlačítko *Uložit*.

Až budete příště potřebovat tuto skupinu karet, přejděte na položku *Nastavení* > *Načíst profil pohledu* a vyberte název uvedený v nabídce. Po vybrání obnoví aplikace Konqueror tyto karty.

14.4 Ukládání webových stránek a grafiky

Jako v jiných prohlížečích je možné ukládat webové stránky. Chcete-li to provést, vyberte možnost *Umístění* > *Uložit jako* a zadejte název souboru HTML. Stránka se uloží bez obrázků. Chcete-li archivovat celou webovou stránku včetně obrázků, vyberte možnost *Nástroje* > *Archivovat webovou stránku*. Aplikace Konqueror doporučuje název souboru, který lze obvykle přijmout. Název souboru končí řetězcem `.war`, příponu webových archivů. Chcete-li později zobrazit uložený webový archiv, klepněte na odpovídající soubor a webová stránka se zobrazí v prohlížeči Konqueror i s obsaženými obrázky.

14.5 Hledání v aplikaci Konqueror

Hledání v aplikaci Konqueror je velmi pohodlné. Je možné použít panel hledání nebo webové zkratky.

14.5.1 Použití panelu hledání

Aplikace Konqueror obsahuje panel hledání, ve kterém je možné vybrat z mnoha vyhledávačů. Chcete-li hledat určitý výraz, postupujte následujícím způsobem:

- 1 Spustíte aplikaci Konqueror.
- 2 Najdete panel hledání. Nachází se vpravo od panelu s umístěním.
- 3 Klepněte na ikonu uvnitř panelu hledání. Z místní nabídky vyberte vyhledávací stroj.
- 4 Zadejte hledaný výraz a stiskněte klávesu Enter. Výsledek se zobrazí v aplikaci Konqueror.

Pokud potřebujete vyhledávací stroj, který v rozbalovací nabídce není uveden, přidejte jej tímto způsobem:

Postup 14.1 *Přidání dalších vyhledávacích strojů.*

- 1 Spustíte aplikaci Konqueror.
- 2 Klepněte na ikonu v panelu hledání.
- 3 Vyberte možnost *Vybrat vyhledávací stroje*.
- 4 Zkontrolujte, zda je aktivována možnost *Povolit webové zkratky*.
- 5 Povolte odpovídající vyhledávače a zavřete dialogové okno klepnutím na tlačítko *Ok*. Vybraný vyhledávač můžete zobrazit klepnutím na ikonu v panelu hledání.

14.5.2 Používání webových zkratek

Každý definovaný vyhledávač je připojen k *webové zkratce*. Tuto zkratku lze zadat na panel umístění.

Chcete-li zobrazit již definované položky, přejděte na položku *Nastavení > Nastavit: Konqueror > Webové zkratky*. Jsou zde uvedeny názvy poskytovatelů vyhledávání a jejich zkratky. Aplikace Konqueror definuje mnoho vyhledávacích strojů. Například Google, Yahoo a Lycos a velký počet méně obvyklých prostředků, například databázi akronymů, Internetovou databázi filmů a hledání aplikací KDE.

Pokud zde nenajdete svůj oblíbený vyhledávač, snadno můžete definovat nový. Pokud například chcete hledat zajímavé články na webu Cool Solutions™ společnosti Novell, přejděte na adresu <http://www.novell.com/cool solutions>, najdete stránku hledání a zadejte hledaný dotaz. Tento postup lze následujícím způsobem zjednodušit:

Postup 14.2 Vytváření nových webových zkratek

- 1 Přejděte na panel hledání, klepněte na ikonu a vyberte možnost *Vybrat vyhledávací stroje*.
- 2 Zkontrolujte, zda je aktivována možnost *Povolit webové zkratky*.
- 3 Klepněte na tlačítko *Nový*.
- 4 Vytvoření nové webové zkratky:
 - 4a Do pole *Jméno poskytovatele vyhledávání* zadejte jméno webové zkratky.
 - 4b Zadejte vyhledávací URI. Stisknutím kláves Shift + F1 a klepnutím do pole lze zobrazit malou nápovědu. Hledaný dotaz je zadán řetězcem \{ @ \}. Při výzvě se vloží na odpovídající místo. Pomocí řetězce <http://search.novell.com/qfsearch/SearchServlet?sortbydate=true&noredirect=true&index=Cool+Solutions&query=\{ @ \}> lze hledat v databázi Novell Cool Solutions.
 - 4c Zkratky zadejte do pole *Zkratky URI*. Zkratka může být více než jedna, oddělená tečkami.

5 Pokračujte klepnutím na tlačítko *Ok*.

Tip: Přímé otevření zkratek bez otevření aplikace Konqueror

Chcete-li zadat webovou zkratku, není třeba spouštět aplikaci Konqueror. Zkratku je také možné volat přímo. Z hlavní nabídky vyberte příkaz *Spustit příkaz* nebo stiskněte klávesy Alt + F2. Po zobrazení dialogového okna zadejte zkratku s hledaným výrazem.

Po vytvoření webové zkratky, například `nc`, ji můžete použít na panelu s umístěním. Výsledek se zobrazí v aktuálním okně.

14.6 Záložky

Často navštěvované stránky si nemusíte pamatovat a opakovaně zadávat jejich adresy. Tyto adresy URL si můžete uložit pomocí nabídky *Záložky*. Stejně jako webové adresy lze tímto způsobem uložit také odkazy na libovolný adresář na místním disku.

Chcete-li v aplikaci Konqueror vytvořit novou záložku, klepněte na položku *Záložky > Přidat záložku*. Všechny dříve přidané záložky jsou uvedeny jako položky v této nabídce. Soubor záložek je vhodné uspořádat podle předmětu do hierarchické struktury, abyste neztratili odkazy na různé položky. Pomocí příkazu *Nová složka záložek* můžete vytvořit novou podskupinu záložek. Vybráním příkazu *Záložky > Upravit záložky* lze otevřít editor záložek. Tento program umožňuje organizovat, uspořádat, přidávat a odstraňovat záložky.

Pokud používáte jako další prohlížeč aplikaci Netscape, Mozilla nebo Firefox, není třeba záložky opakovaně vytvářet. Možnost *Soubor > Importovat > Importovat záložky z Netscapu* umožňuje zahrnout záložky z aplikací Netscape a Mozilla do aktuálního souboru záložek. Obrácený postup lze provést pomocí příkazu *Exportovat do záložek Netscapu*.

Záložky můžete změnit, pokud na ně klepnete pravým tlačítkem. Zobrazí se místní nabídka, ve které lze vybrat požadovanou akci (vyjmutí, kopírování, odstranění atd.). Až budete s výsledkem spokojeni, uložte záložky pomocí příkazu *Soubor > Uložit*. Pokud pouze chcete změnit jméno nebo odkaz, klepněte pravým tlačítkem na položku na panelu nástrojů a vyberte možnost *Vlastnosti*. Zadejte jméno a umístění a potvrďte klepnutím na tlačítko *Aktualizovat*.

Chcete-li uložit seznam záložek a získat k nim okamžitý přístup, můžete je v aplikaci Konqueror zobrazit. Vyberte příkaz *Nastavení > Panely nástrojů > Panel se záložkami (Konqueror)*. V aktuálním okně aplikace Konqueror se automaticky zobrazí panel se záložkami.

14.7 Java a JavaScript

Tyto dva jazyky je třeba nezaměňovat. Java je objektově orientovaný platformě nezávislý programovací jazyk společnosti Sun Microsystems. Je často používán pro malé programy (aplety) spouštění prostřednictvím Internetu například za účelem bankovníctví, konverzace a nakupování. JavaScript je interpretovaný skriptovací jazyk používaný zejména k vytvoření dynamicky strukturovaných webových stránek, například nabídek a dalších efektů.

Aplikace Konqueror umožňuje tyto dva jazyky povolit nebo zakázat. To je možné provést na základě domény, což umožňuje určitým serverům povolit přístup a jiným serverům přístup zakázat. Jazyky Java a JavaScript jsou často zakázány z důvodu zabezpečení. Některé webové stránky ale požadují ke správnému zobrazení jazyk JavaScript.

14.8 Povolení filtrů pro blokování reklamy

Některé webové stránky otvírají obtížná reklamní okna. Aplikace Konqueror umožňuje tato okna zablokovat. Pokračujte následujícím způsobem:

Postup 14.3 *Blokování obtížné reklamy*

- 1 Spustíte aplikaci Konqueror.
- 2 Vyberte položku *Nastavení > Nastavit: Konqueror > AdBlock filtry*.
- 3 Aktivujte možnost *Povolit filtry*.
- 4 Klepněte na tlačítko *Vložit*.

5 Zadejte výraz pro filtrované webové stránky. Například:

`http://www.example.com/*`

Veškerý obsah z této webové adresy bude filtrován.

14.9 Další informace

Další otázky nebo problémy, které se mohou vyskytnout při práci s aplikací Konqueror, naleznete v příručce aplikace, která je k dispozici v nabídce *Nápověda* Aplikace. Konqueror má také webovou stránku na adrese <http://www.konqueror.org>.

Prohlížení webu pomocí prohlížeče Firefox

15

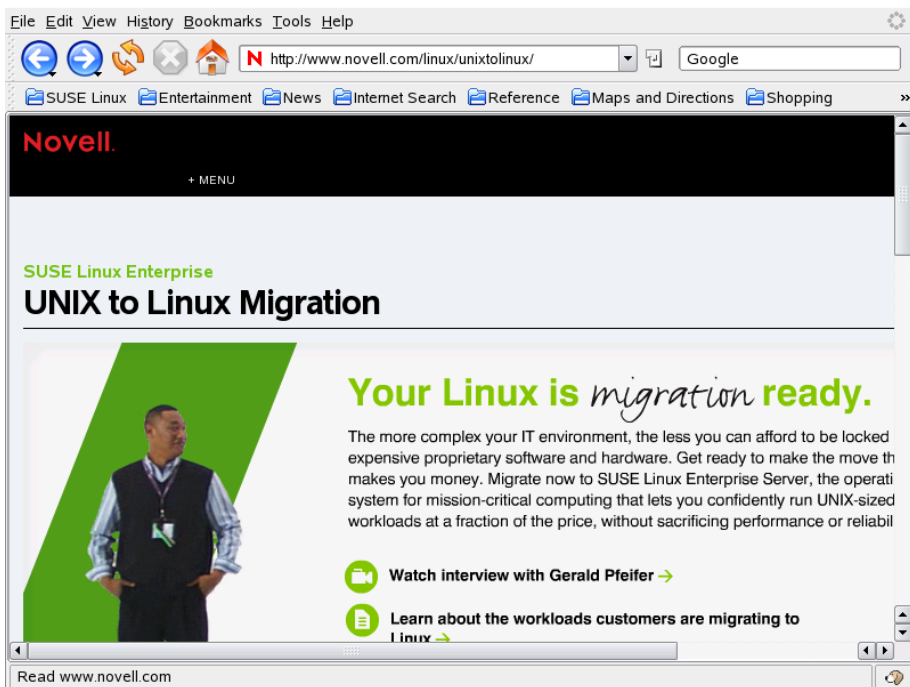
Součástí produktu SUSE Linux Enterprise® je webový prohlížeč Mozilla Firefox. Aplikace Firefox obsahuje funkce jako je prohlížení v panelech, blokování automaticky otevíraných oken a stahování a správu obrázků. Spojuje nejnovější technologie prohlížení webu, technologie zabezpečení a snadno použitelné rozhraní. Pomocí panelů můžete v jediném okně zobrazovat více webových stránek. Prohlížení můžete zrychlit omezením obtížných reklam a zakázáním obrázků. Snadný přístup aplikace Firefox k různým vyhledávačům usnadňuje hledání informací, které potřebujete.

Aplikaci Firefox spustíte z hlavní nabídky nebo zadáním příkazu `firefox`. Hlavní vlastnosti programu jsou popsány v následujících částech.

15.1 Procházení webových stránek

Prohlížeč Firefox má stejný vzhled a chování jako jiné prohlížeče. Je zobrazen na obrázku 15.1 – „Okno prohlížeče Firefox“ (strana 226). Na navigačním panelu se nacházejí tlačítka *Vpřed* a *Zpět* a panel umístění pro webovou adresu. Prohlížeč také nabízí záložky, které poskytují rychlý přístup. Další informace o různých funkcích prohlížeče Firefox získáte pomocí nabídky *Nápověda*.

Obrázek 15.1 Okno prohlížeče Firefox



15.1.1 Karty prohlížeče

Pokud často používáte v jeden okamžik více webových stránek, můžete mezi nimi pomocí panelů snáze přepínat. Prohlížeč umožňuje načítat více webových stránek do samostatných panelů v jednom okně.

Chcete-li otevřít nový panel, vyberte příkaz *Soubor > Nový panel* nebo stiskněte kombinaci kláves Ctrl + T. Tím v okně prohlížeče Firefox zobrazíte prázdnou kartu. Můžete také klepnout pravým tlačítkem na odkaz a vybrat příkaz *Otevřít odkaz v novém panelu*. Klepnutím pravým tlačítkem na samotnou kartu zpřístupníte další možnosti karty. Zde můžete vytvořit novou kartu, znovu načíst jednu kartu, znovu načíst všechny karty nebo je zavřít. Můžete také změnit pořadí karet, a to tak, že je přetáhnete na požadované místo.

15.1.2 Použití postranního panelu

Levou stranu okna prohlížeče můžete používat k prohlížení záložek nebo historie. Rozšíření prohlížeče Firefox mohou také využívat postranní panel. Chcete-li zobrazit postranní panel, klepněte na příkaz nabídky *Zobrazit > Postranní panel* a vyberte požadovaný obsah.

15.2 Vyhledávání informací

Aplikace Firefox umožňuje dva způsoby hledání informací: použití panelu hledání ke hledání v Internetu pomocí vyhledávače a vyhledávací panel k prohledávání aktuálně zobrazené stránky.

15.2.1 Hledání informací na webu

Panel vyhledávání prohlížeče Firefox poskytuje přístup k různým vyhledávačům, jako je například Google, Yahoo nebo Amazon. Pokud například chcete nalézt pomocí aktuálně nastaveného vyhledávače informace o společnosti SUSE, zadejte SUSE a stiskněte klávesu Enter. Výsledky se zobrazí v okně. Chcete-li vybrat aktuální vyhledávač, klepněte na ikonu v levé části panelu hledání. Zobrazí se nabídka se seznamem dostupných vyhledávačů.

Úprava panelu hledání

Chcete-li změnit pořadí, přidat nebo odstranit vyhledávač z panelu hledání, zahajte připojení k internetu a postupujte následujícím způsobem.

- 1 Klepněte na ikonu v levé části panelu hledání.
- 2 Vyberte v nabídce položku *Správce vyhledávacích modulů*.
- 3 Klepnutím na tlačítko *Odebrat* lze odebrat položku a pomocí tlačítek *Posunout nahoru/dolů* změnit pořadí.

Vyhledávač můžete přidat klepnutím na možnost *Získat další vyhledávací moduly*. Prohlížeč Firefox zobrazí webovou stránku s dostupnými moduly. Můžete vybrat

možnosti Wikipedia, IMDB, Flickr a další. Klepněte na odkaz modulu a nainstalujte jej klepnutím na tlačítko *Přidat*.

15.2.2 Hledání v aktuální stránce

Chcete-li hledat text na aktuální webové stránce, klepněte na příkaz nabídky *Úpravy > Najít na této stránce* nebo stiskněte klávesu Ctrl + F. Zobrazí se panel hledání. Obvykle se zobrazuje ve spodní části okna. Do vstupního pole zadejte hledaný text. Prohlížeč Firefox nalezne první výskyt zadaného textu. Další výskyty tohoto textu můžete nalézt stisknutím klávesy F3 nebo klepnutím na tlačítko *Další* na panelu hledání. Klepnutím na tlačítko *Zvýraznit* můžete také zvýraznit všechny výskyty. Pokud zaškrtnete možnost *Rozlišovat velikost*, budou se při hledání rozlišovat velká a malá písmena.

15.3 Správa záložek

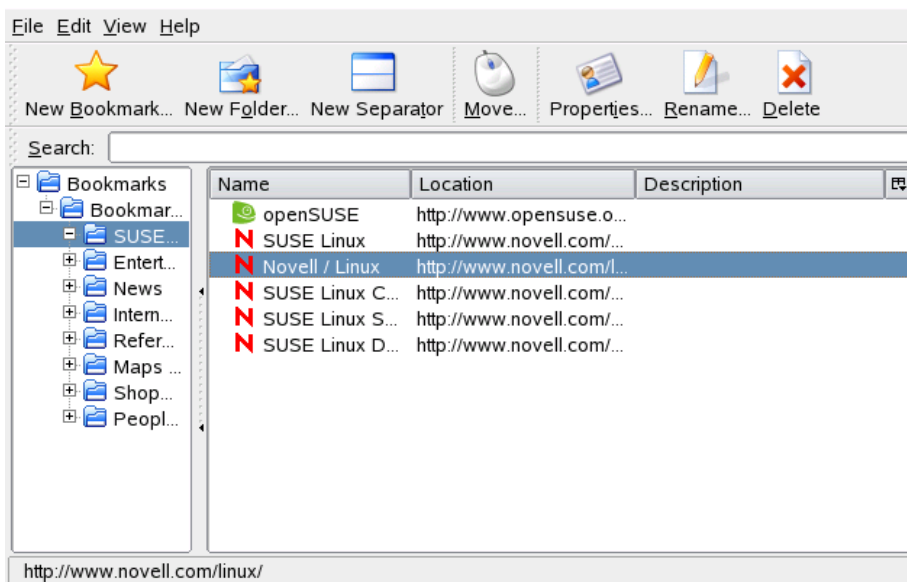
Záložky poskytují pohodlný způsob, jak ukládat odkazy na vaše oblíbené webové stránky. Aktuální webovou stránku můžete přidat do seznamu záložek klepnutím na položku *Záložky > Přidat stránku do záložek*. Pokud prohlížeč zobrazuje několik webových stránek najednou v kartách, bude do záložek přidána adresa URL pouze aktuálně vybrané karty.

Když přidáváte záložku, můžete zadat alternativní název záložky a vybrat složku, do které má prohlížeč Firefox záložku uložit. Chcete-li přidat do záložek stránky na více kartách, vyberte příkaz *Přidat všechny panely do záložek*. Prohlížeč Firefox vytvoří novou složku, která bude obsahovat záložky všech stránek zobrazených na kartách. Chcete-li webovou stránku ze seznamu záložek odebrat, klepněte na nabídku *Záložky*, klepněte pravým tlačítkem na záložku a pak klepněte na příkaz *Smazat*.

15.3.1 Používání Správce záložek

Pomocí správce záložek můžete spravovat vlastnosti (název a adresu) všech záložek a organizovat záložky do složek a částí. Vypadá podobně, jako na obrázku [15.2 – „Používání Správce záložek prohlížeče Firefox“](#) (strana 229).

Obrázek 15.2 Používání Správce záložek prohlížeče Firefox



Správce záložek spustíte klepnutím na příkaz *Záložky > Správce záložek*. Zobrazí se okno a v něm se zobrazí vaše záložky. Pomocí tlačítka *Nová složka* můžete vytvořit novou složku s názvem a popisem. Pokud potřebujete novou záložku, klepněte na tlačítko *Nová záložka*. Zde můžete zadat název, umístění, klíčová slova a popis. Klíčové slovo je zkratkou na záložku, kterou lze zadat v navigačním panelu místo celé adresy URL. Pokud potřebujete přistupovat k nově vytvářené záložce z postranního panelu, zaškrtněte možnost *Načíst tuto záložku na postranní liště*.

15.3.2 Importování záložek jiných prohlížečů

Pokud jste dříve používali jiný prohlížeč, pravděpodobně budete chtít používat své staré záložky i v prohlížeči Firefox. Aplikace Firefox umožňuje importovat záložky z jiných prohlížečů nainstalovaných v systému, například z aplikace Netscape nebo Opera. Umožňuje také importovat záložky ze souboru exportovaného z prohlížeče v jiném počítači.

Nastavení importujete klepnutím na příkaz *Soubor > Importovat*. Vyberte prohlížeč, ze kterého chcete nastavení importovat. Po klepnutí na tlačítko *Další* budou nastavení

importována. Importované záložky naleznete v nově vytvořené složce, jejíž název začíná slovem Z.

15.3.3 Aktuální záložky

Funkce Aktuální záložky zobrazuje v nabídce záložek titulky zpráv a neustále vám tak poskytuje nejnovější zprávy. Můžete tak ušetřit čas, protože své oblíbené stránky můžete zkontrolovat jediným pohledem.

Tento formát podporuje mnoho serverů a blogů. Podpora této funkce webovým serverem je označena oranžovou ikonou v pravé části panelu umístění. Klepněte na ikonu a v zobrazené stránce vyberte možnost *Odebírat*. Zobrazí se dialogové okno, ve kterém můžete vybrat název a umístění aktuální záložky. Potvrďte klepnutím na tlačítko *Přidat*. Tato stránka také umožňuje přihlásit se k alternativním aplikacím, jako je *Bloglines* nebo *My Yahoo*. Pokud chcete ručně přidat aktuální záložku, potřebujete znát adresu URL kanálu. Pokračujte následujícím způsobem:

Postup 15.1 *Ruční přidání aktuální záložky*

- 1 Spustíte správce záložek příkazem *Záložky > Správce záložek*.
- 2 Vyberte příkaz *Soubor > Nová aktuální záložka*
- 3 Zadejte název aktuální záložky a do pole *Adresa RSS kanálu* zadejte adresu URL, například <http://www.novell.com/newsfeeds/rss/cool solutions.xml>. Prohlížeč Firefox aktualizuje aktuální záložky.
- 4 Zavřete správce záložek.

15.3.4 Lišta záložek

Lišta záložek se zobrazuje pod lištou navigace a umožňuje rychlý přístup k záložkám. Záložky můžete také přímo přidávat, organizovat a upravovat. Ve výchozím nastavení Lišta záložek obsahuje předem nastavenou sadu záložek organizovaných v několika složkách (viz 15.1 – „Okno prohlížeče Firefox“ (strana 226)).

Ke správě Lišty záložek lze použít správce záložek, viz část 15.3.1 – „Používání Správce záložek“ (strana 228). Její obsah je uložen ve složce *Složka lišty záložek*. Lištu

je také možné spravovat přímo. Chcete-li přidat složku, záložku nebo oddělovač, klepněte pravým tlačítkem do prázdného místa v liště a v místní nabídce vyberte odpovídající položku. Chcete-li přidat aktuální stránku na lištu, můžete ji přetáhnout: lepněte levým tlačítkem na ikonu webové stránky, podržte tlačítko a přetáhněte ikonu na požadovanou pozici v panelu záložek. Při pohybu kurzoru přes existující složku záložek se po krátké chvíli složka automaticky otevře, takže je možné do ní záložku umístit.

Chcete-li spravovat určitou složku nebo záložku, klepněte na ni pravým tlačítkem. Zobrazí se místní nabídka s možností *Odstranit* záložku nebo změnit její *Vlastnosti*. Chcete-li přesunout nebo zkopírovat položku, vyberte možnost *Výjmout* nebo *Kopírovat* a *Vložit* na požadované místo.

15.4 Používání Správce stahování

Správce stahování poskytuje přehled o aktuálních a uskutečněných stahováních. Zobrazí se automaticky při každém stahování souboru. Správce stahování lze spustit ručně klepnutím na příkaz *Nástroje > Správce stahování*. Během stahování souboru se zobrazuje ukazatel, který informuje o stavu stahování. V případě potřeby můžete stahování přerušit a později ho zase obnovit. Stáhnutý soubor můžete otevřít klepnutím na položku *Otevřít*. Pomocí odkazu *Odebrat* ho se seznamu můžete odebrat. Pokud potřebujete o souboru získat informace, klepněte pravým tlačítkem na jeho název a vyberte položku *Vlastnosti*.

Poznámka

Odebráním souboru ze správce stahování se odebere pouze položka v tomto seznamu, neodstraní se soubor na pevném disku.

Ve výchozím nastavení se všechny soubory stahují na plochu. Chcete-li toto chování změnit, otevřete konfigurační okno správce stahování vybráním položky *Úpravy > Předvolby* a přejděte na kartu *Hlavní*. V oblasti *Stahování* vyberte jiné výchozí umístění nebo vyberte možnost *U každého souboru se dotázat, kam ho uložit*.

15.5 Správa hesel

Při každém zadání uživatelského jména a hesla na webové stránce nabízí aplikace Firefox uložení těchto dat. Pokud klepnete na tlačítko *Zapamatovat*, uloží se heslo v šifrovaném

formátu na disk. Při příštím přístupu na tuto stránku aplikace Firefox automaticky vyplní přihlašovací údaje.

Chcete-li si prohlédnout nebo spravovat uložená hesla, otevřete Správce hesel klepnutím na položku *Úpravy > Předvolby > Zabezpečení > Zobrazit hesla...* Zobrazí se správce hesel se seznamem umístění a odpovídajícími uživatelskými jmény. Ve výchozím nastavení se hesla nezobrazují, zobrazit je můžete klepnutím na položku *Zobrazit hesla*. Odstraňte jeden nebo všechny položky ze seznamu pomocí možnosti *Odebrat* nebo *Odebrat vše*.

Pokud používáte k uložení dalších hesel program GNOME Keyring nebo KDE Wallet, umožňuje SUSE Linux Enterprise spravovat je společně ve správci hesel aplikace Firefox pomocí CASA (Common Authentication Service Adapter). Seznamte se s možnostmi použití a konfigurace adaptéru CAS v *Uživatelská příručka GNOME* nebo *Uživatelská příručka KDE*.

15.6 Přizpůsobení prohlížeče Firefox

Prohlížeč Firefox si můžete do značné míry přizpůsobit. Můžete instalovat rozšíření, měnit motivy a přidávat inteligentní klíčová slova pro vyhledávání online.

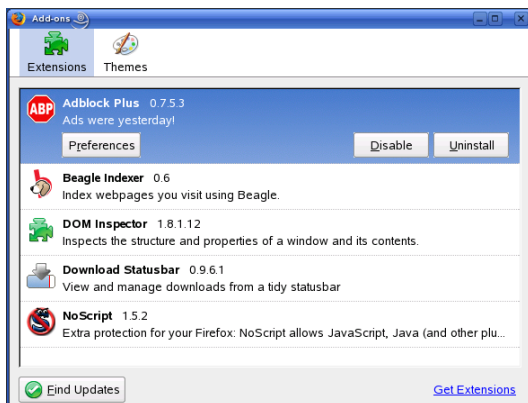
15.6.1 Rozšíření

Rozšíření umožňují přizpůsobit aplikaci Firefox přesně podle požadavků. S pomocí rozšíření lze změnit vzhled a chování aplikace Firefox, vylepšit stávající funkce (například správce stahování nebo stahování v panelech) nebo přidat funkce, například editor webových deníků, podporu Bit Torrent nebo hudební přehrávač. Některá rozšíření také pomáhají vývojářům webů, jiná zvyšují zabezpečení dynamické blokování aktivního obsahu. Pro aplikaci Firefox je k dispozici více než 1000 rozšíření. Správce doplňků nemusí pouze instalovat nová rozšíření. Umožňuje je také zakázat, povolit nebo odstranit. Vyhledává také aktualizace pro nainstalovaná rozšíření.

Chcete-li přidat rozšíření, spusťte správce doplňků vybráním položky *Nástroje > Doplňky*. Klepnutím na kartu *Rozšíření* a pak na položku *Získat rozšíření* v pravém dolním rohu otevřete webovou stránku rozšíření aplikace Firefox, na které můžete procházet rozšíření podle kategorie. Na adresu <http://addons.mozilla.org/> můžete přejít také přímo. Chcete-li nainstalovat rozšíření, klepněte na stránce s popisem rozší-

ření na tlačítko *Instalovat nyní*. K aktivaci rozšíření je třeba aplikaci Firefox restartovat.

Obrázek 15.3 Instalace rozšíření prohlížeče Firefox

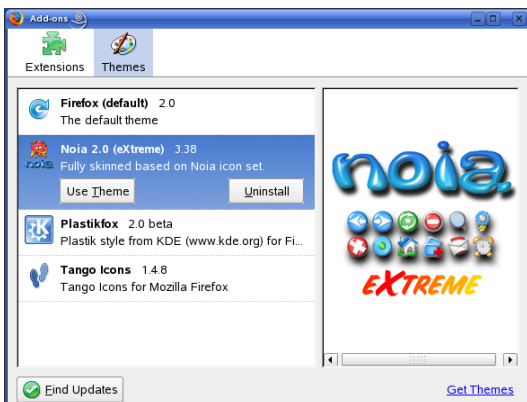


Chcete-li aktivovat dočasně zakázané rozšíření, klepněte na ně ve správci doplňků a vyberte možnost *Zakázat* nebo *Povolit*. Chcete-li odebrat rozšíření, použijte možnost *Odstranit*. Aby se změny projevíly, je vždy třeba aplikaci Firefox restartovat.

15.6.2 Změna motivů

Pokud se vám nelíbí standardní vzhled a chování prohlížeče Firefox, nainstalujte nový *motiv*. Motivy nemění funkci prohlížeče, mění pouze jeho vzhled. Instalace motivu je velmi podobná instalaci rozšíření. Spust'te správce doplňků podle popisu v části **15.6.1 – „Rozšíření“** (strana 232) a klepněte na kartu *Motivy*. Klepnutím na odkaz *Získat motivy* v pravém dolním rohu otevřete webovou stránku motivů. Postupujte podle pokynů v části **15.6.1 – „Rozšíření“** (strana 232).

Obrázek 15.4 Instalace motivů prohlížeče Firefox



Mezi nainstalovanými motivy můžete vždy přepínat klepnutím na položku *Nástroje > Doplňky > Motivy* a pak na tlačítko *Použít motiv*. Aby se změny projevíly, je třeba aplikaci Firefox restartovat. Pokud již některý motiv nepoužíváte, můžete ho v témže dialogu odstranit pomocí položky *Odinstalovat*.

15.6.3 Přidávání inteligentních klíčových slov do vyhledávání online

Přidávání inteligentních klíčových slov do vyhledávání online. Prohlížeč Firefox umožňuje definovat vlastní *inteligentní klíčová slova* – zkratky, které lze používat jako zkratky URL ke hledání konkrétní webové stránky. Pokud například často hledáte pomocí vyhledávače Wikipedia, zjednodušte si toto hledání přiřazením zkratky:

- 1 Přejít na <http://en.wikipedia.org>.
- 2 Až se v prohlížeči Firefox zobrazí webová stránka na Wikipedia, klepněte pravým tlačítkem do pole hledání a v zobrazené nabídce vyberte možnost *K vyhledávání přiřadit klíčové slovo*.
- 3 Zobrazí se dialogové okno *Přidání panelu do záložek*. Do pole *Název* zadejte název tohoto inteligentního klíčového slova, například *Wikipedia (cs)*.
- 4 Zadejte *Klíčové slovo* tohoto hledání, například *wiki*.

5 Do pole *Vytvořit* v zadejte, ve kterém umístění v záložkách chcete vytvořit toto inteligentní klíčové slovo.

6 Přidání dokončete klepnutím na tlačítko *Přidat*.

Úspěšně jste vygenerovali nové klíčové slovo. Vždy, když nyní budete chtít hledat na serveru Wikipedia, můžete do navigační lišty zadat výraz `wiki_hledaný_výraz`.

15.6.4 Zakázání funkcí

Ve zvláštních případech, například při použití aplikace SUSE Linux Enterprise jako internetového terminálu, je vhodné zakázat (uzamknout) určité funkce, například ukládání a tisk stránek, zobrazování zdrojového kódu stránek nebo použití vyrovnávací paměti. Tuto funkci lze nastavit v systému GConf. Podrobné informace naleznete v části *Konfigurace prostředí GNOME pro správce* v příručce *Uživatelská příručka GNOME*.

15.7 Tisk z prohlížeče Firefox

Předtím, než je webová stránka vytištěna, můžete použít funkci náhledu tisku a zkontrolovat vzhled výtisku. To můžete provést vybráním položky *Soubor > Náhled tisku*. Tiskový výstup můžete upravit pomocí příkazu *Soubor > Vzhled stránky*. Na kartě *Formát a možnosti* zadejte orientaci stránky a měřítko zvětšení. Dále vyberte, zda chcete tisknout pozadí. Na kartě *Okraje a Záhlaví/zápatí* nastavte okraje stránky a vlastnosti záhlaví a zápatí.

Webovou stránku můžete vytisknout vybráním položky *Soubor > Tisk* nebo stisknutím kombinace kláves `Ctrl + P`. Vyberte *Tiskárnu* a změňte její *Vlastnosti*. Kromě oblasti tisku můžete také zadat počet vytištěných kopií a jakým způsobem se vytiskne webová stránka s rámy.

15.8 Otevření archivů MHTML

Aplikace Microsoft* Word, Internet Explorer i Opera umožňují ukládat webové stránky jako jediný soubor MHTML, označovaný jako webový archiv. Tento archiv spojí všechny prostředky potřebné k zobrazení webové stránky do jediného archivního sou-

boru, který lze prohlížet offline. Archivy MHTML nejsou ve výchozím nastavení aplikace Firefox podporovány. Balíček `mhtml-firefox` nainstaluje pro všechny uživatele rozšíření aplikace Firefox MHTML Archive Reader (čtení archivů MHTML) a přidruží v pracovním prostředí archiv MHTML (s příponou `.mht` nebo `.mhtml`) k aplikaci Firefox.

15.9 Další informace

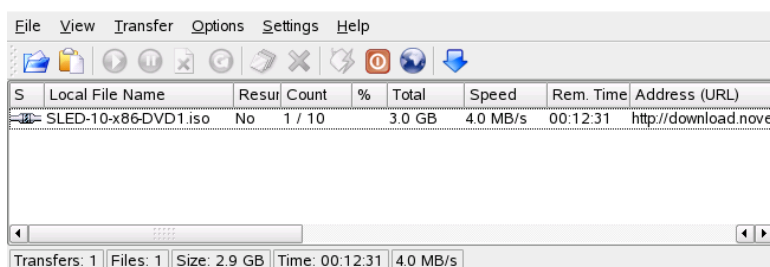
Další informace o prohlížeči Firefox naleznete na jeho oficiální domovské stránce <http://www.mozilla.com/firefox/>. Další informace o konkrétních volbách nebo funkcích prohlížeče naleznete v integrované nápovědě (dostupná stiskem klávesy F1).

Přenos dat z Internetu

Nástroj KGet je správce stahování pro prostředí KDE. Spravuje přenosy v okně. Můžete Přenosy zastavit, navázat, odstranit, zařadit do fronty nebo přidat. Nástroj KGet spustíte z hlavní nabídky stisknutím kombinace kláves Alt + F2 a zadáním příkazu `kget`.

Je-li nástroj KGet spuštěn poprvé, můžete jej nastavit pro integraci s aplikací Konqueror. Pokud nástroj KGet s aplikací Konqueror integrujete, přidá se ikona nástroje KGet, která vypadá jako šipka ukazující směrem dolů, do systémové části panelu. Klepněte na tuto šipku, chcete-li zobrazit přenosy nástroje KGet.

Obrázek 16.1 *Nástroj KGet*



16.1 Přidání přenosu do seznamu

Chcete-li přidat přenos, klepněte na *Soubor > Vložit*. Zadejte adresu URL a klepněte na tlačítko *OK*. Nakonec vyberte, kam chcete uložit stažený soubor. Záznam přenosu bude přidán do hlavního okna nástroje KGet a stahování začne. Další možností, jak přidat přenos, je přetažení souboru (např. ze serveru FTP) z aplikace Konqueror do hlavního okna nástroje KGet.

Tip: Použití cíle přetažení

Chcete-li občas přidávat přenosy do seznamu a nenechávat stále zobrazené okno KGet na pracovní ploše, vyberte možnost *Nastavení > Zobrazit cíl* a minimalizujte okno KGet. Nyní je možné místo toho přetahovat přenosy na zobrazenou modrou šipku.

Předvolby stahování lze upravit klepnutím na položku *Nastavení > Konfigurace KGet*.

16.2 Přidání přenosů ze souboru

Pokud stahujete více souborů z různých umístění, můžete odkazy ke stažení shromáždit v textovém souboru, který lze importovat v programu KGet. To je velmi pohodlné, protože není třeba zadávat každou adresu URL do seznamu přenosů samostatně. Program KGet umožňuje rozpoznat adresy URL v textovém souboru, pokud začínají u levého kraje souboru. Tuto funkci můžete použít vybráním příkazu *Soubor > Importovat textový soubor...* U každé adresy URL je třeba zadat umístění, do kterého se uloží stažený soubor. Pak program KGet spustí stahování.

16.3 Časově omezené přenosy

Nástroj KGet můžete nakonfigurovat k vykonání určitých přenosů v určitou dobu.

- 1 Spustíte nástroj KGet.
- 2 Klepněte na *Volby > Režim offline*. Všechny přenosy vložené od této chvíle nebudou provedeny hned, ale budou zařazeny do fronty.

- 3 Hodiny spustíte poklepáním na záznam a potom klepnutím na položku *Pokročilé*.
- 4 Zadejte den, měsíc, rok a čas spuštění přenosu, klepněte na ikonu *Časovač* a zavřete dialogové okno.
- 5 Po nastavení všech přenosů přepněte nástroj KGet zpět do režimu online klepnutím na *Volby > Režim offline*.

Přenosy by se měly spouštět v nastavených časech.

Tip: Export seznamů přenosů

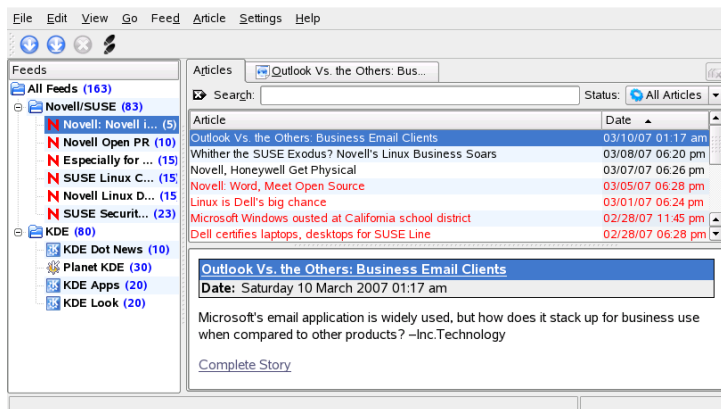
Pokud jste do souboru se seznamem přenosů přidali velké množství stahování a potřebujete tento seznam v jiném počítači, vyberte příkaz *Možnosti > Režim offline*. Vyberte položky seznamu, které chcete exportovat, a vyberte příkaz *Soubor > Exportovat seznam přenosů*. Program KGet ukládá položky do souboru *.kgt, který pak můžete importovat z jiného počítače.

Čtení kanálů zpráv v programu aKregator

17

Chcete-li dostávat nejnovější zprávy, obstarajte si informace prohlížečem kanálů zpráv. Program aKregator je jedním z takových prohlížečů. Připojuje se k serverům, které obsahují soubor kanálů zpráv, stáhne je a zobrazí titulky a někdy krátký shrnující text. Viz 17.1 – „Program aKregator zobrazuje některé zprávy.“ (strana 241). Pokud máte o určitou zprávu zájem, klepněte na ni. Zpráva se zobrazí v samostatné kartě.

Obrázek 17.1 Program aKregator zobrazuje některé zprávy.



Program aKregator obsahuje některé přednastavené kanály zpráv pro prostředí KDE. Další kanály můžete přidat ručně nebo pomocí nějakého webu, který ohlašuje, že kanál zpráv poskytuje. Na webu s podporu kanálů zpráv se například zobrazuje oranžový obdélník v pravém dolním rohu. Klepnutím na něj se otevře nabídka, ve které můžete zvolit *Přidat zprávy do programu aKregator*. Někdy webová stránka podporu kanálů

zpráv neoznamuje. V tom případě můžete zkusit prohledat stránku na výrazy jako `feed` nebo `rss`. Někdy lze tímto způsobem úspěšně nalézt odkaz.

Chcete-li přidat kanál zpráv, postupujte následovně:

Postup 17.1 Přidání kanálu zpráv do programu aKregator

- 1 Zjistěte adresu URL kanálu zpráv. Obvykle se dá nalézt na preferovaném webu. Další odkazy lze najít pomocí nástroje KNewsticker, což je aplet pro panel prostředí KDE.
- 2 Spustíte program aKregator stisknutím kláves `Alt + F2` a zadáním příkazu `akregator`. Zobrazí nové okno se seznamem všech nakonfigurovaných kanálů. Zavřete-li toto okno, ukotví se v systémové části panelu.
- 3 Vytvořte novou složku pomocí *Kanál > Nová složka*. To umožňuje seskupit kanály do kategorií.
- 4 Novou složku pojmenujte.
- 5 Kleněte na ni a vyberte *Kanál > Přidat zprávy*.
- 6 Zadejte adresu URL kanálu zpráv, např. <http://www.novell.com/newsfeeds/rss/cool solutions.xml>. Otevře se nové okno, ve kterém lze změnit název kanálu, adresu URL a interval aktualizace. Pomocí karty *Archiv zpráv* můžete změnit to, jak dlouho by měly být články uloženy.
- 7 Pokračujte klepnutím na tlačítko *OK*. Program aKregator stáhne nejnovější články.

Po tom, co je stažení posledního titulku dokončeno, můžete klepnout na libovolný záznam. V závislosti na kanálu se budou zobrazovat krátká shrnutí nebo pouze odkaz. Článek si můžete přečíst pomocí tlačítka *Celá zpráva*.

Nové zprávy můžete zkontrolovat ručně použitím tlačítka *Stáhnout zprávy*. Další možností je zadání intervalu aktualizace. Interval nastavíte klepnutím na položky *Nastavení > Konfigurovat aKregator*. Otevře se okno, ve kterém lze nastavit interval v části *Obecné > Použít interval stahování*. Potvrďte tlačítkem *Ok*.

Celý článek si můžete přečíst buď v programu aKregator, nebo pomocí externího webového prohlížeče. Klepnutí na položku *Celá zpráva* vám umožní si vybrat.

Část IV. Multimédia

Práce s grafikou v aplikaci GIMP

18

Aplikace GIMP (*The GNU Image Manipulation Program*) je program pro tvorbu a úpravy rastrové grafiky. Z větší části jsou funkce této aplikace srovnatelné s funkcemi aplikace Adobe Photoshop a dalších komerčních programů. Tuto aplikaci využijete při změně velikosti a retušování fotografií, návrhu grafiky pro webové stránky, vytváření přebalů CD a u většiny dalších grafických projektů. Splňuje požadavky amatérů i profesionálů.

Stejně jako mnoho dalších programů pro systém Linux je aplikace GIMP vyvíjena společným úsilím vývojářů z celého světa, kteří tomuto projektu dobrovolně věnují svůj čas a kódy. Program se neustále vyvíjí, takže verze ve vašem systému se může mírně lišit od verze, o které se bude hovořit zde. Pravděpodobně se bude lišit rozložení jednotlivých oken a částí oken.

Aplikace GIMP je velmi složitý program. V této kapitole bude probrán jen úzký rozsah funkcí, nástrojů a položek nabídek. Nápad, kde hledat další informace o programu, naleznete v části **18.7 – „Další informace“** (strana 261).

18.1 Grafické formáty

Existují dva hlavní typy grafiky – rastrová a vektorová. Aplikace GIMP je určena k práci s rastrovou grafikou, která je běžným formátem při práci s fotografiemi a naskenovanými obrázky. Rastrová grafika se skládá z malých barevných bloků, které dohromady vytváří celý obrázek. Díky tomu se může velikost souboru jednoduše zvětšit. Kvůli tomu také není možné zvýšit velikost pixelového obrázku, aniž by došlo ke ztrátě kvality. Aplikace GIMP podporuje většinu běžných formátů rastrové grafiky.

Oproti rastrové grafice neukládá vektorová grafika informace o každém jednotlivém pixelu. Místo toho používá geometrické primitivy, jako jsou body, čáry, křivky a polygony. U vektorových obrázků lze velmi jednoduše měnit měřítko. Pro práci s vektorovou grafikou existuje mnoho specializovaných aplikací, například Inkscape. Aplikace GIMP obsahuje pouze velmi omezenou podporu vektorové grafiky. Aplikace GIMP může například otevřít vektorovou grafiku ve formátu SVG a převést ji do rastrového formátu nebo pracovat s vektorovými cestami.

18.2 Spuštění aplikace GIMP

Aplikaci GIMP spustíte z hlavní nabídky. Můžete také zadat do příkazového řádku příkaz `gimp &`.

18.2.1 Výchozí konfigurace

Pokud spouštíte aplikaci GIMP poprvé, průvodce konfigurací otevře předběžnou konfiguraci. Výchozí nastavení jsou přijatelná pro většinu účelů. Pokud nastavení příliš neznáte a nechcete jej změnit, klepněte v každém dialogovém okně na tlačítko *Pokračovat*.

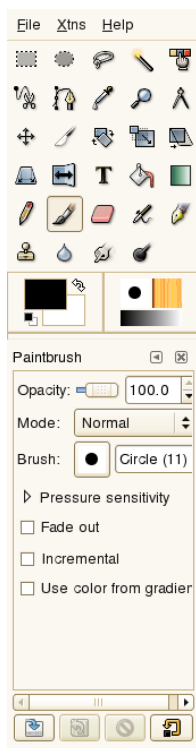
18.2.2 Výchozí okna

Ve výchozím nastavení se zobrazí tři okna. Mohou být uspořádána na obrazovce a kromě panelu nástrojů mohou být zavřena, pokud nebudou potřeba. Zavření panelu nástrojů ukončí aplikaci. Ve výchozí konfiguraci aplikace GIMP při ukončení uloží rozložení oken. Dialogová okna, která byla ponechána otevřená, se při dalším spuštění programu opět zobrazí.

Panel nástrojů

Hlavní okno aplikace GIMP, zobrazené na obrázku [18.1 – „Hlavní okno“](#) (strana 247), obsahuje hlavní ovládací prvky aplikace. Zavřením tohoto okna ukončíte aplikaci. Panel nabídky v horní části poskytuje přístup k funkcím pro práci se soubory, k rozšířením a nápovědě. Pod tímto panelem naleznete ikony různých nástrojů. Pokud nad ikonou podržíte myš, zobrazí se informace o tomto nástroji.

Obrázek 18.1 *Hlavní okno*



Aktuální barva popředí a pozadí je zobrazena ve dvou překrývajících se polích. Výchozími barvami jsou černá pro popředí a bílá pro pozadí. Klepnutím na pole otevřete dialogové okno pro výběr barvy. Barvu pozadí a popředí je možné zaměnit pomocí symbolu ohnuté šipky vpravo nahoře od polí. Klepnutím na černobílý symbol v levé dolní části obnovíte výchozí nastavení barev.

Vpravo je zobrazen aktuální stopa, vzore a přechod. Klepnutím na zobrazený prvek otevřete dialogové okno pro výběr. Dolní část okna umožňuje konfiguraci různých možností u aktuálního nástroje.

Pod panelem nástrojů je zobrazeno dialogové okno s možnostmi aktuálně vybraného nástroje. Pokud není zobrazeno, otevřete je poklepáním na ikonu nástroje v panelu nástrojů

Okno Vrstvy, Kanály, Cesty, Zpět

V první části vyberte pomocí rozevírací nabídky obrázků, kterého se karta týká. Klepnutím na tlačítko *Automaticky* můžete ovládat automatický výběr obrázku. Ve výchozím nastavení je funkce *Automaticky* zapnuta.

Karta *Vrstvy* zobrazuje různé vrstvy v aktuálním obrázku a může být použita pro práci s nimi. Informace jsou k dispozici v části **18.5.6 – „Vrstvy“** (strana 259). Karta *Kanály* zobrazuje kanály aktuálního obrázku a může být použita pro práci s nimi.

Cesty jsou vektorovou metodou, která slouží pro výběr částí obrázku. Mohou být použity také pro kreslení. Karta *Cesty* zobrazuje cesty, které jsou v obrázku k dispozici, a poskytuje přístup k funkcím pro práci s cestami. Karta *Zpět* zobrazuje omezenou historii úprav, které byly v aktuálním obrázku provedeny. Její použití je popsáno v části **18.5.5 – „Vracení zpět“** (strana 258)

18.3 Úvod

Ačkoliv aplikace GIMP může být pro nové uživatele mírně složitá, většina uživatelů zjistí, že použití této aplikace je jednoduché, jakmile si projdou několik základních akcí. Mezi klíčové funkce patří vytváření, otevírání a ukládání obrázků.

18.3.1 Vytvoření nového obrázku

Chcete-li vytvořit nový obrázek, vyberte možnost *Soubor > Nový* nebo stiskněte klávesy Ctrl + N. Otevře se dialogové okno, ve kterém je možné vytvořit nastavení nového obrázku. Pokud chcete, můžete vybrat předdefinované nastavení, nazvané *Šablona*. Pokud chcete vytvořit vlastní šablonu, vyberte nabídku *Soubor, příkaz > Dialogy > Šablony* a použijte ovládací prvky okna, které se otevře.

V části *Velikost obrázku* nastavte v pixelech nebo jiných jednotkách velikost obrázku, který vytváříte. Klepnutím na jednotku vyberete ze seznamu jednotek k dispozici jinou jednotku. Poměr mezi pixely a jednotkou je zobrazen v části *Rozlišení*, která se zobrazí, pokud je otevřena část *Pokročilé volby*. Rozlišení 72 pixelů na palec odpovídá běžným obrazovkám. Je dostačující pro webovou grafiku. U obrázků pro tisk by mělo být použito vyšší rozlišení. U většiny tiskáren lze dosáhnout přijatelné kvality s rozlišením 300 pixelů na palec.

V části *Prostor barev* zvolte, ve které barvě má obrázek být (*Barva RGB*) nebo *Stupně šedi*. Podrobné informace o typech obrázků naleznete v části **18.5.7 – „Režimy obrázků“** (strana 259). V poli *Vyplnit čím* vyberte, kterou barvou se vyplní obrázek. V případě průhledného obrázku můžete v panelu nástrojů vybrat položky *Barva popředí* a *Barva pozadí*, *Bílá* nebo *Průhledná*. Průhlednost představuje vzor šedé šachovnice. Do pole *Poznámka* je možné zadat komentář k obrázku.

Pokud nastavení vyhovuje, klepněte na tlačítko *Budiž*. Pokud chcete obnovit výchozí nastavení, klepněte na tlačítko *Obnovit*. Vytváření nového obrázku zrušíte klepnutím na tlačítko *Zrušit*.

18.3.2 Otevření existujícího obrázku

Chcete-li otevřít již existující obrázek, vyberte možnost *Soubor > Otevřít* nebo stisknete kombinaci kláves Ctrl + O V dialogovém okně, které se otevře, vyberte požadovaný obrázek. Také můžete stisknout kombinaci kláves Ctrl + L a zadat přímo adresu URL požadovaného obrázku. Klepnutím na tlačítko *Otevřít otevřete* otevřete vybraný obrázek. Klepnutím na tlačítko *zrušit otevírání* otevírání obrázku přeskočíte.

18.3.3 Skenování obrázku

Místo otevírání existujícího obrázku nebo vytváření obrázku si obrázek můžete naskenovat. Pokud chcete skenovat přímo v aplikaci GIMP, zkontrolujte, zda je nainstalovaný balíček *xsane*. Chcete-li otevřít dialogové okno pro skenování, vyberte nabídku *Soubor > Získat > XSane: Device dialog*.

Pokud je skenovaný objekt menší než celková oblast skenování, vytvořte náhled. Náhled vytvoříte stisknutím tlačítka *Získat náhled* v dialogovém okně *Náhled*. Pokud chcete skenovat pouze část oblasti, vyberte myší požadovanou pravoúhlou část.

V dialogovém okně *xsane* vyberte, zda chcete skenovat binární obrázek (černá nebo bílá bez stupňů šedi), ve stupních šedi nebo barevné obrázky a poté zvolte požadované rozlišení. Čím vyšší rozlišení zvolíte, tím lepší bude kvalita skenovaného obrázku. Z důvodu vyššího rozlišení ale bude soubor větší a proces skenování bude trvat déle. Velikost konečného obrázku (v pixelech a bajtech) se zobrazí ve spodní části dialogového okna.

V dialogovém okně *xsane* můžete pomocí posuvníků nastavit požadované hodnoty korekce gamma, jasu a kontrastu. V binárním režimu nejsou tyto posuvníky k dispozici. Změny jsou okamžitě viditelné v náhledu. Jakmile vše nastavíte, klepnutím na tlačítko *Skenovat* provedte skenování obrázku.

18.3.4 Okno obrázku

Nový, otevřený nebo naskenovaný obrázek se zobrazí ve svém vlastním okně. Panel nabídek v horní části okna poskytuje přístup ke všem funkcím pro práci s obrázky. K nabídce můžete přistupovat také klepnutím pravým tlačítkem myši na obrázek nebo klepnutím na malou šipku vlevo od pravítek.

Nabídka *Soubor* poskytuje standardní možnosti souborů, například *Uložit* a *Vytisknout*. Příkaz *Zavřít* zavře aktuální obrázek. Příkaz *Ukončit* ukončí celou aplikaci.

Pomocí položek nabídky *Zobrazení* je možné ovládat zobrazení obrázku v okně obrázku. Příkaz *Nový pohled* slouží k otevření nového okna pro zobrazení aktuálního obrázku. Změny provedené v jednom pohledu se projeví i ve všech dalších pohledech obrázku. Další pohledy jsou užitečné, pokud chcete pracovat ve zvětšené části obrázku a zároveň vidět v dalším pohledu celý obrázek. Úroveň zvětšení aktuálního okna upravíte pomocí příkazu *Přiblížení*. Pokud je vybrán příkaz *Zmenšit podle okrajů*, velikost okna obrázku se změní tak, aby přesně odpovídala zobrazení aktuálního obrázku.

18.4 Ukládání obrázků

Žádná funkce pro práci s obrázky není tak důležitá jako funkce *Soubor > Uložit*. Je lépe ukládat příliš často než jen zřídka. Pokud chcete soubor uložit s novým názvem, použijte funkci *Soubor > Uložit jako*. Je dobré ukládat fáze obrázku pod různými názvy nebo vytvářet zálohy v jiném adresáři, aby bylo možné se jednoduše vrátit k původnímu stavu.

Pokud ukládáte poprvé nebo používáte příkaz *Uložit jako*, otevře se dialogové okno, ve kterém je nutné určit název a typ souboru. Do pole nahoře zadejte název souboru. V části *Uložit do adresáře* vyberte z běžně používaných adresářů ten, do kterého chcete soubor uložit. Chcete-li použít jiný adresář nebo vytvořit nový, otevřete položku *Procházet jiné adresáře*. Doporučujeme ponechat možnost *Zvolte typ souboru* nastavenou na hodnotu *Podle přípony*. Při tomto nastavení aplikace GIMP určí typ souboru podle přípony, která je součástí názvu souboru. Často jsou užitečné tyto typy souborů:

XCF

Jedná se o původní formát aplikace. Spolu s obrázkem ukládá informace o všech vrstvách a cestách. I když potřebujete obrázek v jiném formátu, uložení kopie ve formátu XCF usnadní budoucí úpravy. Informace o vrstvách jsou k dispozici v části **18.5.6 – „Vrstvy“** (strana 259).

PAT

Jedná se o formát používaný pro vzorky aplikace GIMP. Uložení obrázku v tomto formátu umožní použití obrázku jako vzorku pro vyplňování v aplikaci GIMP.

JPEG

Formát JPG nebo JPEG je běžným formátem pro fotografie a webovou grafiku bez průhlednosti. Metody komprese u tohoto formátu umožňují snížení velikosti souborů, ale při kompresi dochází ke ztrátě informace. Při nastavení úrovně komprese je dobré používat možnost náhledu. Úrovně 85 % až 75 % často vedou k přijatelné kvalitě a rozumné kompresi. Je také doporučeno uložit soubor v bezztrátovém formátu, například ve formátu XCF. Pokud soubor upravujete, uložte jako soubor JPG pouze dokončený soubor. Opakované načítání souboru JPG a jeho ukládání může rychle vést ke špatné kvalitě obrázku.

GIF

Ačkoliv byl formát GIF dříve velmi populární u grafiky s průhledností, nyní je díky problémům s licencí používán méně. Formát GIF je také používán u animovaných obrázků. Tento formát může ukládat pouze *indexované* obrázky. Informace o indexovaných obrázcích naleznete v části **18.5.7 – „Režimy obrázků“** (strana 259). Pokud použijete jen několik barev, může být velikost souboru velmi malá.

PNG

Díky jeho podpoře průhlednosti, bezztrátové kompresi, dostupnosti zdarma a zvyšující se podpoře u prohlížečů formát PNG nahrazuje formát GIF jako upřednostňovaný formát webové grafiky s průhledností. Další výhodou je, že formát PNG poskytuje částečnou průhlednost, kterou formát GIF nenabízí. To umožňuje jemnější přechody od barevných oblastí k průhledným oblastem (*vyhlazování*).

Pokud chcete obrázek uložit ve vybraném formátu, klepněte na tlačítko *Uložit*. Akci můžete zrušit klepnutím na tlačítko *Zrušit*. Pokud obrázek obsahuje prvky, které nemohou být ve zvoleném formátu uloženy, zobrazí se dialogové okno s návrhy na řešení této situace. Požadovaných výsledků běžně dosáhnete, pokud klepnete na tlačítko *Exportovat*, je-li zobrazeno. Otevře se okno s možnostmi pro daný formát. Zde jsou nabídnuty rozumné výchozí hodnoty.

18.5 Úprava obrázků

Aplikace GIMP poskytuje celou řadu nástrojů pro vytváření změn v obrázcích. Funkce popsané zde jsou pro domácí uživatele nejzajímavější.

18.5.1 Změna velikosti obrázku

Pokud je naskenován obrázek nebo načtena digitální fotografie, je často nutné upravit velikost kvůli zobrazení na webu nebo tisku. Obrázky mohou být jednoduše zmenšeny škálováním nebo oříznutím jejich okrajů. Zvětšení obrázku je mnohem problematičtější. Vzhledem k podstatě rastrové grafiky dojde při zvětšení obrázku ke ztrátě kvality. Před škálováním nebo oříznutím se doporučuje vytvořit kopii původního obrázku.

Oříznutí obrázku

Oříznutí obrázku funguje stejně jako ustřížení okrajů kusu papíru. Vyberte nástroj *Ořezání* a rozměry z panelu nástrojů (podobá se skalpelu) nebo z nabídky *Nástroje > Nástroje transformace > Ořezání a rozměry*. Klepněte na počáteční roh a tažením vytvořte oblast, která zůstane zachována.

Otevře se malé okno s informacemi o počátečním bodu a velikosti vybrané oblasti. Tyto informace můžete upravit klepnutím na roh pole pro oříznutí a tažením nebo upravením hodnot v okně. Funkce *Z výběru* upraví oříznutí tak, aby odpovídalo aktuálnímu výběru (výběry jsou popsány v části 18.5.2 – „Výběr částí obrázků“ (strana 253)). Funkce *Automaticky zmenšit* zmenší oříznutí podle změn barev v obrázku.

Oříznutí zrušíte klepnutím na tlačítko *Zrušit*. Klepnutím na tlačítko *Ořezat* provedete oříznutí. Výsledky funkce *Změna velikosti* jsou stejné jako u funkce *Nastavení velikosti plátna*, popsané v části Část „Změna velikosti plátna“ (strana 253).

Škálování obrázků

Pokud chcete změnit velikost celého obrázku, vyberte funkci *Obrázek > Velikost obrázku*. Nastavte novou velikost zadáním hodnot *Šířka* nebo *Výška*. Pokud chcete při škálování změnit proporce obrázku (dojde k deformaci obrázku), klepnutím na ikonu řetězu vpravo od polí zrušíte jejich propojení. Pokud jsou tato pole propojena, jsou všechny

hodnoty změněny úměrně k hodnotě v jednom z polí, kterou změníte. Upravte rozlišení v polích *Rozlišení X* a *Rozlišení Y*.

Funkce *Interpolace* je možnost pro experty, která ovládá metodu škálování. Když dokončíte úpravy velikosti, klepnutím na tlačítko *Škálovat* provedete škálování obrázku. Klepnutím na tlačítko *Obnovit* obnovíte původní hodnoty. Klepnutím na tlačítko *Zrušit* zrušíte tuto akci.

Změna velikosti plátna

Změna velikosti plátna je, jako by byla okolo obrázku umístěna clona. Když je clona malá, zbytek obrázku zde pořád je, pouze není část vidět. Pokud je clona větší, vidíte původní obrázek a okolo něj další prostor. Chcete-li tuto akci provést, vyberte funkci *Obrázek > Velikost plátna*.

V dialogovém okně, které se otevře, zadejte novou velikost. Ve výchozím nastavení má šířka a výška stejný poměr jako aktuální obrázek. Pokud to chcete změnit, klepněte na ikonu řetězu.

Poté, co upravíte velikost, určete, jak má být existující obrázek umístěn v porovnání s novou velikostí. K tomu použijte hodnoty v části *Posun* nebo přetáhněte pole v rámečku. Až budete se změnami spokojeni, klepnutím na tlačítko *Změnit velikost* změňte velikost. Klepnutím na tlačítko *Obnovit* obnovíte původní hodnoty a klepnutím na tlačítko *Zrušit* zrušíte změnu velikosti plátna.

18.5.2 Výběr částí obrázků

Často je užitečné, pokud se operace s obrázkem provede pouze na části obrázku. Pokud tak chcete učinit, je nutné vybrat část obrázku, se kterou chcete pracovat. Oblasti mohou být vybrány pomocí nástrojů pro výběr, které jsou k dispozici v panelu nástrojů, s použitím rychlé masky nebo kombinací různých možností. Pomocí položek v nabídce *Výbrat* mohou být výběry také upraveny. Výběr je ohraničen přerušovanou čarou, nazvanou *pochodující mravenci*.

Použití nástrojů pro výběr

Hlavní nástroje pro výběr se používají jednoduše. Nástroj *Cesty*, který je možné použít pro více akcí než jen výběr, jsou mnohem složitější a není zde popsán. V okně *Volby*

nástrojů můžete u jednotlivých nástrojů pomocí jedné z ikon v řadě *Režim* určit, zda má výběr nahradit, být přidán k, být ubrán z aktuálního výběru nebo má dojít k průniku s aktuálním výběrem.

Výběr obdélníku

Tento nástroj může být použit při výběru obdélníkových nebo čtvercových oblastí. Pokud chcete ovládat tvar a velikost výběru, zvolte v okně Volby nástrojů režim *Volný výběr*, *Pevná velikost* nebo *Pevný poměr stran*. Chcete-li vytvořit čtvercový výběr, podržte při výběru v režimu volného výběru klávesu Shift

Výběr elipsy

Tento nástroj použijte při výběru eliptických nebo kruhových oblastí. U tohoto nástroje jsou k dispozici stejné možnosti jako u výběru obdélníku. Podržení klávesy Shift během výběru vytvoří kruh.

Volný výběr (Laso)

Pomocí tohoto nástroje vytvoříte ruční výběr tažením myši po obrázku při stisknutí levém tlačítku myši. Když nástroj uvolníte, budou koncové body spojeny rovnou čarou. Bude vybrána oblast uvnitř.

Přibližný výběr (Kouzelná hůlka)

Tímto nástrojem vyberete společnou oblast podle podobnosti barev. Maximální rozdíl mezi barvami je možné nastavit v dialogovém okně Volby nástrojů v části *Práh*.

Výběr podle barvy

Pomocí tohoto nástroje můžete provést výběr všech pixelů v obrázku, které mají stejnou nebo podobnou barvu jako pixel, na který klepnete. Maximální rozdíl mezi barvami je možné nastavit v dialogovém okně Volby nástrojů v části *Práh*.

Inteligentní nůžky

Klepnete na řadu bodů v obrázku. Při každém klepnutí jsou body spojeny podle rozdílu barev. Oblast uzavřete klepnutím na první bod. Oblast převedete na běžný výběr klepnutím dovnitř oblasti.

Použití funkce Rychlá maska

Rychlá maska je způsob výběru částí obrázku pomocí kreslicích nástrojů. Dobrým způsobem je hrubý výběr pomocí inteligentních nůžek nebo lasa (nástroj pro volný

výběr). A potom aktivujete rychlou masku klepnutím na malou ikonu přerušovaného obdélníku v levém dolním rohu.

Rychlá maska zobrazí výběr pomocí červeného překrytí. Červeně stínované oblasti nejsou vybrány. Oblasti, které jsou zobrazeny stejně jako před aktivací masky, nejsou vybrány. Pokud chcete výběr upravit, použijte kreslicí nástroje. Kreslením bílou barvou provedete výběr nakreslených pixelů. Kreslením černou barvou zrušíte výběr nakreslených pixelů. Odstíny šedé (barvy jsou považovány za odstíny šedé) představují částečný výběr. Částečný výběr umožňuje jemné přechody mezi vybranými a nevybranými oblastmi.

Chcete-li pro zobrazení rychlé masky použít jiné barvy, klepněte pravým tlačítkem myši na ikonu rychlé masky a v nabídce klepněte na příkaz *Nastavit barvu a krytí*. Novou barvu vyberete klepnutím na barevný obdélník v dialogovém okně, které se otevře.

Poté, co pomocí kreslicích nástrojů upravíte výběr, přejdete zpět ze zobrazení rychlé masky do normálního zobrazení výběru klepnutím na ikonu v levém dolním rohu okna obrázku (nyní zobrazuje červený obdélník). Tento výběr je opět zobrazen pomocí pochodujících mravenců.

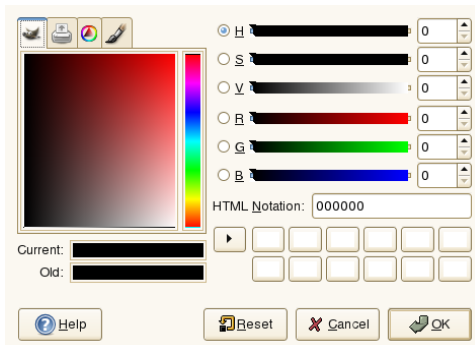
18.5.3 Použití a odstranění barev

Většina úprav obrázků zahrnuje použití a odstranění barev. Výběrem části obrázku omezíte oblast, kde bude barva použita nebo odstraněna. Když vyberete nástroj a přesunete kurzor nad obrázek, vzhled kurzoru se změní tak, aby odrážel vybraný nástroj. U mnoha nástrojů se spolu s šipkou zobrazí i ikona aktuálního nástroje. U kreslicích nástrojů je zobrazeno ohraničení aktuálního štětce, což umožňuje vidět, kde přesně v obrázku budete malovat a jak velká oblast bude pokryta.

Výběr barev

Kreslicí nástroje používají barvu popředí. Pokud chcete vybrat barvu, nejprve klepněte na pole barvy popředí. Otevře se dialogové okno se čtyřmi kartami. Jednotlivé karty představují různé metody výběru barev. Zde je popsána pouze první karta, která je zobrazena na obrázku 18.2 – „Dialogové okno pro základní výběr barvy“ (strana 256). Nová barva se zobrazuje v poli *Aktuální*. Předchozí barva se zobrazuje v poli *Staré*.

Obrázek 18.2 Dialogové okno pro základní výběr barvy



Nejjednodušší způsob, jak vybrat barvu, je použití barevných oblastí v polích nalevo. V úzkém svislém panelu klepněte na barvu podobnou té, kterou požadujete. Větší pole nalevo poté zobrazí odstíny, které jsou k dispozici. Klepněte na požadovanou barvu. Barva se zobrazí v poli *Aktuální*. Pokud se nejedná o barvu, kterou chcete, zkuste akci opakovat.

Tlačítko se šipkou napravo od pole *Aktuálně* umožňuje uložení několika možných barev. Klepnutím na šipku zkopírujete aktuální barvu do historie. Barva může být poté vybrána klepnutím na ni v historii. Výběr barvy je také možné provést zadáním hexadecimálního kódu do pole *Notace HTML*.

Výběr barvy vychází ze zvolení barvy podle odstínu, což je pro nového uživatele nejjednodušší. Chcete-li vybírat podle nastavení sytosti, hodnoty, červené, zelené nebo modré, vyberte odpovídající přepínač napravo. Chcete-li vybírat podle nastavení sytosti, hodnoty, červené, zelené nebo modré, vyberte odpovídající přepínač napravo. Pokud budete chvíli experimentovat, zjistíte, co vypadá nejlépe.

Jakmile se v poli *Aktuální* zobrazí požadovaná barva, klepněte na tlačítko *Budiž*. Chcete-li obnovit původní hodnoty, zobrazené při otevření dialogového okna, klepněte na tlačítko *Obnovit*. Změnu barvy můžete zrušit klepnutím na tlačítko *Zrušit*.

Pokud chcete vybrat barvu, která již v obrázku je, použijte nástroj pro nasátí barvy, jehož ikona připomíná kapátko. V okně *Volby nástrojů* zvolte, zda má být vybrána barva popředí nebo pozadí. Poté klepněte na bod v obrázku, který zobrazuje požadovanou barvu. Pokud se jedná o správnou barvu, zavřete dialogové okno nástroje klepnutím na tlačítko *Zavřít*.

Kreslení a gumování

Pokud chcete kreslit a gumovat, použijte nástroje z panelu nástrojů. U každého nástroje je několik možností, které umožňují doladění tohoto nástroje. Možnost Citlivost na tlak nastavujte pouze, pokud máte k dispozici grafický tablet citlivý na tlak.

Nástroje Tužka, Štětec, Rozprašovač a Guma fungují přibližně stejně jako opravdové nástroje. Nástroj Inkoust funguje podobně jako kaligrafické pero. Kreslí se klepnutím a tažením myši. Nástroj Plechovka slouží k vybarvování oblastí v obrázku. Vyplní oblast v obrázku na základě barevných okrajů. Nastavení prahu upraví citlivost nástroje na změny barev.

Přidání textu

Nástroj Text umožňuje snadné přidávání textu do obrázku. V okně Volby nástrojů vyberte požadované písmo, typ písma, barvu, zarovnání a rozestup řádků. Poté v obrázku klepněte na počáteční bod. Zobrazí se malé dialogové okno, do kterého je nutné zadat text. Zadejte jeden nebo více řádků a poté klepněte na tlačítko *Zavřít*.

Nástroj Text vytvoří text na zvláštní vrstvě. Informace o práci s obrázkem po přidání textu naleznete v části **18.5.6 – „Vrstvy“** (strana 259). Pokud je textová vrstva aktivní, je možné text měnit tak, že klepnutím na obrázek znovu otevřete dialogové okno pro zadávání. Nastavení změníte úpravou v okně Volby nástrojů.

Retušování obrázků—nástroj Klonování

Nástroj Klonování je ideální pro retušování obrázků. Umožňuje kreslit do obrázku s použitím informací z jiné části obrázku. Pokud chcete, může použít informace ze vzorku.

Při retušování je obvykle užitečné použít malý štětec s jemnými hranami. Takto získané úpravy budou k původnímu obrázku přecházet plynuleji.

Chcete-li v obrázku vybrat zdrojový bod, podržte klávesu CTRL a klepněte na požadovaný zdrojový bod. Poté můžete s nástrojem kreslit jako obvykle. Pokud během kreslení přesunujete kurzor, zdrojový bod, označený křížem, se přesunuje také. Pokud je možnost *Sledování* nastavena na hodnotu *Nezarovnáno* (výchozí nastavení), dojde po uvolnění tlačítka myši k obnovení původního zdroje.

18.5.4 Úprava úrovní barev

Obrázky je často nutné mírně upravit, aby bylo možné dosáhnout výsledků vhodných pro tisk nebo zobrazení. V mnoha programech vytvořených pro méně zkušené uživatele jsou upraveny hodnoty úrovní jasu a kontrastu. Stejná možnost funguje a je k dispozici i v aplikaci GIMP, ale lepších výsledků je možné dosáhnout úpravou úrovní barev.

Chcete-li tuto akci provést, vyberte funkci *Vrstva > Barvy > Úrovně*. Otevře se dialogové okno pro ovládání úrovní v obrázku. Dobrých výsledků obvykle dosáhnete klepnutím na tlačítko *Automaticky*. Pokud chcete provádět ruční úpravy ve všech kanálech, můžete pomocí kapátek v části *Všechny kanály* vybrat oblasti v obrázku, které mají být černé, šedé a bílé.

Pokud chcete upravit jednotlivý kanál, vyberte požadovaný kanál v části *Kanál*. Poté nastavte pomocí černého, bílého a středního posuvníku hodnoty v části *Vstupní úrovně*. K výběru bílého, černého a šedého bodu pro daný kanál můžete použít také kapátka.

Pokud je zaškrtnuto pole *Náhled, okně obrázku se zobrazuje, jak bude obrázek vypadat, pokud se úpravy použijí*. Jakmile dosáhnete požadovaných výsledků, klepněte na tlačítko *Budiž*. Změny budou použity. Klepnutím na tlačítko *Obnovit* původní hodnoty. Klepnutím na tlačítko *Zrušit* úpravy hodnot.

18.5.5 Vracení zpět

Většinu úprav lze v aplikaci GIMP vrátit zpět. Chcete-li zobrazit historii úprav, použijte dialogové okno obsažené ve výchozím rozvržení okna nebo jej otevřete z nabídky *Soubor > Dialogy > Historie vracení*.

Dialogové okno zobrazí základní obrázek a řadu úprav, které je možné vrátit zpět. Změny můžete vrátit zpět nebo provést znovu pomocí tlačítek. Tímto způsobem se můžete vrátit zpět k základnímu obrázku. Pokud úpravu vrátíte zpět a poté provedete novou, nebude již možné provést znovu původní úpravu.

Změny mohou být vráceny zpět a provedeny znovu také v nabídce *Upravit*. Nebo můžete použít zkratky **Ctrl + Z** a **Ctrl + Y**.

18.5.6 Vrstvy

Vrstvy jsou velmi důležitým prvkem aplikace GIMP. Kreslení částí obrázku na jednotlivé vrstvy, provádění změn, přesunutí nebo odstranění těchto částí nezpůsobí poškození zbytku obrázku. Jak vrstvy fungují, pochopíte, pokud si představíte obrázek vytvořený ze sady průhledných listů. Rozdílné části obrázku jsou nakresleny na různých listech. Sada může být přeskládána, je možné změnit, která část bude nahoře. Jediné vrstvy a skupiny vrstev mohou měnit pozici a přesouvat části obrázku do jiných umístění. Mohou být přidány nové listy a jiné mohou být odloženy stranou.

Ke zobrazení dostupných vrstev v obrázku použijte dialogové okno *Vrstvy*. Pokud je použit nástroj *Text*, je automaticky vytvořena speciální vrstva pro text. Aktivní vrstva je zvýrazněna Tlačítka v dolní části dialogového okna poskytují mnoho funkcí. Další funkce jsou k dispozici v nabídce po klepnutí pravým tlačítkem myši na vrstvu v dialogovém okně. Dvě místa pro ikony před názvem obrázku jsou použity pro přepínání viditelnosti (ikona oka představuje viditelný obrázek) a pro spojování vrstev. Spojené vrstvy jsou označeny ikonou řetězu a je možné je přesunovat jako skupinu.

Pouze vrstvy s průhledností (kanál alfa) mohou být v sadě umístěny nad ostatní vrstvy. Chcete-li tento kanál přidat, klepněte pravým tlačítkem myši na vrstvu a vyberte jej z nabídky.

18.5.7 Režimy obrázků

Aplikace GIMP má tři režimy obrázků—RGB, stupně šedi a indexované. Režim RGB je běžný režim barev a je nejvhodnější pro úpravy většiny obrázků. Stupně šedi jsou používány u černobílých obrázků. Indexovaný režim omezí počet barev v obrázku na nastavenou hodnotu. Většinou je používán u obrázků ve formátu GIF. Pokud potřebujete indexovaný obrázek, je nejlepší jej upravit jako obrázek RGB a před uložením jej převést na indexovaný obrázek. Pokud obrázek ukládáte ve formátu, který vyžaduje indexovaný obrázek, aplikace GIMP nabídne indexování obrázku před uložením.

18.5.8 Speciální efekty

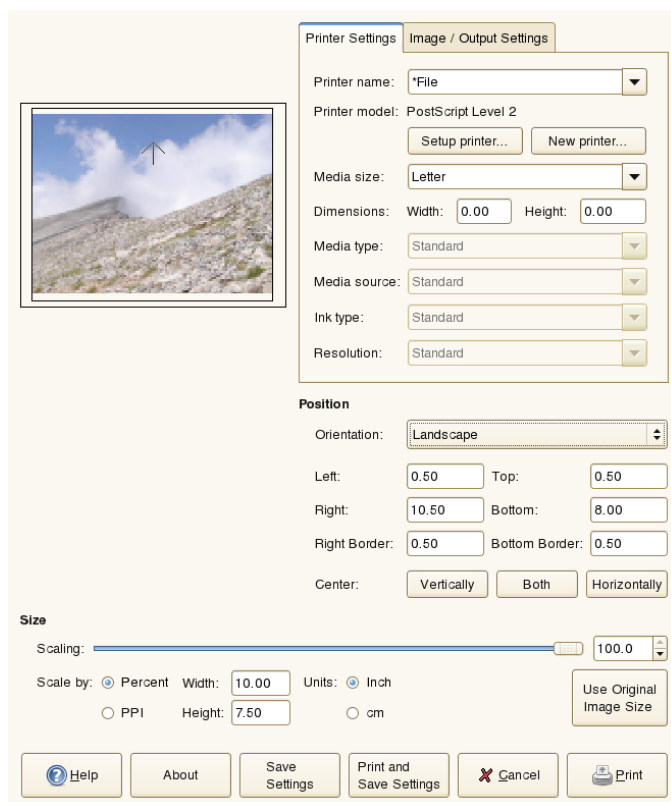
Aplikace GIMP obsahuje širokou škálu filtrů a skriptů pro vylepšení obrázků, přidání speciálních efektů nebo provádění uměleckých úprav. Tyto funkce jsou k dispozici v nabídce *Filtry* a *Skript-fu*. Nejlepším způsobem, jak zjistit, co máte k dispozici, jsou

pokusy. Nabídka *Rozš.* v panelu nástrojů obsahuje mnoho položek vhodných pro tvorbu objektů, jako jsou tlačítka, loga a další.

18.6 Tisk obrázků

Pokud chcete obrázek vytisknout, klepněte v nabídce obrázku na položky *Soubor* > *Vytisknout*. Pokud je tiskárna v nakonfigurovaná v systému, měla by se zobrazit v seznamu. V některých případech bude nutné nainstalovat odpovídající tiskárnu klepnutím na tlačítko *Nastavit tiskárnu*. V části *Velikost média* zadejte odpovídající velikost papíru a v části *Typ média* zadejte typ. Další nastavení jsou k dispozici na kartě *Nastavení obrázku / výstupu*.

Obrázek 18.3 Dialogové okno *Tisk*



V dolní části okna upravte velikost obrázku. Klepnutím na tlačítko *Použít původní velikost obrázku* převezmáte tato nastavení z vlastního obrázku. To je doporučeno, pokud nastavujete velikost a rozlišení tisku odpovídající obrázku. Umístění obrázku na stránce upravíte pomocí polí v části *Poloha* nebo přetažením obrázku v části *Náhled*.

Jakmile budete s nastavením spokojeni, klepněte na tlačítko *Tisk*. Chcete-li nastavení uložit pro další použití, použijte tlačítko *Vytisknout a uložit nastavení*. Klepnutím na tlačítko *Zrušit* tisk zrušíte.

18.7 Další informace

Následující zdroje jsou užitečné pro uživatele aplikace GIMP, přestože některé z nich se vztahují ke starším verzím.

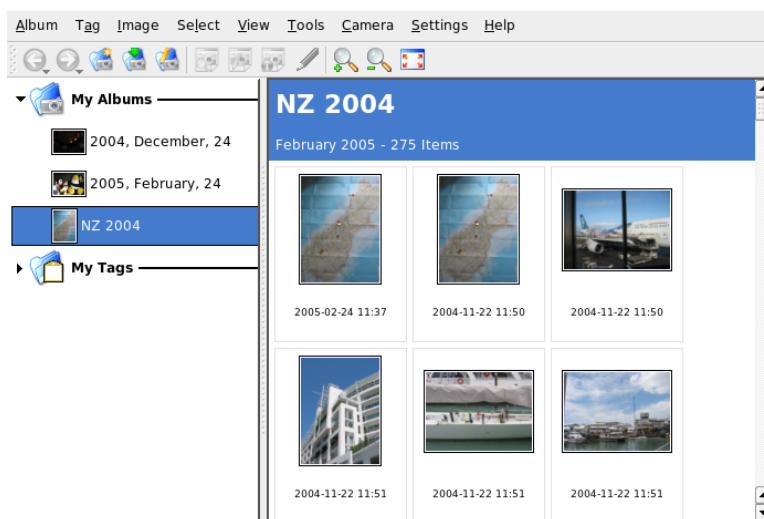
- Nabídka *Nápověda* poskytuje přístup k vnitřnímu systému nápovědy. Tato dokumentace je k dispozici také ve formátech HTML a PDF na adrese <http://docs.gimp.org>.
- Velké množství výukových programů, které popisují základní a pokročilé techniky práce s obrázky pomocí aplikace GIMP, naleznete na adrese <http://gimp.org/tutorials/>.
- Skupina uživatelů GIMP User Group poskytuje informační web na adrese <http://gug.sunsite.dk>.
- Na adrese <http://www.gimp.org> se nachází oficiální domovská stránka aplikace GIMP
- Publikace *Grokking the GIMP*, kterou napsal Carey Bunks, je vynikající kniha založená na starší verzi aplikace GIMP. Ačkoliv se některé prvky programu změnily, může tato kniha poskytnout výborný návod pro práci s obrázky. Verze online je k dispozici na adrese <http://gug.sunsite.dk/docs/Grokking-the-GIMP-v1.0/>

Správa digitálních obrázků

Správa digitálních obrázků v systému Linux je velice snadná. Aplikace digiKam prostředím KDE stáhne obrázky přímo z fotoaparátu. Pomůže vám uspořádat obrázky a pracovat s nimi a dosáhnout nejlepších možných výsledků, o které se pak můžete podělit s ostatními. Aplikace obsahuje několik užitečných modulů plugin, pomocí kterých můžete převést obrázky do různých jiných formátů. Moduly plugin pro vylepšení obrázků také obsahují funkce odstranění efektu červených očí, odstranění skvrn a odstranění vadných pixelů. Pomocí různých modulů plugin s efekty a filtry můžete svoje digitální obrázky změnit na malá umělecká díla.

Spustěte aplikaci digiKam pomocí hlavní nabídky nebo stisknutím klávesy Alt + F2 a zadáním příkazu `digikam`. Po spuštění aplikace digiKam se zobrazí okno se dvěma hlavními oblastmi: vlevo se zobrazí seznam alb a vpravo se zobrazí seznam obrázků v aktuálním albu. Viz [19.1 – „Hlavní okno aplikace digiKam“](#) (strana 264). Na pravém okraji okna se nachází tlačítko *Filtr tagů*, pomocí kterého můžete podle informací tagů měnit počet obrázků zobrazených v hlavním zobrazení. Podrobnosti o používání tagů v aplikaci digiKam naleznete v části [19.5 – „Správa tagů“](#) (strana 267).

Obrázek 19.1 *Hlavní okno aplikace digiKam*



19.1 Konfigurace fotoaparátu

Pokud chcete stáhnout obrázky z fotoaparátu, jednoduše připojte fotoaparát k portu USB počítače pomocí kabelu USB dodávaného s fotoaparátem. V závislosti na modelu fotoaparátu se může stát, že budete muset fotoaparát přepnout do zvláštního režimu pro přenos dat. Další informace o tomto režimu naleznete v příručce fotoaparátu.

K dispozici jsou tři možnosti pro přístup k obrázkům ve fotoaparátu. Nejpoužívanějšími protokoly jsou protokol PTP (známý také pod názvem PictBridge) a protokol velkokapacitního úložiště USB. Některé fotoaparáty používají jiné protokoly a vyžadují zvláštní ovladače, které poskytuje aplikace gphoto2 (19.10 – „Řešení problémů“ (strana 282)).

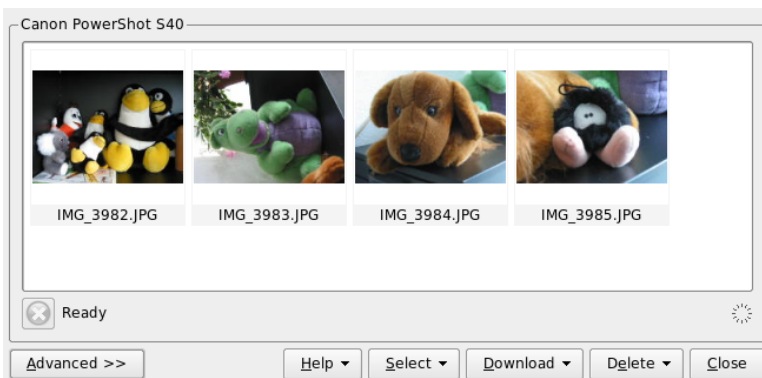
Pokud lze váš fotoaparát přepnout do režimu velkokapacitního úložného zařízení USB, vyberte tuto možnost. Poté, co fotoaparát připojíte k portu USB počítače a zapnete ho, bude automaticky rozpoznán a připojen jako nové zařízení USB. Prostředí KDE vám umožní vybrat akci, kterou si přejete vykonat při připojení libovolného zařízení USB. Můžete si vybrat, zda se má při připojení tohoto typu zařízení spustit aplikace digiKam nebo libovolná jiná aplikace sloužící k zobrazení nebo zpracování obrázků.

Pokud chcete v aplikaci digiKam nakonfigurovat fotoaparát, vyberte možnosti *Fotoaparát* > *Přidat fotoaparát*. Nejdříve zkuste fotoaparát automaticky rozpoznat pomocí tlačítka *Automaticky rozpoznat*. Pokud není fotoaparát nalezen automaticky, zkuste ho pomocí tlačítka *Přidat* vyhledat v seznamu podporovaných fotoaparátů. Pokud není požadovaný model fotoaparátu v seznamu, zkuste vybrat starší model nebo možnost *Fotoaparát s velkokapacitní úložištěm USB/IEEE* a potvrďte výběr stisknutím tlačítka *OK*.

19.2 Stažení fotografií z fotoaparátu

Pokud chcete ze správně nakonfigurovaného fotoaparátu načíst fotografie, připojte fotoaparát k počítači a vyberte ho v nabídce *Fotoaparát*. Aplikace digiKam otevře okno a začne stahovat miniatury, které zobrazuje v **19.2 – „Načtení fotografií z fotoaparátu“** (strana 265). Pokud chcete otevřít nabídku, ve které můžete *Zobrazit* obrázek, zobrazit *Vlastnosti* nebo *Informace EXIF* obrázku, *Stáhnout* obrázek nebo ho *Odstranit*, klepněte na obrázek pravým tlačítkem myši. Pokud chcete obrázky přejmenovat pomocí nabídky *Možnosti přejmenování* nebo chcete vybrat způsob zpracování dat EXIF poskytnutých fotoaparátem, vyberte možnost *Pokročilé* ve spodní části okna stahování.

Obrázek 19.2 Načtení fotografií z fotoaparátu



Tip: Přejmenování obrázků

Pokud vám nevyhovují výchozí názvy souborů ve fotoaparátu, můžete použít hromadné přejmenování obrázků. Pokud zadáte jednoznačnou předponu a přidáte volitelné datum, aplikace digiKam poskytne pořadové číslo.

Stisknutím levého tlačítka myši můžete vybrat všechny obrázky ve fotoaparátu. Obrázky můžete také vybrat podržením klávesy Ctrl a klepnutím na jednotlivé obrázky. Vyberte možnost *Stáhnout* a vyberte v seznamu cílové umístění. Můžete také vybrat možnost *Nové album* – v tom případě aplikace automaticky navrhne název souboru s aktuálním datem. Proces stahování spustíte stisknutím tlačítka *OK*.

19.3 Získání informací

Pokud chcete získat informace o obrázku, podržte kurzor myši nad obrázkem. Zobrazí se popis obsahující základní údaje o obrázku. Můžete také klepnout na obrázek pravým tlačítkem myši a vybrat v kontextové nabídce příkaz *Vlastnosti*.

K dispozici jsou následující informace:

Obecné

Tato karta obsahuje seznam základních informací o souboru, jako je název, datum, velikost, vlastník a povolení a některé základní informace o albu, ke kterému obrázek patří, a informace o tagu nebo hodnocení přiřazené tomuto obrázku.

EXIF

Informace EXIF jsou poskytovány fotoaparátem a obsahují různé podrobné technické informace o fotoaparátu a obrázku, například informace o výrobci a modelu fotoaparátu, času expozice a rozlišení. Pokud chcete vybrat zobrazování základního přehledu, nastavte možnost *Úroveň podrobností* na hodnotu *Jednoduchá*. Pokud chcete nastavit zobrazování úplné soupravy údajů, vyberte hodnotu *Úplná*.

Histogram

Pomocí karty *Histogram* můžete zobrazit grafické znázornění rozsahu světlých a tmavých odstínů obrázku. Pomocí histogramu můžete zkontrolovat, zda jste použili při vytváření obrázku správnou expozici.

19.4 Správa alb

Aplikace digiKam vytvoří ve výchozím nastavení adresář s názvem *Moje alba*, do kterého bude ukládat všechny vaše obrázky. Obrázky pak můžete přesunout do podadresářů. Alba lze uspořádat podle rozložení adresáře, podle názvu sbírky ve vlastnostech

alba nebo podle data vytvoření (tato data lze také změnit ve vlastnostech jednotlivých alb).

Nové album můžete vytvořit pomocí jedno z následujících způsobů:

- Odešlete nové obrázky z fotoaparátu a vytvořte cílové album v průběhu stahování.
- Vytvořte nové album klepnutím na tlačítko *Nové album* v panelu nástrojů.
- Naimportujte existující adresář obrázků z pevného disku (vyberte možnost *Album > Importovat > Importovat adresáře*).
- Klepněte pravým tlačítkem na možnost *Moje alba* a vyberte příkaz *Nové album*.

Po výběru možnosti vytvoření nového alba je třeba zadat základní informace o novém albu (například název alba). Můžete také vybrat sbírku, vložit komentáře a vybrat datum založení alba. Sbírký představují způsob, jak organizovat alba podle společného označení. Toto označení se použije, pokud vyberte možnost *Zobrazit > Seřadit alba > Podle sbírky*. Komentář se zobrazí v textu ve vrchní části hlavního okna. Datum alba se použije, pokud vyberte možnost *Zobrazit > Alba > Podle data*.

Aplikace digiKam používá první fotografii v albu jako ikonu náhledu v seznamu *Moje alba*. Pokud chcete vybrat jako náhled jinou fotografii, klepněte na požadovanou fotografii pravým tlačítkem a vyberte v kontextové nabídce příkaz *Nastavit jako náhled alba*.

19.5 Správa tagů

Spravování velkého množství různých obrázků v různých albech může být namáhavé. Aplikace digiKam poskytuje pro správu obrázků v albech podle vlastních kategorií systém *Můj tag*. Tagy rozdělují obrázky do kategorií. K jednomu obrázku může být přiřazeno více tagů.

Představte si například, že jste vytvořili několik obrázků svého kamaráda Jana a umístili jste je do různých alb. Teď hledáte jednoduchý způsob, jak vytvořit přehled všech Janových obrázků. Pomocí aplikace digiKam můžete postupovat následovně:

- 1 V horním panelu nabídky vyberte možnost *Tag > Nový tag* a zadejte název nového tagu, v tomto případě *Jan*. Zadejte volitelnou ikonu a stisknutím tlačítka *OK* dialog ukončete.
- 2 Přejděte do každého z alb a klepnutím pravým tlačítkem na požadované obrázky a výběrem možnosti *Přiřadit tag > Jan* označte všechny obrázky Jana tagem.

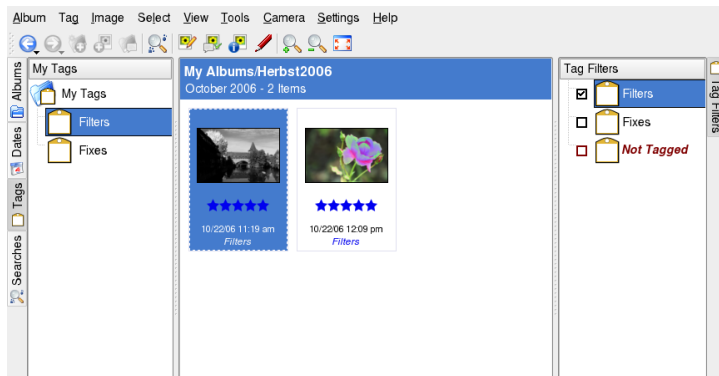
Pokud potřebujete označit velké množství obrázků, je jednodušší označit je tagem pomocí následujícího postupu: klepněte pravým tlačítkem na obrázek a v kontextové nabídce vyberte příkaz *Upravit komentáře a tagy*. Pomocí tohoto dialogu můžete přiřadit obrázku tag, zadat volitelný komentář s popisem a ohodnotit tento obrázek. Po dokončení nastavení obrázku neopouštějte dialog, klepněte na možnost *Vpřed* a pokračujte v nastavení ostatních obrázků v tomto albu. Po dokončení klepněte na tlačítko *Použít* a *OK*. Tím nastavení použijete. Pokračujte stejným postupem v nastavení tagů ostatních alb a obrázků.

Pokud chcete vyhledat v celé sbírce všechny obrázky s určitým tagem (v tomto případě s tagem *Jan*), postupujte následovně:

- 1 Otevřete kartu *Tagy* v levém panelu karet.
- 2 Rozbalte položku *Můj tag*.
- 3 Vyberte tag *Jan*.

Zobrazí se všechny obrázky ve sbírce, které jsou označeny příslušným tagem.

Obrázek 19.3 Zobrazit pouze obrázky s tagem



Filtr tagů na pravém okraji hlavního okna umožňuje zobrazit pouze ty obrázky z aktuálního alba, které jsou označeny tagem nebo tagy, které ve filtru nastavíte.

19.6 Vytváření užitečných filtrů vyhledávání

Je nemožné spravovat jakoukoliv větší sbírku obrázků, pokud nemáte k dispozici způsob, jak jednoduše vyhledávat požadované obrázky. K ulehčení správy sbírky vám aplikace digiKam nabízí dvě možnosti vyhledávání:

Jednoduché vyhledávání

Základní funkce vyhledávání. Jednoduše zadejte textový řetězec, který souvisí s hledaným obrázkem (souvisí s názvem obrázku, tagem nebo komentářem) a stiskněte tlačítko *OK*. Vyhledávání můžete uložit pro pozdější použití. Uložená vyhledávání můžete upravovat v seznamu *Moje vyhledávání*.

Pokročilé vyhledávání

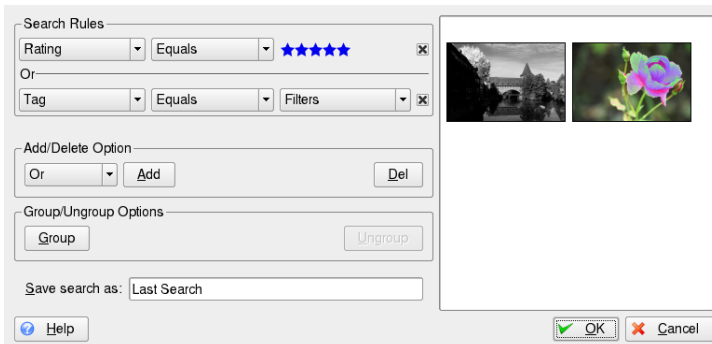
Složitý filtr vyhledávání. Umožňuje nastavit složitá pravidla pro kteroukoliv vlastnost hledaného obrázku (album, tag, hodnocení, datum atd.) a tyto možnosti libovolně kombinovat. Filtr vyhledávání můžete uložit pro pozdější použití. Uložená vyhledávání můžete upravovat v seznamu *Moje vyhledávání*.

Následující příklad popisuje vytvoření *Pokročilého vyhledávání* obrázků pomocí informací o tagu nebo hodnocení:

- 1 Vyberte kartu *Vyhledávání* nalevo od hlavního okna.
- 2 Klepněte pravým tlačítkem na možnost *Moje vyhledávání* a vyberte příkaz *Přidat nové pokročilé vyhledávání*.
- 3 Vyberte první kritérium vyhledávání. V tomto případě vyberte možnost *Hodnocení+Rovné+5 hv zdiček*. Tím nastavíte vyhledávání všech obrázků, které byly ohodnoceny pěti hvězdičkami.
- 4 V oblasti *Přidat/Odstranit možnost* vyberte možnost *Nebo* a klepněte na tlačítko *Přidat*. Pod existující pravidlo vyhledávání bude přidáno nové pravidlo vyhledávání.

- 5 Vyberte druhé kritérium vyhledávání. V tomto případě vyberte možnost `Tag+Rovně+Filtry`. Tím nastavíte vyhledávání všech obrázků, které jsou označeny tagem s názvem *Filtry*.
- 6 Podle potřeby přidejte další kritéria vyhledávání. Můžete také přidat skupinová kritéria nebo kritéria odstranit. Výsledek vyhledávání se zobrazí v okně vyhledávání.
- 7 Pokud chcete vyhledávání uložit pro další použití, zadejte název pro toto vyhledávání a stisknutím tlačítka *OK* opustíte dialog *Pokročilé vyhledávání*.

Obrázek 19.4 Vytvoření pokročilého filtru vyhledávání



19.7 Export sbírek obrázků

Aplikace digiKam nabízí několik možností exportu, pomocí kterých můžete archivovat a zveřejnit sbírky obrázků. Umožňuje archivaci na disky CD a DVD (pomocí aplikace k3b), export do formátu HTML a export do vzdálené galerie.

Pokud chcete uložit svoji sbírku na disk CD nebo DVD, postupujte následovně:

- 1 Vyberte možnost *Album > Exportovat > Archivovat na disk CD/DVD*.
- 2 Pomocí různých vedlejších nabídek dialogu *Vytvořit archiv na disku CD/DVD* vykonajte požadované úpravy. Pak spusťte stisknutím tlačítka *OK* vypalování.
 - 2a Pomocí možnosti *Výběr* vyberte část sbírky (alba a tagy), kterou chcete archivovat.

- 2b** V nastavení *Rozhraní HTML* vyberte, zda má být vaše sbírka obrázků dostupná prostřednictvím rozhraní HTML a zda má být disk CD nebo DVD s archivem vybaven funkcí automatického spouštění. Nastavte vlastnosti názvu, obrázku, písma a pozadí výběru.
- 2c** Podle potřeby můžete také změnit nastavení popisu svazku v okně *Popisovač svazku média*.
- 2d** Pokud je to potřebné, upravte možnosti vypalování v okně *Vypalování média*.

Pokud chcete svoji sbírku obrázků exportovat do formátu HTML, postupujte následovně:

- 1** Vyberte možnost *Album > Exportovat > Exportovat do HTML*.
- 2** Podle potřeby upravte pomocí vedlejších nabídek nastavení v okně *Vytvořit galerii obrázků*. Po dokončení spusťte vytváření galerie stisknutím tlačítka *OK*.
 - 2a** Pomocí možnosti *Výběr* vyberte část sbírky (alba a tagy), kterou chcete archiovat.
 - 2b** Pomocí možnosti *Vzhled* nastavte název a vzhled galerie HTML.
 - 2c** Pomocí možnosti *Album* nastavte umístění galerie na disku, velikost obrázků, kompresi, formát a množství metaúdajů, zobrazených v galerii.
 - 2d** Pomocí možnosti *Miniatury* zadejte velikost, kompresi a typ souborů pro miniatury, které budou použity pro pohyb v galerii.

Pokud chcete svoji sbírku exportovat do externí galerie obrázků na Internetu, postupujte následovně:

- 1** Získejte účet na externí webové lokalitě, která bude hostitelem vaší galerie.
- 2** Vyberte možnost *Album > Exportovat > Exportovat do vzdálené galerie*. Po zobrazení výzvy zadejte adresu URL, uživatelské jméno a heslo pro externí lokalitu. Aplikace digiKam vytvoří připojení k zadanému serveru a zobrazí nové okno s názvem *Export galerie*.

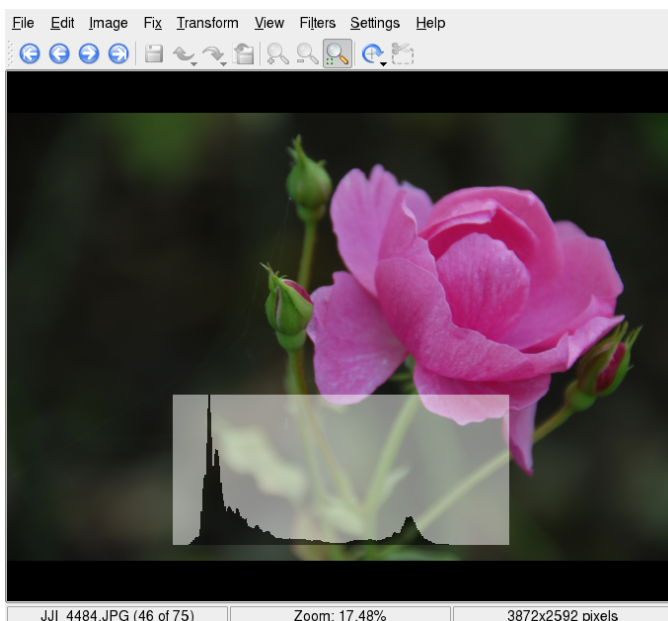
- 3 Vyberte umístění nového alba v galerii.
- 4 Klepněte na položku *Nové album* a zadejte informace, které aplikace digiKam vyžaduje.
- 5 Nahrajte obrázky do nového alba prostřednictvím příkazu *Přidat fotografie*.

19.8 Zobrazení a úprava obrázků

Aplikace digiKam je dodávána s komplexní sadou nástrojů pro prohlížení a úpravu obrázků, kterou tvoří různé moduly plug-in. Poklepáním na náhled obrázku se lze přepnout do režimu úprav a zobrazení obrázků aplikace digiKam. Pokud chcete používat zásuvné moduly plug-in, je nutné nainstalovat balíček *digikamplugins*.

Vkládat histogramy a přibližovat či oddalovat obrázky lze pomocí příkazu *Zobrazit*. Při zobrazení obrázku je možné expozici obrázku hodnotit pomocí možnosti *Histogram*.

Obrázek 19.5 *Kontrola histogramu*



Vlastnosti, komentáře a tagy obrázků a používat základní efekty a vkládat text lze prostřednictvím nabídky *Obrázek*:

Použít texturu

Vyberte typ textury, kterou chcete použít, a určete, jak má být textura hluboká (*Reliéf*). Aplikace digiKam texturu použije a změny uloží do původní kopie obrázku.

Přidat okraj

Vyberte typ okraje. V závislosti na typu vybraného okraje zvolte jednu nebo dvě barvy, které mají být pro okraj použity, a nastavte šíři okraje okolo obrázku. Aplikace digiKam vytvoří okraj a změny uloží do původní kopie obrázku.

Vložit text

Vyberte typ, styl a velikost písma a zadejte text, který má být do obrázku přidán. Vyberte styl zarovnání textu a zadejte případné otočení textu ve stupních. Volitelně lze přidat okraj a částečnou průhlednost. Aplikace digiKam přidá do původního obrázku vrstvu s textem.

19.8.1 Oprava a vyladění obrázku

Nabídka *Opravit* obsahuje množství příkazů pro opravu běžných vad digitálních obrázků:

Barvy

Ladění různých barevných parametrů obrázku.

Rozostření a zaostření

Ladění ostrosti obrázku nebo jeho rozmazání.

Maska rozostření

Rozšíření ostrosti obrázku.

Ostření

Zvýšení ostrosti obrázku, pokusem o provedení nového ostření.

Potlačení efektu červených očí

Potlačení nebo odstranění efektu červených očí způsobeného použitím blesku.

Retušování

„Léčení“ poškozených oblastí obrázku.

Oprava vadných pixelů

Detekce a odstranění problémových pixelů v obrázku, které jsou způsobeny vadnými pixely senzoru fotoaparátu.

Obnovení

Poskytuje ucelený soubor nástrojů pro obrázky obsahující nápravu mnoha typů digitálních vad, například šumu a poškrábání.

Potlačení šumu

Potlačení artefaktů, například prachu na čočce senzoru. Kompenzace šumu pixelů způsobeného nastavením vysoké úrovně citlivosti ISO v fotoaparátu a potlačení rušení a artefaktů u méně kvalitních snímků.

Korekce vad čočky

Kompenzace soudkovitého a lichoběžníkovitého zkreslení obrazu, které je způsobeno širokoúhlým nebo teleskopickým objektivem.

Odstranění vinětaže

Kompenzuje kruhovitě stíny (*viněty*) ve středu nebo na okrajích obrázku, které byly způsobeny použitím širokoúhlého nebo teleskopického objektivu.

Funkce možnosti *Opravit* lze předvést na příkladu položky *Retušování*. Předpokládejme, že snímek obsahuje vady, způsobené škrábnutími nebo prachem na čočce. Tento druh artefaktu odstraníte následovně:

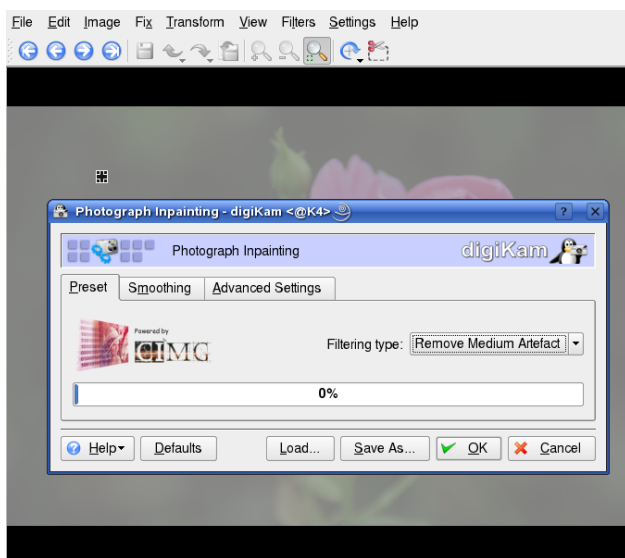
- 1 Otevřete obrázek.
- 2 Pomocí kurzoru myši vyberte oblasti, ve kterých má být oprava použita.
- 3 Vyberte položku *Opravit > Retušování* nebo stiskněte kombinaci kláves Shift + I.
- 4 Určete metodu, která má být použita k odstranění artefaktu:
 - Vyberte jednu z přednastavených možností (*Odstranit malý artefakt*, *Odstranit střední artefakt* nebo *Odstranit velký artefakt*) a pokračujte pomocí **Krok 6**.
 - Nastavte vhodné parametry filtru. Pokračujte částí **Krok 5**.

- 5 Pokud jste si nevybrali z přednastavených filtrů (na kartě *Přednastavení*), zobrazte kartu *Výhlazování* a *Pokročilá nastavení* a přizpůsobte nastavení podle vlastního uvážení.
- 6 Klepnutím na tlačítko *OK* nastavení použijete a bude provedena odpovídající úprava obrázku.

Tip: Vytvoření a použití vlastního nastavení filtru

Pokud používáte stejnou sadu nastavení opakovně, například v případě, že poškrábání čočky kazí celou sadu obrázků, vytvořte vlastní sadu nastavení filtru. Uložte je do textového souboru klepnutím na příkaz *Uložit jako*. V případě více obrázků zobrazte dialogové okno *Retušování obrázku*, klepněte na příkaz *Nahrát*, potom vyberte příslušný textový soubor a použijte nastavení filtru klepnutím na tlačítko *OK*.

Obrázek 19.6 Použití příkazu *Retušování* k odstranění artefaktů



19.8.2 Použití obrazových transformací

Změnu měřítka a otočení obrázku lze provést v nabídce *Transformace*:

Otočit, Překlopit, Volné otáčení

Otáčejí obrázkem v určitém rozsahu. Příkaz *Otočit* otáčí o celistvé násobky 90 stupňů. Použitím příkazu *Volné otáčení* lze otočit obrázek o zadaný úhel.

Oříznout, Oříznout se zachováním poměru stran

Slouží k oříznutí obrázku. Příkaz *Oříznout* slouží k vyjmutí obdélníkového výběru z obrázku. Příkaz *Oříznout se zachováním poměru stran* slouží k oříznutí obrázku s následujícími možnostmi.

Úprava perspektivy

Úprava perspektivy obrázku. Pokud se například v obrázku, který obsahuje svislé nebo vodorovné linie, objevují nepřírozené úhly, lze je pomocí tohoto nástroje korigovat. Chytněte libovolný ze čtyř úchytů v rozích obrázku a přetáhněte jej podle potřeby. Prostřednictvím příkazu *Oříznout* odstraníte zbývající černé okraje obrázku a obrázek oříznete.

Naklonění

Svislý nebo vodorovný posun jedné části obrázku jedním směrem, druhé části druhým směrem. Vyberte úhel vertikálního a horizontálního naklonění a potom obrázek oříznete použitím příkazu *Oříznout*.

Změnit velikost, Zvětšenina

Slouží ke zvětšení nebo zmenšení obrázku. Příkaz *Změnit velikost* poskytuje jednoduché rozhraní pro určení změny velikosti obrázku v pixelech nebo procentech. Zvolte, zda má být zachován poměr stran. Příkaz *Zvětšenina* provádí v podstatě stejné změny velikosti obrázku. Spolu s operacemi změny velikosti však lze povolit použití filtrů na zvětšený obrázek, které slouží ke zlepšení kvality výsledného obrázku. Pokud budete výsledný obrázek tisknout, použijte příkaz *Zvětšenina* namísto jednoduššího příkazu *Změnit velikost*. Nastavení filtru lze uložit do textového souboru a později je načíst a použít pro více obrázků.

Může se stát, že máte téměř perfektní obrázek, ale chcete změnit kompozici nebo potřebujete obrázek oříznout na příslušný formát papíru. V takovém případě použijte příkaz *Oříznout se zachováním poměru stran* a postupujte následovně:

- 1 Otevřete obrázek.
- 2 Vyberte příkaz *Transformace > Oříznout se zachováním poměru stran*.
- 3 Vyberte požadovanou orientaci a poměr stran.

Žádná

Volné oříznutí lze nastavit pomocí posuvníků *X*, *Šířka* a *Y*, *Výška*.

Vlastní

Vyberte vlastní poměr výšky a šířky namísto použití přednastavených hodnot.

Poměr X:Y

Uvedené poměry odpovídají většině běžných rozměrů papíru, které jsou používány pro tisk fotografií. Vyberte ten, který nejlépe vyhovuje vašim potřebám.

Zlatý řez

Poměr stran (1:1,618), který je často používán umělci a architekty k docílení harmonického dojmu.

Použít *Max. Poměr*, který nastaví maximální možnou velikost oříznutí zvoleného poměru stran.

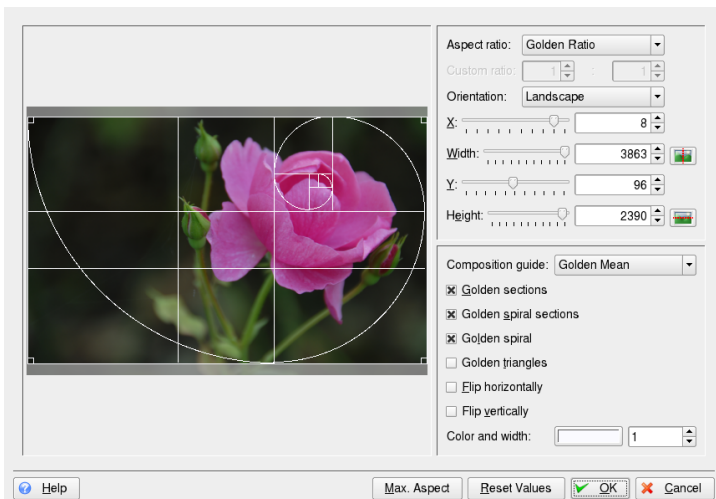
- 4 Po určení velikosti oblasti k oříznutí je možné volitelně použít kompoziční pravidla. Příkaz *Vodítka kompozice* slouží k vytvoření výběru oříznutí, který vytvoří vizuálně zajímavý obrázek. Jsou zobrazeny tečkované čáry, které pomáhají k lepší kompozici obrázku.

Tip: Další informace

Úplný popis možností naleznete v části <http://docs.kde.org/development/en/extragear-graphics/digikam/using-kapp-imageeditor.html>.

- 5 Pokud umístění ořezu nesplňuje pravidla kompozice, přesuňte jej.
- 6 Klepnutím na tlačítko *OK* použijete zvolený výběr ořezu a obrázek oříznete.

Obrázek 19.7 Vytvoření vlastního oříznutí pomocí příkazu *Oříznout se zachováním poměru stran*



19.8.3 Použití filtrů a efektů

Na obrázky lze použít množství základních filtrů a efektů, a tím vylepšit jejich vzhled:

Černobílý

Barevná transformace, která obrázek převede na černobílý. Obrázek v odstínech šedi získáte použitím příkazu *Neutrální černobílý*. Simulaci použití barevného filtru (zelená, oranžová, červená nebo žlutá), který zvýrazňuje některé části barevného spektra, docílíte pomocí možnosti *Černobílý s filtrem* Simulaci použití barevného tónování lze vytvořit prostřednictvím možnosti *Černobílý s tónováním*

Kapky deště

Použití efektu kapek deště na obrázek. Vyberte počet a velikost kapek a potom určete stupeň deformace obrázku (*Rybí oči*).

Infračervený film

Simulace použití infračerveného filmu, kterým docílíte částečně surrealistického dojmu. Výsledek bude výrazně odlišný od původního obrázku. Umělecký dojem lze zvýšit úpravou velikosti zrna filmu a citlivostí (ISO).

Olejomalba

Simulace olejomalby. Vyberte velikost štětce a stupeň rozmazání obrázku.

Reliéf

Simuluje vytlačení obrázku do papíru. Vyberte vhodnou hloubku.

Solarizace

Simulace přexponování na slunci.

Efekty deformace

Použití různých efektů deformace, například rybí oko. Vyberte typ, úroveň a opakování.

Zrno filmu

Hrubšího vzhledu obrázku docílíte přidáním zrn filmu.

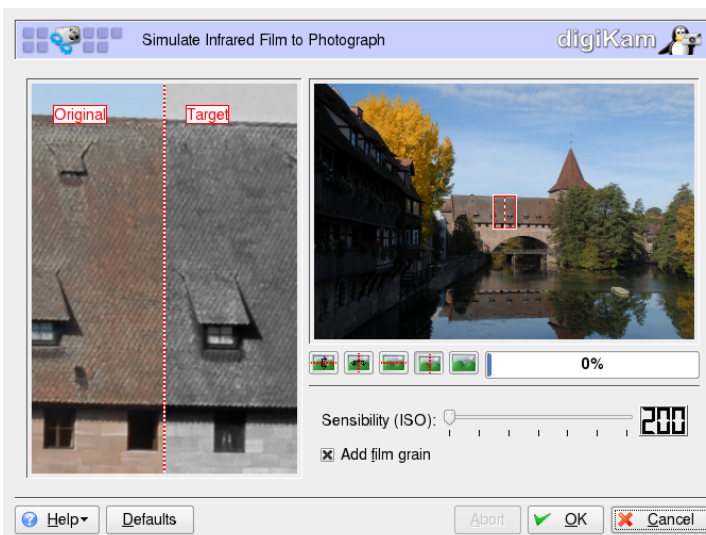
Efekty rozmazání

Rozmazáním obrázku docílíte efekt neostroty obrázku nebo efekt pohybu, který v obrázku nebyl v okamžiku fotografování.

Kresba uhlím

Transformace, která obrázek převede na černobílou kresbu uhlím. Vyberte příslušnou velikost tužky a určete stupeň rozmazání obrázku.

Obrázek 19.8 *Simulace IR fotografie*



19.9 Užitečné nástroje

Aplikace digiKam nabízí několik pomůcek, které napomáhají organizovat kolekci obrázků a zpracovávat obrázky. Naleznete je v nabídce *Nástroje*:

Nalezení duplicitních obrázků

V případě podezření, že kolekce obsahuje množství duplicitních obrázků, použijte tuto možnost pro jejich nalezení a odstranění. Nejprve určete, která alba nebo tagy mají být ve vyhledávání zahrnuty. Klepnutím na tlačítko *OK* zahájíte vyhledávání. Pokud kolekce obsahuje nějaké duplicity, zobrazí se rozdělená obrazovka, která zobrazuje oba obrázky. Můžete zvolit, který z nich bude odstraněn.

Vytvořit kalendář

Vytvoření jednoduchého kalendáře se standardním vzhledem. Stačí pouze vybrat obrázky, rozměry papíru a písma.

Promítání obrázků

Prezentace kolekce obrázků prostřednictvím prezentace slideshow. Určete rozsah slideshow, použité efekty a informace, které budou spolu s obrázky zobrazovány. Nastavte dobu prodlevy mezi zobrazením obrázků a spusťte slideshow.

Konvertor obrázků RAW (jednotlivě)

Aplikace digiKam podporuje převod obrázků z formátu RAW různých výrobců na běžně používané formáty obrázků, například JPEG nebo PNG. Následující možnost slouží k převodu jednotlivých obrázků. Pokud potřebujete převést více obrázků, můžete použít dávkové zpracování (*Nástroje > Dávkové zpracování > Konvertor obrázků RAW (dávkově)*). Informace o fotoaparátech, jejichž formát RAW modul plug-in konvertoru aplikace digiKam podporuje, získáte v části <http://www.cybercom.net/~dcoffin/dcraw/>.

Dávkové zpracování

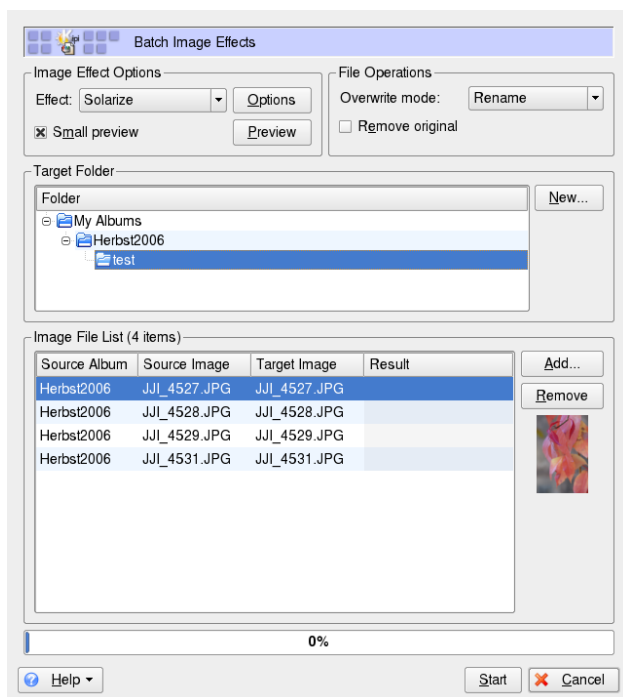
Provedení některých akcí na velkém počtu souborů najednou. Přidání okrajů, barevné úpravy, použití různých efektů a filtrů, přejmenování a změna velikosti obrázků, komprese nebo převod formátu RAW.

Příkladem dávkového zpracování může být použití efektu solarizace na velké množství obrázků. Následujícím postupem přidáte obrázky do fronty pro dávkové zpracování a zpracování spustíte:

- 1 Vyberte příkaz *Nástroje > Dávkové zpracování > Obrazové efekty* nebo klepněte pravým tlačítkem myši na album a zvolte příkaz *Dávkové zpracování > Obrazové efekty*.
- 2 Vyberte typ efektu *Solarizace* a klepnutím na možnost *Možnosti* určete stupeň použití efektu. Volitelně také můžete zobrazit náhled.
- 3 Zvolte, zda mají být původní soubory přepsány nebo přejmenovány, nebo zda mají být po provedení transformace odstraněny.
- 4 Vyberte cílovou složku pro umístění výsledných obrázků. Pokud nemají být nové obrázky zapsány do původní složky, přidejte novou složku nebo podsložku pomocí příkazu *Nový*. Pomocí ukazatele myši vyberte novou složku.
- 5 Potvrďte nebo změňte seznam fronty obrázků, které mají být transformovány.
- 6 Klepnutím na tlačítko *Start* transformaci zahájíte.

Aplikace digiKam zobrazí informaci o průběhu a výsledku transformace.

Obrázek 19.9 *Dávkové zpracování: Solarizace obrázků*



19.10 Řešení problémů

Produkt SUSE Linux Enterprise a aplikace digiKam podporuje mnoho typů fotoaparátů. Přesto však mohou při použití digitálního fotoaparátu spolu s produktem SUSE Linux Enterprise nastat následující potíže:

Stažení obrázků z fotoaparátů se nezdařilo

Pokud se načítání obrázků nezdařilo nezávisle na použitém protokolu (PTP nebo USB), zkuste namísto aplikace digiKam použít příkazový řádek. Pokud program gphoto2 tento fotoaparát podporuje, můžete kameru inicializovat a obrázky stáhnout použitím příkazu `gphoto2 --P`.

Fotoaparát není oficiálně podporován aplikací digiKam

Informace o stavu podpory fotoaparátu v operačním systému Linux získáte použitím příkazu `gphoto2 --list-cameras` a pomocí informací v části <http://www.gphoto.org/>.

Pokud není fotoaparát v tomto seznamu uveden, vyjměte z fotoaparátu úložné médium a použijte zařízení pro čtení karet (externí nebo interní). Po detekci je médium automaticky připojeno a obrázky lze importovat do kolekce aplikace digiKam použitím příkazu *Alba > Importovat > Přidat obrázky* nebo *Alba > Import > Importovat složky*.

19.11 Další informace

Další informace o použití digitálních fotoaparátů v operačním systému Linux získáte na následujících webech:

- <http://docs.kde.org/development/en/extragear-graphics/digikam/index.html> – Oficiální příručka aplikace digiKam
- <http://docs.kde.org/development/en/extragear-graphics/digikamimageplugins/index.html> – Dokumentace modulů plug-in aplikace digiKam
- <http://www.gphoto.org> – Informace o programu gPhoto2
- <http://www.gphoto.org/proj/libgphoto2/support.php> – Úplný seznam podporovaných fotoaparátů

Přehrávání hudby a filmů

Běžně program YaST během instalace automaticky identifikuje a konfiguruje zvukové karty v počítači. V opačném případě (nebo při instalaci nové zvukové karty) spusťte program YaST a konfiguruje zvukovou kartu ručně v modulu *Zvuk*. Po nakonfigurování zvukové karty můžete pomocí směšovače ovládat hlasitost a vyvážení zvuku a spouštět ostatní zvukové aplikace.

System Linux obsahuje širokou škálu zvukových a multimediálních aplikací. Některé z těchto aplikací jsou v systému Linux nainstalované ve výchozím nastavení. Pomocí aplikací, které zde budou popsány, můžete ovládat hlasitost a vyvážení přehrávání, přehrávat disky CD, hudební soubory a filmy.

V případě, že některá z uvedených aplikací není v systému nainstalovaná ve výchozím nastavení, použijte k instalaci chybějících balíčků program YaST. Pomocí funkce hledání nástroje pro správu balíčků YaST vyhledejte názvy balíčků.

20.1 Směšovače

Směšovače poskytují pohodlný způsob ovládání hlasitosti a vyvážení zvukového výstupu a vstupu do počítačů. Popis výchozích apletů směšovačů v prostředí KDE a GNOME naleznete v kapitolách KDE a GNOME.

Hlavní rozdíl mezi různými směšovači spočívá ve vnějším vzhledu uživatelského rozhraní. Existuje však řada směšovačů, které jsou určeny pro určitý hardware. Jedním příkladem je program `envy24control`, směšovač pro zvukový čip Envy 24. Dalším například program `hdspmixer`, který je určen pro karty RME Hammerfall. Vyberte si z dostupných směšovačů takový, který bude nejlépe vyhovovat vašim potřebám.

Tip: Spuštění směšovače

Obecně je vhodné spouštět směšovač před spuštěním ostatních zvukových aplikací. Použijte směšovač k testování a úpravě nastavení ovládacích prvků vstupu a výstupu zvukové karty.

20.2 Přehrávání hudebních souborů

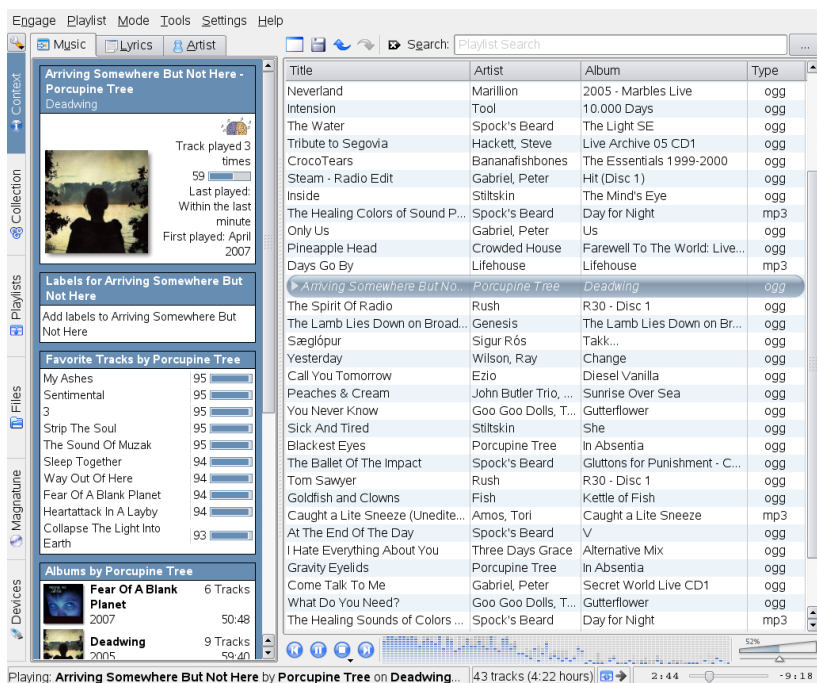
V systému Linux existuje mnoho různých programů pro přehrávání hudebních souborů, například souborů OGG nebo WAV. Prostředí KDE poskytuje například aplikace `amaroK` a `JuK`.

20.2.1 Přehrávač médií `amaroK`

Hudební přehrávač `amaroK` umožňuje přehrávat různé zvukové formáty, vytvářet seznamy skladeb, importovat hudbu z výměnných médií, například z přenosných přehrávačů MP3 nebo z externích disků (nebo odesílat soubory na výměnná média) a poslouchat proudová vysílání hudby z rozhlasových stanic na internetu. Podporované typy souborů záleží na použitém rozhraní.

Při prvním spuštění aplikace `amaroK` otevře *Průvodce prvním spuštěním*, který pomůže s nastavením aplikace `amaroK`. Určete, kde má program `amaroK` hledat hudební sbírky. Aplikace `amaroK` vyhledá v těchto složkách média, která lze přehrát. Aplikace `amaroK` je ve výchozím nastavení nakonfigurovaná, aby rekurzivně prohledávala vybrané složky (aby zahrнула všechny jejich podadresáře), sledovala změny obsahu vybraných adresářů a importovala seznamy skladeb, které se v nich nacházejí. Všechna nastavení provedená v průvodci lze později změnit v okně konfigurace klepnutím na příkaz *Nastavení > Konfigurovat AmaroK*.

Obrázek 20.1 Přehrávač médií amaroK



Stručné informace

Aplikace amaroK při spuštění vyhledá hudební soubory ve složkách, které jsou součástí kolekce. Ačkoliv je možné používat aplikaci amaroK, aniž by byla vytvořena kolekce, doporučujeme ji vytvořit, protože většina mocných pokročilých funkcí je k dispozici pouze s existující kolekcí.

Hlavní okno aplikace amaroK je rozděleno do dvou částí. Postranní panel na levé straně poskytuje různá zobrazení: hudební sbírku, kontextový prohlížeč, seznamy stop, prohlížeč souborů apod. Prohlížeč změníte klepnutím na kartu zcela vlevo. Pravá část obsahuje okno seznamu skladeb a přehrávač, který je umístěn pod ním (pokud jste tyto prvky nenakonfigurovali, aby se zobrazovaly v samostatných oknech).

Chcete-li přehrávat hudbu, přetáhněte položky z kteréhokoli postranního prohlížeče do seznamu skladeb. Více položek vyberete pomocí klávesy Shift nebo Ctrl. Chcete-li přehrát položku v seznamu skladeb, poklepejte na ni. Pomocí místní nabídky můžete

během přehrávání přidávat nebo odebírat položky ze seznamu. Ikony umístěné nad oblastí seznamu skladeb umožňují *Vymazat* seznam skladeb, *Uložit seznam skladeb jako*, vrátit změny *Zpět* a změny *Opakovat* nebo *Hledat* určitou stopu. Chcete-li upravit režimy přehrávání, přepněte na požadovaný režim opakovaným klepnutím na ikony *Opakovat* nebo *Náhodně* ve stavovém řádku programu amaroK nebo vyberte požadovaný *Režim* z hlavní nabídky programu amaroK.

Postranní prohlížeče

Kontext

V této kartě lze zobrazit informace a statistiku týkající se právě přehrávané skladby. Klepnutím na karty v horní části postranního panelu v prohlížeči *Kontextu* lze přepnout na jiná zobrazení. Například klepnutím na položku *Interpret* lze v aplikaci amaroK provést hledání odpovídajícího článku v encyklopedii Wikipedia, který se zobrazí v kontextovém prohlížeči. Chcete-li zobrazit text skladby, klepněte na kartu *Text*. Přehrávač vyhledá text a zobrazí výsledek. Karta *Hudba* zobrazuje obal alba, pokud je k dispozici, (viz **Část „Správce obalů“** (strana 290)) a statistiku přehrávání týkající se této stopy.

Sbírka

Toto zobrazení slouží ke správě a zobrazení osobní kolekce titulů. Panel nástrojů v horní části prohlížeče umožňuje konfiguraci způsobu zobrazení kolekce a opětovné uspořádání kolekce. Pořadí zobrazení názvů můžete určit v prohlížeči pomocí nabídky *Seskupit podle*. Můžete si vybrat z předdefinovaných kritérií nebo vytvořit vlastní kritéria řazení s pomocí *Primární*, *Sekundární* a *Terciální* možnosti. Další čtyři ikony umožňují přepínat mezi stromovým zobrazením, běžným zobrazením a zobrazením iPod* nebo *Zobrazit oddělovače* pro lepší přehlednost velkých hudebních sbírek. Ikona klíče slouží k přidání nebo odstranění složek, ve kterých program amaroK hledá hudbu k přidání do sbírky.

Chcete-li ve sbírce hledat nebo filtrovat určitou stopu nebo album, zadejte název (nebo jeho část) do pole hledání v horní části. Každý zadaný znak zpřesňuje hledání a během psaní se upravuje výběr v prohlížeči. Chcete-li hledat metadata, například *Žánr* nebo *Datový tok*, nebo zkombinovat několik možností hledání, klepněte na tlačítko vpravo od pole hledání. Otevře se dialogové okno *Upravit filtr*.

Seznamy skladeb

Pomocí prohlížeče seznamů skladeb můžete přistupovat k různým seznamům skladeb. Karta *Seznamy skladeb* obsahuje osobní seznamy skladeb uživatele, které se nacházejí ve složkách kolekce. Poté, co v okně seznamu skladeb vytvoříte a

uložíte nový seznam skladeb, zobrazí se zde. Klepnutím pravým tlačítkem na možnost *Seznam skladeb* lze vytvořit nebo importovat nový seznam skladeb nebo přidat podsložku. Pokud chcete do existujícího seznamu skladeb přidat položky z okna seznamu skladeb, jednoduše je přetáhněte na seznam skladeb v okně seznamu skladeb.

Důležité: Sdílení seznamů skladeb s ostatními přehrávači

Ukládat seznamy skladeb do formátu *m3u*, ve kterém je možné je sdílet s jinými přehrávači, které tento formát podporují.

Složka *Chytré seznamy skladeb* poskytuje různá zobrazení kolekce, například zobrazení skladeb, které nebyly nikdy přehrávány, nejnovějších skladeb nebo skladeb podle žánru. K vytvoření náhodného seznamu skladeb například vyberte možnost *50 náhodných stop* a přetáhněte položku do oblasti seznamu skladeb. Klepnutím pravým tlačítkem na položku *Chytré seznamy skladeb* lze přidávat podsložky nebo vytvářet vlastní chytré seznamy skladeb.

Složka *Vysílání rádia* umožňuje poslech rádií v Internetu. Aplikace amaroK je dodávána s rozsáhlým seznamem stanic. Klepnutím pravým tlačítkem myši přidáte další nebo vytvoříte podsložky.

Složka *Podcasty* importuje do aplikace amaroK internetová vysílání. Klepnutím pravým tlačítkem myši otevřete nabídku, pomocí které můžete přidávat internetová vysílání a podsložky, obnovovat všechna internetová vysílání nebo nastavovat interval hledání.

Soubory

Tato karta otevírá prohlížeč souborů, který odpovídá standardnímu dialogovému oknu správce souborů prostředí KDE. K pohybu v souborovém systému, změně zobrazení nebo k vytvoření záložek použijte ikony v horní části. Přímo do textového pole zadejte adresu URL nebo cestu. Přetáhněte prvky zobrazeného obsahu do seznamu skladeb.

Magnatune

Na této kartě můžete navázat připojení k obchodu Magnatune, ve kterém je možné zakoupit hudbu online. Klepnutím na tlačítko *Aktualizovat* můžete zobrazit alba a tituly dostupné na serveru magnatune.com. Seznam alb můžete seřadit podle *Žánru* a vybrané skladby poslouchat v aplikaci amaroK. Chcete-li zakoupit hudbu, klepněte na možnost *Zakoupit album* a zadejte podrobnosti platby.

Zařízení

Pokud máte přenosné přehrávače MP3 nebo externí pevné disky, použijte tento prohlížeč ke konfiguraci přenosného zařízení a pro přístup k přehrávači z aplikace amaroK.

Správce obalů

Aplikace amaroK umožňuje přiřazení obalu ke každému albu kolekce. Pomocí funkce *Správce obalů* můžete jednoduše přidávat, odstraňovat a získávat obaly alb.

Správce obalů spustíte klepnutím na nabídku *Nástroje > Správce obalů*. Stromový pohled v levé části okna obsahuje seznam všech interpretů v kolekci. Hlavní část okna obsahuje seznam obalů všech alb. Chcete-li zobrazené obaly filtrovat, klepněte na jednotlivé interprety ve stromovém pohledu nebo zadejte frázi do vstupního pole v horní části okna. Pomocí položky *Zobrazit* můžete přepínat mezi zobrazením všech alb, alb s obaly nebo alb bez obalů.

Existují tři různé způsoby přiřazení obalů k albům:

Automatické přiřazení obalů

Aplikace amaroK může všechny chybějící obaly zobrazené v hlavním okně automaticky získat ze serveru Amazon. Pomocí nabídky *Země Amazon* určete, ze kterého serveru Amazon mají být obaly získány, poté klepněte na tlačítko *Stáhnout chybějící obaly*.

Důležité: Jsou vyžadovány správné značky

Aplikace amaroK získává obaly ze serveru Amazon řetězcem dotazu *Interpret - Album*. Tyto informace aplikace získává ze značek hudebních souborů. Počet výsledků při automatickém získávání obalů závisí na kvalitě značek.

Ruční výběr obalu získaného ze serveru Amazon

Pokud chcete větší kontrolu nad obrázky, které se mají použít, a řetězcem dotazu použitým k získání obalu, klepněte pravým tlačítkem myši na album v hlavním okně a poté vyberte možnost *Stáhnout z amazon.com*. Možnost *Další obal* umožňuje procházení všemi dostupnými obrázky. Pomocí možnosti *Uložit* vyberete aktuální obal a přiřadíte jej k vybranému albu. Pokud nejste se zobrazenými obaly spokojeni, upravit hledání klepnutím na tlačítko *Nové hledání*. Pomocí nabídky

Země Amazon z panelu nástrojů hlavního okna můžete určit, ze kterého serveru Amazon se mají obaly získat.

Ruční přiřazení obalů

Pokud již máte vlastní obrázky obalů, můžete je přiřadit klepnutím pravým tlačítkem na album a výběrem možnosti *Nastavit vlastní obal*.

Vizualizace

Pokud jsou nainstalovány vizualizace programu amaroK, můžete k přehrávané hudbě vybrat různé grafické efekty pomocí příkazu *Nástroje > Vizualizace*. Původní prvky vizualizace aplikace amaroK jsou zobrazeny v okně přehrávače. Klepnutím na animaci můžete procházet různými režimy zobrazení, které jsou k dispozici.

Ikona aplikace amaroK na panelu

Stejně jako ostatní aplikace prostředí KDE, i aplikace amaroK přidává ikonu do systémové části panelu prostředí KDE. Tuto ikonu můžete použít k ovládání mnoha funkcí aplikace amaroK. Přesunutím kurzoru myši na ikonu se zobrazí informace o aktuálně přehrávané stopě. Pohybem kolečka myši nahoru nebo dolů lze zvýšit či snížit hlasitost přehrávání. Jedním klepnutím levým tlačítkem myši aplikaci zavřete, aniž by to mělo vliv na přehrávání. Dalším klepnutím okno znovu otevřete. Klepnutím středním tlačítkem myši pozastavíte přehrávání — dalším klepnutím středním tlačítkem myši budete v přehrávání pokračovat. Klepnutím pravým tlačítkem myši otevřete místní nabídku, ze které budete mít přístup ke všem ovládacím prvkům přehrávače a také zde můžete aplikaci amaroK ukončit.

Použití kláves Shift a Ctrl spolu s myší poskytuje přístup k dalším pokročilým funkcím. Pokud při otáčení kolečkem myši podržíte klávesu Shift, budete se moci posunovat v aktuální skladbě. Pokud při otáčení kolečkem myši podržíte klávesu Ctrl, budete moci přecházet mezi skladbami v seznamu skladeb.

Položky můžete přidat k aktuálnímu seznamu skladeb také jejich přetažením na ikonu panelu. Otevře se místní nabídka s dotazem, zda chcete skladbu připojit k seznamu skladeb, připojit a přehrát nebo zařadit do fronty po aktuální skladbě.

20.3 Manipulace se zvukovými disky CD

Existuje mnoho způsobů, jak můžete poslouchat své oblíbené hudební skladby. Můžete si přehrát disk CD nebo digitalizovanou verzi skladeb. Následující část se zabývá některými aplikacemi pro přehrávání disků CD a aplikacemi, které slouží k digitalizaci zvukových disků CD.

Informace o vytváření vlastních disků CD naleznete v části **21 – „Vypalování disků CD a DVD“** (strana 299).

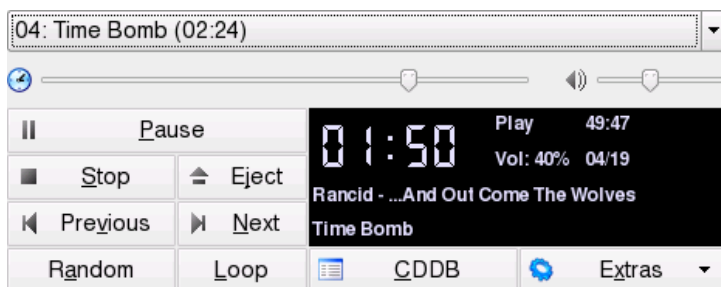
Důležité: CDDA a přehrávání analogových disků CD

Zvukové disky CD je možné přehrávat dvěma různými způsoby. Jednotky CD a DVD umožňující přehrávání analogových disků CD přečtou zvuková data a odešlou je zvukovému výstupnímu zařízení. Některá externí zařízení připojená k rozhraní PCMCIA, FireWire nebo USB vyžadují použití standardu CDDA (Compact Disk Digital Audio), aby mohla zvuková data nejprve extrahovat a poté přehrát jako digitální data s pulzně kódovou modulací (PCM). Přehrávače zmiňované v následujících částech standard CDDA nepodporují. Pokud potřebujete podporu standardu CDDA, použijte přehrávač XMMS.

20.3.1 KsCD — Přehrávač zvukových disků CD

Program KsCD je snadno ovladatelný přehrávač CD. Je dodáván v balíčku `kdemultimedia3-extra`. Pokud je nainstalován, spustíte aplikaci stiskem klávesy **Alt + F2** a zadáním příkazu `kscd`. Aplikace KsCD se integruje do panelu prostředí KDE a je možné ji nakonfigurovat, aby spustila přehrávání automaticky po vložení disku CD. Chcete-li zobrazit nabídku konfigurace klepněte na nabídku *Extra > Nastavit KsCD*. Můžete nastavit získávání informací o skladbě ze serveru CDDb. Také je možné odeslat informace CDDb a sdílet je s ostatními. K získávání a odesílání informací použijte dialog *CDDb*.

Obrázek 20.2 Uživatelské rozhraní aplikace KsCD



20.3.2 Komprese zvukových dat: Extrahování

Kompresi zvuku je možné provádět pomocí různých nástrojů. Následující část se zabývá využitím příkazové řádky ke kódování a přehrávání zvukových dat a dále popisuje některé grafické aplikace umožňující kompresi zvuku.

Nástroje příkazové řádky pro kódování a přehrávání zvukových dat

Formát Ogg Vorbis (balíček `vorbis-tools`) je volně dostupný formát komprese zvuku, který je v současnosti podporován většinou přehrávačů zvuku a dokonce přenosnými přehrávači MP3. Webová stránka tohoto projektu se nachází na adrese <http://www.vorbis.com/>.

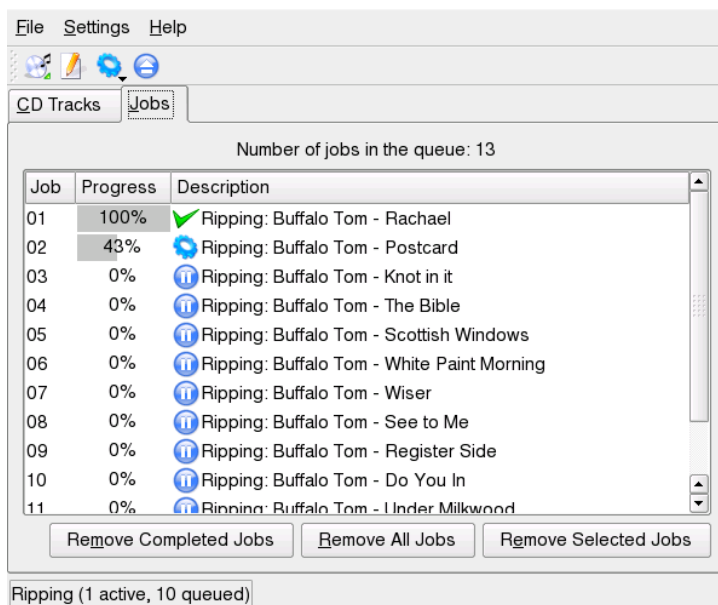
Tento systém je dodáván s mnoha nástroji, které podporují formát Ogg Vorbis. Aplikace `oggenc` je nástroj příkazové řádky sloužící ke kódování souborů WAV do formátu Ogg. Spuštěním příkazu `oggenc myfile.wav` lze převést zadaný soubor `.wav` do formátu Ogg Vorbis. Možnost `-h` zobrazí přehled dalších parametrů. Aplikace `oggenc` podporuje kódování s variabilní přenosovou rychlostí. Takto je možné dosáhnout ještě vyšší úrovně komprese. Namísto přenosové rychlosti můžete pomocí parametru `-q` určit požadovanou kvalitu. Parametr `-b` určuje průměrnou přenosovou rychlost. Parametry `-m a -M` určují minimální a maximální přenosovou rychlost.

Aplikace `ogg123` je přehrávač souborů Ogg v příkazové řádce. Spustíte jej příkazem typu `ogg123 moje_skladba.ogg`.

Komprese zvukových dat pomocí aplikace KAudioCreator

KAudioCreator je jednoduchá aplikace pro extrahování disků CD (viz 20.3 – „**Extrahování zvukových disků CD pomocí aplikace KAudioCreator**“ (strana 294)). Po spuštění se na kartě *CD stopy* zobrazí seznam všech skladeb na disku CD. Vyberte skladby, které chcete extrahovat a zakódovat. Chcete-li upravit informace o skladbách, můžete použít *Editor alb*, který spustíte klepnutím na nabídku *Soubor > Upravit album*. V opačném případě jednoduše spusťte extrahování a kódování klepnutím na nabídku *Soubor > Ripovat výběr*. Průběh těchto úloh je možné sledovat na kartě *Úlohy*. Je-li k tomu aplikace KAudioCreator nastavena, vytvoří pro váš výběr také soubory se seznamy skladeb, které mohou být použity přehrávači jako amaroK, XMMS nebo Helix Banshee.

Obrázek 20.3 Extrahování zvukových disků CD pomocí aplikace KAudioCreator

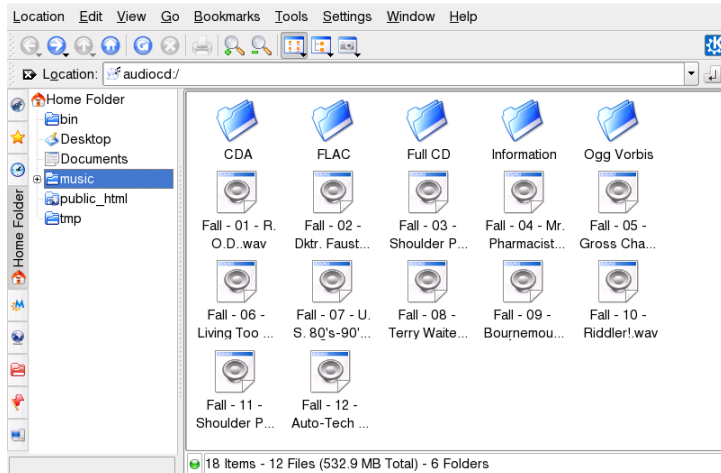


Komprese zvukových disků CD pomocí aplikace Konqueror

Před spuštěním vlastního procesu extrahování v aplikaci Konqueror nakonfigurujte správu zvukových disků CD a enkodér Ogg Vorbis v Ovládacím centru prostředí KDE. Vyberte možnost *Zvuk a multimédia > Zvuková CD*. Modul konfigurace je rozdělen na tři karty: *Obecné*, *Názvy* a *Enkodér Ogg Vorbis*. Běžně je zařízení CD zjištěno automaticky. Neměňte toto výchozí nastavení, pokud se automatická detekce zdařila a není nutné nastavit zařízení CD ručně. Také zde může být nastavena oprava chyb a priorita enkodéru. Karta *Enkodér Ogg Vorbis* určuje kvalitu kódování. Pokud chcete konfigurovat online vyhledávání informací o albech, skladbách a interpretech extrahovaných zvukových dat, vyberte možnost *Add Track Information (Přidat informace o skladbě)*.

Proces extrahování spustíte vložením disku CD do jednotky CD-ROM a zadáním příkazu `audiocd : /` do řádku *Umístění*. Aplikace Konqueror poté zobrazí seznam skladeb na disku CD a některé složky (viz 20.4 – „Extrahování zvukových dat pomocí aplikace Konqueror“ (strana 295)).

Obrázek 20.4 Extrahování zvukových dat pomocí aplikace Konqueror



Pokud chcete na disku uchovat nekomprimovaná zvuková data, jednoduše vyberte soubory `.wav` a přetažením do jiného okna aplikace Konqueror je nakopírujte do jejich cílového umístění. Pokud chcete spustit kódování Ogg Vorbis, přetáhněte do jiného

okna aplikace Konqueror složku nebo soubory Ogg Vorbis. Kódování se spustí poté, co složku Ogg Vorbis přetáhnete do jejího cílového umístění.

20.4 Přehrávání filmů

Můžete si vybrat z mnoha přehrávačů filmů, které jsou dodávány se systémem SUSE Linux Enterprise. Výchozím přehrávačem filmů prostředí KDE je aplikace Kaffeine, kterou je možné spouštět s různými aplikacemi backend, jako je například aplikace Xine a MPlayer.

Obrázek 20.5 *Hlavní okno aplikace Kaffeine*



Formáty, které můžete v aplikaci Kaffeine zobrazovat, závisí na aplikaci backend (ve výchozím nastavení je použita aplikace Xine). Aplikace Xine interpretuje nejznámější dostupné formáty multimédií. Další informace získáte v části <http://xinehq.de/>.

Aplikace Kaffeine může přehrávat také proudy multimédií vysílané prostřednictvím Internetu a je možné ji použít jako modul plug-in v aplikaci Konqueror. Poskytuje obvyklé možnosti přehrávání souborů v režimu celé obrazovky, procházení souborů a mnoho dalšího. Můžete také pořídit snímek videa a uložit ho jako obrázek.

Kromě aplikace Kaffeine poskytuje systém SUSE Linux Enterprise také aplikaci RealPlayer pro systém Linux. Aplikace RealPlayer podporuje formáty RealAudio, RealVideo, Ogg Vorbis, Theora a další.

Obrázek 20.6 *Aplikace RealPlayer pro systém Linux*



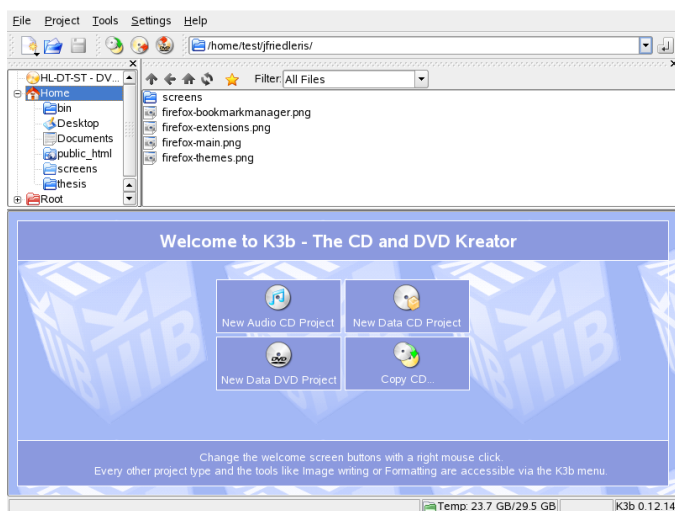
Vypalování disků CD a DVD

Aplikace K3b je komplexní program pro zápis dat a zvukových disků CD a DVD. Program spouštíte z hlavní nabídky nebo zadáním příkazu `k3b`. Následující části obsahují stručný úvod k základnímu procesu vypalování, který vám pomůže vytvořit první disk CD nebo DVD v systému Linux.

21.1 Vytváření datových disků CD a DVD

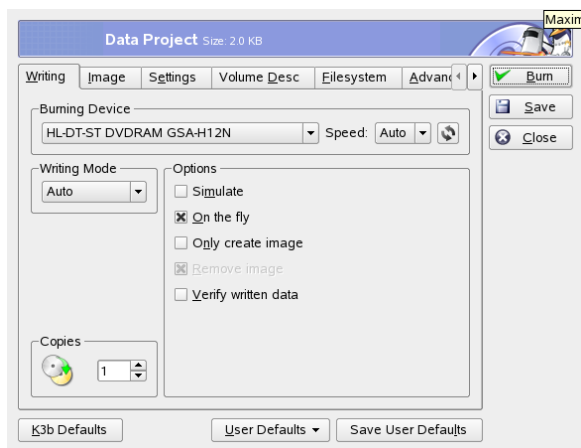
Chcete-li vytvořit datový disk CD, vyberte příkaz *Soubor > Nový projekt > Nový datový CD projekt*. Chcete-li vytvořit datový disk DVD, vyberte příkaz *Soubor > Nový projekt > Nový datový DVD projekt*. V dolní části okna se zobrazí pohled projektu, viz obrázek 21.1 – „Vytvoření nového datového projektu“ (strana 300). Přetáhněte do složky projektu požadované adresáře nebo samostatné soubory ze svého domovského adresáře. Pomocí položky *Soubor > Uložit jako* uložte projekt s požadovaným názvem.

Obrázek 21.1 Vytvoření nového datového projektu



Potom vyberte na panelu nástrojů možnost *Vypálit* nebo stiskněte kombinaci kláves Ctrl + B. Zobrazí se dialogové okno se šesti kartami, které poskytuje různé možnosti pro zápis disků CD nebo DVD. Viz 21.2 – „Úprava procesu vypalování“ (strana 300).

Obrázek 21.2 Úprava procesu vypalování



Karta *Zápis* obsahuje různá nastavení vypalovacího zařízení, rychlost a možnosti vypalování. Jsou zde uvedeny následující možnosti:

Vypalovací zařízení

V této rozbalovací nabídce se zobrazí se rozpoznáný zapisovač. Můžete zde také nastavit rychlost.

Varování: Rychlost vypalování nastavujte opatrně.

Obvykle je vhodné vybrat možnost *Automaticky*, která zvolí maximální možnou rychlost zápisu. Pokud však tuto hodnotu zvýšíte a systém není schopen odesílat data dostatečně rychle, zvyšuje se pravděpodobnost vyprázdnění vyrovnávací paměti.

Režim zápisu

Tato možnost určuje, jakým způsobem laser zapisuje disk CD nebo DVD. U disků CD jsou k dispozici tři režimy: DAO, TAO a RAW. V režimu DAO (disk at once), disk najednou, se během zápisu disku laser nedeaktivuje. Tento režim je doporučen pro vytváření zvukových disků CD. V režimu TAO (track at once), stopa najednou, se k zápisu jednotlivých stop používají nezávislé procesy. Režim RAW se nepoužívá příliš často, protože zapisovač neprovádí žádné opravy dat.

U disků DVD jsou k dispozici také tři režimy: DAO, Přírůstkový a Přepsat. U disků DVD režim DAO nepodporuje režim multisession. Chcete-li vytvářet DVD v režimu multisession, vyberte přírůstkový režim. Režim Přepsat umožňuje na přepisovatelném médiu zvětšení souborového systému ISO9660 z první relace prostřednictvím nástroje growisofs.

Obvykle je vhodné vybrat možnost *Automaticky*, protože programu K3b umožňuje vybrat nejvhodnější nastavení.

Simulovat

Pomocí této funkce lze zkontrolovat, zda systém podporuje vybranou rychlost zápisu. Zápis se provede s deaktivovaným laserem za účelem testování systému.

Za běhu

Vypaluje požadovaná data bez předchozího vytvoření souboru obrazu (tuto možnost nepoužívejte na počítačích s nižším výkonem). Soubor obrazu (nazývaný také obraz ISO) je soubor s veškerým obsahem disku CD, který se následně v této podobě zapíše na disk CD.

Pouze vytvořit obraz

Tato možnost vytvoří soubor obrazu. Cestu k tomuto souboru nastavte v poli *Dočasný soubor* na kartě *Obraz*. Soubor obrazu je možné později zapsat na disk CD. Chcete-li to provést, použijte příkaz *Nástroje > Zapsat obraz CD*. Pokud je použita tato možnost, jsou všechny možnosti v této části deaktivovány.

Odstranit obraz

Po dokončení odstraní z pevného disku dočasný obraz.

Ověřit zapsaná data

Zkontroluje integritu zapsaných dat porovnáním součtů MD5 původních a vypálených dat.

Karta *Obraz* je k dispozici, pouze pokud je vybrána možnost *Pouze vytvořit obraz*. V tom případě zadejte soubor, do kterého bude zapsán soubor ISO.

Karta *Nastavení* obsahuje dvě možnosti. První možnost, *Režim datových stop*, je k dispozici pouze u disků CD. Obsahuje konfiguraci týkající se způsobu zápisu stop. Obecně je nejlepším nastavením možnost *Automaticky*. Možnost *Režim Multisession* se používá k přidávání dat na médium, na které již bylo zapisováno, ale ještě nebylo dokončeno (finalizováno).

Na kartě *Popis svazku* zadejte obecné informace, které identifikují tento datový projekt, jeho vydavatele a tvůrce, aplikaci a operační systém, ve kterém byl projekt vytvořen. Na kartě *Souborový systém* zadejte nastavení souborového systému (RockRidge, Joliet, UDF). Také zadejte způsob zacházení se symbolickými odkazy, oprávněním souborů a mezerami. Na kartě *Pokročilé* mohou zkušební uživatelé provést další nastavení.

Po úpravě všech potřebných nastavení spusťte klepnutím na tlačítko *Vypálit* skutečný proces vypalování. Případně můžete klepnutím na tlačítko *Uložit* toto nastavení uložit pro budoucí použití a úpravu.

21.2 Vytváření zvukových disků CD.

Mezi vytvářením zvukového disku CD a datového disku CD není významný rozdíl. Vyberte příkaz *Soubor > Nový projekt zvukového CD*. Jednotlivé zvukové stopy přetáhněte do složky projektu. Zvuková data musí být ve formátu WAV nebo Ogg Vorbis. Přesunutím stop ve složce projektu nahoru nebo dolů zadejte jejich pořadí.

V oblasti Text CD můžete přidat na disk CD určité textové informace, například název disku CD, jméno umělce a název stopy. Přehrávače CD, které podporují tuto funkci, mohou tyto informace číst a zobrazovat. Chcete-li ke zvukovým stopám přidat informace Text CD, vyberte nejdříve stopu. Klepněte pravým tlačítkem myši a vyberte možnost *Vlastnosti*. Zobrazí se nové okno, do kterého zadáte požadované informace.

Dialogové okno pro vypálení zvukového disku CD se příliš neliší od dialogového okna pro vypálení datového disku CD. Režimy *DAO* (disk najednou) a *TAO* (stopa najednou) však mají větší význam. Režim *TAO* vkládá po každé stopě přestávku v délce dvou sekund.

Tip: Zachování integrity dat:

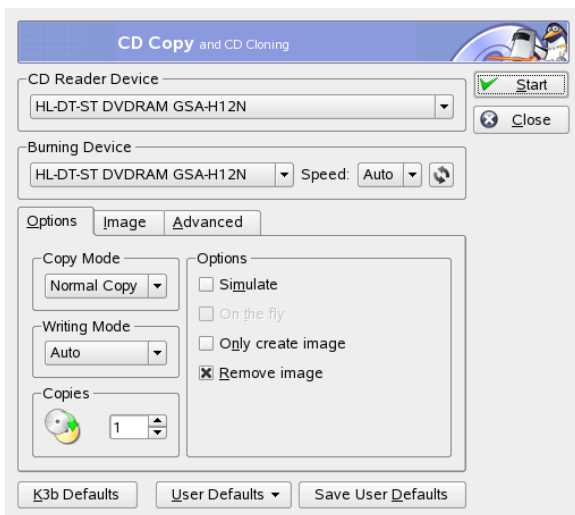
Při vypalování zvukových disků CD můžete omezit riziko chyb při vypalování vybráním nižší rychlosti vypalování.

Po úpravě všech potřebných nastavení spusťte klepnutím na tlačítko *Vypálit* skutečný proces vypalování. Případně můžete klepnutím na tlačítko *Uložit* toto nastavení uložit pro budoucí použití a úpravu.

21.3 Kopírování disku CD nebo DVD

Podle typu požadovaného média vyberte možnost *Nástroje > Kopírovat CD* nebo *Nástroje > Kopírovat DVD*. V zobrazeném dialogovém okně proveďte nastavení čtecího a zapisovacího zařízení, viz obrázek 21.3 – „Kopírování disku CD“ (strana 304). Jsou zde také k dispozici popsané možnosti zápisu. Další funkce umožňuje vytvoření několika kopií disku CD nebo DVD.

Obrázek 21.3 Kopírování disku CD



Chcete-li vypálit médium současně se čtením z druhého zařízení, zaškrtněte políčko *Za běhu*. Chcete-li vytvořit obraz v cestě zadané na kartě *Obraz* v poli *Zapsat soubor s obrazem do* a vypálit jej později, vyberte možnost *Pouze vytvořit obraz*.

21.4 Zápis obrazů ISO

Pokud již máte obraz ISO, vyberte příkaz *Nástroje > Zapsat CD obraz*. Zobrazí se okno. Do pole *Obraz k vypálení* zadejte umístění obrazu. Program K3b vypočítá kontrolní součet a zobrazí jej v poli *MD5 součet*. Pokud byl soubor ISO stažen z Internetu, zobrazuje tento součet informaci o tom, zda bylo stahování úspěšné.

Pomocí karet *Možnosti* a *Pokročilé* nastavte požadované předvolby. Vypalování disku CD spustíte klepnutím na tlačítko *Spustit*.

Chcete-li vypálit obraz ISO na disk DVD, vyberte příkaz *Nástroje > Zapsat obraz DVD ISO* a vyberte obraz k vypálení. Zadejte režim zápisu a počet kopií a vyberte odpovídající možnosti zápisu. Chcete-li zkontrolovat integritu dokončeného disku DVD, zaškrtněte políčko *Ověřit zapsaná data*.

21.5 Vytváření disků CD a DVD v režimu multisession

Disky v režimu multisession lze použít k zápisu dat při více než jedné relaci. To je vhodné například při zápisu záloh, které jsou menší než médium. V každé relaci lze přidat jiný soubor zálohy. Zajímavé je, že nemusíte vytvářet pouze datové disky CD a DVD. Na disk v režimu multisession můžete přidávat také zvukové stopy.

Chcete-li začít nový disk v režimu multisession, proveďte následující postup:

- 1 Nejříve vytvořte datový disk a přidejte všechny soubory. Nelze začít se zvukovou stopou CD. Zkontrolujte, zda nezaplníte celý disk, protože v opačném případě nebude možné přidávat další relaci.
- 2 Pomocí příkazu *Projekt > Vypálit* spustíte vypálení dat.
- 3 V zobrazeném dialogovém okně přejděte na kartu *Nastavení* a vyberte možnost *Začít multisession*. V případě disků DVD nesmíte použít režim zápisu DAO, protože nepodporuje režim multisession.
- 4 V případě potřeby nakonfigurujte ostatní možnost. Viz také **21.1 – „Vytváření datových disků CD a DVD“** (strana 299).
- 5 Pomocí tlačítka *Vypálit* spustíte relaci vypalování.

Po úspěšném dokončení procesu vypálení je vytvořen disk v režimu multisession. Dokud médium obsahuje dostatek volného místa, můžete libovolně přidávat další relace. Disky dokončujte, pouze pokud víte jistě, že nepotřebujete žádné další relace, nebo pokud je místo obsazeno.

Poznámka: Úložné místo na discích v režimu multisession

Uvědomte si, že disky v režimu multisession požadují místo k uložení všech položek z relací. To vede ke zmenšení dostupného místa na disku. Velikost závisí na počtu relací.

21.6 Další informace

Kromě dvou výše popsaných funkcí poskytuje aplikace K3b také další funkce, například čtení zvukových dat ve formátu WAV, přepisování disků CD a přehrávání hudby ve vestavěném zvukovém přehrávači. Podrobný popis všech dostupných funkcí programu je k dispozici v části <http://k3b.org/>.

Hledání požadovaných informací



K podpoře každodenní práce se systémem SUSE Linux Enterprise® a za účelem poznávání systému Linux vytvořila společnost Novell SUSE a komunita opensource velké množství informací. Odpovídající informace jsou k dispozici v různých formátech. Podrobné informace naleznete v dokumentaci dodané s produktem a další informace lze nalézt na Internetu.

A.1 Příložená dokumentace

Dokumentaci dodanou s produktem lze nalézt online na několika místech. Prostředí KDE obsahuje centrum nápovědy, které nabízí široký rozsah dokumentace. V tomto centru naleznete informace týkající se systému SUSE Linux Enterprise a také popisy aplikací vytvořené komunitou opensource.

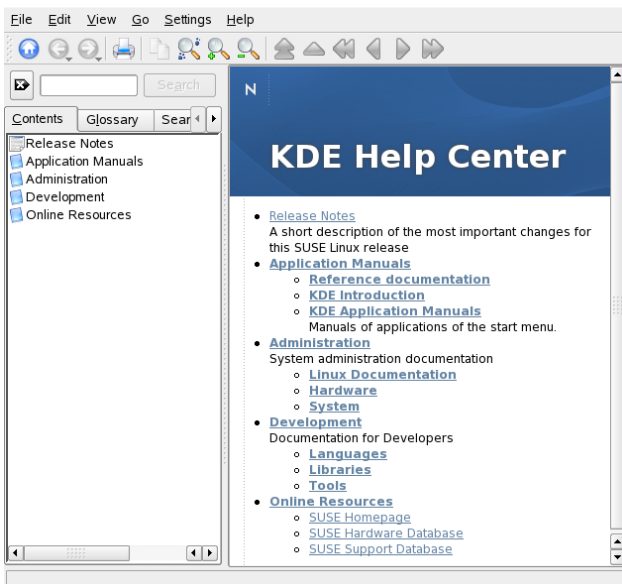
Instalujete-li nový software pomocí programu YaST, je dokumentace k softwaru ve většině případů nainstalována automaticky a obvykle se zobrazuje v centru nápovědy ve vašem počítači. Některé aplikace, například aplikace GIMP, však mohou obsahovat jiné balíčky nápovědy online, které lze nainstalovat odděleně pomocí programu YaST a nejsou integrovány do centra nápovědy.

A.1.1 Použití centra nápovědy KDE

V prostředí KDE můžete vyvolat KDE help center různými způsoby: Pokud potřebujete informace z aplikace, klepněte na tlačítko *Nápověda* v aplikaci nebo stisknutím tlačítka F1 otevřete dokumentaci aplikace v centru nápovědy. Pokud spustíte centrum nápovědy

z hlavní nabídky nebo z příkazového řádku pomocí příkazu `susehelp`, zobrazí se hlavní okno centra nápovědy, které umožňuje procházet témata nápovědy.

Obrázek A.1 *Hlavní okno centra nápovědy KDE*



Nabídka a panel nástrojů umožňují tisk obsahu z centra nápovědy, hledání na aktuální zobrazené stránce, procházení a přizpůsobení centra nápovědy. Pole zobrazení v pravé části okna vždy zobrazuje aktuálně vybraný obsah, například příručky online, výsledky hledání nebo webové stránky.

Navigační oblast v levé části okna obsahuje několik karet:

Obsah

Zobrazuje stromový pohled dostupných informačních zdrojů. Centrum nápovědy je určeno pro různé cílové skupiny, jako jsou uživatelé, správci i vývojáři.

Klepnutím na ikony knih lze otevřít a procházet samostatné kategorie. Například pod nadpisem *Administrace* můžete procházet stránky (man) příručky a informační stránky (info) k příkazům na příkazovém řádku. Centrum nápovědy také poskytuje přístup k některým databázím online, které se zabývají problematikou speciálního hardwaru a softwaru v tomto produktu. Po vygenerování vyhledávacího rejstříku lze všechny tyto zdroje pohodlně procházet.

Obsah centra nápovědy závisí na aktuálně nainstalovaných softwarových balíčcích a na jazycích, které jsou vybrány jako systémové jazyky.

Slovníček pojmů

Poskytuje rychlý přístup k vyhledání definic slov, která vám mohou být neznámá.

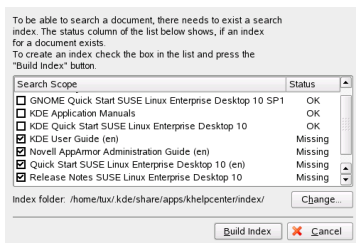
Možnosti hledání

Obsahuje možnosti fulltextového hledání v centru nápovědy. Můžete kombinovat několik kritérií hledání.

Postup A.1 *Hledání v centru nápovědy*

Chcete-li použít fulltextové hledání, které poskytuje KDE help center, vygenerujte rejstřík hledání a nastavte parametry hledání. Pokud zatím nebyl rejstřík hledání vygenerován, zobrazí systém po klepnutí na kartu *Hledání* automaticky výzvu k jeho vygenerování.

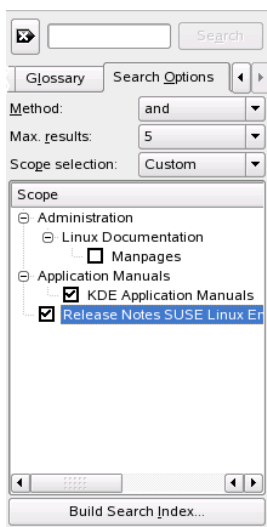
- 1 Chcete-li hledat výraz, klepněte na *Možnosti hledání* a zadejte hledaný řetězec.
- 2 Chcete-li zkombinovat hledané řetězce pomocí operátorů, klepněte na možnost *Metoda* a vyberte požadovanou operaci.
- 3 V poli *Max. počet výsledků* nastavte omezení počtu zobrazených výsledků.
- 4 Hledání můžete omezit na určité typy dokumentace výběrem možnosti v poli *Rozsah*. Možnost *Výchozí* umožňuje prohledávání předem definovaného výběru dokumentů. Možnost *Vše* zahrnuje do hledání všechny typy dokumentů. Možnost *Vlastní* umožňuje zadat, které typy dokumentů budou do hledání zahrnuty. Stačí pouze v seznamu aktivovat požadované dokumenty.



- 5 Až možnosti požadovaným způsobem nastavíte, klepněte na tlačítko *Hledat*. Výsledky hledání se pak zobrazí jako seznam odkazů v poli zobrazení a lze mezi nimi přecházet klepnutím myši.

Postup A.2 Generování nového rejstříku hledání

- 1 Chcete-li vygenerovat index, vyberte z hlavní nabídky možnost *Nastavení > Nastavit rejstřík pro vyhledávání*. Zobrazí se okno se seznamem dokumentace aktuálně dostupné v centru nápovědy.
- 2 Vyberte dokumenty, které chcete zahrnout do vyhledávacího rejstříku a klepněte na tlačítko *Vytvořit rejstřík*. Po vygenerování rejstříku můžete použít fulltextové hledání.



A.2 Další zdroje a více informací

Určité příručky a dokumentaci produktu lze také nalézt na adrese <http://www.novell.com/documentation/sled10/>.

Hledáte-li další informace, můžete také navštívit následující weby:

Databáze Novell Technical Support Knowledgebase

<http://www.novell.com/support/>

Komunitní zdroje pro podporu produktu

<http://forums.novell.com/novell-product-support-forums/>

Web dokumentace prostředí KDE

<http://www.kde.org/documentation>

Web dokumentace pro aplikace prostředí KDE

<http://www.kde-apps.org>

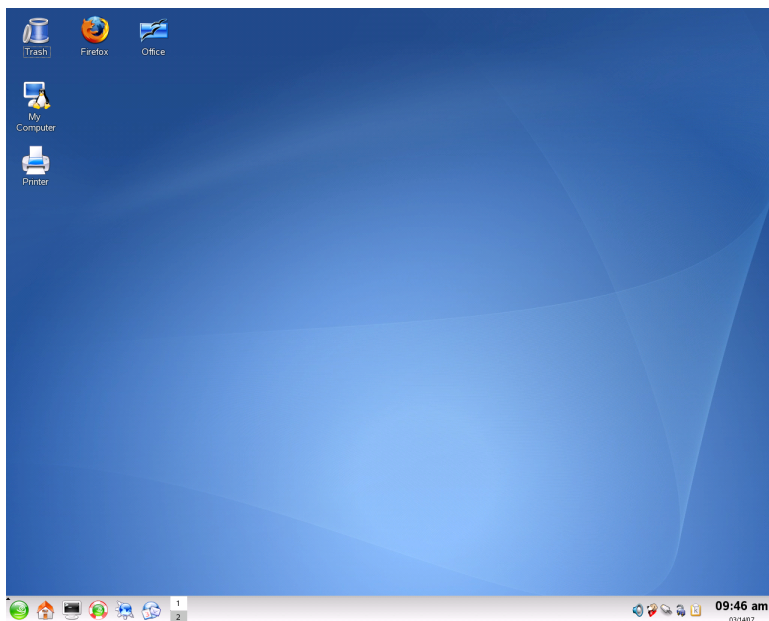
Často jsou užitečné také běžné vyhledávače. Máte-li např. potíže s vypalováním disků CD nebo s konverzí souborů v sadě OpenOffice.org, zkuste hledat termíny Linux CD-RW nebo OpenOffice konverze souborů problém. Vyhledávač Google™ také obsahuje na adrese <http://www.google.com/linux> zvláštní vyhledávač pro systém Linux.

Přechod ze systému Windows na systém Linux

B

Přecházíte-li ze systému Microsoft Windows*, všimněte si, jak jsou známé prvky systému Windows převedeny do systému SUSE Linux Enterprise®. Po přihlášení si všimněte, že pracovní plocha má známé rozložení a obsahuje ikony, které jsou často podobné ikonám v systémech Windows a Macintosh.

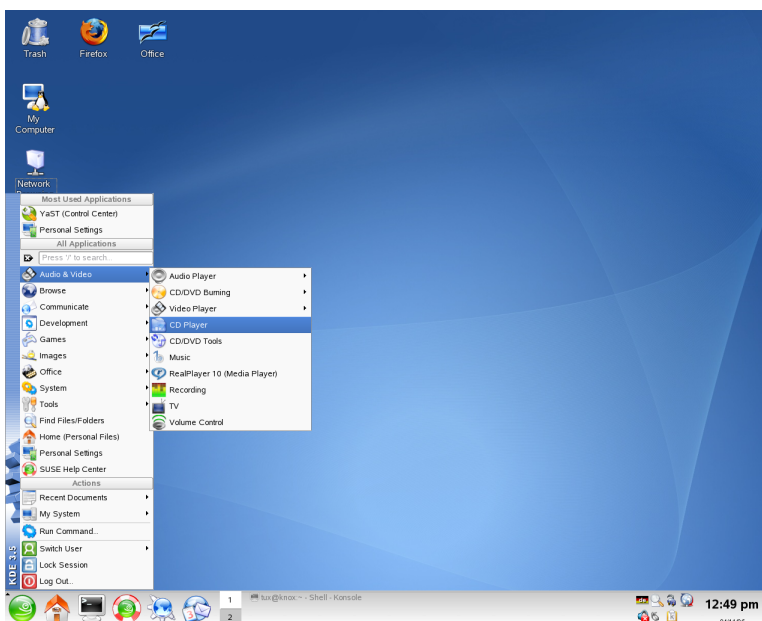
Obrázek B.1 *Prostředí KDE*



B.1 Spouštění aplikací pomocí hlavní nabídky

Ke všem programům, nainstalovaným v systému, lze přistupovat pomocí hlavní nabídky podobné nabídce Start systému Windows. Nabídku můžete zobrazit klepnutím na zelenou ikonu SUSE v levé části panelu. Nabídka je rozdělena podle funkcí, takže je snadné nalézt správnou aplikaci pro daný účel i v případě, že ještě názvy aplikací neznáte. Další informace o hlavní nabídce naleznete v [1.3.1 – „Přístup ke hlavní nabídce“](#) (strana 11).

Obrázek B.2 *Hlavní nabídka v prostředí KDE*

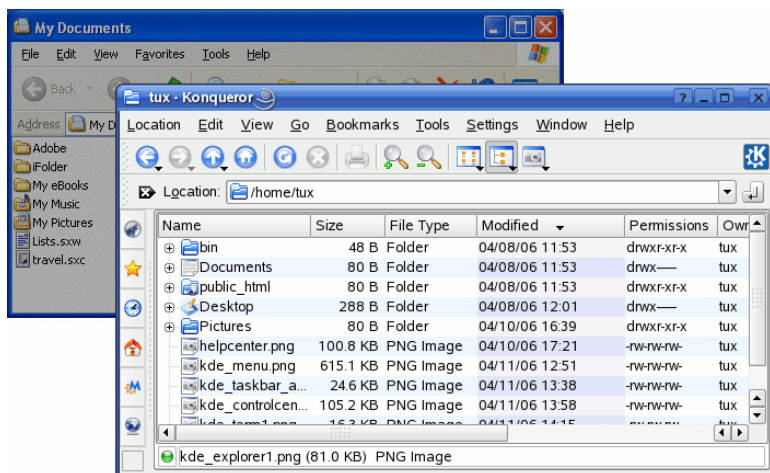


Programy lze spouštět také z příkazového řádku. Stisknutím klávesy Alt + F2 se zobrazí dialogové okno, ve kterém můžete zadat příkaz ke spuštění aplikace. Název příkazu je často (ale ne vždy) stejný jako název aplikace zapsaný malými písmeny.

B.2 Správa souborů

Aplikaci Konqueror, výchozího správce souborů (a zároveň internetový prohlížeč) prostředí KDE, spustíte stisknutím klávesy Alt + F2 a zadáním příkazu `konqueror`. Chcete-li zobrazit kontakty svého domácího adresáře, klepněte na *Osobní soubory*. Chcete-li toto zobrazení otevřít přímo, použijte ikonu rychlého spuštění s obrázkem domu z panelu.

Obrázek B.3 Správci souborů Průzkumník Windows a Konqueror

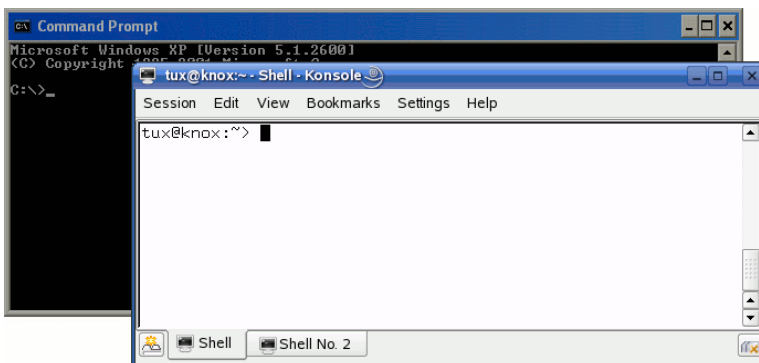


Chcete-li získat více informací o aplikaci Konqueror jako správci souborů, podívejte se sem: [1.4 – „Správa složek a souborů v programu Konqueror“](#) (strana 19).

B.3 Použití příkazového řádku

Chcete-li spouštět příkazy v prostředí příkazového řádku podobném příkazovému řádku systému Windows, stiskněte klávesu Alt + F2 a zadejte příkaz `konsole` nebo použijte ikonu rychlého spuštění na panelu.

Obrázek B.4 Příkazový řádek systému Windows a terminál Konsole



Chcete-li se dozvědět více o práci s příkazovým řádkem, podívejte se sem: 15 – „*Working with the Shell*“ (↑Deployment Guide).

B.4 Přizpůsobení prostředí

Pokud chcete změnit vzhled a chování prostředí KDE, stiskněte klávesu Alt + F2 a zadejte příkaz `kcontrol`. Lze změnit například pozadí plochy, spořič obrazovky, konfiguraci klávesnice a myši, zvuky a přidružení souborů.

Obrázek B.5 Ovládací panel systému Windows a Ovládací centrum prostředí KDE

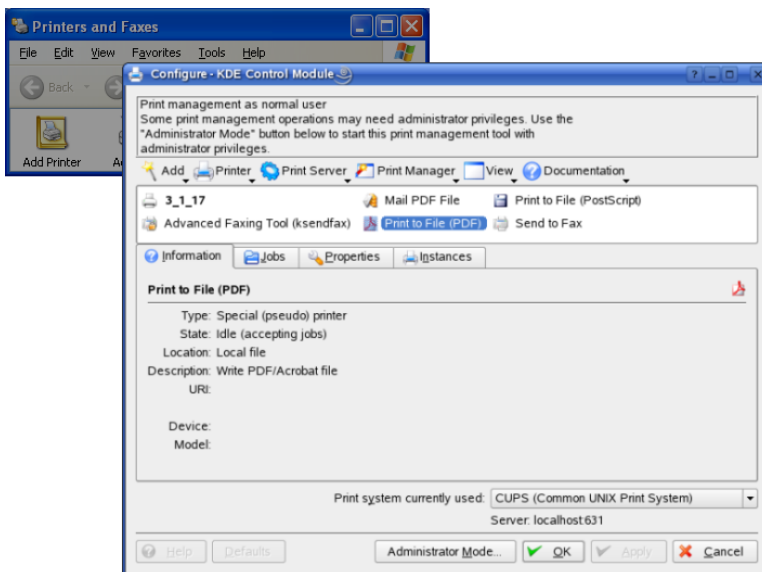


Další informace získáte v části 2.1 – „Ovládací centrum KDE“ (strana 49).

B.5 Nastavení tiskáren

Chcete-li nastavit nebo přidat tiskárnu pro SUSE Linux Enterprise, spusťte z hlavní nabídky Správce tisku. Můžete přidávat a odebírat tiskárny, spravovat tiskové úlohy a konfigurovat svůj tiskový systém. Další informace získáte v části 12 – „Správa tiskáren“ (strana 197).

Obrázek B.6 Tiskárny a faxy v systému Windows a Správce tisku prostředí KDE



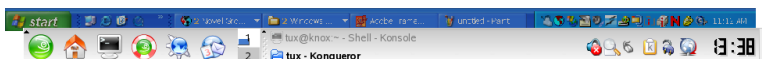
B.6 Přepínání aplikací

Podobně jako hlavní panel v systému Windows, spodní panel v prostředí KDE vám umožňuje snadno přepínat mezi otevřenými okny. Na rozdíl od systému Windows vás prostředí KDE nechá nastavit několik pracovních ploch, z nichž v každé mohou běžet různé programy. Přepínat mezi nimi můžete jediným klepnutím.

Tip: Používání klávesových zkratk

Ke přepínání mezi spuštěnými aplikacemi a pracovními plochami můžete použít klávesové zkratky. Pro přepínání mezi aplikacemi použijte známé **Alt + →**. Přepínat mezi plochami lze pomocí kláves **Ctrl + F1**, **Ctrl + F2** atd.

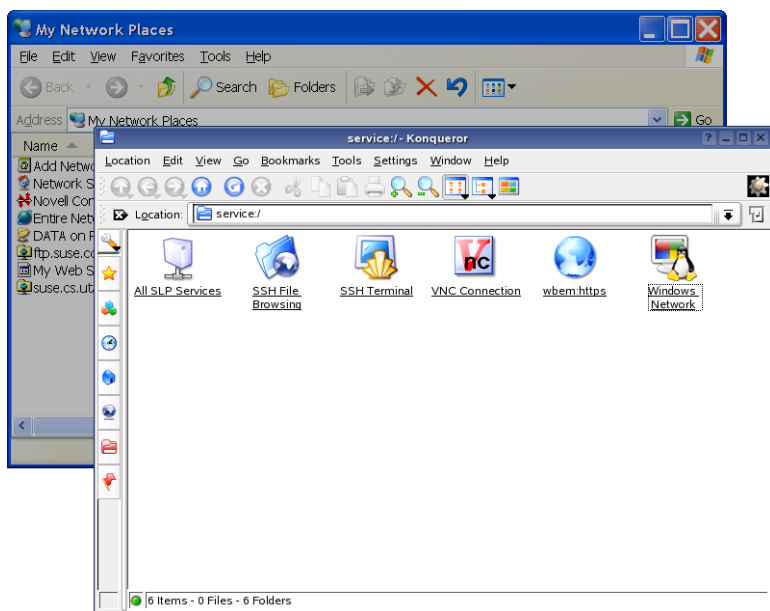
Obrázek B.7 Hlavní panel systému Windows a panel prostředí KDE



B.7 Přístup k síťovým prostředkům

V počítači lze procházet soubory a adresáře nebo určité služby vzdálených hostitelů nebo zpřístupnit vlastní soubory a adresáře ostatním uživatelům v síti. SUSE Linux Enterprise nabízí různé možnosti přístupu a vytváření prostředků sdílených v síti. Za předpokladu, že to síťová struktura a konfigurace vašeho počítače umožňuje, můžete snadno procházet sdílené prostředky a služby pomocí správce souborů, aplikace Konqueror.

Obrázek B.8 Místa v síti systému Windows a procházení sítě v aplikaci Konqueror



Další informace a různých možnostech přístupu k síťovým prostředkům naleznete zde: [*9 – „Přístup k síťovým prostředkům“*](#) (strana 165).

Seznámení se softwarem v systému Linux

C

Systém Linux se dodává se širokou paletou aplikací, které často nabízí pro konkrétní potřeby několik řešení. Problémem může být nalezení aplikace, která nejlépe odpovídá vašim potřebám. V několika následujících částech se seznámíte s nejčastějšími protějšky běžného softwaru pro systém Windows*, které jsou určeny pro systém Linux. Každá část se věnuje jednomu konkrétnímu druhu aplikací a představuje přehled aplikací pro konkrétní účel pro systém Windows a jejich ekvivalenty pro systém Linux. Pod každou tabulkou naleznete další informace o aplikacích pro systém Linux a odkazy na více informací. Tento seznam není v žádném případě úplný, protože vývoj softwaru je stále se vyvíjející proces a neustále vznikají nové aplikace.

Tip: Chybějící aplikace

Ne všechny níže uvedené aplikace jsou ve vašem systému ve výchozím nastavení nainstalovány a některé se s tímto produktem nemusí dodávat. Chcete-li použít aplikaci, která není k dispozici, obraťte se na správce systému. Pokud se aplikace s produktem dodává, je možné ji nainstalovat pomocí programu YaST. Pomocí funkce hledání nástroje pro správu softwaru YaST vyhledejte názvy balíků

C.1 Kancelář

V této části jsou popsána nejoblíbenější softwarová řešení v systému Linux pro kancelář a podnikání. Mezi tato řešení patří kancelářské sady, software pro účetnictví nebo software pro správu projektů.

Tabulka C.1 *Kancelářský software pro systémy Windows a Linux*

Úkol	Aplikace systému Windows	Aplikace systému Linux
Kancelářská sada	Microsoft Office, StarOffice*, OpenOffice.org	OpenOffice.org, StarOffice, KOffice
Textový procesor	Microsoft Word, StarOffice/OpenOffice.org Writer, WordPerfect	OpenOffice.org/StarOffice Writer, KWord
Tabulkový kalkulátor	Microsoft Excel, StarOffice/OpenOffice.org Calc	OpenOffice.org/StarOffice Calc, Gnumeric, KSpread
Prezentační aplikace	Microsoft PowerPoint*, StarOffice/OpenOffice.org Impress	OpenOffice.org/StarOffice Impress, KPresenter
Vytváření grafů	Microsoft Excel, MicroCall Origin	OpenOffice.org Calc, Kst, Gnuplot, Grace (Xmgr), LabPlot
Místní databáze	Microsoft Access, OpenOffice.org Base	OpenOffice.org Base, Rekal, kexi, Mergeant, PostgreSQL
Finanční účetnictví	Microsoft Money, Quicken	GnuCash, KMyMoney
Správa projektů	Microsoft Project	Planner, Taskjuggler
Myšlenkové mapy	MindManager, Free Mind	VYM (View Your Mind), Free Mind, KDissert

FreeMind

Program FreeMind umožňuje vizualizaci myšlenek pomocí vytváření a úpravy myšlenkových map. Snadno lze kopírovat uzly a vkládat texty z formátů jako HTML, RTF a e-mailů. Myšlenkové mapy lze exportovat do různých formátů, jako např. HTML nebo XML. Další informace získáte v tématu http://freemind.sourceforge.net/wiki/index.php/Main_Page.

GnuCash

Program GnuCash slouží ke správě osobních a firemních financí. Další informace o programu GnuCash naleznete v části <http://www.gnucash.org>.

Gnumeric

Program Gnumeric je tabulkový kalkulátor prostředí GNOME. Další informace o aplikaci Gnumeric naleznete na adrese <http://www.gnumeric.org>.

Gnuplot

Program Gnuplot je výkonný a přenositelný program pro vytváření grafů ovládaný pomocí příkazového řádku. Je k dispozici také pro systémy MacOS a Windows. Grafy vytvořené pomocí programu Gnuplot mohou být exportovány do různých formátů, jako např. PostScript, PDF nebo SVG, aby je bylo možné snadno zpracovat. Další informace o programu Gnuplot naleznete na webu <http://www.gnuplot.info/index.html>.

Grace

Program Grace je velmi vyspělý nástroj pro tvorbu 2D grafů pro většinu systémů založených na systému Unix, včetně systému Linux. Umožňuje vytvářet a upravovat grafy v grafickém uživatelském rozhraní. Program Grace podporuje neomezený počet grafů v jednom dokumentu. Mezi formáty exportu patří JPEG, PNG, SVG, PDF, PS a EPS. Další informace získáte na adrese <http://plasma-gate.weizmann.ac.il/Grace/>.

Kdissert

Aplikace Kdissert umožňuje strukturovaný zápis nápadů a konceptů a je zaměřena převážně na studenty, ale mohou ji využívat také učitelé, řídicí pracovníci, inženýři a obchodníci. Nápady se nejprve rozloží na plátno a potom přiřadí do stromu. Z myšlenkových map lze vytvářet různé výstupy, jako např. soubory PDF, textové dokumenty (použitelné také v aplikaci OpenOffice.org Writer) a soubory HTML. Další informace získáte na adrese <http://freehackers.org/~tnagy/kdissert/>.

Kexi

Viz **KOffice** (strana 324)

KMyMoney

Program KMyMoney je správce osobních financí pro prostředí KDE. Umožňuje uživatelům operačních systémů opensource sledovat jejich osobní finance prostřed-

nictvím široké palety finančních funkcí a nástrojů. Další informace o programu KMyMoney naleznete v části <http://kmymoney2.sourceforge.net>.

KOffice

KOffice je integrovaná kancelářská sada pro prostředí KDE. Obsahuje různé moduly, jako textový procesor (KWord), tabulkový kalkulátor (KSpread), aplikaci pro vytváření prezentací (KPresenter), několik aplikací pro zpracování obrázků (Kivio, Karbon14, Krita), databázové rozhraní (Kexi) a mnoho dalších. Další informace o programu KOffice naleznete na webu <http://www.koffice.org/>.

KPresenter

Viz **KOffice** (strana 324).

Kst

Aplikace Kst pro prostředí KDE umožňuje zobrazení dat a vytváření grafů se základními funkcemi analýzy dat v reálném čase. Aplikace Kst obsahuje mnoho výkonných vestavěných funkcí, jako robustní zobrazování živě přenášených dat, a lze ji rozšířit pomocí modulů plug-in a rozšíření. Další informace o aplikaci Kst naleznete na webu <http://kst.kde.org/>

KWord

Viz **KOffice** (strana 324).

LabPlot

Program LabPlot slouží k vytváření a správě dvojrozměrných a trojrozměrných grafů. Grafy lze vytvářet z dat a funkcí a jeden dokument může obsahovat několik grafů. Také jsou k dispozici různé metody analýzy dat. Další informace o aplikaci LabPlot naleznete na adrese <http://labplot.sourceforge.net/>.

Mergeant .

Aplikace Mergeant je databázové rozhraní pro prostředí GNOME. Další informace získáte na adrese <http://www.gnome-db.org>.

OpenOffice.org

Sada OpenOffice.org je aplikace s otevřeným zdrojovým kódem, která je ekvivalentem sady Microsoft Office. Je to velmi výkonná sada kancelářských aplikací včetně textového editoru (Write), editoru tabulek (Calc), správce databází (Base), správce prezentací (Impress), kreslicího programu (Draw) a editoru výrazů a vzorců pro tvorbu matematických rovnic a vzorců (Math). Uživatelé, kteří jsou obeznámeni s aplikacemi sady Microsoft Office, zde naleznou velmi podobné uživatelské rozhraní a všechny funkce, na které jsou zvyklí. Díky možnosti impor-

toovat do aplikace OpenOffice.org data z aplikací sady Microsoft Office je přechod od jedné kancelářské sady ke druhé velmi pohodlný. Existuje verze sady OpenOffice.org pro systém Windows, což umožňuje uživatelům přechod k alternativě s otevřeným zdrojovým kódem při stálém používání systému Windows. Další informace o sadě OpenOffice.org naleznete na webu <http://www.openoffice.org/> a můžete si přečíst krátký úvod k této kancelářské sadě v kapitole OpenOffice.org.

Planner

Nástroj Planner slouží ke správě projektů v prostředí GNOME, který poskytuje podobné funkce jako nástroje správy projektů v systému Windows. Mezi jeho funkcemi jsou například možnosti Ganttových diagramů a různé druhy náhledů na úlohy a prostředky. Další informace o aplikaci Planner naleznete na adrese <http://www.imendio.com/projects/planner/>

PostgreSQL

Databáze PostgreSQL je objektově orientovaný systém správy databází, který podporuje rozšířenou podmnožinu standardu SQL včetně transakcí, cizích klíčů, poddotazů, spouštěčů a uživatelem definovaných typů a funkcí. Další informace o systému PostgreSQL naleznete na adrese <http://www.postgresql.org/>.

Rekall

Nástroj Rekall slouží k manipulaci s databázemi. Podporované jsou databáze MySQL, PostgreSQL, XBase s XBSQL, IBM DB2, a ODBC. Nástroj Rekall se dá použít ke tvorbě různých druhů tabulek a zpráv, návrhů dotazů pro databázi nebo importu/exportu dat v různých formátech. Další informace o programu Rekall naleznete na webu <http://www.thekompany.com/products/rekall/>.

StarOffice

Sada StarOffice je proprietární verze sady OpenOffice.org distribuovaná společností Sun Microsystems. Je dostupná pro několik platforem, včetně systému Windows a Solaris. Obsahuje některé pokročilé funkce, které nejsou dostupné ve volně šiřitelné sadě OpenOffice.org. Další informace o aplikaci StarOffice naleznete na adrese <http://www.sun.com/software/star/staroffice/>.

Taskjuggler

S drobným nástrojem Taskjuggler lze velice efektivně spravovat projekty. Můžete spravovat své projekty použitím možností Ganttových diagramů nebo tvorbou různých druhů hlášení (ve formátech XML, HTML nebo CSV). Uživatelé, kteří nedávají přednost správě aplikací využitím příkazového řádku, mohou k obsluze

nástroje Taskjuggler použít grafické rozhraní. Další informace o aplikaci Taskjuggler naleznete na adrese <http://www.taskjuggler.org>.

VYM (View Your Mind)

Nástroj VYM slouží k vizualizaci vašich myšlenek a manipulaci s myšlenkovými mapami. Většina manipulací nevyžaduje více než jedno klepnutí myši. Větvě mohou být velmi jednoduše vloženy, odstraněny i přeskupeny. Nástroj VYM také nabízí sadu značek, umožňující označení některých částí mapy (např. důležité, časově omezené atd.). Do myšlenkové mapy mohou být také vloženy odkazy, poznámky a obrázky. Myšlenkové mapy nástroje VYM používají formát XML, což umožňuje jejich snadný export do formátu HTML. Další informace o aplikaci VYM naleznete na adrese <http://www.insilmaril.de/vym>.

C.2 Síť

Následující část představuje různé aplikace pracující se sítěmi v systému Linux. Seznamte se s nejpopulárnějšími prohlížeči a emailovými klienty v systému Linux.

Tabulka C.2 *Síťový software pro systémy Windows a Linux*

Úkol	Aplikace systému Win-dows	Aplikace systému Linux
Webový prohlížeč	Internet Explorer, Firefox*, Opera	Konqueror, Firefox, Opera, Epiphany
Emailový klient/Správa osobních informací	Microsoft Outlook*, Lotus Notes, Mozilla Thunderbird*	Evolution, Kontact, Mozilla Thunderbird
Rychlé zprávy/Klient IRC	MSN, AIM*, Yahoo!*, Messenger, XChat, Gaim	Gaim, Kopete, Konversation, XChat
Konferenční software (video a audio)	NetMeeting	Ekiga (původně nazývaná GnomeMeeting)
Voice over IP	X-Lite	Linphone, Skype

Úkol	Aplikace systému Windows	Aplikace systému Linux
FTP Clients	leechftp, wsftp	gftp, kbear

Epiphany

Prohlížeč Epiphany je malá, ale efektivní aplikace pro prostředí GNOME. Mnoho jeho funkcí a rozšíření připomíná prohlížeč Firefox. Další informace o aplikaci Epiphany naleznete na adrese <http://www.gnome.org/projects/epiphany/>.

Evolution

Aplikace Evolution je nástroj pro správu osobních informací v prostředí GNOME a kombinuje v sobě funkce pošty a adresáře. Nabízí možnosti pokročilých filtrů a hledání pro emaily, synchronizační funkce pro zařízení Palm a umožňuje spouštět aplikaci Evolution jako klienta služeb Exchange nebo GroupWise®, pro lepší integraci do různorodých prostředí. Další informace o aplikaci Evolution naleznete na adrese <http://www.gnome.org/projects/evolution/>.

Firefox

Prohlížeč Firefox je nejmladším členem rodiny prohlížečů Mozilla. Funguje na různých platformách, včetně systémů Linux, MacOS, a Windows. Mezi jeho hlavními funkcemi jsou vestavěné uživatelské hledání, blokování oken pop-up, čtečka RSS, správa hesel, tabulkové prohlížení a některá pokročilá nastavení soukromí a zabezpečení. Prohlížeč Firefox je velmi přizpůsobivý a lze v něm nastavit téměř vše, co chcete (vyhledávání, panely nástrojů, vzhled, tlačítka, atd.). Z webu aplikace Firefox (<https://addons.update.mozilla.org/?application=firefox>) lze stáhnout užitečná rozšíření a přídatné moduly. Další informace o aplikaci Firefox naleznete na adrese <http://www.mozilla.org/products/firefox/>. Můžete si také přečíst naši kapitolu Firefox v příručce *Uživatelská příručka KDE* nebo *Uživatelská příručka GNOME*.

Gaim

Aplikace Gaim je inteligentní nástroj k zasilání instantních zpráv, který podporuje mnoho protokolů, jako například protokoly AIM, ICQ (protokol Oscar), MSN Messenger, Yahoo!,*, IRC, Jabber, SILC, a GroupWise Messenger®. Je možné se s ním přihlašovat na různé účty na různých sítích a konverzovat na různých kanálech zároveň. Aplikace Gaim také existuje ve verzi pro systém Windows. Aplikace

Gaim byla v poslední době přejmenována na Pidgin. Další informace o aplikaci Pidgin naleznete na adrese <http://www.pidgin.im/>.

gftp

Aplikace gftp je klient protokolu FTP, používající sadu nástrojů GTK. Jeho funkce zahrnují současné stahování, pokračování v přerušených přenosech souborů, fronty přenosů souborů, stahování celých adresářů, podpora FTP proxy, načítání vzdáleného adresáře do mezipaměti, pasivní i aktivní přenosy souborů a podporu přetahování myši. Další informace získáte na adrese <http://gftp.seul.org>.

kbear

Aplikace KBear je klient protokolu FTP pro prostředí KDE, který podporuje souběžná spojení s několika hostiteli, tři oddělené režimy zobrazení, podporu několika protokolů (jako je protokol FTP nebo SFTP), zásuvný modul pro správu stránek, zabezpečení firewall, možnosti záznamu a mnoho dalších funkcí. Další informace získáte na adrese <http://sourceforge.net/projects/kbear>.

Konqueror

Aplikace Konqueror je víceúčelový nástroj vytvořený vývojáři prostředí KDE. Slouží jako souborový manažer a prohlížeč dokumentů, ale zároveň je také efektivním a vysoce přizpůsobitelným webovým prohlížečem. Podporuje současné webové standardy jako CSS(2), Java aplety, JavaScript, zásuvné moduly pro aplikaci Netscape (Flash a RealVideo), DOM a SSL. Nabízí příjemné pomocné nástroje, například integrovaný panel vyhledávání a podporuje tabulkové prohlížení. Je možné importovat záložky z ostatních prohlížečů, jako jsou prohlížeče Internet Explorer, Mozilla a Opera. Další informace o aplikaci Konqueror naleznete na adrese <http://www.konqueror.org/>. Můžete si také přečíst kapitolu Konqueror jako webový prohlížeč v příručce *Uživatelská příručka KDE*.

Kontakt

Sada Kontakt je soubor aplikací pro správu osobních informací v prostředí KDE. Obsahuje funkce e-mailu, kalendáře, adresáře a synchronizaci se zařízením Palm. Tak jako aplikace Evolution může sloužit jako klient služeb Exchange nebo GroupWise. Aplikace Kontakt kombinuje několik samostatných aplikací pro prostředí KDE (KMail, KAddressbook, KOrganizer, a KPilot) a tvoří tak celek, který poskytuje všechny potřebné funkce správy osobních informací. Další informace o aplikaci Kontakt naleznete na adrese <http://www.kontakt.org/>. Také si můžete přečíst úvod k aplikaci Kontakt v příručce *Uživatelská příručka KDE*.

Konversation

Aplikace Konversation je snadno použitelný klient protokolu IRC pro prostředí KDE. Mezi jeho vlastnosti patří podpora spojení SSL, přeskrtnutí, přihlašování na více kanálů současně, zprávy přítomen/nepřítomen, funkce ignorovat, znaková sada Unicode, automatické připojování k serveru, volitelné časové údaje v konverzačních oknech a nastavitelné barvy pozadí. Další informace o aplikaci Konversation naleznete na adrese <http://konversation.kde.org>.

Kopete

Aplikace Kopete je velmi intuitivní a snadno použitelný nástroj pro zasílání instantních zpráv, podporující protokoly IRC, ICQ, AIM, GroupWise Messenger, Yahoo, MSN, Gadu-Gadu, Lotus Sametime, zprávy SMS a Jabber. Další informace o aplikaci Kopete naleznete na adrese <http://kopete.kde.org/>. Také si můžete přečíst úvod k aplikaci Kopete v příručce *Uživatelská příručka KDE*.

Linphone

Aplikace Linphone je malý inteligentní klient pro přenos hlasu přes Internet (VoIP), který pro volání používá protokol SIP. Další informace získáte na adrese <http://www.linphone.org/>. Můžete si také přečíst naši kapitolu jménem Linphone.

Mozilla Thunderbird

Aplikace Thunderbird je emailový klient, který je součástí sady aplikací Mozilla. Je dostupný i pro platformy Microsoft Windows a MacOS, což ulehčuje přechod z jednoho z těchto operačních systémů na Linux. Další informace o aplikaci Mozilla Thunderbird naleznete na adrese <http://www.mozilla.org/products/thunderbird/>.

Opera

Aplikace Opera je výkonný prohlížeč webových stránek s užitečnými rozšířeními, jako třeba volitelný emailový klient a konverzační modul. Aplikace Opera nabízí blokování oken pop-up, čtečku RSS, vestavěné nastavitelné vyhledávání, správce hesel a tabulkové prohlížení. Hlavní funkce jsou snadno dostupné z příslušných panelů. Tato aplikace je dostupná i ve verzi pro systém Windows, což umožňuje mnohem snazší přechod k systému Linux těm uživatelům, kteří ji v systému Windows používali. Další informace o aplikaci Opera naleznete na adrese <http://www.opera.com/>.

Skype

Aplikace Skype existuje ve verzích pro několik platforem (Linux, Windows a Mac OS X), které mohou být využity k telefonování přes internet s dobrou kvalitou

zvuku a kompletním šifrováním. Pro použití aplikace Skype není nutné konfigurovat firewall nebo router. Další informace získáte v tématu <http://www.skype.com/>.

XChat

Aplikace XChat je klient protokolu IRC, který funguje na většině platforem systémů Linux a UNIX i Windows a MacOS X. Více informací o aplikaci XChat naleznete na webu <http://www.xchat.org/>.

C.3 Multimédia

Následující část popisuje nejpopulárnější multimediální aplikace pro systém Linux. Seznamte se s přehrávači médií a editory zvuku a videa.

Tabulka C.3 *Multimediální software pro systémy Windows a Linux*

Úkol	Aplikace systému Windows	Aplikace systému Linux
Přehrávače hudebních disků CD	CD Player, Winamp, Windows Media Player	KsCD, Grip, Helix Banshee
Vypalování disků CD	Nero, Roxio Easy CD Creator	K3b
Extrahování obsahu disků Audio CD	WMPayer	kaudiocreator, Sound Juicer, Helix Banshee
Přehrávač hudby	Winamp, Windows Media Player, iTunes	amaroK, XMMS, Rhythmbox, Helix Banshee
Video přehrávač	Winamp, Windows Media Player, iTunes	Kaffeine, MPlayer, Xine, XMMS, Totem, RealPlayer
Úprava zvuku	SoundForge, Cooledit, Audacity	Audacity
Mixování zvuku	sndvol32	alsamixer, Kmix

Úkol	Aplikace systému Windows	Aplikace systému Linux
Záznam hudby	Finale, SmartScore, Sibelius	LilyPond, MusE, Noteedit, Rosegarden
Tvorba a editace videa	Windows Movie Maker, Adobe Premiere, Media Studio Pro, MainActor	MainActor, Kino
Televizní prohlížeč	AVerTV, PowerVCR 3.0, CinePlayer DVR	xawtv (analog), motv (analog), xawtv4, tvtime, kdetv, zapping, Kaffeine

amaroK

Aplikace amaroK je přehrávač médií, který pracuje s mnoha zvukovými formáty a přehrává internetová rádia. Tato aplikace podporuje všechny zvukové formáty, které podporuje využívaný zvukový server. V současnosti to mohou být servery aRts nebo GStreamer. Další informace o aplikaci amaroK naleznete na adrese <http://amarok.kde.org/>. Také si můžete přečíst úvod k aplikaci amaroK v příručce *Uživatelská příručka KDE*

Audacity

Aplikace Audacity je výkonný volně šiřitelný nástroj k úpravě zvuku. Můžete nahrát, upravit a přehrát kterýkoliv soubor Ogg Vorbis nebo WAV. Míchá stopy a aplikuje na ně efekty, výsledky je možné exportovat do souborů WAV nebo Ogg Vorbis. Další informace o aplikaci Audacity naleznete na adrese <http://audacity.sourceforge.net/>.

Helix Banshee

Helix Banshee je aplikace pro správu a přehrávání hudby v prostředí GNOME. S aplikací Helix Banshee můžete importovat disky CD, synchronizovat vaši hudební sbírku se zařízením iPod, přehrávat hudbu přímo ze zařízení iPod, tvořit seznamy zvukových stop z písniček ve vaší knihovně a tvořit hudební a MP3 disky CD z částí vaší knihovny. Další informace naleznete v úvodu v příručce *Uživatelská příručka GNOME*.

Grip

Aplikace Grip je nástroj k přehrávání disků CD v prostředí GNOME. Podporuje vyhledávání názvů skladeb a jiných dat o albu v databázi CDDb. Další informace získáte na adrese <http://www.nostatic.org/grip/>

Kaffeine

Aplikace Kaffeine je všestranný nástroj, který podporuje široký rozsah zvukových a video formátů včetně Ogg Vorbis, WMV, MOV a AVI. Můžete importovat a přehrávat seznamy stop v různých formátech, snímat obrazovku a ukládat streamovaná média na pevný disk. Další informace o aplikaci Kaffeine naleznete na adrese <http://kaffeine.kde.org/>.

KAudiocreator

Aplikace KAudioCreator je drobný nástroj k extrakci obsahu disků audio CD. Je-li k tomu aplikace KAudioCreator nastavena, vytvoří pro váš výběr také soubory se seznamy skladeb, které mohou být použity přehrávači jako amaroK, XMMS nebo Helix Banshee. Další informace o používání aplikace KAudioCreator naleznete v příručce *Uživatelská příručka KDE* nebo na adrese <http://www.icefox.net/programs/?program=KAudioCreator>.

kdetv

S Aplikací kdetv můžete prohlížet a zaznamenávat analogové vysílání televize v prostředí KDE. Další informace o aplikaci kdetv naleznete na adrese <http://kde-apps.org/content/show.php?content=11602>.

KsCD

Aplikace KsCD je šikovný malý nástroj pro přehrávání disků CD v prostředí KDE. Její uživatelské rozhraní připomíná běžný hardwarový přehrávač disků CD, který zaručuje snadné použití. Aplikace KsCD podporuje databázi CDDb a umožňuje tak získat informace o libovolné skladbě nebo albu z Internetu nebo z místního systému souborů. Další informace získáte na adrese <http://docs.kde.org/en/3.3/kdemultimedia/kscd/>

K3b

Aplikace K3b je víceúčelový nástroj určený pro vytváření médií. Přetažením můžete vytvářet datové, zvukové projekty nebo video na discích CD a DVD. Další informace o aplikaci K3b naleznete na adrese <http://www.k3b.org/>. Můžete také prostudovat kapitolu o aplikaci K3b.

LilyPond

Aplikace LilyPond je bezplatný editor notového zápisu. Při vytváření notového zápisu můžete použít libovolný textový editor, protože základem vstupního formátu je text. Uživatelé nemusejí studovat žádné problémy s formátováním a notací, jako jsou například mezery, konce řádků nebo polyfonní kolize. Všechny tyto problémy jsou v aplikaci LilyPond automaticky vyřešeny. Podporuje mnoho speciálních notací, například názvy akordů a tabulatury. Výstup lze exportovat do souborů PNG, TeX, PDF, PostScript a MIDI. Další informace o aplikaci LilyPond naleznete na adrese <http://lilypond.org/web/>

MainActor

Aplikace MainActor je úplný software pro tvorbu videa. Přejít ze systému Windows je snadný, protože existuje verze aplikace MainActor pro systém Windows. Další informace o aplikaci MainActor naleznete na adrese <http://www.mainactor.com/>.

MPlayer

Aplikace MPlayer je nástroj pro přehrávání filmů, který můžete spouštět v několika systémech. Další informace o aplikaci MPlayer naleznete na adrese <http://www.mplayerhq.hu/homepage/design7/info.html>.

MusE

Aplikace MusE je kompletním vícestopým virtuálním studiem pro systém Linux. Další informace o aplikaci MusE naleznete na adrese <http://www.muse-sequencer.org/index.php>.

Noteedit

Aplikace Noteedit je výkonný editor notového zápisu pro systém Linux. Používejte tuto aplikaci, chcete-li vytvořit notový zápis, exportovat notový zápis do mnoha formátů a importovat ho z mnoha formátů, například MIDI, MusicXML a LilyPond. Další informace o aplikaci Noteedit naleznete na adrese <http://developer.berlios.de/projects/noteedit/>.

Rhythmbox

Aplikace Rhythmbox je výkonný víceúčelový nástroj pro přehrávání médií v prostředí GNOME. Umožňuje uživatelům uspořádat a procházet hudební sbírku pomocí seznamu skladeb a podporuje také internetová rádia. Další informace o aplikaci Rhythmbox naleznete na adrese <http://www.gnome.org/projects/rhythmbox/>.

Rosegarden

Aplikace Rosegarden je bezplatné prostředí pro komponování a střih hudby. Mezi její významné funkce patří audio a MIDI sekvencer a editor notového zápisu.

Další informace o aplikaci Rosegarden naleznete na adrese <http://rosegardenmusic.com/>.

Sound Juicer

Aplikace Sound Juicer je jednoduchý nástroj pro extrahování obsahu zvukových disků CD v prostředí GNOME. Další informace o aplikaci Sound Juicer naleznete na adrese <http://www.burtonini.com/blog/computers/sound-juicer>.

Totem

Aplikace Totem je nástroj pro přehrávání filmů v prostředí GNOME. Podporuje seznamy skladeb Shoutcast, m3u, asx, SMIL a ra, dovoluje použití ovládacích prvků klávesnice a přehrává celou řadu audio i video formátů. Další informace o aplikaci Totem naleznete na adrese <http://www.gnome.org/projects/totem/>.

tvtime

Aplikace tvtime je jednoduchý nástroj umožňující sledování televize, který podporuje analogové televizní vysílání. Další informace o aplikaci tvtime, včetně úplné příručky pro použití, naleznete na webu <http://tvtime.sourceforge.net/>.

xawtv a motv

Aplikace xawtv je nástroj umožňující sledování a záznam televizních programů, který podporuje analogové televizní vysílání. Aplikace motv je v zásadě stejná jako aplikace xawtv, liší se jen nepatrně v uživatelském rozhraní. Další informace o projektu xawtv naleznete na adrese <http://linux.bytesex.org/xawtv/>.

xawtv4

Aplikace xawtv4 je nástupcem aplikace xawtv. Podporuje analogové i digitální vysílání zvuku a videa. Další informace získáte v tématu <http://linux.bytesex.org/xawtv/>.

Xine

Aplikace Xine je nástroj pro multimediální přehrávání disků CD, DVD a VCD. Interpretuje mnoho multimediálních formátů. Další informace získáte v tématu <http://xinehq.de/>.

XMMS

Aplikace XMMS představuje tradiční volbu pro multimediální přehrávání. Je zaměřena na přehrávání hudby, nabízí podporu přehrávání disků CD a souborů Ogg Vorbis. Používání aplikace XMMS by pro uživatele aplikace Winamp mělo být pohodlné, protože je podobná. Další informace o aplikaci XMMS naleznete na adrese <http://www.xmms.org/>.

zapping

Nástroj pro sledování a záznam televizních programů v prostředí GNOME, který podporuje analogové televizní vysílání. Další informace o aplikaci Zapping naleznete na webu <http://zapping.sourceforge.net/Zapping/index.html>.

C.4 Grafika

Následující část představuje některá softwarová řešení pro práci s grafikou v systému Linux. Patří k nim jednoduché aplikace pro kreslení, úplné nástroje pro úpravy obrazu i výkonné vykreslovací a animační programy.

Tabulka C.4 Grafický software pro systémy Windows a Linux

Úkol	Aplikace systému Windows	Aplikace systému Linux
Jednoduché úpravy grafiky	Microsoft Paint	KolourPaint
Profesionální úpravy grafiky	Adobe Photoshop, Paint Shop Pro, Corel PhotoPaint, The GIMP	The GIMP, Krita
Tvorba vektorové grafiky	Adobe Illustrator, CorelDraw, OpenOffice.org Draw, Freehand	OpenOffice.org Draw, Inkscape, Dia
Úpravy grafiky SVG	WebDraw, Freehand, Adobe Illustrator	Inkscape, Dia, Kivio

Úkol	Aplikace systému Windows	Aplikace systému Linux
Tvorba prostorové grafiky	3D Studio MAX, Maya, POV-Ray, Blender	POV-Ray, Blender, KPotvmodeler
Správa digitálních fotografií	Software dodávaný výrobcí fotoaparátů	DigiKam, f-spot
Skenování	Vuescan	Vuescan, The GIMP
Prohlížení obrázků	ACDSee	gwenview, gThumb, Eye of Gnome, f-spot

Blender

Aplikace Blender je výkonný nástroj pro vykreslování a animace dostupný pro mnoho platforem včetně Windows, MacOS a Linux. Další informace o aplikaci Blender naleznete na adrese <http://www.blender3d.com/>.

Dia

Aplikace Dia je ekvivalentem aplikace Visio v systému Linux. Podporuje mnoho typů speciálních diagramů, například síťové grafy nebo grafy UML. Mezi formáty exportu patří SVG, PNG a EPS. Chcete-li získat podporu vlastních typů diagramů, zadejte nové tvary ve zvláštním formátu XML. Další informace o aplikaci Dia naleznete na adrese <http://www.gnome.org/projects/dia/>.

DigiKam

Aplikace DigiKam je inteligentní nástroj pro správu digitálních fotografií v prostředí KDE. Import a uspořádání digitálních obrázků je otázkou několika klepnutí. Vytváření alb a přidávání značek vás zbaví nutnosti kopírování obrázků po různých adresářích. Můžete také obrázky exportovat na svůj vlastní web. Další informace o aplikaci DigiKam naleznete na adrese <http://www.digikam.org/>. Můžete si také přečíst kapitolu DigiKam v příručce *Uživatelská příručka KDE*.

eog (Eye of Gnome)

Aplikace Eye of Gnome je nástroj pro prohlížení obrázků v prostředí GNOME. Další informace získáte na adrese <http://www.gnome.org/projects/eog/>.

f-spot

Aplikace f-spot je flexibilní nástroj pro správu digitálních fotografií v prostředí GNOME. Umožňuje vytvářet a spravovat alba a podporuje mnoho různých možností exportu, například stránky HTML nebo vypalování archivů obrázků na disky CD. Můžete ji také použít v příkazovém řádku jako prohlížeč obrázků. Další informace o aplikaci f-spot naleznete na adrese <http://www.gnome.org/projects/f-spot/>. Můžete si také přečíst kapitolu v příručce *Uživatelská příručka GNOME*.

gThumb

Aplikace gThumb je nástroj pro prohlížení a uspořádání obrázků v prostředí GNOME. Podporuje import digitálních obrázků pomocí aplikace gphoto2, umožňuje provádět základní transformace a modifikace a přidáváním značek k obrázkům dovoluje vytvářet alba, která vyhovují různým kategoriím. Další informace o aplikaci gThumb naleznete na adrese <http://gthumb.sourceforge.net/>.

Gwenview

Aplikace Gwenview je jednoduchý nástroj pro prohlížení obrázků v prostředí KDE. Okno se stromem složek a okno se seznamem souborů poskytují snadnou navigaci hierarchií souborů. Další informace získáte na adrese <http://gwenview.sourceforge.net/home/>.

inkscape

Aplikace Inkscape je bezplatný editor grafiky SVG. Uživatelé aplikací Adobe Illustrator, Corel Draw a Visio naleznou v aplikaci Inkscape podobný rozsah funkcí a podobné uživatelské rozhraní. Mezi tyto funkce patří export souborů SVG do formátu PNG, vytváření vrstev, transformace, přechody a seskupování objektů. Další informace o aplikaci Inkscape naleznete na adrese <http://www.inkscape.org/>.

Kivio

Aplikace Kivio je nástroj pro práci s vývojovými diagramy, který je integrován do sady KOffice. Uživatelé aplikace Visio zjistí, že aplikace Kivio má podobný vzhled a chování. Další informace o aplikaci Kivio naleznete na adrese <http://www.koffice.org/kivio/>.

KolourPaint

Aplikace KolourPaint je snadno použitelný program pro malování v prostředí KDE. Je vhodná pro takové úkoly, jako je kreslení a barvení diagramů, úpravy snímků

obrazovek, fotografií a ikon. Další informace získáte v tématu <http://kolourpaint.sourceforge.net/>.

KPovmodeler

Aplikace KPovmodeler je rozhraní aplikace POV-Ray integrované do prostředí KDE. Uživatelé aplikace KPovmodeler nemusejí podrobně znát skriptování aplikace POV-Ray, protože aplikace KPovmodeler překládá jazyk aplikace POV-Ray do snadno srozumitelného stromového zobrazení. Původní skripty aplikace POV-Ray lze také importovat do aplikace KPovmodeler. Další informace získáte na adrese <http://www.kpovmodeler.org>.

Krita

Aplikace Krita je odpovědí sady Koffice na aplikace Adobe Photoshop a The GIMP. Je vhodná pro vytváření a úpravy obrázků na základě pixelů. Mezi významné funkce patří rozšířené možnosti úprav obrázků, jaké byste obvykle čekali v aplikacích Adobe Photoshop a The GIMP. Další informace získáte na adrese <http://www.koffice.org/krita>.

OpenOffice.org Draw

Viz [OpenOffice.org](http://www.openoffice.org) (strana 324).

POV-Ray

Aplikace Persistence of Vision Raytracer vytváří prostorové obrázky podobné fotografiím pomocí techniky vykreslování zvané Ray Tracing (sledování paprsku). Pro uživatele systému Windows bude přechod na verzi aplikace POV-Ray v systému Linux snadný, protože existuje verze této aplikace pro systém Windows. Další informace o programu POV-Ray naleznete na webu <http://www.povray.org/>.

The GIMP

Aplikace The GIMP je alternativa aplikace Adobe Photoshop s otevřeným zdrojem (open source). Seznam jejích základních funkcí je srovnatelný se seznamem funkcí aplikace Photoshop, je tedy vhodný pro profesionální práci s obrázky. K dispozici je dokonce verze aplikace GIMP pro systém Windows. Další informace získáte na adrese <http://www.gimp.org/>. Můžete také prostudovat kapitolu o aplikaci GIMP.

VueScan

Aplikace VueScan je software pro skenování, který je k dispozici pro několik platforem. Můžete ji nainstalovat současně se softwarem skeneru od výrobce. Podporuje speciální hardware skeneru, jako je například dávkové skenování, auto-

matické zaměření, infračervené kanály pro odstranění prachu a škrábanců a vícenásobné skenování, které snižuje rušení skeneru v tmavých oblastech snímků. Mezi významné funkce této aplikace patří jednoduchá a přesná korekce barev z barevných negativů. Další informace získáte na adrese <http://www.hamrick.com/index.html>.

C.5 Správa systému a souborů

Následující část podává přehled nástrojů systému Linux pro správu systému a souborů. Seznámí vás s editory textu a zdrojového kódu, řešeními zálohování a nástroji archivace.

Tabulka C.5 *Software pro správu systému a souborů v systémech Windows a Linux*

Úkol	Aplikace systému Windows	Aplikace systému Linux
Správce souborů	Průzkumník Windows	Konqueror, Nautilus
Textový editor	NotePad, WordPad, (X)Emacs	kate, GEdit, (X)Emacs, vim
PDF Creator	Adobe Distiller	Scribus
PDF Viewer	Adobe Reader	Adobe Reader, Evince, KPDF, Xpdf
Rozpoznávání textu	Recognita, FineReader	GOCR
Programy příkazového řádku pro komprimaci	zip, rar, arj, lha apod.	zip, tar, gzip, bzip2 apod.
Programy s rozhraním GUI pro komprimaci	WinZip	Ark, File Roller
Tvorba oddílů na pevném disku	PowerQuest, Acronis, Partition Commander	YaST, GNU Parted
Software pro zálohování	ntbackup, Veritas	KDar, taper, dump

Adobe Reader

Aplikace Adobe Reader pro Linux je přesným protějškem verzí této aplikace pro systém Windows a Mac. Vzhled a chování v systému Linux jsou stejné jako na jiných platformách. Jiné části sady Adobe Acrobat nebyly do systému Linux přeneseny. Další informace získáte na adrese <http://www.adobe.com/products/acrobat/readermain.html>.

Ark

Aplikace Ark je program s rozhraním GUI pro komprimaci souborů v prostředí KDE. Podporuje běžné formáty, například `zip`, `tar.gz`, `tar.bz2`, `lha` a `rar`. Jednotlivé soubory v archivu můžete zobrazit, vybrat, komprimovat a dekomprimovat. Díky integraci aplikace Ark s aplikací Konqueror můžete aktivovat akce (například dekomprimaci archivu) z kontextové nabídky ve správci souborů, podobně jako v programu WinZip. Krátký úvod k používání aplikace Ark naleznete v kapitole Prostředí KDE v příručce *Uživatelská příručka KDE*.

dump

Balíček `dump` obsahuje příkazy `dump` i `restore`. Příkaz `dump` prozkoumá soubory v systému souborů, určuje, které z nich je nutné zálohovat, a kopíruje tyto soubory na určený disk, pásku nebo jiné úložné médium. Příkaz `restore` provádí opačnou funkci než příkaz `dump`: Obnovuje úplnou zálohu systému souborů. Další informace získáte na adrese <http://dump.sourceforge.net/>.

Evince

Aplikace Evince je nástroj pro prohlížení dokumentů ve formátu PDF a PostScript v prostředí GNOME. Další informace získáte na adrese <http://www.gnome.org/projects/evince/>.

File Roller

Aplikace File Roller je program pro komprimaci s rozhraním GUI v prostředí GNOME. Poskytuje funkce podobné funkcím aplikace Ark. Další informace naleznete na webu <http://fileroller.sourceforge.net/home.html>.

GEdit

Aplikace GEdit je oficiální textový editor prostředí GNOME. Poskytuje podobné funkce jako aplikace Kate. Další informace naleznete na webu <http://www.gnome.org/projects/gedit/>.

GNU Parted

Program GNU Parted je nástroj příkazového řádku, který vytváří, odstraňuje, kontroluje a kopíruje oddíly a systémy souborů v nich, a mění jejich velikost. Chcete-li vytvořit místo pro nové operační systémy, můžete pomocí tohoto nástroje změnit uspořádání využití disku a zkopírovat data na různé pevné disky. Další informace získáte na adrese <http://www.gnu.org/software/parted/>.

GOCR

Program GOCR je nástroj pro rozpoznání optických znaků (OCR). Převádí naskenované obrázky s textem na textové soubory. Další informace získáte na adrese <http://jocr.sourceforge.net/>.

gzip, tar, bzip2

Existuje spousta komprimačních programů pro zmenšení využití disku. Obecně se liší pouze algoritmem komprimace. Systém Linux také umí zpracovat komprimované formáty používané v systému Windows. Program `bzip2` je trochu účinnější než program `gzip`, ale potřebuje více času v závislosti na algoritmu komprimace. Další informace o programech `gzip` a `tar` naleznete v kapitole týkající se shellu.

kate

Editor Kate je součástí sady KDE. V tomto editoru lze otevírat několik souborů najednou, lokálně i vzdáleně. Zvýrazněním syntaxe, vytvářením souborů projektu a prováděním externích skriptů se řadí k dokonalým nástrojům pro programátory. Další informace získáte na adrese <http://kate.kde.org/>.

KDar

Aplikace Kerr znamená archivaci disků v prostředí KDE a je hardwarově nezávislým řešením zálohování. Aplikace KDar používá katalogy (na rozdíl od aplikace tar), umožňuje tedy extrahovat jednotlivé soubory, aniž by bylo nutné číst celý archiv, a umožňuje také vytvářet přírůstkové zálohování. Aplikace KDar umí archiv rozdělit na několik částí a spustit vypalování jednotlivých částí na datový disk CD nebo DVD. Další informace o aplikaci KDar naleznete na adrese <http://kdar.sourceforge.net/>.

Konqueror

Konqueror je výchozím správcem souborů v prostředí KDE, lze ho také použít jako webový prohlížeč, prohlížeč dokumentů a obrázků a nástroj pro extrahování obsahu zvukových disků CD. Úvod do používání aplikace Konqueror jako správce souborů naleznete v kapitolách o prostředí KDE v příručce *Uživatelská příručka KDE*.

Další informace o této víceúčelové aplikaci naleznete na webu <http://www.konqueror.org/>.

KPDF

Aplikace KPDF je nástrojem pro prohlížení dokumentů ve formátu PDF v prostředí KDE. Mezi její významné funkce patří prohlédávání dokumentu PDF a režim čtení celé obrazovky jako v aplikaci Adobe Reader. Další informace získáte na adrese <http://kpdf.kde.org/>.

Nautilus

Aplikace Nautilus je výchozím správcem souborů v prostředí GNOME. Můžete ji použít, chcete-li vytvořit složky a dokumenty, zobrazit a spravovat soubory a složky, spustit skripty, zapsat data na disk CD nebo otevřít umístění URI. Úvod do používání aplikace Nautilus jako správce souborů naleznete v příručce *Uživatelská příručka GNOME*. Další informace o aplikaci Nautilus naleznete na Internetu na adrese <http://www.gnome.org/projects/nautilus/>.

taper

Aplikace taper je program pro zálohování a obnovení, který poskytuje přívětivé uživatelské rozhraní pro zálohování souborů na páskovou jednotku a obnovení souborů z této jednotky. Soubory lze také zálohovat na soubory archivu. Rekursivně vybrané adresáře jsou podporovány. Další informace získáte na adrese <http://taper.sourceforge.net/>.

vim

Aplikace vim (zlepšený editor vi) je podobný program jako textový editor vi. Uživatelé pravděpodobně potřebují více času, než si na práci s aplikací zvyknou, protože rozlišuje mezi příkazovým režimem a režimem vkládání. Základní funkce jsou stejné jako ve všech textových editorech. Aplikace vim nabízí jedinečné možnosti, například záznam makra, zjišťování a převod formátu souborů a vícenásobné vyrovnávací paměti na obrazovce. Další informace získáte na adrese <http://www.vim.org/>.

(X)Emacs

GNU Emacs a XEmacs jsou velmi profesionální editory. Základem editoru XEmacs je editor GNU Emacs. Podle příručky editoru GNU Emacs „je Emacs obrazkový editor v reálném čase, který lze rozšířit a přizpůsobit a který sám vytváří vlastní dokumentaci.“ Oba editory nabízejí téměř stejnou funkčnost s menšími rozdíly. Jsou určeny pro zkušené uživatele, lze je dále rozšiřovat pomocí jazyka Emacs Lisp. Podporují mnoho jazyků, například ruštinu, řečtinu, japonštinu, čínštinu a

korejštinu. Další informace získáte na adrese <http://www.xemacs.org/> a <http://www.gnu.org/software/emacs/emacs.html>.

Xpdf

Aplikace Xpdf je jednoduchá sada pro prohlížení souborů ve formátu PDF pro platformy Linux a Unix. Obsahuje aplikaci pro prohlížení a některé moduly plugin pro export do formátu PostScript nebo do textových formátů. Další informace získáte na adrese <http://www.foolabs.com/xpdf/>.

C.6 Vývoj softwaru

Tato část představuje integrovaná vývojová prostředí (IDE), sady nástrojů, vývojové nástroje a systémy správy verzí pro vývoj profesionálního softwaru v systému Linux.

Tabulka C.6 *Vývojový software pro systémy Windows a Linux*

Úkol	Aplikace systému Windows	Aplikace systému Linux
Integrovaná vývojová prostředí	Borland C++, Delphi, Visual Studio, .NET	KDevelop, Eric, Eclipse, MonoDevelop, Anjuta
Sady nástrojů	MFC, Qt, GTK+	Qt, GTK+
Kompilátory	VisualStudio	GCC
Nástroje pro ladění	Visual Studio	GDB, valgrind
Návrh rozhraní GUI	Visual Basic, Visual C++	Glade, Qt Designer
Systémy správy verzí	Clearcase, Perforce, Source-Safe	CVS, Subversion

Anjuta

Aplikace Anjuta je integrované vývojové prostředí (IDE) pro vývoj aplikací v prostředí GNOME se sadou GTK+. Obsahuje editor s automatizovaným formátováním, dokončováním a zvýrazněním kódu. Podporuje vývoj v jazycích Perl, Pascal a Java stejně jako sadu GTK+. Obsahuje také ladící program založený na nástroji

GDB. Další informace o aplikaci Anjuta naleznete na adrese <http://anjuta.sourceforge.net>.

CVS

Systém CVS (Concurrent Versions System) je jedním z nejdůležitějších systémů správy verzí pro otevřené zdroje (open source). Je rozhraním systému RCS (Revision Control System), který je součástí standardních distribucí systému Linux.

Další informace získáte na adrese <http://ximbiot.com/cvs/wiki/>

Eclipse

Platforma Eclipse je určena pro vytváření integrovaných vývojových prostředí, které lze rozšiřovat vlastními moduly plug-in. Základní distribuce obsahuje úplně vývojové prostředí v jazyce Java. Další informace získáte na adrese <http://www.eclipse.org>.

Eric

Eric je integrované vývojové prostředí (IDE) optimalizované pro vývoj v jazyce Python a Python-Qt. Další informace o aplikaci Eric naleznete na adrese <http://www.die-offenbachs.de/eric/index.html>.

GCC

GCC je kolekce kompilátorů s rozhraními pro různé programovací jazyky. Úplný seznam funkcí a obsáhlou dokumentaci naleznete na webu <http://gcc.gnu.org>.

GDB

GDB je nástroj pro ladění programů napsaných v různých programovacích jazycích. Další informace o programu GDB naleznete na webu <http://www.gnu.org/software/gdb/gdb.html>.

Glade

Glade je nástroj pro vytváření uživatelských rozhraní pro vývoj pomocí sady GTK+ a v prostředí GNOME. Nabízí podporu pro jazyky C, C++, C#, Perl, Python, Java a další a podporuje také sadu GTK+. Další informace o programu Glade naleznete na webu <http://glade.gnome.org/>.

GTK+

GTK+ je víceplatformová sada nástrojů pro vytváření grafických uživatelských rozhraní. Používá se ve všech aplikacích prostředí GNOME, v aplikaci The GIMP a několika dalších. Sada GTK+ podporuje celou řadu jazyků, nejen jazyk C/C++.

Původně byla napsána pro aplikaci GIMP, odtud pochází její název „GIMP Toolkit.“ Další informace získáte na adrese <http://www.gtk.org>. Jazykové vazby pro sadu GTK+ jsou shrnuty na webu <http://gtk.org/features.html#LanguageBindings>.

KDevelop

Aplikace KDevelop umožňuje psát programy pro různé jazyky (C/C++, Python, Perl atd.). Obsahuje prohlížeč dokumentů, editor zdrojového kódu se zvýrazněnou syntaxí, rozhraní GUI pro kompilátor a mnoho dalších funkcí. Další informace získáte na adrese <http://www.kdevelop.org>.

MonoDevelop

Projekt Mono je iniciativa pro otevřený vývoj, která pracuje na vývoji verze vývojové platformy .NET pro systém Unix s otevřeným zdrojem. Jejím cílem je umožnit vývojářům systému Unix vytvořit a nasadit aplikace .NET pro všechny platformy. Aplikace MonoDevelop doplňuje vývoj projektu Mono o integrované vývojové prostředí (IDE). Další informace o aplikaci MonoDevelop naleznete na adrese <http://www.monodevelop.com/>.

Qt

Qt je knihovna programů pro vývoj aplikací s grafickými uživatelskými rozhraními (GUI). Uspřádá rychlý vývoj profesionálních programů. Knihovna Qt je k dispozici nejen pro systém Linux, ale také pro různé typy systému Unix, a dokonce i pro systém Windows a Macintosh. Můžete tedy psát programy, které lze na tyto platformy snadno přenést. Další informace získáte na adrese <http://trolltech.com>. Jazykové vazby pro vývoj Qt jsou shrnuty na webu <http://developer.kde.org/language-bindings/>.

Qt Designer

Aplikace Qt Designer je uživatelské rozhraní a nástroj pro vytváření formulářů pro vývoj v prostředí Qt a KDE. Můžete ji spouštět jako část integrovaného vývojového prostředí (IDE) aplikace KDevelop nebo v samostatném režimu. Aplikaci QtDesigner můžete spouštět v systému Windows a dokonce ji můžete integrovat s vývojovou sadou Visual Studio. Další informace o programu Qt Designer naleznete na webu <http://trolltech.com/products/qt/designer.html>.

Subversion

Aplikace Subversion provádí stejné akce jako aplikace CVS, ale má více vylepšení, například přesun meta informací, jejich přejmenování a připojení k souborům a

adresářům. Domovskou stránkou aplikace Subversion je <http://subversion.tigris.org/>.

Valgrind

Valgrind je sada programů pro ladění a profilování aplikací x86. Další informace o aplikaci Valgrind naleznete na adrese <http://valgrind.org/info/>.

Použití čtečky otisků prstů

Produkt SUSE Linux Enterprise® podporuje prostřednictvím ovladače ThinkFinger čtečku otisků prstů od společnosti UPEK/SGS Thomson Microelectronics vestavěnou v některých zařízeních ThinkPad společnosti IBM a Lenovo. Tato čtečka otisků prstů je k dispozici také v dalších notebookech a jako samostatné zařízení nebo vestavěná v některých klávesnicích USB. Další podrobnosti naleznete v části http://thinkfinger.svn.sourceforge.net/viewvc/*checkout*/thinkfinger/README.in. Pokud máte systém se čtečkou otisků prstů, můžete kromě standardního ověřování uživatelským jménem a heslem používat biometrické ověřování. Po registraci otisku prstu se mohou uživatelé přihlásit přejetím prstu přes čtečku otisků prstů nebo zadáním hesla.

Pokud je při kontrole hardwaru zjištěna čtečka otisků prstů integrovaná v notebooku (nebo připojená k systému), nainstalují se automaticky balíčky `libthinkfinger`, `pam_thinkfinger` a `yast2-fingerprint-reader`.

Aktuálně je možné zaregistrovat pouze jeden otisk prstu na uživatele. Data otisku prstu uživatele jsou uložena v souboru `/etc/pam_thinkfinger/login.bir`. Ke správě ověřování otisků prstů použijte program YaST (viz **D.2 – „Správa otisků prstů v programu YaST“** (strana 348)) nebo nástroj příkazového řádku `tf-tool`, který poskytuje také další možnosti (viz **D.3 – „Správa otisků prstů pomocí nástroje tf-tool“** (strana 350)).

D.1 Podporované aplikace a akce

Modul PAM `pam_thinkfinger` podporuje ověřování otisků prstů v následujících aplikacích a akcích (i když nemusíte být ve všech případech vyzváni k přejetí prstem):

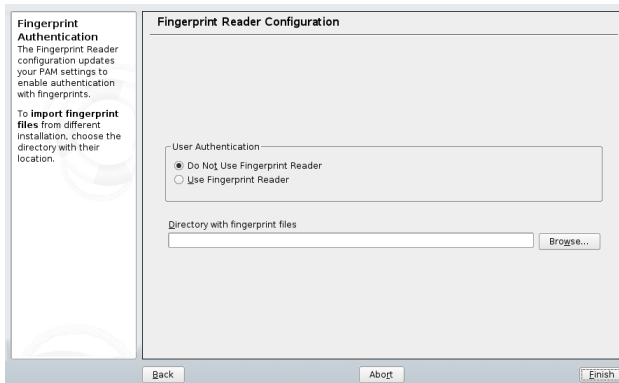
- Přihlášení k GDM/KDM nebo k přihlašovacímu shellu
- Odemknutí obrazovky v prostředí GNOME/KDE
- Spuštění modulů YaST a YaST
- Spouštění aplikace s oprávněním uživatele `root: sudo` nebo `gnomesu`
- Změna identity uživatele pomocí příkazu `su` nebo `su - uživatelské_jméno`

D.2 Správa otisků prstů v programu YaST

Postup D.1 Povolení ověřování otisků prstů

Chcete-li určitým uživatelům povolit biometrické ověřování, musíte nejdříve obecně povolit podporu otisků prstů v programu YaST.

- 1 Spustíte program YaST a vyberete možnost *Hardware > Čtečka otisků prstů*.

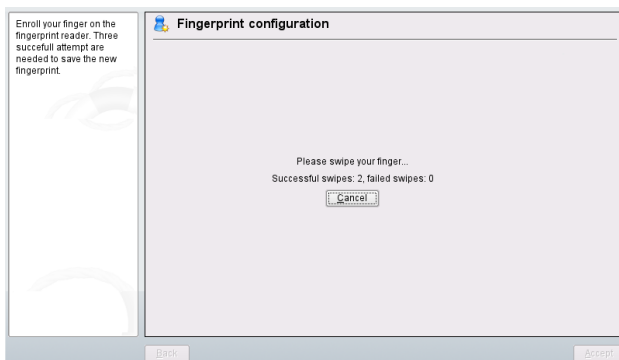


- 2 V dialogovém okně konfigurace aktivujte možnost *Používat čtečku otisků prstů* a klepnutím na tlačítko *Dokončit* uložte změny a zavřete dialogové okno.

Nyní můžete pro různé uživatele zaregistrovat otisky prstů.

Postup D.2 Registrace otisku prstu

- 1 V programu YaST klepněte na položku *Bezpečnost a uživatelé* > *Správa uživatelů*. Zobrazí se dialogové okno *Správa uživatelů a skupin*. Zobrazí se seznam uživatelů nebo skupin v systému.
- 2 Vyberte uživatele, pro kterého chcete zaregistrovat otisk prstu a klepněte na tlačítko *Upravit*.
- 3 Na kartě *Moduly* vyberte položku *Otisk prstu* a klepnutím na tlačítko *Spustit* zobrazíte dialogové okno *Konfigurace otisku prstu*.
- 4 Program YaST vyzve uživatele, aby přešel prstem přes čtečku, aby byly získány tři čitelné otisky prstu.



- 5 Po úspěšném získání otisku prstu klepněte na tlačítko *Přijmout* a zavřete dialogové okno *Konfigurace otisku prstu* a dialogové okno uživatele.
- 6 Chcete-li používat ověřování otisků prstů také při spouštění programu YaST nebo modulů programu YaST musíte zaregistrovat otisk prstu také pro uživatele `root`.

Chcete-li to provést, nastavte filtr v dialogovém okně *Správa uživatelů a skupin* na možnost *Systémoví uživatelé*, vyberte položku uživatele `root` a výše popsáním způsobem pro uživatele `root` zaregistrujte otisk prstu.

- 7 Až dokončíte registraci otisků prstů pro požadované uživatele, zavřete dialogové okno pro správu a uložte změny klepnutím na tlačítko *Dokončit*.

Ihned po úspěšné registraci otisku prstu uživatele si uživatel může v akcích a aplikacích uvedených v **D.1 – „Podporované aplikace a akce“** (strana 348) zvolit přihlášení pomocí otisku prstu nebo pomocí hesla.

Program YaST aktuálně neumožňuje ověření ani odebrání otisků prstů, otisky prstu ale můžete ověřit nebo odebrat z příkazového řádku. Další informace naleznete v části **Ověření nebo odebrání otisku prstu** (strana 351).

V programu YaST můžete také importovat soubory otisků prstů (`*.bir`) již uložené v souborovém systému. Klepněte na možnost *Hardware > Čtečka otisků prstů* a vyberte nebo zadejte *Adresář se soubory otisků prstů*. Klepnutím na tlačítko *Dokončit* zahájíte import. Soubory otisků prstů se zkopírují do umístění `/etc/pam`
`_thinkfinger/login.bir`, výchozího adresáře souborů otisků prstů.

D.3 Správa otisků prstů pomocí nástroje `tf-tool`

Postup D.3 Registrace otisku prstu

- 1 Otevřete shell a přihlaste se jako uživatel `root`.
- 2 Chcete-li pro určitého uživatele zaregistrovat otisk prstu, zadejte

```
tf-tool --add-user login
```

Nástroj `tf-tool` vyzve uživatele, aby přejel prstem přes čtečku, dokud nebudou získány tři čitelné otisky prstu.

- 3 Chcete-li používat ověřování otisků prstů také při spouštění programu YaST nebo modulů programu YaST v ovládacím centru GNOME, musíte zaregistrovat otisk prstu také pro uživatele `root`.

Okamem po úspěšné registraci otisku prstu uživatele si uživatel může v akcích a aplikacích uvedených v **D.1 – „Podporované aplikace a akce“** (strana 348) zvolit přihlášení pomocí otisku prstu nebo pomocí hesla.

Postup D.4 *Ověření nebo odebrání otisku prstu*

- 1 Otevřete shell a přihlaste se jako uživatel `root`.
- 2 Chcete-li ověřit existující otisk prstu určitého uživatele, spusťte následující příkaz:

```
tf-tool --verify-user login
```

- 3 Požádejte uživatele, aby přešel prstem přes čtečku. Nástroj `tf-tool` porovná otisk prstu s otiskem uloženým pro tohoto uživatele a poskytne zprávu, zda se otisky shodují.
- 4 Chcete-li odebrat otisk prstu uživatele, odstraňte odpovídající soubor otisku prstu uživatele pomocí příkazu:

```
shred /etc/pam_thinkfinger/login.bir
```

Pomocí příkazu `tf-tool --acquire` můžete provést testovací spuštění nástroje `tf-tool`. Otisk prstu se uloží do souboru `/tmp/test.bir` a lze jej ověřit pomocí příkazu `tf-tool --verify`.

D.4 Další informace

- Domovskou stránku projektu naleznete na adrese <http://thinkfinger.sourceforge.net/>
- Další technické podrobnosti naleznete v souboru `/usr/share/doc/packages/libthinkfinger/README` v nainstalovaném systému.
- K příkazům `pam_thinkfinger` a `tf-tool` jsou k dispozici také manuálové stránky.

Podpora zařízení Tablet PC

SUSE Linux Enterprise® přináší podporu zařízení Tablet PC se sériovými zařízeními Wacom. Instalace je z větší části shodná s instalací na jiné systémy, ale některé balíčky je třeba přidat ručně. Pak je třeba nastavit ručně vstupní zařízení.

Poznámka: Funkce zařízení Tablet PC v 64bitových architekturách

Aktuálně je podpora zařízení Tablet PC k dispozici pouze pro 32bitové architektury. Chcete-li používat zařízení Tablet PC na 64bitové architektuře, musíte nainstalovat 32bitový systém.

Po instalaci balíčků Tablet PC a správné konfiguraci digitizéru, lze v následujících akcích a aplikacích použít vstup pomocí pera, nazývaného také stylus.

- Přihlášení do KDM nebo GDM
- Odemknutí obrazovky v prostředích KDE a GNOME
- Akce, které lze vyvolat také pomocí jiných polohovacích zařízení (například myši a dotykového panelu), například pohyb kurzoru po obrazovce, spouštění aplikací, zavírání, změna velikosti a přesun oken, přesun fokusu okna, přetahování objektů.
- Rozpoznávání gest v aplikacích systému X Window
- Kreslení v aplikaci GIMP
- Vytváření poznámek nebo náčrtů v aplikacích jako je Jarnal nebo Xournal nebo úprava velkého množství textu v aplikaci Dasher

Poznámka: Klávesnice a myš nutná k instalaci

Během instalace produktu SUSE Linux Enterprise nelze použít pero jako vstupní zařízení. Pokud zařízení Tablet PC neobsahuje vestavěnou klávesnici ani dotykový panel, připojte za účelem instalace systému externí klávesnici nebo myš.

E.1 Instalace balíčků Tablet PC

Protože program YaST nezjišťuje zařízení Tablet PC automaticky, nainstalujte balíčky během instalace nebo po instalaci systému. Profil instalace `TabletPC` obsahuje následující balíčky:

- `jarnal`: Aplikace v jazyce Java k vytváření poznámek
- `xournal`: Aplikace k vytváření poznámek a náčrtů
- `xstroke`: Program k rozpoznávání gest v systému X Window
- `xvkbd`: Virtuální klávesnice v systému X Window
- `x11-input-wacom`: Vstupní modul systému X pro tablety Wacom
- `x11-input-wacom-tools`: Konfigurace, diagnostika a knihovny pro tablety Wacom

Balíčky můžete nainstalovat ručně z příkazového řádku nebo vybráním profilu k instalaci v programu YaST:

- 1 Spustíte z příkazového řádku správce balíčků YaST nebo spustíte program YaST a vyberte položku *Software > Správa softwaru*.
- 2 V poli *Filtr* vyberte možnost *Profil*. Dostupné balíčky se zobrazí rozdělené do skupin podle profilů.
- 3 Ve skupině *Další software* označte k instalaci profil *TabletPC*.
- 4 Klepnutím na tlačítko *Přijmout* spustíte instalaci balíčků.

E.2 Konfigurace zařízení Wacom

Po instalaci balíčků Tablet PC nakonfigurujte zařízení. SUSE Linux Enterprise nyní nepodporuje konfiguraci zařízení Wacom pomocí programu SaX2. Místo toho je třeba upravit konfigurační soubor. Změny v souboru `/etc/X11/xorg.conf` může provádět pouze správce.

Varování: Chybná konfigurace systému X může poškodit hardware.

Předtím, než budete upravovat soubor `/etc/X11/xorg.conf`, si vytvořte jeho zálohu. Neupravujte jiné části souboru, protože by mohlo dojít k poškození hardwaru.

U zařízení Wacom přidejte do souboru `/etc/X11/xorg.conf` několik řádek, jak je uvedeno v [E.1 – „Konfigurace zařízení Wacom“](#) (strana 356).

Příklad E.1 Konfigurace zařízení Wacom

1. Přidejte následující sekce InputDevice:

```
Section "InputDevice" ❶
    Driver      "wacom"
    Identifier   "Mouse[5]"
    Option      "Device" "/dev/ttyS0"
    Option      "ForceDevice" "ISDV4"
    Option      "InputFashion" "Tablet"
    Option      "Mode" "Absolute"
    Option      "SendCoreEvents" "on"
    Option      "Type" "cursor"
EndSection
```

```
Section "InputDevice" ❷
    Driver      "wacom"
    Identifier   "Mouse[7]"
    Option      "Device" "/dev/ttyS0"
    Option      "ForceDevice" "ISDV4"
    Option      "InputFashion" "Pen"
    Option      "Mode" "Absolute"
    Option      "Type" "stylus"
EndSection
```

```
Section "InputDevice" ❸
    Driver      "wacom"
    Identifier   "Mouse[9]"
    Option      "Device" "/dev/ttyS0"
    Option      "ForceDevice" "ISDV4"
    Option      "InputFashion" "Eraser"
    Option      "Mode" "Absolute"
    Option      "Type" "eraser"
EndSection
```

- ❶ Konfigurace tabletového kurzorového vstupního zařízení připojeného k portu `/dev/ttyS0`. Pokud používáte zařízení HP Compaq tc4200, pokuste se místo toho použít port `/dev/ttyS2`. Aby se zabránilo potížím v budoucích verzích programu SaX2, je zařízení označeno identifikátorem `"Mouse[5]"`.
- ❷ Konfigurace vstupního zařízení tabletového pera
- ❸ Konfigurace vstupního zařízení tabletové gumy Tato část pera lze v některých aplikacích použít k mazání vstupu.

2. Do sekce ServerLayout přidejte následující řádky:

```
InputDevice "Mouse[5]" "SendCoreEvents"  
InputDevice "Mouse[7]" "SendCoreEvents"  
InputDevice "Mouse[9]" "SendCoreEvents"
```

Po provedení změn by měl soubor `/etc/X11/xorg.conf` vypadat takto:

[...]

```
Section "InputDevice" ❶  
    Driver      "mouse"  
    Identifier   "Mouse[3]"  
    Option      "Buttons" "5"  
    Option      "Device"  "/dev/input/mice"  
    Option      "Name"    "ImPS/2 Generic Wheel Mouse"  
    Option      "Protocol" "explorerps/2"  
    Option      "Vendor"  "Sysp"  
    Option      "ZAxisMapping" "4 5"  
EndSection
```

```
Section "InputDevice" ❷  
    Driver      "wacom"  
    Identifier   "Mouse[5]"  
    Option      "Device"  "/dev/ttyS0"  
    Option      "ForceDevice" "ISDV4"  
    Option      "InputFashion" "Tablet"  
    Option      "Mode"     "Absolute"  
    Option      "SendCoreEvents" "on"  
    Option      "Type"     "cursor"  
EndSection
```

```
Section "InputDevice" ❸  
    Driver      "wacom"  
    Identifier   "Mouse[7]"  
    Option      "Device"  "/dev/ttyS0"  
    Option      "ForceDevice" "ISDV4"  
    Option      "InputFashion" "Pen"  
    Option      "Mode"     "Absolute"  
    Option      "Type"     "stylus"  
EndSection
```

```
Section "InputDevice" ❹  
    Driver      "wacom"  
    Identifier   "Mouse[9]"  
    Option      "Device"  "/dev/ttyS0"  
    Option      "ForceDevice" "ISDV4"  
    Option      "InputFashion" "Eraser"  
    Option      "Mode"     "Absolute"  
    Option      "Type"     "eraser"  
EndSection
```

```
[...]

Section "ServerLayout"
    Identifier      "Layout[all]"
    InputDevice    "Keyboard[0]" "CoreKeyboard"
    InputDevice    "Mouse[1]" "CorePointer"
    InputDevice    "Mouse[3]" "SendCoreEvents"
    InputDevice    "Mouse[5]" "SendCoreEvents" ❸
    InputDevice    "Mouse[7]" "SendCoreEvents"
    InputDevice    "Mouse[9]" "SendCoreEvents"
    Option         "Clone" "off"
    Option         "Xinerama" "off"
    Screen         "Screen[0]"
EndSection
```

- ❶ Výchozí konfigurace myši.
- ❷ Nově přidaná konfigurace tabletového kurzorového vstupního zařízení.
- ❸ Nově přidaná konfigurace vstupního zařízení tabletového pera.
- ❹ Nově přidaná konfigurace vstupního zařízení tabletové gumy.
- ❺ Do zařízení serveru X jsou přidána tabletová vstupní zařízení "Mouse[5]", "Mouse[7]" a "Mouse[9]".

Tato ukázková konfigurace by měla fungovat na většině zařízení Tablet PC. Další informace naleznete v části HOWTO na webových stránkách zařízení Wacom pro systém Linux: <http://linuxwacom.sourceforge.net/index.php/howto/x11>.

3. Po dokončení konfigurace systému X Window restartujte X server. To je možné provést buď tak, že se odhlásíte, nebo uživatelské rozhraní ponecháte a na virtuální konzoli spustíte příkaz `init 3 && init 5`.

E.3 Použití běžných funkcí zařízení Tablet PC

Po konfiguraci zařízení Wacom můžete použít pero jako vstupní zařízení.

E.3.1 Použití virtuální klávesnice

Pro přihlášení k prostředí KDE nebo GNOME a k odemknutí obrazovky můžete zadat uživatelské jméno a heslo buď obvyklým způsobem nebo pomocí virtuální klávesnice, `xvkbd`, zobrazené pod přihlašovacím polem. Chcete-li nakonfigurovat klávesnici nebo zobrazit integrovanou nápovědu, otevřete klepnutím na pole `xvkbd` v levém dolním rohu hlavní nabídky programu `xvkbd`.

Obrázek E.1 Virtuální klávesnice `xvkbd`



Chcete-li použít program `xvkbd` po přihlášení, spusťte jej z hlavní nabídky nebo spuštěním příkazu `xvkbd` v shellu.

E.3.2 Otočení obrazovky

Pokud otočíte obrazovku zařízení Tablet PC, orientace obrazu a grafického tabletu se automaticky neupraví. V prostředí KDE můžete použít aplet `KRandRTray` a ručně otočit nebo změnit velikost obrazu za chodu. `KRandRTray` je aplet prostředí KDE který využívá rozšíření X serveru `RANDR`.

- 1 Aplet `KRandRTray` lze spustit z hlavní nabídky nebo pomocí příkazu `krandrtray` z shellu. Tím se přidá ikona `KRandRTray` do systémové oblasti.

- 2 Chcete-li otočit obraz, klepněte na ikonu a v místní nabídce vyberte požadovanou orientaci. Obraz se ihned překllopí do požadované polohy. Změní se také orientace grafického tabletu, aby mohl stále správně interpretovat pohyb pera.

V prostředí GNOME lze dosáhnout podobné funkcionality pouze s úpravou. Další informace naleznete v části **E.4 – „Řešení problémů“** (strana 363).

E.3.3 Rozpoznávání gest

Prostřednictvím programu `xstroke` můžete ke vstupu aplikací v systému X Window používat gesta perem nebo jiným polohovacím zařízením. Jednotahová abeceda `xstroke` se podobá abecedě Graffiti*. Jakmile je aplikace `xstroke` aktivována, odesílá vstup aktuálně zaměřenému oknu.

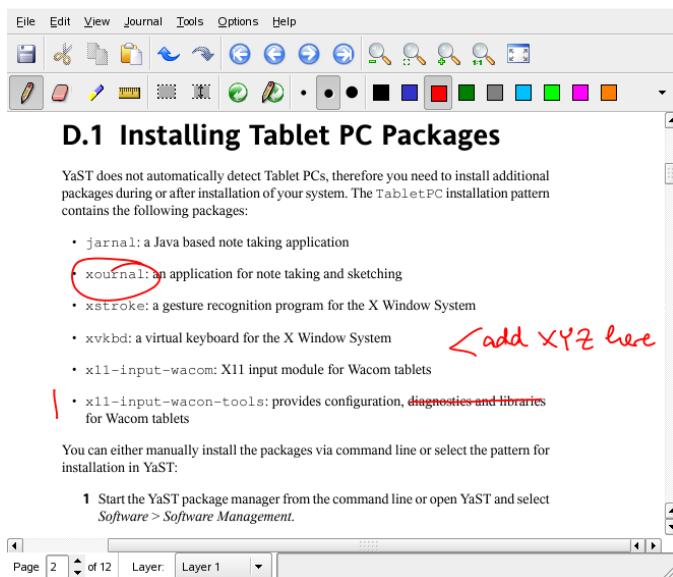
- 1 Program `xstroke` lze spustit z hlavní nabídky nebo příkazem `xstroke` z shellu. V systémové oblasti se zobrazí ikona pera.
- 2 Spustíte aplikaci, pro kterou chcete pomocí pera vytvářet textový vstup (například okno terminálu, textový editor nebo aplikace OpenOffice.org Writer).
- 3 Režim rozpoznávání gest aktivujete jedním klepnutím na ikonu pera.
- 4 Na grafickém tabletu nebo jiném polohovacím zařízení uskutečnete nějaká gesta. Program `xstroke` gesta zachytí a přenesení je do okna aplikace s fokusem.
- 5 Chcete-li přepnout fokus do jiného okna, klepněte perem na požadované okno a chvíli jej podržte (nebo použijte klávesovou zkratku nakonfigurovanou v ovládacím centru).
- 6 Chcete-li režim rozpoznávání gest deaktivovat, klepněte znovu na ikonu pera.

E.3.4 Vytváření poznámek a náčrtů pomocí pera

K vytváření kreseb pomocí pera můžete použít profesionální grafický editor, například GIMP, nebo vyzkoušejte jednu z aplikací k vytváření poznámek, Xournal nebo Jarnal. Aplikace Xournal a Jarnal umožňují vytvářet pomocí pera poznámky, kresby a přidávat komentář do souborů PDF. Aplikace Jarnal založená na jazyce Java, který je k dispozici na více platformách, poskytuje základní funkce pro společnou práci. Další informace naleznete v části <http://www.dklevine.com/general/software/tc1000/jarnal-net.htm>. Při ukládání obsahu aplikace Jarnal ukládá data ve formátu archivu (*.jaj), který obsahuje také formát SVG.

Aplikaci Jarnal nebo Xournal lze spustit hlavní nabídky nebo zadáním příkazu `jarnal` nebo `xournal` v shellu. Chcete-li například v aplikaci Xournal přidat komentář do souboru PDF, vyberte položku *Soubor > Přidat poznámku do souboru PDF* a otevřete soubor PDF v souborovém systému. Pomocí pera nebo jiného polohovacího zařízení přidejte komentář do souboru PDF a změny uložte pomocí možnosti *Soubor > Vytisknout do souboru PDF*.

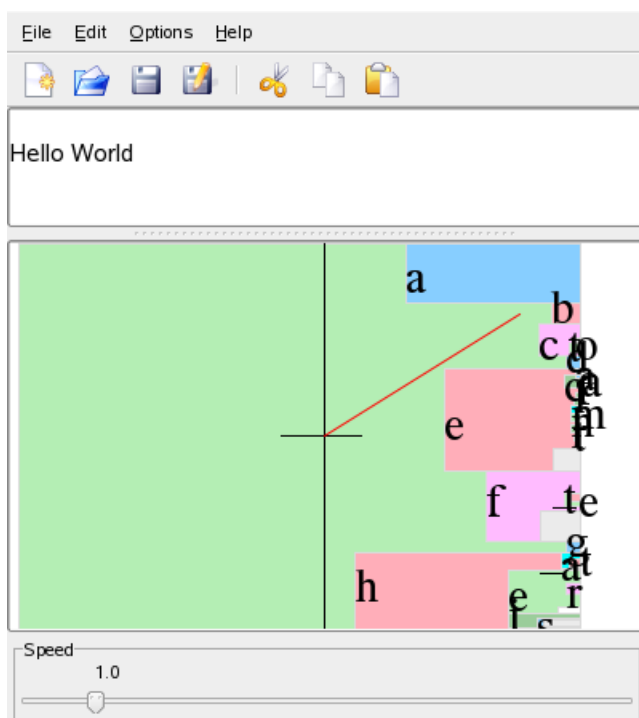
Obrázek E.2 Přidání poznámek do souboru PDF pomocí aplikace Xournal



Další užitečná aplikace je Dasher. Je navržena pro situace, ve kterých je vstup z klávesnice nepraktický nebo nedostupný. Při troše tréninku můžete rychle zadávat velké množství textu pouze pomocí pera (nebo jiných vstupních zařízení – například i pomocí sledovače očního pohybu).

Aplikaci Dasher lze spustit z hlavní nabídky nebo pomocí příkazu `dasher` v shellu. Pohněte perem jedním směrem a aplikace se začnou zvětšovat do písmen na pravé straně. Z písmen, která prochází zaměřovacím křížem, je vytvořen nebo předpovězen text, který se zobrazí v horní části okna. Chcete-li zastavit nebo spustit zápis, klepněte perem jednou na displej. Rychlost zvětšování změňte v dolní části okna.

Obrázek E.3 Úprava textu pomocí programu Dasher



Program Dasher funguje ve více jazycích. Další informace jsou k dispozici na webových stránkách programu Dasher, které obsahují kompletní dokumentaci, ukázky a zkušební texty. Naleznete je na adrese <http://www.inference.phy.cam.ac.uk/dasher/>.

E.4 Řešení problémů

Na přihlašovací obrazovce se nezobrazuje virtuální klávesnice

Virtuální klávesnice na přihlašovací obrazovce se občas nezobrazuje. Tento problém lze vyřešit restartováním X serveru stisknutím kombinace kláves `Ctrl + Alt + <—` nebo stisknutím odpovídající klávesy na zařízení Tablet PC (pokud používáte plochý model bez integrované klávesnice). Pokud se virtuální klávesnice stále nezobrazuje, připojte k plochému modelu externí klávesnici a přihlaste se pomocí hardwarové klávesnice.

V prostředí GNOME se nemění orientace grafických tabletů

Orientaci obrazu můžete změnit z shellu pomocí příkazu `xrandr`. Dostupné možnosti můžete zobrazit pomocí příkazu `xrandr --help`. Chcete-li současně změnit orientaci grafického tabletu, je třeba příkaz upravit níže uvedeným způsobem:

- Běžná orientace (otočení 0°):

```
xrandr -o 0 && xsetwacom set "Mouse[7]" Rotate 0
```

- Otočení 90° (po směru hodinových ručiček, na výšku):

```
xrandr -o 3 && xsetwacom set "Mouse[7]" Rotate 1
```

- Otočení 180° (na šířku):

```
xrandr -o 2 && xsetwacom set "Mouse[7]" Rotate 3
```

- Otočení 270° (proti směru hodinových ručiček, na výšku):

```
xrandr -o 1 && xsetwacom set "Mouse[7]" Rotate 2
```

Výše uvedené příkazy závisí na obsahu konfiguračního souboru `/etc/X11/xorg.conf`. Pokud použijete ukázkovou konfiguraci uvedenou v **E.1 – „Konfigurace zařízení Wacom“** (strana 356), měly by příkazy fungovat tím způsobem, jak jsou napsány. Pokud jste změnili `Identifik tor` vstupního zařízení tabletového pera v souboru `xorg.conf`, nahraďte hodnotu `"Mouse[7]"` novým identifikátorem `Identifik tor`.

E.5 Další informace

Některé zde uvedené aplikace nemají integrovanou nápovědu online, ale některé užitečné informace lze najít v nainstalovaném systému v adresáři `/usr/share/doc/package/název_balíčku` nebo na webu:

- Manuál aplikace Xournal naleznete v <http://xournal.sourceforge.net/manual.html>.
- Dokumentace aplikace Jarnal je umístěna v <http://www.dklevine.com/general/software/tcl000/jarnal.htm#documentation>.
- Manuálovou stránku programu xstroke naleznete v <http://davesource.com/Projects/xstroke/xstroke.txt>.
- Popis konfigurace systému X naleznete v části HOWTO na webové stránce Wacom pro systém Linux: <http://linuxwacom.sourceforge.net/index.php/howto/x11>
- Velmi poučná webová stránka o projektu Dasher je k dispozici na adrese <http://www.inference.phy.cam.ac.uk/dasher/>.

Rejstřík

Symboly

A

Active Directory

přístup k datům, 171

aplikace, 321

grafika, 335

Blender, 336

Dia, 336

digiKam, 336

Eye of Gnome, 336

f-spot, 337

GIMP, 245, 338

gThumb, 337

Gwenview, 337

Inkscape, 337

Kivio, 337

KolourPaint, 337

KPovmodeler, 338

POV-Ray, 338

VueScan, 338

kancelář

FreeMind, 322

GnuCash, 323

Gnumeric, 323

Gnuplot, 323

Grace, 323

Kdissert, 323

Kexi, 323

KMyMoney, 323

KOffice, 324

Kontakt, 107

KPresenter, 324

Kst, 324

KWord, 324

Mergeant, 324

kancelářská

Rekall, 325

kancelářské

GroupWise, 123

Kontakt, 328

StarOffice, 325

Taskjuggler, 325

komprimace souborů

Ark, 340

File Roller, 340

multimédia, 330

amaroK, 286, 331

Audacity, 331

Grip, 332

Helix Banshee, 331

K3b, 299, 332

Kaffeine, 332

KAudiocreator, 332

kdetv, 332

KMix, 41

KsCD, 292, 332

LilyPond, 333

MainActor, 333

motv, 334

MPlayer, 333

MusE, 333

Noteedit, 333

Rhythmbox, 333

Rosegarden, 334

Sound Juicer, 334

Totem, 334

tvtime, 334

xawtv4, 334

Xine, 334

XMMS, 335

zapping, 335

network

Epiphany, 327

Evolution, 327

Firefox, 225, 327

- Gaim, 327
- gftp, 328
- kbear, 328
- Konversation, 329
- Kopete, 329
- Mozilla Thunderbird, 329
- Skype, 329
- XChat, 330
- obrázky
 - digiKam, 263
- office
 - Evolution, 327
- prohlížeče PDF
 - Adobe Reader, 340
 - Evince, 340
 - KPDF, 342
 - Xpdf , 343
- sít'
 - Ekiga, 157
 - Konqueror, 217, 328
 - Kopete, 149
 - Linphone, 329
- sít'ové, 326
 - GroupWise, 123
 - Kontakt, 107, 328
 - Opera, 329
- správci souborů
 - Konqueror, 341
 - Nautilus, 342
- vývoj, 343
 - Anjuta, 343
 - CVS, 344
 - Eclipse, 344
 - Eric, 344
 - GCC, 344
 - GDB, 344
 - Glade, 344
 - GTK+, 344
 - KDevelop, 345
 - MonoDevelop, 345

- Qt, 345
- Qt Designer, 345
- Subversion, 345
- Valgrind, 346
- applications
 - office
 - OpenOffice.org, 338
 - Planner, 325
 - PostgreSQL, 325
 - VYM, 326
- Audacity, 331

C

- CASA (Viz Novell CASA)
 - Firefox, 231
- CD

- extrahování, 292-296
 - přehrávače, 292
 - přehrávání, 292-296
- centrum nápovědy, 307

D

- digiKam, 263, 336
 - úprava obrázku, 272
- digitální fotoaparáty, 263-283
 - digiKam, 263
 - Konqueror, 28
 - přístup, 264
 - protokol PTP, 264
- disky CD
 - kopírování, 303
 - multisession, 305
 - obrazy ISO, 304
 - vytváření, 299-306
 - data, 299
 - zvuk, 302
- disky DVD
 - kopírování, 303
 - obrazy ISO, 304

- vytváření
 - data, 299
- dokumentace, 307

E

- e-mailové aplikace
 - GroupWise, 123
 - Kontakt, 107-121
- editory
 - Emacs, 342
 - GEdit, 340
 - Kate, 341
 - vim, 342
 - XEmacs, 342
- Ekiga, 157-163
 - volání, 161
- Evolution, 327

F

- Firefox, 225-236, 327
 - CASA, 231
 - hesla, 231
 - hledání na stránce, 228
 - karty, 226
 - motivy, 233
 - postranní panel, 227
 - procházení, 225
 - rozšíření, 232
 - správci stahování, 231
 - tisk, 235
 - uzamknutí, 235
 - vyhledávání, 227, 234
 - záložky, 228
 - importování, 229
 - správa, 228

G

- GIMP, 245-261, 338
 - barvy, 255

- efekty, 259
- konfigurace, 246
- oříznutí, 252
- otevírání obrázků, 249
- retušování obrázků, 257
- režimy obrázků, 259
- rychlá maska, 254
- šablony, 248
- škálování obrázků, 252
- skenování, 249
- spuštění, 246
- text, 257
- tisk, 260
- ukládání obrázků, 250
- úprava obrázků, 252-260
- vrstvy, 259
- výběr, 253-255
- vytváření obrázků, 248
- zobrazení, 250

- gimp

- úrovně, 258

- GIMPA

- zpět, 258

- gphoto2, 282

- grafika

- formáty souborů, 251

- galerie, 29

- pixelová, 245

- úprava, 272

- úpravy, 245-261

- vektorová, 245

- změna velikosti, 252-253

- zobrazení, 29

- GroupWise, 120, 123-140

- aplikace Kontakt s aplikací, 120

- terminologie, 120

I

- Internet

- konverzace, 149
- připojování, 207
- internet
 - bezdrátový, 213

J

- Java, 223
- JavaScript, 223

K

- K3b, 299-306, 332
 - datové disky CD, 299
 - datové disky DVD, 299
 - konfigurace, 300
 - kopírování disků CD, 303
 - kopírování disků DVD, 303
 - zvukové disky CD, 302
- KAddressbook (Viz Kontakt)
- kalendáře
 - GroupWise, 123
 - Kontakt, 109, 111, 118
- kanál zpráv, 241
- KAudioCreator, 294
- KDE
 - aKregator (prohlížeč zpráv), 241
 - Ark, 38
 - instalace
 - písmo, 64
 - KGpg, 183
 - konfigurace
 - bezpečnost, 64
 - nastavení, KWallet, 65
 - Novell CASA, 66
 - objekty plochy, 53
 - panel, 59
 - pozadí plochy, 55
 - spořič obrazovky, 54
 - systém, 64
 - virtuální plochy, 56

- Kopete, 149
- KPDF, 40
- KSnapshot, 39
- KWallet, 36
- odhlašování, 8
- osobní nastavení, 49
- ovládací centrum, 49
 - bezpečnost, 52
 - komponenty prostředí KDE, 51
 - lokalizace, 52
 - moduly, 50
 - periferní zařízení, 52
 - prostředí, 51
 - sít', 51
 - správa systému, 52
 - vzhled a motivy, 51
 - zvuk, 52
- panely, 10
- správce relace, 6
- uzamčení, 7
- kde
 - tisk, 200
- KGget, 237
- KGpg, 183-191
 - důvěryhodnost klíče, 187
 - editor, 191
 - export veřejných klíčů, 186
 - import klíčů, 186
 - podepsání klíčů, 187
 - servery klíčů, 188
 - export klíčů, 189
 - import klíčů, 188
 - šifrování schránky, 190
 - šifrování souboru, 190
 - šifrování textu, 190
 - spuštění, 184
 - vytváření klíčů, 184
- kinetnet, 212
- KMail (Viz Kontakt)
- KNotes (Viz Kontakt)

Konqueror, 19, 217-224, 328
 digitální fotoaparáty, 28
 galerie obrázků, 29
 Java, 223
 JavaScript, 223
 karty, 218
 klíčová slova, 220
 profily, 28, 219
 síťová sdílení, 167
 spuštění, 218
 ukládání webových stránek, 219
 webové zkratky, 220
 záložky, 222
Kontakt, 107-121, 328
 adresáře, 115
 Exchange, 117, 119
 filtry, 114
 GroupWise, 117, 119-120
 import pošty, 112
 kalendář, 109, 118
 kanály, 110
 kontakty, 109, 115
 podepisování, 113
 poznámky, 110
 přílohy, 113
 RSS, 110
 seznam úkolů, 109
 šifrování, 113
 složky, 113
 souhrn, 107
 spuštění, 107
 účty, 111
 vytvoření zpráv, 113
 zařízení PDA a, 119
 žurnál, 109
KOrganizer (Viz Kontakt)
KPilot, 141-148
 /dev/pilot, 143
 instalace programů, 148
 KAddressBook, 144

 konfigurace, 142
 KOrganizer, 145
 synchronizace, 146
 zálohování, 147
KsCD, 292

M

média, 13
Mozilla (Viz Firefox)

N

nápověda, 307
 KDE help center, 307
NetworkManager
 vpn, 209
Novell CASA
 konfigurace, 66

O

obrázky
 alba, 266
 digitální fotoaparáty, 263
obrazovka
 uzamčení, 7
oddíly
 GNU Parted, 341
Ogg Vorbis, 293
oggenc, 293
oprávnění, 23

P

PDA
 KPilot, 141-148
plochy
 virtuální, 10
pracovní prostředí
 přepínání, 6
přihlášení
 relace, 4

- přihlašování, 3
- příkazy
 - bzip2, 341
 - dump, 340
 - gzip, 341
 - KDar, 341
 - taper, 342
 - tar, 341
- prohlížeč zpráv, 241
- prohlížeče (Viz webové prohlížeče)
- prohlížeče PDF, 40
- protokol PTP, 264

S

- Samba, 168
- šifrování, 183-191
 - Kontakt, 113
- sítě
 - bezdrátové, 213
 - internet, 212
 - procházení, 167
 - sdílení, 167
 - soubory, 165
 - tiskárny, 165, 174
- skenování
 - GOOCR, 341
- snímky obrazovky
 - KSnapshot, 39
- soubory
 - archivace, 38
 - asociace, 26
 - formáty
 - GIF, 251
 - JPG, 251
 - PAT, 251
 - PNG, 251
 - XCF, 251
 - oprávnění, 23
 - sdílené, 30, 165-181

- šifrování, 190
- správa, 22
- správci stahování
 - Firefox, 231
- stahování
 - správa, 237

T

- tisk
 - Firefox, 235
 - GIMP, 260
 - kde, 200
 - síťová tiskárna, 174

U

- úprava obrázku
 - digiKam, 272
- USB
 - digitální fotoaparáty, 13
 - média, 13

V

- voice over IP, 157-163
- vpn, 209

W

- Web browsers
 - Firefox, 327
- webové prohlížeče
 - Firefox, 225-236
 - Konqueror, 217-224, 328
 - Opera, 329
- Webové servery
 - kpf, 178
- webové stránky
 - archivace, 219

Z

zařízení PDA

Kontakt, 119

zvuk

komprese dat

KAudioCreator, 294

Konqueror, 295

Ogg Vorbis, 293

oggenc, 293

přehrávače, 286

KsCD, 292

směšovače, 285

KMix, 41

